بەشێک لە پەیام و وتارەکانی مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە

بەشی: دووهەم

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

سەرچاوە
Serchawe

پێرست

١- پەیام بە بۆنەی ئازاد بوونی محەممەد سدیق کەبوودوەند ٤
٢- تێرۆری ١٧ی جۆزەردان لە تاران و چەند سەرنجێک ٦
٣- پەیام بەبۆنەی کۆچی دوایی بەڕێز مام جەلال ٩
٤- کەلێنێکی گەورە (بەبۆنەی کۆچی دوایی عەلیئەشرەفی دەرویشیان) ١١
٥- سڵاو لە پێشمەرگە و ڕۆژی پێشمەرگە ١٤
٦- "ئاسۆ ڕوونە" ١٧
٧- چ بڵێم و چ بنووسم؟ ٢١
٨- هەواڵێکی لەپڕ و گورچووبڕ (بۆ مەرگی ژنە نووسەر و تێکۆشەری کورد مریەمی قازی) ٢٣
٩- پەیام بۆ ڕێوڕەسمی پرسەی ئەنوەرخانی سوڵتانیپەنا ٢٦
١٠- حەسرەتی لە دەستدانی جوانە مەرگێک (بۆ کۆستی کەوتووی ئەمجارە«مان هاوڕێ ئەبووبەکری ڕاد!) ٢٨
١١- بۆ کار چالاکییەکانی ڕەحمان نەقشی ٣٠
١٢- قسەکان: لە کۆڕیادی ٤٠ ساڵەی میتینگەکەی١١ی ڕەشەممەی مەهاباددا ٣٢
١٣- سوپاسنامە پاش وەرگرتنی دوکتورای فەخری ٤١
١٤- کورتە ڕوون کردنەوەیەک ٤٤
١٥- بروسکەی پیرۆزبایی بەبۆنەی ٢٢ی جاکەلێوە ڕۆژی دامەزرانی یەکێتی لاوانی دێموکرات ٤٦
١٦- پەیام بە بۆنەی کۆچی دوایی مامۆستا مەلا محەممەد ئیمامی ٤٨
١٧- هاوخەمی بەبۆنەی کۆچی دوایی د. عیزەدین مستەفا ڕەسووڵ ٥١
١٨- بۆ کۆچی دوایی تێکۆشەر مامۆستا حەمید حاجی دەروێش ٥٣
١٩- نەخشی کاریگەری دوکتور قاسملوو لە بووژاندنەوەی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا ٥٥
٢٠- بۆ کۆچی دوایی برای بەڕێزم خدر حەسەنزادە ٦٠

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

٢١- سوپاس و داوای لێبووردن ٦٢

٢٢- دوو بۆنە و دوو ئاواتی پیرۆز ٦٤

٢٣- مەکتەبی سیاسیی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان زۆر بەڕێز! ٦٧

٢٤- غەمێکی نوێ ٦٩

٢٥- یووبیلی ئەڵماسی حیزبی دێموکڕات و چەند قسەیەک ٧٢

٢٦- میداڵی دەرەجە یەک ٨٠

٢٧- کەلێنێکی گەورە ٨٦

٢٨- دەرسەکانی شەوی یەڵدا و ١٧ی خەرمانان ٨٩

٢٩- مەرگێکی ناوادە و داخێکی گران ٩٣

٣٠- دەنگی خۆم دەخەمە پاڵ دەنگی مومتاز حەیدەری ٩٦

٣١- یادی کوێخا عەلی کەسایەتیی خۆشناوی ناوچەی مەنگوڕایەتی ٩٩

٣٢- دوور و نزیک دەگەڵ ڕۆژنامەی "کوردستان" ١٠١

٣٣- یادێک و وەفایەک (بەبۆنەی کۆچی دوایی خاتو ئامین ماملێ).. ١٠٦

٣٤- ڕێککەوتنی ئادار (مارس)ی ١٩٧٠ و بووژانەوەی حیزبی دێموکراتی کوردستان ١٠٩

٣٥- پەیامی پیرۆزبایی مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەنزادە بە بۆنەی دامەزرانی ٧٥ ساڵەی یەکیەتیی ژنان ١١٤

٣٦- زۆر بە کورتی ١١٦

٣٧- لە بێدەسەڵاتیم ١٢٠

٣٨- سوپاس بۆ هەمووان ١٢٢

٣٩- ژمارە ٨٠٠ی "کوردستان" ١٢٤

٤٠- بۆ کاک مووسا بابەخانی ١٢٩

٤١- ئەو "هەژار"ەی من ناسیومە ١٣١

٤٢- مەرگی کەریم شڵماشی کۆستێکی تازە ١٣٩

٤٣- مەرگی عەدولکەریم شێخانی: خەسارێکی گەورە ١٤١

٤٤- بیست ساڵەی ماڵپەڕی گیارەنگ ١٤٤

٤٥- بە بیانووی بەخشینی خەڵاتی زێڕینی «بلە» بە مامۆستا ئاکۆ جەلیلیان ١٤٦

سەرچاوە
Serchawe

بە بۆنەی ئازادبوونی محەممەد سدیق کەبوودوەند

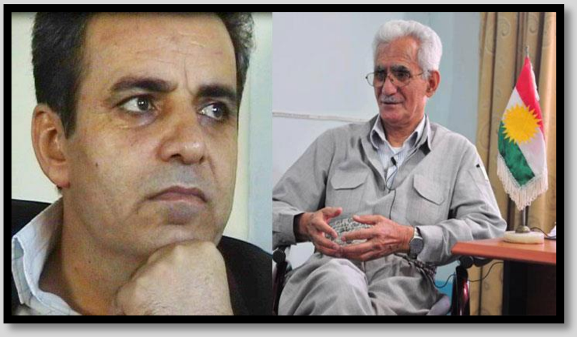

لە کۆنەوە گوتوویانە: ماوەی زیندان هەرچەندیش درێژ بێ، بەقەد عومری دوژمن کورتە. داستانی دە ساڵ زیندانی پڕحەماسە و ئازایەتی و بەربەرەکانیی موحەممەد سدیقی کەبوودوەند جوانترین نوێنگەی ڕاستی و دروستیی ئەو قسە حەکیمانەیەیە کە بەداخەوە هەرنەبێ ئەمن نازانم یەکەم جار کێ کردوویەتی.

ڕووداوەکانی دە ساڵ زیندانی کەبوودوەند دوو دیمەنی پڕمانا و جێگای لێفێربوونمان پێشان دەدەن: یەکیان ورەی بەرز و باوەڕی پتەوی زیندانییەک بەو ئاوات و ئامانجانە کە لە پێناویاندا کەوتۆتە بەندیخانە و ئەوی دیکەیان ڕقی کۆنەپەرستانە و بێگانەیی ڕێژیمێک دەگەڵ هەموو مانا و چەمکەکانی ئازادی و دادپەروەری و هەرچی بایەخی ئینسانی و شارستانییە.

لایەک دە ساڵ خۆڕاگری و سەردانەنواندن سەرباری ئازاری کەموێنەی جەستەیی و گیانی، دەستەویەخەبوون دەگەڵ چەند جۆر نەخۆشیی تاقەتپڕووکێن، دوو جار مانگرتنی درێژخایەن لە خواردن، دوو جار ڕاوەستانی دڵ، جارێک سەکتەی مێشک، چەند ساڵ بێبەشی نەکهەر لە سەردانی کەسوکار، بەڵکوو لە دەرمانی جگەرگۆشەیەکیش کە دێوەزمەی مەرگ و مەترسیی جوانەمەرگبوون هەڕەشەی لێدەکرد.

لای دیکە سەررەقی و کەللەشەقیی کاربەدەستانی ڕێژیمی دژئینسانیی کۆماری ئیسلامی بەرامبەر بەو هەموو داخواز و بانگەوازە کە لە پێوەندی دەگەڵ مەسەلەی کەبوودوەنددا لە لایەن کۆڕوکۆمەڵە مرۆڤدۆستە نێوخۆیی و نێونەتەوەیییەکانەوە بەرەوڕووی کرانەوە. بێئابڕوویی و قین لەزگیی دوژمنانی ئازادی و زیندانەوانە زبوونەکانی

بەشی: دووهەم

کەبوودوەند گەیشتە جێگایەک کە دوای تەواوبوونی ماوەی حوکمەکەشی بیانووی درەنگهاتنەوە لە تەنیا مەرەخەسیی دە ساڵ بەندکرانیان پێگرت و سێ ڕۆژ زیاتر لە بەندی بێدادیدا ڕایانگرت.

سەرەنجام "زستان ڕۆیی و ڕووڕەشی بۆ خەڵووز مایەوە". سوپاس بۆ خوا کە بەرچاوتەنگی و کەللەشەقی نەیانهێشت بە گوێڕاگرتن بۆ بانگەوازی کۆڕوکۆمەڵە مرۆڤدۆستەکان کەمترین ئیعتیبار و ئابڕوو بۆ کۆنەپەرستان بگەڕێتەوە و زیندانییە سەربەرزەکەمان بێ منەتی بەخشرانی تەنیا یەک ڕۆژ زیندانی بە سەربەرزی میلەکانی زیندانی بەجێ هێشت.

بەڵێ، ماوەی دەساڵ زیندان هەرچەند دووردرێژ و زاڵمانەش بوو سەرەنجام بەسەربەرزیی سەرۆکی ڕێکخراوی مافی مرۆڤی کوردستان، یان وەک بەحەق ناوی لێنرا بوو(باوکی مافی مرۆڤی کوردستان) و ریسوایی هەرچی زیاتری ڕێژیمی ئازادیکوژی کۆماری ئیسلامی لە نێو کۆڕوکۆمەڵە جیهانییەکاندا تەواو بوو. گەڕانەوەی کەبوودوەند بۆ باوەشی بنەماڵەکەی لەژێر گوشاری کاربەدەستاندا چەندی بڵێی سادە و ساکار و بێتەشریفات بوو، بەڵام ئەگەر بەچاوی دڵ لێی بڕوانین گەڕانەوەی سەرکەوتووانەی قارەمانێکی گەل بوو کە هەڵیدەگرت بە دەیان و سەدانهەزار هاونیشتمانی ئەمەگناس لە پێشوازیدا بن.

بەدڵنیاییەوە دەڵێم مافی مرۆڤی کوردستان بە بوونی پارێزەرانی وەک کەبوودوەند و کەبوودوەندەکان قەت ناتوانێ بۆ هەمیشە پێشێل بکرێ و خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەیەک کە ئەوجۆرە قارەمانانە پێشەنگی بن هەر دەبێ بگاتە دواقۆناغی سەرکەوتن.

سەدان سڵاو و هەزاران ئافەرین بۆ ئەفسانەی ئازایی و ئەویندارى ئازادی، موحەممەد سدیقی کەبوودوەند.

سەرمەشقی خۆڕاگری و نەبەزی! گەڕانەوەی سەرکەوتووانەت پیرۆز بێ.

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر - ڕێکەوتی: ١٤ی مای ٢٠١٧

سەرچاوە
Serchawe

تیرۆری ١٧ی جۆزەردان لە تاران و چەند سەرنجێک

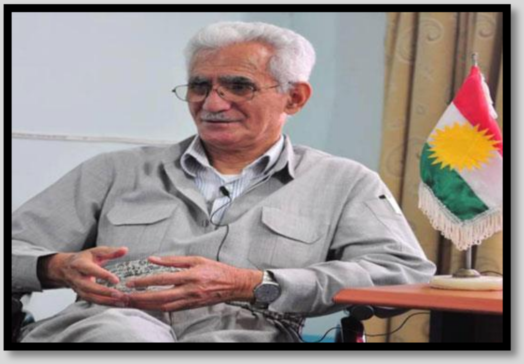

ڕۆژی چوارشەممە ١٧ی جۆزەردانی ١٣٩٦ی هەتاوی بەرامبەر بە ٧ی ژوئەنی ٢٠١٧ی زایینی دوو کردەوەی تیرۆریستی لەتاران، یەکیان لە باڵەخانەی مەجلیس و یەکیان لە مەزارگەی ئایەتوڵڵا خومەینی ڕوویان دا. بەپێی دوایین ئامارەکان لەو دوو کردەوە دژی ئینسانییەدا بێجگە لە تیرۆریستەکان ١٧هاونیشمانمان بوونە قوربانی و ٤٨ کەسی دیکەش بریندار بوون.

بەرلەوەی ڕێکخراوی تیرۆریستیی (داعش) بەرپرسایەتیی ئەو جینایەتە وەئەستۆ بگرێ چاوەدێرانی سیاسی بۆچوونی جۆراوجۆریان لەسەر دەربڕی. بەتایبەتی پێش ڕاگەیاندنی ئاکامەکان و ئاماری قوربانی یەکان، هێندێ کەس ئەویان بە سیناریۆ یان بە ململانەی نێوان قۆڵەکانی نێو دەسەڵاتی فەرمانڕەوا زانی، بەشێکی دیکە ئەوکارەیان دایە پاڵ ڕێکخراوی موجاهیدینی خەڵک کە زۆر زوو بێ¬ئاگایی خۆی لەوکارەساتە دەربڕی، هێندێک بەکاری توندڕەوە ئیسلامی-یەکانی سەر بە مەزهەبی سوننی یان زانی و کاربەدەست و دەمڕاستەکانی ڕێژیمش وەک هەمیشە قامکیان بۆ لای عامیلی دەرەکی ڕاکێشا و ئەمریکا و عەرەبستانی سعوودی یان تۆمەتبار کرد.

لەپێشەوە پێم خۆشە بڵێم خۆم و هاوسەنگەرەکانم لە حیزبی دێموکڕاتی کوردستان دا و لەوەش زیاتر هەموو تێکۆشەرانی بەرپرس و وشیاری ڕێگای ڕزگاری لە کوردستان لە کۆنەوە تیرۆریزممان لە هەموو شکڵ و شێوەیەک دا، هەرکاتێک و لەهەرکوێ، بەدەستی هەر کەسێک و بەدژی هەرکەس، بەکردەوەیەکی نائەخلاقی و دژی ئینسانی زانیوە

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

و مەحکوومـمـان کـردوە. بـۆیە کـردەوە تیرۆریستی یەکـانی ڕۆژی ١٧ی جـۆزەردانی تـارانیش هەروەک ئەو کـردەوە تیرۆریستی یانە کە کۆماری ئیسلامی بەدژی خەباتگێڕانی ڕێگای ئازادی بەڕێوەی بردوون مەحکووم دەکەین.

جێگای سەرنج ئەوەیە دەزگا ئەمنیەتی یەکانی ڕێژیم کە لە یەکێک لە حەساسترین ناوەندەکا دا گۆڵێکی وا گەورەیان لێ کراوە، ئێستا بۆ قەرەبووکردنەوەی بێ کیفایەتیی خۆیـان کەوتـوونەتە چاووڕاو و وا نیشـان دەدەن کە لەکۆنەوە عـامیلانی ئەو جینایەتەیـان ناسیوە و بەتەواوی دەگەڵ کارنـامە و ڕابـردووی ئەوان ئاشـنان. ئێسـتا بەو هەمـوو "زانیـاری"! یەوە کە بوویـانە چۆنە هێشتوویانە دەستی تیرۆر بگـاتە ئەو شوێنە حەساسانە؟ هیچ خۆیـان ناچـار بە وەڵامدانەوە نازانن.

لەمانە گرنگتر، هەروەک لە دەورانی خومەینی دا شەڕی هەشت ساڵەی نێوان ئێران و عێڕاقیان بە نیعمەتی خوا زانی و بەبیـانووی شـەڕەوە هەرچـی تـاوان و جینـایەت بـوو دەرهەقـی جودابیرانیـان کـرد، ئێسـتاش ئەو ڕووداوە (حەقیقەتەکەی هەرچی بێ) بۆوان بۆتە دەرفەتێکی تەڵایی. فەزای هەمیشە ئەمنیەتیی ئێرانیـان هێنـدەی دیکە ئەمنیەتی کردوە و بەپێی سەرچاوەکان هەرئێستا خەڵکێکی زۆریـان بە تـۆمەتی "هاودەستی" دەگەڵ تیرۆریستەکان خستۆتە سیاچاڵەکانەوە. قسەی کاربەدەستان (هەرکامیـان دێـتە گـۆ) بـۆنی خـوێنی لـێ دێ و بەئاشکرا لێـی دەخوێندرێتەوە کە بەرنامەی سەرکوتێکی بەربەرینیان بەدەستەوەیە.

تەنـانەت "ڕێـبەری نیـزام"یـش کەمـی نەهێنـا و ڕوو بە خوێنـدکارانی زانسـتگە بەڕاشـکاوی فەرمـانی سـەرکوتی سەرەڕۆیانەی جودابیرانی دەرکرد. خامەنەیی داوا لە خوێندکاران ناکا ئەگەر کاربەدەستان کـاری ناڕەوایـان کرد یـان ئەرکی خۆیان بەجێ نەگەیاند، لێیـان وەدەنگ بێن، بەڵکوو دەڵـێ ئەگەر ئەوانیش فەرمانیـان پـێ نەدان بۆخۆتـان دەسبەکار بن و ئەوەی گومانی دژبەریی ڕێژیمی لێ بکرێ سەرکوتی بکەن.

مەسـەلەیەکی گرنـگ و جێگـای تێڕامـان ئەوەیە کە ڕێژیمـی ئیسلامی دەیەوێ کـردەوەی دژی ئینسـانیی تیـرۆری ١٧ی جۆزەردانیش بکـاتە بیـانوویەک بـۆ سـەرکوتی زیـاتری کـورد و داخـوازە ڕەواکـانی. لەمێژسـاڵە دەسـەڵاتی فەرمـانڕەوا ئەوپیلانەی بەدەستەوەیە کە سروشتێکی شەڕی فیرقەیی بەسـەر بزووتنەوەی میللی دێموکڕاتیی خەڵکی کوردستان دا بسەپێنێ، بەڵام ئەو پیلانە هەمیشە بەسیاسـەتی دروست و وشیاریی هێزە سیاسی یەکـانی کورد بەتـایبەتی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان پووچەڵ کراوەتەوە و بەرپەرچ دراوەتەوە.

بەشی: دووهەم

ئێستا کە بەداخەوە دەرکەوتوە بەڕێوەبەرانی کردەوەی تیرۆریستیی ١٧ی جۆزەردان کوردن و خەڵکی ناوچەیەکی سوننی نشینی کوردستانن، ڕێژیم و بەرنامەڕێژەکانی هەوڵ دەدەن لەو ڕووداوە دژی ئەخلاقی یە بەقازانجی پیلانە لەمێژینەکەیان کەلک وەربگرن و ناکۆکی یەکی قووڵ بخەنە نێوان پەیڕەوانی هەردوو مەههبی تەسەننون و تەشەییوع. ئەوان لەو ڕێگایەوە هەم دەیانەوێ ڕێزی یەکگرتووی کوردەکان تێک بدەن و هەم هەول دەدەن هەستی دوژمنایەتی لە شیعەمەزهەبە غەیرە کوردەکان دا بەرامبەر بە کورد نێڵ بدەن. بزووتنەوەی میللی دێموکڕاتی کورد لە ئێران هیچ وەخت تێکەڵ بە ململانەی فیرقەیی نەبووە و ئازادیخوازانی وشیاری کوردستان هەمیشە ئاگاداری ئەو ڕاستی یە بوون کە نەک - هەر ئامانجەکانی کورد و نەتەوەکانی دیکەی ئێران بەدژی یەکترنین، بەڵکوو هەر کوردەکە خۆی تێکەڵێکە لە پەیڕەوانی هەردوو مەزهەبی تەسەننون و تەشەییوع و ئایین و مەزهەبەکانی دیکە.

بەوپێیە دڵنیاین کە تێکۆشەرانی کورد ئەمجارەش ناکەونە داوی پیلانی تازەی ڕێژیم و برایەتی و هاوسەنگەریی خۆیان و هەموو هاونیشتمانەکانیان وەک گلێنەی چاو دەپارێزن. لە دوا مانگەکانی دەسەڵاتی پاشایەتییش دا بەکرێگیراوانی دەربار ئەو هەوڵە ناموبارەکەیان دا، بەڵام هەمووان بەم دروشمە وەڵامیان دایەوە کە: "شیعە سنی نداریم از پهلوی بیزاریم". ئێستا ڕێبوارانی ڕێی ئازادی چی لە جێگای "پهلوی"یەکە دادەنێن؟ بۆخۆیان سەرپشکن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ١٠ی جووونی ٢٠١٧

پەیام بەبۆنەی کۆچی دوایی بەڕێز مام جەلال

ئەندامانی تێکۆشەری مەکتەبی سیاسی و سەرکردایەتیی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان!
خوشکی بەڕێز هێرۆ خان هاوسەری بەوەفای سەرۆکی لەدەستچوو مام جەلال!
بەڕێزان کاک قوباد و کاک بافڵ جگەرگۆشەکانی نەمر مام جەلال!

هەواڵی کۆچی دوایی خەباتگێڕی مەزن و ڕێبەری هەڵکەوتوو جەنابی مام جەلال منیشی وەک هەمووی ئێوە لەناخەوە هەژاند. مام جەلال وەک تێکۆشەرێکی بەناوبانگ لەوە گەورەترە کە هەر ملکی بنەماڵەکەی یان حیزبەکەی خۆی بێ. لەدەستچوونی ڕێبەرێکی وا لێوەشاوە و دڵسۆز کۆستی گەورەی هەموو ئازادیخوازانی کورد و هەموو نیشتمانپەروەرانی عێراقە. خەڵکی باشووری کوردستان و سەرانسەری عێراق دەزانن کە ئەو گەورەپیاوە چ نەخشێکی کاریگەری لەبردنەپێشی بزووتنەوەی ئاشتی و ئازادی و تەبایی نیشتمانیی نێوان کوردستانییەکان و عێراقییەکاندا دەگێڕا و هەربۆیەش لە هەلومەرجی دژواری ئەمڕۆدا هەموو لایەک نەبوونی بە خەسارێکی گەورە دەزانن.

پێوەندیی خەباتگێڕانە و برایانەی نێوان یەکیەتیی نیشتمانی و حیزبی دێموکراتی کوردستان کە زۆر لاپەڕەی زێڕینی لەمێژووی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی کورددا تۆمار کردوە بە پلەی یەکەم بەرهەمی هەوڵ وتەقەلای بەڕێز مام جەلال و ڕێبەری نەمر دوکتور قاسملوو بوو. بۆیە دێموکراتەکانیش هەروەک یەکیەتییەکان کۆچی دوایی مام جەلال بە کۆستی خۆیان دەزانن.

بەشی: دووهەم

بەوبۆنە خەمناکەوە پڕبەدڵ سەرەخۆشی و هاودەردیم پێشکەشی هەمووی ئێوە بەڕێزان و سەرجەم تێکۆشەرانی یەکیەتیی نیشتمانی و هەموو ئەندامانی بنەماڵەی تاڵەبانی و گەلی کورد بەگشتی دەکەم. ئاواتەخوازم مەرگی مام جەلال هاندەرێکی بەهێز بێ بۆ پاراستن و پتەوکردنی "یەکیەتی ناو یەکیەتی" و یەکڕیزیی هەموو هێزە سیاسییەکانی کوردی باشوور لەم هەلومەرجە ناسکەدا کە ئەم بەشەی کوردستانی پێدا تێپەڕ دەبێ. ڕووحی مام جەلال شاد بێ و ئامانجەکانی بەرقەرار بن.

بەحورمەتەوە براو دڵسۆزتان عەبدوڵڵا حەسەن زادە

٣ - ١٠ - ٢٠١٧

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٣ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٧

کەلێنێکی گەورە

(بەبۆنەی کۆچی دوایی عەلیئەشرەفی دەرویشیان)

جاروبار بنیادەم هەقیەتی گلەیی لە ڕۆژگار و ئاسمان بکا و ساڵێک لە ساڵان بە ساڵی نەهامەتی بژمێرێ. ساڵی ١٣٩٦ی هەتاوی (٢٠١٧ی زایینی) بۆ ئێمەی کورد یەکێک لە ساڵە بەرلۆمەکانە. ئەو هەموو غەدر و ناهەقییەی لەم ساڵەدا لەلایەن دەوڵەتەکانەوە لە کورد کرا و ئەو شەڕ و مەرگ وماڵوێرانییە کە بەسەریدا سەپا بەس نەبوو، مەرگی هەڵکەوتە و دەستەبژێرەکانیشی لێبوو بە سەربار. ئاسان نیە هەموو ئەو خەسارە ئینسانییانە کە لەم ساڵەدا لە کورد کەوتوون لە کاتێکی پڕکەسەری وەک ئێستادا وەبیر بێنەوە. بەڵام هەر بۆ نموونە دەڵێین ئەمساڵ لەنێو ڕێبەران و بیرمەندانی دنیای سیاسەتدا ئێمە لە غەمی لەدەستدانی دەستەبژێرانی وەک نەوشیروان مستەفا، ڕێکخەری گشتیی بزووتنەوەی گۆڕان؛ عەزیز محەممەد، کەسایەتیی گەورەی سیاسی و سکرتێری پێشووی حیزبی شیووعیی عێراق و مام جەلال، سەرکۆماری پێشووی عێراق و سکرتێری گشتیی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستاندا دانیشتین. دوایەش نۆرە گەیشتە گەورەگەورەکانی دنیای ئەدەب و لەوەشدا دوێنێ کەریم زەند، ئەدیب وگەڕیدە و مێژووناسی ناسراو و ئەمڕۆ گەورە نووسەر و توێژەری بەتوانای ئەدەبی، عەلیئەشرەفی دەرویشیانمان لەدەست چوو.

عەلیئەشرەفی دەرویشیان گەورەنووسەری کوردی کرماشانی بۆ ئۆگرانی ئەدەب و زمان و کەلتووری کوردی لەوە ناسراوترە پێویستیی بە ناساندن هەبێ و لەوەش زۆر گەورەترە لە وتارێکی کورتی قەڵەمێکی کولدا هەقی خۆی

بدرێتێ. ئەوەی لێرەدا دەنووسرێ تەنیا هەڵڕشتنی دڵۆپێک لە دەریای کەسەری لەدەستدانی ئەو و باس لە پەراوێزی توانا ئەدەبی و فەرهەنگییەکانی ئەو بلیمەتەیە. هەوڵ بۆ دەرخستنی قووڵایی ئەدەبی و سیاسیی دەرویشیان کاری توێژەر و لێکۆڵەرێکی وەک خۆیەتی کە لە بەرهەمێکی سەدان لاپەڕیدا (ئەگەر نەڵێم هەزاران لاپەڕی) هەقی خۆی بداتێ.

عەلیئەشرەف لەدایکبووی کرماشان و پێگەیشتووی ئەو گەورەشارەی کوردستانە. دەگەڵ ئەوەی وەک هەموو ڕۆڵەکوردێکی ئەو سەردەمە و تەنانەت ئێستای خۆرهەڵاتی کوردستانیش لەمافی خوێندن بە زمانی کوردی بێبەش بووە، بەداخەوە بۆی نەڕەخساوە ببێتە نووسەرێکی کوردی کوردینووس. بۆیە بەرهەمەکانی لەباری فۆڕمەوە بەشێکن لە ئەدەبی فارسی و چبەشێکیش! بەڵام لەبواری نێوەرۆکدا لە هەربارێکەوە لێیان بڕوانی لە خزمەتی زمانی کوردی، مێژووی کورد، خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەیی کورد و خەباتی مافخوازانەی چینە چەوساوەکانی کۆمەڵی کوردەواریدان. ئەو لە ناساندنی کەلەپووری ئەدەبیی کوردیدا بە کۆکردنەوەی پەند و مەتەڵ و ئەفسانە کوردییەکان بەڕاستی ڕەنجی فەرهادی کێشاوە و کوردی وەک نەتەوەیەکی خاوەنزمان و ئەدەب و حیکمەت و مێژوو بە جیهانییان نیشان داوە.

بە حوکمی ئەوەی چەند ساڵێک وەک مامۆستای قوتابخانە لە گوند و لەنێو چەوساوەترین چینەکانی کۆمەڵ خزمەتی کردوە و دەگەڵ غەم و ئێشوئازاری خەڵکی بێبەشی لادێ ژیاوە، لە بەرهەمە بەهێز و بەپێزەکانیدا توانیویەتی پانۆڕامایەک لە ژیانی پڕمەینەتیی چەوساوەکان بەتایبەتی گوندنشینە هەژار و بێدەرەتانەکان بخاتە بەر چاوی خوێنەران و ئۆگرانی نووسینەکانی خۆی. جگە لەمانە ئەندامەتی یان لایەنگری لە حیزبی توودەی ئەو سەردەمەدا کە بە حیزبی چین و توێژە بێبەشەکانی کۆمەڵی ئێران دەژمێردرا ئەوی بۆ هەمیشە کردە نووسەرێکی چەپ و زمانحاڵی چەوساوانی دەستی سەرمایەداری و فیئۆدالیزم و ڕێژیمی پاشایەتی، نوێنەری بەرهەقی جیهانخۆران لە ئێراندا. خوێندنەوەی ڕۆمانی چواربەرگی و هەزاران لاپەڕیی (سالهای ابری) «هەورە ساڵەکان» کە بەجۆرێکی شیرین و دڵگیر مێژووی خەباتی ئازادیخوازانەی گەلانی ئێران لەو ڕۆژگارەدا دەگێڕێتەوە، ئەم ڕاستییە بە جوانی نیشان دەدا.

بە خوێندنەوەی بەرهەمەکانی عەلیئەشرەفی دەرویشیانیش مرۆڤ کەموزۆر دەتوانێ پەی بە گەورەیی و توانا و زانایی ئەو ئینسانە بەرێ. بەڵام ئەوکاتە دەتوانی بزانی عەلیئەشرەفی دەرویشیان کێیە کە بەخت یارت بووبێ لە نیزیکەوە لەگەڵی ئاشنا بی (خۆزگەم بەو کەسانە کە بۆیان ڕەخساوە زۆرتری ببینن و بدوێنن). نووسەری ئەم دێڕانە تەنیا

بەشی: دووهەم

سێ جار (جارێک لە باشووری کوردستان و دووجار لە ئورووپا) شانسی ئەوەی هەبووە لە نزیکەوە بیدوێنێ، ئەویش هەر جارە بۆ سێچوار سەعات و دواجاریشیان دوای تووشبوونی بەو نەخۆشییە کە بەداخەوە سەرەنجام بەچۆکیدا هێنا. بەهەق ئەم چەند سەعاتە بۆ من دەرفەتی تەمەن بوون و تا ماوم لەبیریان ناکەم، چونکە تەنیا لەو دەرفەتانەدا بوو کە بنیادەم دەیتوانی بزانێ ئەو پیاوە چدەریایەکە لە زانست و ئاگایی و مرۆڤایەتی و مرۆڤدۆستی.

ڕەنگە هەر نەبێ بەشێک لە ڕووناکبیرانی کورد بزانن کە ئەمن کۆمەڵە چیرۆکی (از این ولایت)ی مامۆستام لەژێر ناوی «هەتاو»دا کردە کوردی و چاپ و بڵاوم کردەوە. یەکێک لە خۆشییەکانی ژیانم بوو کە هەم بە نووسین هەم لەکاتی دیدارماندا ئەم وەرگێڕانەی پەسند کرد. لە دوادیدارماندا ئەو پێشنیاری کرد و بۆخۆشم دەمێک بوو حەزم دەکرد ڕۆمانی (سالهای ابری)یش بکەمە کوردی. بەڵام گیروگرفتی من ئەوە بوو کە پەند و مەتەڵ و گۆرانییە کوردییەکانی نێو ئەو ڕۆمانەی کردبوونە فارسی و ئەمنیش نەمدەویست لە فارسییەوە بیانکەمەوە کوردی چونکە پێم وابوو ڕەسەنایەتییەکەیان دەچێ. بۆیە داوام لێکرد کە بە هاوکاریی شاناز خانمی هاوسەری هەموو دەقە کوردییەکانم بە ژمارەی لاپەڕەوە بۆ بنێرێ تا وەرگێڕانەکەم بەکەڵک و بێئیراد بێ. هەرچەند پێشنیارەکەمی پەسند کرد بەڵام بەداخەوە پێموایە بەهۆی نەخۆشی و گرفتارییەوە نەیانتوانی بۆم بنێرن و ئەمنیش ئەو دەرفەتەم لەدەست چوو.

بە هەموو پێوانەیەک لەدەستچوونی عەلیئەشرەفی دەرویشیان بۆ زمان و ئەدەب و مێژووی کوردی خەسارێکی گەورەیە و کەلێنێکی بەجێ هێشتوە کە پڕکردنەوەی وەختێکی درێژ دەخایەنێ. بەوبۆنەیەوە پڕبەدڵ سەرەخۆشی لەبنەماڵە بەڕێزەکەی بەتایبەتی شانازخانمی هاوسەری و کاکە بێهڕەنگی کوڕی دەکەم و لەوەش زیاتر سەرەخۆشی لە کۆڕی ئەدیبان و ئەدەبدۆستان و خەڵکی بەشەرەفی کوردستان دەکەم. دڵنیام ناو و یادی ئەو گەورە نووسەرە بۆ هەمیشە لە کاناڵی بەرهەمە ناوازەکانیەوە لە دڵی دڵسۆزانی زمان و ئەدەب و مێژووی کوردیدا دەمێنێتەوە.

ڕووحی مامۆستای نەمر شاد و تەمەنی ئازیزانی درێژ، ڕێگاکەی ڕێگای ژیاندنەوە و بووژاندنەوەی کەلەپووری نەتەوەیی کورد بەردەوام بێ و سەبووری بۆ هەمووان.

(لە ژمارەی ٧١٣ی "کوردستان" دا بڵاو بۆتەوە)

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٧ی نۆڤەمبەری ٢٠١٧

سەرچاوە
Serchawe

سڵاو لە پێشمەرگە و ڕۆژی پێشمەرگە

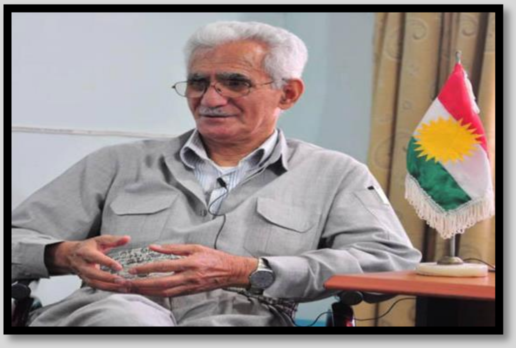

لە بەرەبەری ٢٦ی سەرماوەز ڕۆژی پێشمەرگەی کوردستان‌داین. بە درێژایی مێژووی خەباتی پێشمەرگە و پانایی کوردستان و قووڵایی باوەڕی پێشمەرگە و بەرزایی ورەی پێشمەرگە لە قەڵافەتی پڕشانازیی پێشمەرگە دەڕوانم. تەمەنی "پێشمەرگە"، واتە لەو ڕۆژەوە کە ئەم ناوە دڵچەسپەی لەسەر دانراوە (١٥ی ڕێبەندانی ١٣٢٤) کەمتر لە ٧٢ ساڵە و تەمەنی "ڕۆژی پێشمەرگە"ش تەنیا ٣٣ ساڵە (سەرماوەزی١٣٦٣). بەڵام تەمەنی خەباتی پێشمەرگە بۆ وەدەستهێنانی ماف و ئازادی‌یەکانی خەڵکی کوردستان سەدان ساڵ و ڕێک بەقەدەر ئەو مێژووەیە کە نەتەوەی کورد وەک کۆمەڵە مرۆڤێکی جیا لە هەموو نەتەوەکانی دیکە هەستی بە بوونی خۆی کردوە و بۆ وەدەستهێنانی مافە زەوتکراوەکانی دەستی داوەتە خەبات و تێکۆشان و قوربانی‌دان.

چاوخشاندنێک بە مێژووی خەباتی ڕزگاری‌خوازانەی خەڵکی کوردستان‌دا بۆمان دەردەخا کە پێشمەرگە لەم‌سەر تا ئەوسەری کوردستان چ‌فیداکاری‌یەکی کردوە، چەندی حەماسە خوڵقاندوە و چۆنی ناوی کورد و داخوازە ڕەواکانی بە دنیا ناساندوە. ناتوانم داخ و کەسەری خۆم لەوە بشارمەوە کە ڕێبەرایەتیی بزووتنەوەی کورد لە هێندێ بەشی کوردستان‌دا تێکۆشەری چەکداری کوردیان لە ناوی پڕشانازی و ئیلهام بەخشی "پێشمەرگە" بێ‌بەش کردوە و بەجێگای ئەوە ناوی نامۆ و بێگانەی وەک "گریلا"، یان ناوی بێ‌ناوەرۆکی وەک "شەڤان"یان بەسەردا بڕیوە. بەڕاستی حەیف و مخابن نیە ئەو خەباتگێڕە چەکدارە فیداکارانە کە ناوی کورد و بزووتنەوەی کورد لە تورکیەیان زیندوو کردەوە و گەیاندیانە لووتکە، یان ئەو کیژ و لاوە بە هەیبەت و بەهەڵمەتانەی لە خۆرئاوای کوردستان سەری کوردیان لە کۆمەڵگەی نێونەتەوەیی‌دا بەرز کردەوە بە ناوێک جگە لە "پێشمەرگە" بە دنیا بناسێندرێن؟ ئاخر هەرکەس چەکی

بەشی: دووهەم

هەبێ و شەڕی پێبکا دەکرێ پێی بڵێین "شەڕڤان" بەڵام تەنیا ئەو چەکهەڵگرە بەدیمەنانە "پێشمەرگە"ن کە بۆ ئازادی و بەختیاریی کورد هەوڵ دەدەن.

خەفەتێکیش لەوە دەخۆم کە تەنانەت ئەو حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییانەی ناوی پێشمەرگەشیان بۆ تێکۆشەرە چەکدارەکانیان پەسند کردوە تا ئێستا ڕۆژی ٢٦ی سەرماوەزیان وەک ڕۆژی پێشمەرگە دانەناوە و هەرکامە ڕۆژێکی دیکەی ساڵیان بۆ ئەو مەبەستە هەڵبژاردوە. دەگەڵ ڕێز و شانازیم بۆ هەموو بۆنەکان پێم وایە هەم بۆ یەکدەنگیی هێزەکانی نێو بزووتنەوەی کورد و هەم بۆ ڕێزگرتن لە ڕۆژی مێژوویی ٢٦ی سەرماوەزی ١٣٢٤ کە ڕۆژی هەڵکردنی ئاڵای کوردستانە، (ئێستاش نەچووە بچێ) هەق وایە ئەو ڕۆژە لەلایەن هەموانەوە بکرێتە ڕۆژی پێشمەرگە.

داخی گرانتر لەسەر دڵی من ئەوەیە کە هێندێک دەنگی ناساز بە ناوی ئەوە کە سەردەمی خەباتی چەکدارانە بەسەر چووە و دەوران دەورانی خەباتی ئاشتیخوازانەیە، دەیانەوێ پێمان بسەلمێنن کە پێشمەرگایەتییش باوی نەماوە و تەنانەت وشەی بێگانە و ڕەزاگرانی "ئیکسپایەر"ی بۆ بەکار دەبەن. غافڵ لەوە کە ئەو هێز و لایەنانەی هەوڵ دەدەن ئەم بۆچوونە لە مێشکی کوردی زۆرلێکراو بچەسپێنن هەموو ڕۆژێ لە فکری دروستکردن و بەرهەمهێنان و وەدەستخستنی چەکی تازەتر و ماڵوێرانکەرتردان و بەناهەقی نارەوا هەوڵ دەدەن کورد کەمترین ئامرازی خۆپاراستنی بەدەستەوە نەمێنێ و بە قەولی کوردەواری "بەنبڕی ددان بێ".

بەشبەحاڵی خۆم لە سەرەتای لاویمەوە بە بیروباوەڕی حیزبێک گۆش کراوم کە پێیوابووە مەسەلەی کورد ڕێگاچارەی نیزامیی نیە و خەباتی چەکدارانەی بە شێوەیەکی داسەپاوی خەبات داناوە. کەوایە پێویست نیە کەس تێمبگەیەنێ کە خەباتی چەکدارانە کام گیروگرفتی لەسەر ڕێیە و کامە ئاکامی نەخوازراوی لێ دەکەوێتەوە. بەوحاڵە پێموایە هەتا دیکتاتۆری و حاشاکردن لە مافە ڕەواکانی کورد لەلایەک و تێکۆشانی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەکەمان لەلایەکی دیکە لە ئارادا بن هەمیشە مەترسیی ئەوە هەیە کە بۆ وێنە ڕێژیمی ئازادی کوژی کۆماری ئیسلامیی دەورێکی دیکە لە بەرەنگاریی چەکدارانە بەسەر بزووتنەوەی هەقخوازانەی گەلەکەماندا بسەپێنێ. کەوایە دەبێ گەلی کورد و هێزە خەباتکارەکانی هەمیشە گیانی بەرهەڵستی و بەربەرەکانی لە هەموو شێوەکانیدا بپارێزن و نەهێڵن ئەو زەمینەیە بڕەخسێ کە کۆنەپەرستیی دەسەڵاتدار بێترس لە بەرخۆدانی شۆڕشگێڕانە پەلاماری گەل و وڵاتەکەمان بدا. ئەمەش پێویستیی بەوە هەیە کە پێشمەرگایەتی و رووحی پێشمەرگایەتی ئەگەریش لەباری چەندیەوە نەبێ لەباری چۆنی-یەوە هەمیشە لە گەشە و پێشکەوتندا بێ.

لەوەش بگەڕێتەوە، نەخشی پێشمەرگە هەر لە خەبات بۆ وەدیهێنانی ئاوات و ئامانجەکانی کورددا کورت ناکرێتەوە و ئەرکی گرنگتر و درێژخایەنتری ئەو، پاراستنی ماف و ئازادییەکانی کورد دوای بەدەستهێنانیانە. بەڵێ، ئەو ڕۆژەی گەلەکەمان لە سایەی هەوڵی هەموو ڕۆڵەکانی و بەتایبەتی فیداکاریی پێشمەرگەدا بەئاوات دەگا و مافە زەوتکراوەکانی وەدەست دێنێ، تازە پێویستیی زیاتر بە دەستی ئەمینی پێشمەرگە پەیدا دەکا کە دەسکەوتە گران-وەستاوەکانی بۆ بپارێزی و ڕێگا نەدا مافخۆران با بدەنەوە سەری و بە کەلک - وەرگرتن لە خەمساردی و کەمتەرخەمی، باغی ئاواتەکانی بدەنە بەر شەختەی چاوچنۆکیی خۆیان.

بێجگە لە هەمووی ئەمانەش، هەڵەیەکی گەورەیە ئەگەر وا بیر بکەینەوە پێشمەرگە تەنیا لە خەباتی چەکدارانە و لە سەنگەری بەرگریدا دەتوانێ خزمەت بەگەل و نیشتمانەکەی بکا. پێشمەرگەی ئەمرۆ دەگەڵ تازەترین دەسکەوتەکانی زانست و تەکنۆلۆژیدا دەژی و لە مەیدانی کاری مەدەنی و بنیاتناندا دەتوانێ ڕۆڵی کاریگەر بگێڕێ و تەنانەت لەو بوارەشدا هەر نەخشی پێشەنگایەتی بۆخۆی بپارێزێ. دووپاتەکردنەوەش بێ، دەڵێم کە پێشمەرگە هەر ئەوانە نین کە چەکلەشان خزمەت بە وەدیهێنان و پاراستنی مافەکانی خەڵکی کوردستان دەکەن، بەڵکوو هەمووی ئەوانە کە لە هەر بوارێکدا خشتێک لەسەر دیواری کۆشکی بەختەوەریی کورد دادەنێن پێشمەرگەن. بەڵێ نەخشی پێشمەرگە و سوپای پێشمەرگە ئێستاش و لە داوڕۆژیشدا زۆر لەوە مەزنترە کە هێندێ کەس بە کورتبینی-یەوە لێی دەڕوانن.

با هەموومان بەبۆنەی ٢٦ی سەرماوەزەوە سڵاو لە ناوی پێشمەرگە، لە مێژووی پڕشانازیی پێشمەرگە، لە شەهیدانی پێشمەرگە و لە کەسوکاری سەربەرزی پێشمەرگە بکەین و زۆر بە گەشبینییەوە چاوەڕوانی ڕۆژی سەرکەوتنی یەکجاریی پێشمەرگە بین. کوێر بێ ئەو چاوەی بە پێشمەرگە هەڵنایە.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ١٣ی دێسەمبەری ٢٠١٧

سەرچاوە
Serchawe

"ئاسۆ ڕوونە"

لە بەرەبەری نوێبوونەوەی ساڵی زایینیدا ناوچە جۆراوجۆرەکانی ئێران بەتایبەتی شارە گەورەکان جموجۆڵێکی تازەی بەربەرین و هیوابەخشیان تێکەوتوە. لێیدەخوێندرێتەوە کە دەورانی تاریکی نائومێدیی خەڵکی ئێران و تەمەنی بێدەنگیی کۆمەڵانی ئەو خەڵکە دەگەڵ دواڕۆژەکانی ساڵی ٢٠١٧ی زایینی کۆتایی دێ و سەردەمێکی نوێ لە بزووتنەوەی بەرەنگاری و مافخوازی لەم وڵاتەدا دەست پێدەکا.

بزووتنەوەی ناڕەزایی لەم قۆناغەدا هێندێ تایبەتمەندیی پێوە دیارن کە هەم پێویستە ببینرێن و هەم جێگای دڵخۆشین و هەرلەوکاتەشدا دەبێ بپارێزرێن و بەهێزتر بکرێن. لەوانە:

١- ڕاپەڕینی ئەمجارە تایبەتی چین و توێژ و نەتەوە و ئایین و ئایینزایەکی تایبەت نیە و لە شار و مەڵبندێکی بەرتەسکیشدا قەتیس نەماوە. هەمووی تێدا بەشدارن و هەمووان بە هی خۆیانی دەزانن.

٢- خەڵکی ڕاپەڕیو بەسەر تاقم و قۆڵ و گرووپەکانی نێو دەسەڵاتدا دابەش نەبوون و ڕووی قسەیان لە ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی لە تەواوەتی خۆیدایە. تەنانەت هێندێ تێبینی و خۆپارێزیی جارانیشیان وەلا ناوە و ڕاستەوخۆ نیشانە لە سەری مارەکە دەگرن.

٣- تائێرە (هیوادارم هەرواش بڕواتە پێش) لەسەریەک بزووتنەوەیەکی هێمنانە و شارستانیانەیە و بیانووی سەرکوتی خوێناویی (کە ئامانج و خەسڵەتی کۆماری ئیسلامییە) نەداوەتە دەستی دەستوپێوەندەکانی ڕێژیم.

٤- هەرچەند دیارنەبوونی ڕێبەرایەتییەکی یەکدەست کە بتوانێ خەت بدا و بەرنامەی سەرتاسەری دابڕێژێ، بە کەمایەسیی بزووتنەوەکە دەزانم، بەڵام ئەوەی باشە کە سەر بە هیچ حیزب و ڕێکخراوێکی ئۆپۆزیسیۆنی "ناقانوونی" نیە و پەو پێیە دەسەڵاتی فەرمانڕەوا نەکەهەر ناتوانێ تۆمەتی بەستراوەبوون بە وڵاتانی دەرەوەی لێبدا، بەڵکوو بۆی دژوارە تۆمەتی پیلانی "دژە شۆرشیش!"ی بداتە پاڵ.

لێرەدا ئەو ڕوونکردنەوەیە بە پێویست دەزانم کە بەباوەڕی من هەموو هێزە ڕەسەنەکانی ئۆپۆزیسیۆن هەرکام بەقەدەر توانای خۆیان بەشیان بەم بزووتنەوەیەوە هەیە و لایەنگرانی هەمووانی تێدا بەشدارن، بەڵام ئیددیعای خاوەنداریەتیی بزووتنەوەکە لەلایەن هەر هێزێکەوە بکرێ هەم نادروستە و هەم پتر لە قازانج زیانی پێدەگەیەنێ.

٥- لە یەک وشەدا ئەم ڕاپەڕینە تەقینەوەی ڕق و قینی کەڵەکەبووی دەیان ساڵەی کۆمەڵانی وەزاڵەهاتووی گەلانی ئێران بەڕووی دەسەڵاتبەدەستانی کۆماری ئیسلامیدایە و (ئەگەر بەلاڕێدا نەبرێ) لێشی چاوەڕوان دەکرێ تا وەدەستهێنانی ئامانجە ڕەواکانی بەردەوام بێ.

پەیامی ئەم بزووتنەوەیە

ئەگەر لەخۆمانی نەگۆڕین هەڵگیرسانی بڵێسەی ڕاپەڕینێکی بەربەرینی لەم چەشنە، نەکەهەر نیشانەی نائومێدبوونێکی بەرهەق لە ئاڵوگۆڕی نێو دەسەڵاتی فەرمانڕەوا و ڕەوینەوەی گومانی گاریگەربوونی هێندێک جیاوازیی بۆچوونی قۆڵەکانی نێو دەسەڵاتە، بەڵکوو بەجۆرێک لە جۆران بەرهەمی هیوابڕان لە هەنگاوی کاریگەری هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنیشە. ئەمە هەرچەند بۆ حیزب و ڕێکخراوەکانی دژبەری کۆماری ئیسلامی هەقیقەتێکی تاڵ بێ، هەقوایە هەموویان بەو ڕاپەڕینە خۆشحاڵ بن، پێشوازیی لێبکەن و ئەوەندەی لەدەستیان دێ لە گەیاندنی هەواڵ و پەیامەکانی بە دنیای دەرەوەدا تێبکۆشن.

شتێکی دیکەش کە جێگای دڵخۆشییە ئەوەیە کە وادیارە خەڵکی ئێران لەدەست خەیاڵی بەتاڵی گۆڕانی ڕێژیم بەهۆی هێرشی دەرەکییەوە ڕزگار بوون و تێگەیشتوون کە "تێگوشینی بە هیوای جیرانی وشکە"، وڵات هەر بە دەستی وڵاتپارێزان ڕزگار دەبێ و بێگانە ئەگەریش کۆماری ئیسلامی بڕووخێنێ، بۆخۆی دەڕووخێنێ نەک بۆ ئێمە. بەخۆشی-یەوە ئێستا ڕەنگە هیچ ئێرانییەک ئیدی چاوەڕوان نەبێ و ئارەزووش نەکا ئەوەی بەسەر عێراق و ئەفغانستانی

دراوسێمان هات بەسەر وڵاتی ئێمەش بێ.

ئەدی لە کوردستان؟

هەتا نووسینی ئەم دێڕانە (١٠ - ٩ - ١٣٩٦ = ٣١ - ١٢ - ٢٠١٧) کرماشانی لێدەرکەین لە شارەکانی کوردستان جموجۆڵێکی بەرچاو نەبینراوە. بەڵام ئەمە قەت ئەوە ناگەیەنێ کە خەڵکی کوردستان لە بەشەکانی دیکەی ئێران بەجێ دەمێنن. ئەزموونی ڕاپەڕینی ١٣٥٧ و ساڵانی بێدەنگیی دواتر پێمان دەڵێ کە کوردستان هەروا یەکێک لە خاڵە لاوازەکانی دەسەڵاتی فەرمانڕەوایە و وەک دەڵێن ئەمەی ئیستا "ئارامیی پێش گەردەلوولە".

ئەوە کە تائێرە کوردستان بێدەنگ دیتە بەرچاو - هەرچەند زۆر هەقی داوەری بەخۆم نادەم- ڕەنگە لەبەر دوو شت بێ، یەکیان ئەوە کە ڕاپەڕینەکە تائێستا پتر لە شارە گەورەکانە و کوردستانەکەشمان شاری گەورەی کەم لێن. دووەمیش ئەوەیە کە ڕێژیم لە خەڵکی کوردستان لەبیانوویە و زووتر دەست دەداتە سەرکوتی درندانە و هەر لەوکاتەدا بەهۆی نفووز و حزووری زیاتری هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کورد دانەپاڵی تۆمەتی هاندانی ئەوان بۆ بەکرێگیراوان ئاسانترە. ئەگینا هەر ئێستا ڕێژیم کە ئاگاداری ئەو ڕاستییەیە، بەکردەوە شارەکانی کوردستانی میلیتاریزە کردوە.

کەوایە نابێ نیگەرانی دواکەوتنی کوردستان بین. بەڵام ئەوەی گرنگە و جێی تێرامان و تەنانەت نیگەرانییەکی ڕەوایە، پەرشوبڵاویی هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کورد وەک هەموو ئۆپۆزیسیۆنی ئێرانە. ئاواتەخوازم هەرنەبێ ئەمجارە حیزب و ڕێکخراوە کوردستانییەکان پەیامی گەلی خۆیان وەرگرن و بە تەڕدەستی لەسەر بەرنامەیەکی هاوبەش بۆ پێکهێنانی هاوپەیمانییەکی پتەو و ئوسوولی ڕێک بکەون. چونکە ئەگەر وانەبێ بەڕاستی ئەوان وەدوا دەکەون.

نەکهەر بۆکاتی ئاڵوگۆڕێکی بەرچاو کە ئاواتی هەمووانە بەڵکوو بۆئێستاش و بۆ بەرەوڕووبوونەوەی ڕووداوە چاوەڕوانکراوەکانیش کارەساتێکی گەورەیە کە هێزە کوردستانییەکان هەرکامە بۆخۆی و بە سەلیقەی خۆی - بە ئاشکرا یان نهێنی-ڕوو بکاتە خەڵکی ڕاپەڕیو و بیهەوێ "خەت"یان پێبدا و بەوجۆرە بێئەوەی بیهەوێ ڕیزی خەڵکی ڕاپەڕیو لێک بترازێنێ. ئێستا وەختی ئەوەیە هەموو لایەک قسەی خۆیان بکەن بە یەک و هەرکام لەبەر خۆیەوە بۆ ئەو بەرنامەیە هەوڵ بدەن کە لەسەری ڕێک دەکەون.

پێمخۆشە ئەوەش بڵێم کە ڕاوەستان لەسەر ئەوەش کە دێموکڕاتەکان و کۆمەڵەکان یەک بگرنەوە زیان بە ئامانجە پیرۆزەکە دەگەیەنێ. یەکگرتنەوەی ئەو هێزانە نە پار و پێرار زوو بوو، نە ساڵێک و دوو ساڵی دیکە درەنگە. واتە هەرکاتێک ئەمانە وەسەر یەک کەونەوە دەسکەوتە، بەڵام دروست نیە ئەرکە فەوریەکە لەسەر ئەوە ڕابگرین، یان یەکگرتنەوەکە سەقەت بکەین. هاوکاری لە هاوپەیمانیەکی خەباتگێڕانەدا نەکهەر نابێتە کۆسپی وەسەریەک-کەوتنەوەی بنەماڵە لێکدابڕاوەکان، بەڵکوو زەمینەی باشتر بۆ پێکگەیشتنەوەیان دەڕەخسێنێ.

دەی دەست لە دەست و قەوەت لەخوا. با هەموو لا هەست بە گرنگیی هەلومەرجەکە و ئەرکی سەر شانیان بکەن. بۆ ئەم کارە ئەگەر ئەمڕۆ فریا نەکەوین سبەینێ درەنگ دەبێ.

لە کۆتاییدا بە دەرفەتی دەزانم بە بۆنەی ساڵی نوێ، ساڵی ٢٠١٨ی زایینی بە دڵەوە پیرۆزبایی لە هەموو خەڵکی جیهان بەتایبەتی پەیڕەوانی ئایینی مەسیحی بکەم و بۆ هەمووان ساڵێکی پڕخێروخۆشی و ئاشتی و تەبایی بەئاوات بخوازم.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٣١ی دێسەمبەری ٢٠١٧

سەرچاوە
Serchawe

چ بڵێم و چ بنووسم؟

ئەگەر نەبووایە بێ ئەدەبی و سپڵەیی و بێمەعریفەتی بۆ من باشتر و ئاسانتر بوو تەنیا سەری کڕنۆش دانوێنم و بێدەنگ دانیشم. بەڕاستی هەست بە داماوی و بێتوانایی دەکەم بۆ وەڵامدانەوە بەو هەموو گەورەیی و سەروەرییە کە لە دووسێ ڕۆژی ڕابردوودا دەرهەقم کراوە. بەبۆنەی هەشتایەمین ساڵوەگەڕی لەدایکبوونمەوە - کە تەنیا هونەری منی ئەوەندە تێدایە بەرگەی ئەو هەموو مەینەتییەی ژیانی کوردەواری بگرم و بمێنم بۆ دیتنی خۆشی و ناخۆشی و ئێش وئازاری زیاتر - سەروەرانێکی زۆر بە سەردان، بەتەلەفون یان لە ڕێگای تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە بەسەریان کردوومەوە و بارانی لوتف و گەورەیی خۆیان بەسەرمدا باراندوە.

ئەوی ڕاست بێ ئەو ڕێزلێنانە ئەوەندەی مایەی خۆشحاڵی و شانازییە، ئەوەندە و زیاتریش هۆکارێکە بۆ هەستکردن بە منەتباری و قەرزداری و تەنانەت هەست بە گوناحباریکردن. ئاخر ئەوەی مەمانان کردوومانە لەچاو ئەوەی نەمرەکانمان بەخشیویانە هەر بەشی بەخۆداشکانەوە دەکا. هەر دوو مانگ لەمەوبەر بوو کە پۆلێک لە باشترین هاوسەنگەرەکانمان بە سەخاوەتەوە گیانیان لە ڕێی ئامانجیاندا بەخشی. ڕێزگرتن و پاداشدانەوە شیاوی ئەوانە و بۆ مەمانان شانازییە کە بەرماوخۆری سفرەی کەرەمی ئەوان بین. بەشبەحاڵی خۆم ئەگەر ئەو شانازییەم هەبێ خۆڵی سەر گڵکۆکەی ئەوان بم، بۆخۆمی بە بەختەوەرییەکی گەورە دەزانم. بریا کرابا ئەمن لەجێی وان بمرم و ئەوان غەمی لەدەستدانی من بخۆن. بەڵام مخابن کە "داری بریایان بۆ کەس بەری نەگرتوە".

ئەمە یەکێک لە دەگمەن حاڵەتەکانە کە هەست دەکەم تەمەنی درێژ هەمووی هەر دەردوژان و دیتنی مەرگی ئازیزان و

بەشی: دووهەم

جەوری زەمان و زوڵمی زاڵمان نیە و دەلاقەیەکیشی بە ڕووی خۆشی و سەروەری-دا لێ دەکرێتەوە. بریا توانیبام یەکبەیەک سەری هەمووان بدەم و لە نزیکەوە سوپاسیان بکەم یان هەرنەبێ بە نووسین وەڵامی تەک - تەکیان بدەمەوە. بەڵام بەشانازییەوە ژمارەکە ئەوەندە زۆرە کە هیچکامیانم بۆ نارەخسێ. بۆیە ناچارم -بە داوای لێبووردنەوە - بەڕێگای ئەم کورتە نووسینەدا ئەمەگناسی و سوپاسگوزاریی خۆمیان پێشکێش بکەم.

بەدڵەوە ئارەزوومە شیاوی ئەو هەمووە لوتف و گەورەیی‌یە بم و لەوەش زیاتر ئارەزوومە تەمەنی تەواوی ئەو ئازیزانە درێژ و دوور لە ئازار بێت و بتوانن ئەو ئەرکە پیرۆزانە کە من و هاودەورەکانم بە ناتەواوی بۆ ئەوانیان بەجێ دێڵین بەجێ بگەیەنن و ڕۆژێک لەسەر گڵکۆکانمان مژدەی سەرکەوتنمان پێبدەن. سەربەرزی بۆ ئەوان و سەرکەوتن بۆ خەباتەکەمان و ئاشتی و ئازادی و ئاوەدانی بۆ کوردستان.

عەبدوڵڵا حەسەن زادە

١٦ی نۆڤەمبری ٢٠١٨، ٢٥ی خەزەڵوەری ١٣٩٧

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر - ڕێکەوتی: ١٦ی نۆڤەمبەری ٢٠١٨

هەواڵێکی لەپڕ و گورچووبڕ

(بۆ مەرگی ژنە نووسەر و تێکۆشەری کورد مریەمی قازی)

بەیانیی ڕۆژی دووشەممە ١٤ی خەزەڵوەری ١٣٩٧ بەرامبەری ٥ی نۆڤامبری ٢٠١٨ بە عادەتی ڕۆژانە ئینتەرنێتم کردەوە و چاوێکم بە هەواڵ و ڕوداوەکاندا گێڕا. هێشتا پێنج دەقیقە تێنەپەڕیبوو بەرەورووی خەبەرێکی بەڕاستی دڵتەزێن بوومەوە کە ئیدی نەمتوانی درێژە بدەم و لاپتاپەکەمم وێک نا. دوکتۆر سەعدی قازی لە مەتنێکی کورتی هەشت نۆ دە خەتیدا بە زمانێکی ئەدەبی و پڕهەست کە دەکرێ بڵێم زووخاوی ژان و خەفەتی لێ دەچۆڕا هەواڵی مەرگی ژنە نووسەر و تێکۆشەری کورد و خوشکی خۆی مریەم خانمی قازیی ڕاگەیاندبوو، بێ ئەوەش کە ئاماژەیەک بە پێوەندیی خوشک وبرایەتیی خۆیان بکا. ناڵێم باوەڕم نەکرد، بەڵام بەڕاستی نەمدەویست قبووڵ بکەم کە دێوەزمەی مەرگ جارێکی دیکە شاڵاوی هێناوە و خەسارێکی وا قورسی لە بنەماڵەی قازی، لە کۆڕی ئەدیبان و قەڵەمبەدەستان، لە بزووتنەوەی مافخوازانەی کورد و بەگشتی لە خەڵکی شارە جوانیپەروەر و قارەمانپەروەرکەی مەهاباد و گەلی کورد داوە.

مریەم خانمی جوانەمەرگ کچی بەڕێز کاک مستەفای قازی و یەکێک لە ئەندامانی بنەماڵە ناودار و بەبەهرەکەی قازی کەریم بوو کە "گیا لەسەر پنجی خۆی دەڕوێتەوە" ئەدەب و هونەر و جوانی و شۆرشگێری و ئازایەتی لە هەناویدا مۆنجی دەدا. ئەوانەی بەرهەمی فکر و قەڵەمی مریەمی قازی یان دیوە و خوێندۆتەوە دەزانن کە ئەو خانمە

بەشی: دووهەم

بەرێزە چ - بەهرەیەکی بەرفرەوانی لە بواری ئەدەبی کوردیدا پێ بڕابوو، و ئەوانەش کە لە کۆڕ و کۆبوونەوەکاندا دەگەڵی بوون شاهیدی دەدەن کە خاوەنی چ - هەستێکی ئاگرینی نەتەوەپەرستی و چ غیرەت و ئازایەتییەکی کوردانە بوو.

دوژمنانی ئازادی لە دامودەزگای کۆماری ئیسلامیدا زۆریان هەوڵ دا مریەمی قازی بێدەنگ بکەن و نەهێڵن بیروباوەڕی ئازادیخوازانەی خۆی لەنێو کیژۆلاوانی کورددا بڵاو بکاتەوە. چەندین جاریان پەلکێشی دەزگا ئیتتیلاعاتییەکان کرد و خستیانە بەر لێکۆڵینەوە و تەنانەت ڕەوانەی زیندانیان کرد، بەڵام ئاگرێک لە هەستی نیشتمانپەروەری کە لە دەروونی ئەو شێرەژنەدا داییسا لەوانە نەبوو کە بەلافاوی ڕق وقینی کۆنەپەرستان بکوژێتەوە و هەرجارەی شێلگیرتر لە جاری پێشتر دەهاتەوە مەیدان و زمان و قەڵەمی بۆ خزمەت بە بڵاوکردنەوەی هەست و هۆشیاریی نەتەوەیی و نیشتمانی دەکەوتنەوە گەڕ. هەر بۆیەش ئەو خانمە هەر لەتەمەنێکی زۆر کەمەوە جێگای خۆی لەنێو کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبی و کۆمەڵایەتییەکاندا کردەوە و چ جێگەوپێگەیەکیش؟

تا ئەو جێگایە کە بۆخۆم بزانم مریەمی قازی ئەندامی هیچ حیزب و ڕێکخراوێکی سیاسی نەبوو. بەڵام چەندی بتەوێ بەرامبەر بەمەسەلەی ماف و ئازادییەکانی کورد دەروەست و بەرپرس بوو. هەربۆیەش پێوەندییەکی ڕووحی و ڕەوانیی دەگەڵ تێکۆشەرانی ڕێگای ڕزگاریی کورد و بەتایبەتی حیزبی دێموکراتی کوردستان، حیزبەکەی قازی موحەممەدی "مام" یدا هەبوو. ئەو پێوەندییە نەک هەر پێوندییەکی مەعنەوی بەڵکوو پێوەندیی هاوفیکری و هاوکاری بە ڕادەی گونجاویش بوو. هەر ئەوەندە بەسە کە بزانین دەگەڵ هەموو چاوەدێرییەکی دەزگا جاسووسییەکانی کۆماری ئیسلامی کە لەسەر ئەو و کەسانی وەک ئەو هەبوو، لە هاتوچۆیەکانی بۆ هەرێمی کوردستاندا تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی دەدیت و تەنانەت دەهاتە سەردانیشیان و ئاڵوگۆڕی بیروڕای دەگەڵ دەکردن.

لەبەر هەمووی ئەمانە ئەمن جوانەمەرگ بوونی مریەم خانمی قازی بە خەسارێکی گەورە بۆ هەموو میللەتی کورد، بەتایبەتی کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبی و کۆمەڵایەتییەکان و بۆ بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی خەڵکی کوردستان دەزانم.

بەبۆنەی ئەو خەسارە مەزنەوە پڕبەدڵ سەرەخۆشی لە بنەماڵەی بەرێزی کاک مستەفای قازی و تێکڕای بنەماڵەی گەورەی قازییەکان و سەرجەم خەڵکی کوردستان بەتایبەتی کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبی و ڕووناکبیرییەکان دەکەم.

بەشی: دووهەم

ئاواتەخوازم گیانی مریەم خانم بە بەهەشتی بەرین شاد بێ، ئەو ئاواتە پیرۆزانەی بە جوانەمەرگی بردنیە بن گڵ وەدی بێن و کەسوکار و نیزیکانی سڵامەت بن. ڕووحی شاد و ئاواتەکانی بەرقەرار.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٥ی نۆڤەمبەری ٢٠١٨

پەیام بۆ ڕێوڕەسمی پرسەی ئەنوەرخانی سوڵتانپەنا

**بەشدارانی بەڕێزی مەڕاسیمی بەخاکسپاردن و پرسەی نووسەر و تێکۆشەری گەورەی کورد ئەنوەرخانی سوڵتانپەنا
سڵاوێکی گەرمتان لێبێ!**

خۆزگە بۆم ڕەخسابایە لەگەڵ ئێوە بەشداری ئەو مەڕاسیمە بم. سەرم لە بەرامبەر گڵکۆکەیدا دانەواندبا، سڵاوی نەمریم بۆ گیانی پاکی ئاشقەکوردستانی ناردبا و ئەمجار بەئەمانەت هەتا ڕۆژی خۆی کە بەئاواتم دوور نەبێ، بە خاکی غەریبایەتیم سپاردبا.

تەمەنی درێژ دەگەڵ هەموو کەم و کەسری و ئێش و ئازارەکانی ئەو قازانجەشی هەیە کە زۆر دەرفەتی زێڕین بۆ مرۆڤ دەخوڵقێنێ و لەبەر دەست و لە تەنیشت زۆر بەهرەمەندی گەورەی دادەنیشێنێ. بۆمن یەکێک لە دەرفەتە زێڕینەکانی ژیان ئاشنایەتی دەگەڵ ئەنوەرخانی سوڵتانپەنای ئەدیب و شاعیر و تێکۆشەر و نیشتمانپەروەر بوو. هەرچەند پێشتر کەم و زۆر یەکترمان دەناسی بەڵام تەنیا لە دەیەی شەستی هەتاویدا بوو کە ئەو شانسەم پەیدا کرد لە نزیکەوە لەخزمەتیدا بم و لە هاونشینی لەگەڵ ئەو مرۆڤە چێژ و لە توانا ئەدەبی و ڕووناکبیرییەکانی بەهرە وەربگرم. تا دڵت بخوازێ سەنگین و قەڵەمڕەنگین و چەندی بیر بکەیەوە خۆشمەجلیس بوو.

شاهیدی هەموو ئەم قسانەم دیوانە شێعرەکەیەتی کە هەمووی حەوتوویەک پێش مەرگی لە چاپ هاتە دەر و بەداخەوە نەگەیشت ئافەرین و دەستخۆشیی خوێنەرانی ببینێ. چاوگێڕانێک بە دیوانە بەنرخەکەیدا بۆمان دەر دەخا

بەشی: دووهەم

کە ئەو ئینسانە چ بەهرەیەکی لە ئیلهامی شێعری پێبڕاوە و چ توانایەکی لە دەربڕینی ئیلهامی دەروونیدا لە خۆی نیشان داوە. دیوانی "زایەڵەی خەیاڵ"ی ئەنوەرخان لە یەک کاتدا فەرهەنگێکە بۆ ناسینی خەرمانێک لە وشە و زاراوەی ڕەسەنی زمانی کوردی، سەرمەشقێکە بۆ وەفا و ئەخلاق، دینەمۆیەکە بۆ بزواندن و پەروەردەکردنی هەستی نەتەوایەتی و نیشتماندۆستی و پوختە پانۆڕامایەکە بۆ نیشاندانی هێندێ گۆشەی گرینگی جوگڕافیا و مێژووی کوردی.

ئەنوەرخان هەر لەوکاتەدا گەورەتر لە دەستەبەندی و ناوچەپەرستی بوو. بەجۆرێک کە دیاردەی دزێوی دووبەرەکی و لەتلەتبوونیش نەیتوانی ئەو خەسڵەتە جوانە ئینسانییەی تێدا لاواز بکا. بۆیە دەگەڵ هەموو ئاکامە نیگەتیڤەکانی دیاردەی لێکترازان و دووبەرەکی هەتاسەر پێوەندیی دۆستایەتی و سۆزداریی دەگەڵ هەمووان پاراست.

ئەو ماوەیە کە ئەنوەرخان دەگەڵ دێوەزمەی مەرگ و نەخۆشیی بێئەمان لە ململانەدا بوو، ئەگەر شانسی ئەوەم نەبوو لە نزیکەوە دەگەڵی بدوێم، زۆرجار بە تەلەفۆن قسەمان دەکرد، قەت گوێم لێنەبوو دەردی دڵ بکا یان ترس و نیگەرانی لە مردن لە خۆی نیشان بدا. تا ئاخر ڕۆژەکان هەر بەئومێد بوو، هەر بۆ ئایندەی دەروانی و تەنانەت هەر لە فەزای شێعر و ئەدەبدا دەژیا. هەربۆیە بیرەوەریی ئەو ئاخر ڕۆژانەی ژیانی هەرچەندیش ڕۆژانێکی ناخۆش و خەماوی و تەماوی بوون یەکێک لە نەمرترین یادگارەکانی ژیانمە.

لەم بۆنە خەماوییەدا هەر ئەوەندەم لەدەست دێ سڵاو لەگیانی نەمری ئەو گەورەپیاوەی مەیدانی ئەدەب و خەبات بکەم، بۆ وی بەهەشتی بەرین و باوەشی بەزەیی خوا و بۆ کەسوکار و ئازیزانی و بۆ هەمووی ئێوە بەڕێزان تەمەندرێژی و سڵامەتی و سەرکەوتن بە ئاوات بخوازم. بەئاواتی وەدیهاتنی ئاواتەکانی.دەگەڵ ڕێزی دووبارە

عەبدوڵڵا حەسەنزادە

کوردستان، کۆیە، ٢٣ - ٩ - ١٣٩٧

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٢١ی دێسەمبەری ٢٠١٨

سەرچاوە Serchawe

حەسرەتی لە دەستدانی جوانە مەرگێک

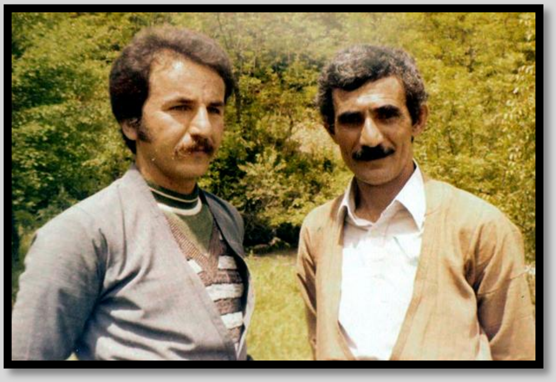

(بۆ کۆستی کەوتووی ئەمجارە»مان هاوڕێ ئەبووبەکری ڕاد!)

دۆستانی بەڕێزی ئامادەی ڕێوڕەسمی بەخاکسپاردن و پرسەی «کۆستی کەوتووی ئەمجارە«مان هاوڕێ ئەبووبەکری ڕاد! دەگەڵ سڵاوی برایانە

ئەمنیش وەک هەمووی ئێوە بە مەرگی ناوەخت و لەنەکاوی هاوڕێی تێکۆشەرمان کاک ئەبووبەکری ڕاد تاساوم و لە وەسفی ئەو کارەساتە مەینەتبارە داماوم، بەڵام ئێرەییتان پێدەبەم کە هەرنەبێ دەرفەتتان بۆ ڕەخساوە لەسەر گڵکۆ پیرۆزەکەی یان لە پرسەکەیدا ئامادە بن و لە نزیکەوە پەرۆشی و هاودەردیی خۆتان دەگەڵ بنەماڵە دڵبەغەمەکەی دەرببڕن.

قبووڵە، هەموومان دەمرین و ئەمە ڕێگایەکە لە پێش گشتمانە. بەڵام ئەوداخە دەمکوژێ کە نازانم ئەو هەرەوەزی مەرگە چیە ئەوە سالێکە لە بنەماڵەی دێموکرات کراوە و بەتایبەتی ئەو نەخۆشییە نەفرەتییە چیە کە چەند ساڵە ڕووی تێ کردووین و وەک ڕەشەبای پاییز گوڵ و گوڵغونچەکانی باخچەی ئاوات و هیوامان هەڵدەوەرێنێ! دوێنێ شاعیری شۆرشگێڕ و بەئیمان ئەنوەرخانی سوڵتانیپەنای لێئەستاندین و ئەمڕۆ تێکۆشەری بە بەقا و بەبەڵێن کاک ئەبووبەکری ڕادی لە باوەش ڕفاندین.

لەسەر هاوڕێی لەدەستچوومان زۆر کەس قسەیان کرد و نووسیان و زۆر خەسڵەتی شۆرشگێڕانەی ئەویان وەبیر

سەرچاوە
Serchawe

هێنایەوە.

بۆیە ئەمن لەو بابەتە نادوێم و هەر پێم خۆشە گۆشەیەک لە ئەخلاق و ئاکار و ڕەفتاری شیرین و سەنگینیی ئەو نەمرە وەبیر بێنمەوە. پێم وایە هەموو ئەوانەی لە نزیکەوە ناسیویانە وەبیریان دێتەوە و بۆم دەسەلمێنن کە هەرکات دەگەڵی بەرەوڕوو دەبووی ئەوەندە بە ویقارەوە دەردەکەوت کە نەک هەر ڕێزت بۆ دادەنا، بەڵکوو شەرمیشت لێ دەکرد. بەهەق نموونەیەک لە ئەخلاق و ڕەفتاری بەرزی ئینسانی بوو کە دەیتوانی بۆ هەمووان سەرمەشقێکی بەنرخ بێ.

لەم بۆنە خەمناک و سامناکەدا هەر ئەوەندەم لەدەست دێ کە وێڕای سەردانەواندن بۆ ڕووح و یادی ئەو سەرمایە لە دەستچووەمان سەرەخۆشی لە هەموو هاوڕێ و دۆستانی و تەواوەتی دڵسۆزانی کورد بکەم و ئەمجار لەدوورەوە و بەوپەڕی ئەدەبەوە بەرامبەر ئەندامانی بنەماڵە سەربەرزەکەی ڕاوەستم و لە پێشدا سەرەخۆشی لە کانگای عیشق و سەفا دایکی دڵسۆزی بکەم، چونکە دایک تەنیا مرۆڤە کە حەزدەکا مەرگی ڕەپێش مەرگی جگەرگۆشەکانی کەوێ، سەرەخۆشی لە خوشک و برا بەڕێزەکانی بکەم کە هەر بۆخۆیان دەزانن مەرگی ئەم عەزیزەیان چ داخێکی بەجەرگەوە ناون و چ کەلێنێکی لە ژیانیاندا بەجێ هێشتوە، ئەمجار بە چاوی تەڕەوە جگەرگۆشەکانی لە باوەش بگرم و وێڕای سەرەخۆشی تەمەنی درێژ و سەرکەوتنیان بۆ بە ئاوات بخوازم، بەو ئاواتە کە هەرکامێکیان لە دوارۆژدا بۆ گەلەکەیان و بنەماڵەکەیان ببنە کاک ئەبووبەکرێک وهەموو لا شانازییان پێوە بکەن. سەرەنجام ڕووی سەرەخۆشی و هاودەردیم بکەمە هاوسەرە بەڕێز و وەفادارەکەی کە ماوەی دووساڵە دەبینێ مۆمی تەمەنی هاوسەر و هاوڕاز و هاوڕێبازەکەی دەسووتێ و دەتوێتەوە تاسەرەنجام دەکووژێتەوە و بە دنیایەک حەسرەت و ئاواتەوە سەر دەنێتەوە. بەحەق وەفا و دڵسۆزی و چاوەدێریی سوڕەییا خانم جێگای ڕێز و ستایشە و دڵنیام هاوسەرە ئازیزەکەی بەوپەڕی ڕەزایەتەوە دواماڵئاویی لێ خواستوە.

سڵاو لە گیانی نەمری هاوڕێ ئەبووبەکری ڕاد، جێگای بەهەشتی بەرین بێ و سێبووری و خۆڕاگری بۆ هەموو ئەندامانی بنەماڵە و هەموو هاوڕێ و هاوئامانجەکانی.

عەبدوڵڵای حەسەن زادە

کوردستان، کۆیە ٢ - ٢ - ٢٠١٩

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٢ی فێبریوێری ٢٠١٩

سەرچاوە
Serchawe

بۆ کار چالاکییەکانی ڕەحمان نەقشی

هاوڕێ و برای خۆشەویستم کاک ڕەحمانی نەقشی

دەگەڵ سڵاوی گەرم

نامەکەت یان وەک نووسیوتە داواکارییەکەتم خوێندەوە. ناتوانم بەدرێژی لەسەر ئەو کارە بەسوود و جوان و هەر لەو کاتەدا تاقەتپڕووکێنەت بنووسم و بدوێم، پتریش لەبەر ئەوەی ئەوکارە پێویستیی بە خوێندنەوەی هەزاران لاپەڕە لە کۆکراوەکانی تۆ هەیە و ئەوەش بۆ من کە هەر لەجێدا بۆ خوێندنەوە کڵۆڵ بووم و ئێستا «ماڵ نەبوو میوانان ڕوویان تێکرد لەوەندیش بوو»، پیری و بێتاقەتییشی هاتۆتە سەر، دەکرێ بڵێم لەتوانا بەدەرە. بەڵام ئەگەر بە کورتە نووسینێک لێم ڕازی بی عەرزت دەکەم:

بێ ئەوەی بۆ خۆت داوات کردبێ و تەنانەت ئاگاشت لێ بووبێ، بەدەیان جار پەسنی ئەو کارە بەنرخەی تۆم داوە و گوتوومە ڕەحمانی نەقشی بە تاقی تەنیا و بەو پەڕی بێ ئیمکاناتییەوە بەقەدەر چەند حیزبی سیاسی بابەت و دیکۆمێنتی سیاسی و کۆمەڵایەتی و...ی کۆ کردۆتەوە و بەئارشیڤی کردوون.

ئارەزووم بوو بکرایە تەواوی کارەکانی تۆ لە چەندین بەرگ دا چاپ بکرێن و کتێبخانەی هەموو حیزبە کوردییەکان و

بەشی: دووهەم

هەمـوو مێژوونـووس و ڕۆژنـامە نووسـانی کوردیـان پـێ دەوڵەمەنـد بکـرێ. بەڵام ئێسـتا کە بەداخەوە ئەمەمـان بـۆ هەڵناسوورێ، پێشنیار دەکەم هەموویان بەسەر یەکەوە بکرێنە فایلێک یان وەختە بڵێم کتێبخـانەیەکی ئەلەکترۆنی و ئادرەسێکیان بۆ دابنرێ کە هەمـوو ئۆگرێـک و خوێنەرێـک بە دانـی دراوێکـی ڕەمزی(تەنـانەت ئەگەر دەوری دە دۆلار و کەمتـریش بـێ) بتـوانێ داونلۆدیـان بکـا. لـەو بارەیـەوە ئەگـەر لەگـەڵ کـاک سمایلی شـەڕەفی قسـان بکـەی ڕەنگـە بەئاکامێکی باش بگەن.

بەردەوامی و سەرکەوتنی زیاتر بۆ ئاوات دەخوازم.

برات عەبدوڵڵا حەسەن زادە

٢٥ - ٢ - ٢٠١٩

قسەکان: لە کۆڕیادی ٤٠ ساڵەی میتینگەکەی١١ی ڕەشەممەی مەهاباددا!

ئەم کاتەتان باش!

سڵاو لە ئێوە، لە هەموو تێکۆشەرانی حیزب و، هەموو تێکۆشەرانی ڕێگەی ئازادی. سڵاو لە هەموو خەڵکی کوردستان، لە نێو ئەواندا بەتایبەتی سڵاو لە زیندانییانی سیاسی سڵاو لە بنەماڵەی زیندانییانی سیاسی و، سڵاو بنەماڵەی شەهیدان، سڵاوێکی تایبەتیتر بۆ ئەو پۆلە ڕەفیقەی کە دەبوو ئەمڕۆ لەنێومان بن، بەڵام لە یەک ساڵی ڕابردوودا چ بە تێرۆر و دەستی غەدر و خەیانەت، لە نێومان ڕۆیشتن و چ لە وڵاتانی دوورەدەست، لە هەندەران؛ دوور لە وڵاتەکەیان سەریان نایەوە.

ئەو ڕۆژەی کە یادی دەکەینەوە بە حەقیقەت ڕۆژێکی تاریخییە. ئەگەر ئەمن ڕۆژەکان ڕیز کەم، ئەمە دەبێتە سێیەم ڕووداوی گەورە لە تاریخی حیزبی دێموکراتدا؛ یەکەم ڕووداو و دایکی هەموو ڕووداوەکان، دامەزرانی حیزبە. دووەم ڕووداو دامەزرانی کۆماری کوردستانە - لەگەڵ ئەوەی ڕووداوی گەورەی دیکە زۆر بوون -، بەڵام سێیەم ڕووداو، ئەم میتینگەیە. چونکی ئەوە لەدایکبوونەوەیەکی دیکە بوو بۆ حیزبی دێموکرات و بۆ هەموو بزووتنەوەی کورد. بۆیە دەسخۆشی دەکەم لە ڕێبەریی حیزب کە بەو بۆنەیەوە کۆبوونەوەیەکی پێک هێنا،

سپاسیش دەکەم کە هەرچەندە نەفەس و دەنگی من زۆر خراپە، بەڵام ئەو مەئمووریيەتەیان بەمن سپارد.

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

سەرەتا پێم خۆشە بڵێم کە ئەو میتینگە بۆ پێک هات. ئەو میتینگە پاش هێندێک لێکدانەوە پێک هات و، عیللەتی پێکهێنانەکەی دیارە ڕاگەیاندنی خەباتی ئاشکرای حیزبی دێموکراتی کوردستان بوو، بەڵام ئەویان بۆ؟ هەدەفی دیکە لە پشتەوەی ئەو ئیعلانە هەبوون. پێش هەموو شتێک حیزبی دێموکرات ڕاستە قەت لە خەبات نەوەستابوو، بەڵام زیاتر لە سی ساڵ بوو لە نێو کۆمەڵانی خەڵکدا حزووری نەبوو. بەبێ شک بە نەبوونی وەسائیلی تەبلیغاتی - ئەوەی کە ئێستا لە دەستماندا هەیە -، تاریکاییەک بەسەر سیاسەتەکان و بەرنامەکانی حیزبی دێموکراتدا کشابوو. ئەو وەخت کەسانێکی زۆر کەم لە خەڵکی کوردستان دەیانتوانی لەگەڵ حیزبەکە پێوەندییان هەبێ و، نوختەنەزەرەکانی حیزب بزانن. بۆیە پێویست بوو لە ڕۆژێکی وادا حیزب جارێکی دیکە خۆی بناسێنێتەوە و، بە خەڵکی بڵێ ئەمن چیم. شتێکی دیکە دەتوانم بڵێم: هەڵسەنگاندنی قووەت بوو. حیزبی دێموکرات دەیویست و دەبوو خۆی تاقی بکاتەوە کە بایی چەندە. خۆ تەنیا تاریخ کافی نییە، ئەوەی کە دەڵێ: ئەو نانە نانە، ئەمڕۆ لە خوانە؛ بزانین ئەمڕۆ چەندین.

ئامانجێکی دیکە نیشاندانی مەوقعییەتی حیزبی دێموکرات نەک هەر بە جمهووریی ئیسلامی، بەڵکوو بە دۆستانیشمان بوو. لەبیرمان نەچێ دەورووبەری دوو حەفتە پێش ئەو ڕۆژەی بوو کە داوایان کردبوو دوکتور قاسملوو لە دیداری نێوان نوێنەرانی کورد و نوێنەرانی دەوڵەتی مەرکەزی دەر بکرێ، چونکی ئەندامی حیزبی دێموکراتە! کە هەر لەوێدا گوتبووی: «هەر بۆیە دەبێ لێرە بم چونکی ئەندامی حیزبی دێموکراتم؛ ئێوە نازانن حیزبی دێموکرات چییە.» دەبوو ئەوەی بە خەڵکی نیشان دەین، حیزبی دێموکرات سیاسەتەکانی چین، نفووزی لەنێو کۆمەڵانی خەڵکدا چۆنە. هەر لەو کاتەدا هەدەفێکی دیکە ئەوە بوو کە خەڵک دەعوەت بکرێ بە هاوپێوەندی، هاوپێوەندییەک لە نێو خۆیاندا و هاوپێوەندی لەگەڵ حیزبی دێموکراتی کوردستان. دەعوەت لە هێزە سیاسییەکان بکرێ هەموویان چ کوردستانی چ ئێرانی - ئەو وەختی هێزی سیاسیی کوردستانیمان لەواقیعدا بەشێوەیەکی پەرشوبڵاو و وردە سازمان هەبوون غەیری حیزبی دێموکرات، چونکی حەتتا کۆمەڵە بەو سووڕەتەی کە ئێستا هەیە، دوو مانگ یان زیاتر لە دوو مانگ لە دوای ئەو وەختە ئیعلانی مەوجوودیەتی کرد -، دەمانویست لە ڕۆژێکی ئاوادا و بەئاشکرا دەعوەت لە ڕێژیمی جمهووریی ئیسلامییش بکەین کە ئەو سیاسەتەی سیستمی پاشایەتی لە ماوەی لانیکەم ئەو پەنجا ساڵەی ئەخیردا گرتوویەتە پێشێ، ئەوە نەگرێتە پێشێ و، یەکێک لە ڕیشەدارترین موشکلاتی جامیعەی ئێران کە مەسەلەی نەتەوایەتی و بەتایبەتی مەسەلەی کوردە چارەسەر بکا. پێمان وابوو ئەگەر ئێمە داوای موجەویز لە جمهووریی ئیسلامی بکەی، ڕەنگە بە چەند مانگ و بە چەند ساڵ جواب وەربگرینەوە، ئیحتمالی ئەوەش کە جوابەکەمان جوابێکی مەنفی بێ و بڵێن نەخێر نابێ زۆرە، بەڵام لێکمان دایەوە ئەگەر ئێمە ئێستا ئیعلانی خەباتی ئاشکرا بکەین لە شەرایەتی ئەوڕۆدا

ڕێژیمێک کە تازە هاتۆتە سەر کار و، بە شوعاری مەردومییەوە دەستی پێکردوە؛ وا بە ئاسانی ناتوانێ ئەوەی هەڵوەشێنێتەوە. بۆیە سەرنجتان بۆ ئەوە ڕادەکێشم کە ئێمە ناومان لێ نەنا «ڕاگەیاندنی خەباتی قانوونیی حیزبی دێموکرات»، ناومان لێنا «خەباتی ئاشکرا». یەعنی بێ منەت لە دەوڵەت؛ ئەوە بە حەقی قانوونیی خۆمان دەزانین و لە حەقی خۆمان ئیستفادە دەکەین.

کەمێکمان گوێ لە قسەکانی دوکتور قاسملوو بوو - ئەمن داوای لێبوردن دەکەم ئەگەر قسەکە کەمێک درێژ بۆوە - پێم خۆشە کەمێک ورد بچمە سەر ئەو باسەی، چونکی قسەکانی دوکتور قاسملوو - کە نووسیبوونی و لەگەڵ هەموو تواناییەکانی بە ئەندامانی ڕێبەریی ئەو وەختی نیشان دا، دیارە ڕێبەریی ئەو وەختی هێندێکیان ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی بوون و هێندێکیشیان نا، کە یەکێک لەوان بۆخۆم بووم بەڵام کۆمیتەیەکمان هەبوو کە ڕەنگە زۆر لە هاوڕێیان بزانن بەناوی زاگرۆس، ڕێبەریی ڕەسمی ئەو وەختی، زاگرۆس بوو- ئەو وتارەی بە هەمووان نیشان دا و، ئەگەر نەزەراتێکیش هەبوو هەموویانی گونجاند. جا ئەو وتارە لەڕاستیدا مانیفێستی حیزبی دێموکرات بوو و، دیدگای حیزبی دێموکرات بوو بۆ ئێرانێک کە لە پێشماندا هەیە. ڕەنگە جارێکی دیکە بێمەوە سەر ئەو قسەیەی. ناخۆشە کە ئێستەیش بەئاکام نەگەیشتووین، بەڵام ئەو بەرنامەیە کە لەوێدا ئیعلان کرا؛ بۆ ئەمڕۆکەش هەر تازەیە.

فەلسەفەی ئەو وتارە ئەوە بوو کە عەلارەغمی هەموو مولاحەزەیەک کە لەسەر جمهووریی ئیسلامی بوومانە، حیزبی دێموکرات ئەرزشی ئەو سەرکەوتنەی گەلانی ئێران دەزانێ، ئەو ڕاپەڕینە، بە ڕاپەڕینێکی پیرۆز و بە دەسکەوتی خەباتی دەیان و سەدان ساڵەی هەموو میللەتانی ئێران نەک هەر بڵێم کوردستان دەزانێ. لەو بارەیەوە دەزانین حیزبی دێموکرات و میللەتی کورد نەزەرێکی تایبەتتر هەبوو لە هەمووانیان. کاتێک بەختیار هاتە سەر کار هەمووان دەستیان کرد بە جنێودان بە بەختیار، هەم ئێرانییەکان هەم حەتتا کوردەکانیش - «بختیار بختیار، نوکر بی اختیار»- ئێمە گوتمان: نابێ قسان بە بەختیار بڵێین، چونکی هاتنەسەرکاری خومەینی و موبارەزە دەگەڵ خومەینی زۆر گرانتر و پڕهەزینەتر لە خەبات دژی بەختیارە. بۆیە نەک تەعریفی بەختیار بکەین، بەڵکوو بێدەنگەمان لێکرد، تەنانەت وەختێکی بەختیار هێندێک قسەی لە دژی ئامانجەکانی گەلانی ئێران کردن، ئێمە بە ڕێگای مەرحوومی یەحیاخانی سادق وەزیری - برای سارمەدینی سادق وەزیری کە ساڵی پێشوو فەوتی کرد - پەیامان بۆ نارد کە ئەو قسانە چین؟ بۆ پێی وایە دەوران هەر دەورانی شایەکانی قەدیمە؟ ئەو عوزری هێنایەوە، گوتیشی تیکرار نابێتەوە - ئینسافەن قەتیشی تیکرار نەکردەوە -. ئەوە یەکێک لە خەتەکان بوو. خەتی دیکە ئەوە بوو کە

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

ئێمە دێموکراسی و ئازادی لە وڵاتەکەماندا تەجرەبە دەکەین؛ چونکی ئەو وڵاتە لەگەڵ دێموکراسی، لەگەڵ ئازادیی بەیان، لەگەڵ تەعەددود و... بێگانەیە. ئیعلانی ئەوە بوو کە حیزبی دێموکرات لەگەڵ هەموو نفووزێکی کە هەیەتی، خۆی بە حاکم و ساحەبی کوردستان نازانێ، بەڵکە ئازادیی بیر و ئەندیشە بۆ هەموو حیزبە سیاسییەکان نەک هەر بەڕەسمی دەناسێ بەڵکوو دابینیش دەکا، ئیعلانی ئەوە بوو کە ئێمە دەمانهەوێ دەگەڵ گەلانی ئێران پێکەوە بژین، چونکی هەتا ئێستا تەجرەبەی ئێرانیش و وڵاتانی دیکەش کە کوردستانیان تێدایە ئەوەمان پێدەڵێ کە نازانم بۆ مەرحەلەیەکی چەند درێژ و چەند کورت، بەڵام جارێ دیسانەکە مەرحەلەی پێکەوە ژیانی ئەو میللەتانەیە؛ قۆناغی ئەوە کە میللەتی کورد بڵێ ماڵە خۆم دەکەم جارێ نەهاتوە.

جا ئەگەر تەماشای قسەکانی دوکتور قاسملووی بکەین ئێستاش بۆ فێربوون دەبن. هەر ئەو بەشەی گوێمان لێ بوو؛ لە پێشەوە ڕوو لە خەڵکی دەکا، سڵاویان لێ دەکا، خۆ دەکرێ وەکوو ئێستێ ئەمن گوتم بڵێ سڵاو لە هەموو خەڵکی کوردستان، بەڵام دەڵێ سڵاو لە زیندانیان، سڵاو لە بنەماڵەی شەهیدان، سڵاو لە کرێکاران، لە جووتیاران، لە بازاڕییان، لە کارمەندان، لە مامۆستایانی ئایینی، لە عەشاییری نیشتمانپەروەر و هتد، هەمووان وەبیر دێنێتەوە، دەیانخوێنێتەوە بۆ ئەوەی بڵێ بەڵێ کۆمەڵی ئێمە لەوانە پێک هاتووە. ئەوانە هەموویان ساحەبی قەزیەن و دەبێ شەریک بن هەم لە خەباتدا هەم لە مەسئوولیەتدا هەم لە عەینی حاڵدا لە سەڵاحیەتدا و لە ئەرکدا. هەروەها پەیام دەنێرێ بۆ گەلانی ئازادیخوازی ئێران، بۆ گەلانی ئێران، بۆ کەمایەتییەکان! گوێتان لێ بوو، مەسیحییەکان و... تەواویان ناو دێنێ؛ بۆ ئەوەی هەموویان خۆیان لە پەیامی حیزبی دێموکراتدا ببیننەوە.

پاشان دێتە سەر ئێعلانی خەباتی ئاشکرا، لە پێشەوە دیسان سڵاو لە خەباتی پێشووی دەکا، لە بیرتان بێ؛ چەندە بەجێیە. ئەگەر زەمانی لێ دەرکەین دەسکەوتی خەباتی ڕزگاریخوازانەی مۆدێڕنی کورد لە هەموو ساڵەکانی پێش ٥٧ حەتا بە زەمانی جمهووریشەوە، بەقەد ئەو خەبات و قوربانیدانە نابێ، بەقەد نیوەشی نابێ کە لەو چل ساڵەیدا بوومانە، بەڵام پێمان دەڵێ ئەوە ئازایەتیی ئێمە نییە، تاریخ ئەمڕۆکە دەست پێناکا، ئەوەی ئەورۆکە دەیبینین حاسڵ و بەرهەمی خەباتی دەیان و سەدان ساڵەی ئەو میللەتەیە؛ جا لە هەر فۆڕمێک و میتۆدێکی خەباتدا بووبێ. دوایە باسی هەڵوێستە سیاسییەکانی دەکا. خۆ جودا ناکاتەوە، میللەتی کورد جودا ناکاتەوە، چونکی دەیهەوێ پەیامی دۆستی و ئاشتی بنێرێ. ڕێک دەڵێ خەڵکی ئێمە بەڕێبەرایەتیی خومەینی لەگەڵ حوکوومەت - خەڵکی ئێمە یانی خەڵکی ئێرانێ - تا ئێستا سەرکەوتنی گەورەیان بەدەست هێناوە؛ بەڵام بە هاوپێوەندی، بە هاوکاری دەتوانین سەرکەوتنی زۆر لەوە گەورەتر بەدەست بێنین. ئەگەر بە زمانێکی دیکە بڵێم نالێ کوردستان و ئێران، دەڵێ

کوردستان و گەلانی دیکەی ئێران یا کوردستانی ئێران، ئێران لە کوردستان جودا ناکاتەوە؛ تا هەڵوێستێکی بەرامبەر بە هەموو حاکمییەتی ئێران و بەرامبەر بە هەموو گەلانی ئێران و سازمانە سیاسییەکانی نەگرتبێ. بەڵام هەر لەو کاتەدا دەڵێ: «نابێ ڕێگا بدرێ کۆنەپەرستی جارێکی دیکە زیندوو ببێتەوە، نابێ ڕێگا بدرێ دیکتاتۆری لە هەر شکڵ و شەمایلێکدا نوێ ببێتەوە.» بە زمانی سیاسەت، بە زمانی حیکمەت بە جمهووریی ئیسلامی دەڵێ دیکتاتۆریی تۆش هەر وەک دیکتاتۆریی شای وایە؛ کەوابێ ئەگەر ئەومان قبووڵ نەکرد ئەتۆش قبووڵ ناکەین.

لەبیرمان نەچێ کە لەو وەختەدا سەڵتەنەتتەڵەبەکان فەعال بوون، بەنیازی گەڕانەوە بوون بۆیە لە گەڕانەوەی پاشماوەکانی ڕێژیمی پاشایەتییش هوشدار دەدا. تەئکید لەسەر دێموکراسی دەکاتەوە و دەڵێ بەبێ دێموکراسی مافەکانی گەلی کورد وەدی نایەن. جارێکی دیکە لە کۆبوونەوەیەکی چووکەڵەتردا گوتم: ئێستە ئێمە مەقوولەیەکمان هێناوە مەسەلەی کورد بە دێموکراسی حەل نابێ، چونکی ئێمە لە ئێرانێدا ئەقەلییەتین. بەڵێ ئەگەر موجەڕەد تەماشا بکەی ئەو جوملەیە ڕاستە، بەڵام ئەگەر بە دێموکراسی نەبێ ئەدی بە چی؟ دەتوانین بۆخۆمان بەدەستی بێنین؟ دەتوانین بەرامبەر بە هەموو گەلانی ئێران ڕاوەستین؟ کوردستان بپچڕین؟ بەڵێ هەروایە بەبێ دێموکراسی مەسەلەی کورد چارەسەر نابێ، مەسەلەی میللی چارەسەر نابێ؛ ئەوە کە تا ئێستا چارەسەر نەبووە لەبەر ئەوە نییە کە دێموکراسی خراپە، لەبەر ئەوەیە کە دێموکراسی نییە. مەسەلەن لە وڵاتێکی سۆسیالیستیدا کە تێزی دیکتاتۆریی پرۆلیتاریاش حاکم بوو، لە وڵاتێکی وەکوو چێکۆسلۆڤاکیدا کە دوو میللەتی لێ بوون، چێک دوو بەرابەری سلۆواکەکان بوو، دوو مەجلیسیان هەبوون، یەکیان مەجلیسی نوێنەران بوو، کەبە تەبیعەتی حاڵ چێکەکان دوو بەرابەری سلۆواکەکان نوێنەریان هەبوو، بەڵام یەکێکیان مەجلیسی نەتەوەکان بوو، هەردووکیان بەقەد یەکیان نمایەندە هەبوو و، هیچ بڕیارێکی گرینگی نەتەوایەتی نەدەدرا ئەگەر لەو مەجلیسەیدا پەسەند نەکرابا؛ لە نەتیجەدا لە هەموو بوارەکانی ژیاندا ئەو دوو میللەتە وەک یەک بوون. تەنانەت نوکتەیەکیان ساز کردبوو یان بە قەول جۆکێک، دەڵێ: لە کابرایان پرسی ئەتۆ ڕەییسی ئەو کارخانەی، تکنیکت خوێندوە؟ گوتی نەوەڵڵا. پرسییان ئەدی تەجرەبەی کارت زۆر بووە؟ گوتی = نەوەڵڵا. دەی چۆن بووی بە ڕەییسی کارخانەیەکی ئاوا گەورە؟ گوتی ئاخر ئەمن سلۆواکم، دەبێ بەشی خۆم پێ ببڕێ. یانی بەو ئەندازەیە. کەوابێ زۆر تەئکید دەکاتەوە کە بەبێ دێموکراسی وەدەستمان ناکەوێ، لە پاشان دەوڵەتێکیش ناتوانێ دێموکرات بێ ئەگەر مەسەلەی نەتەوایەتی چارەسەر نەکا، چونکی مەسەلەی نەتەوایەتی ڕوکنێکی هەرە بنەڕەتییە بۆ دێموکراسی.

یا لەو وەختەدا بەتایبەتی، کە بە باوەڕی من ئێستاش هەر بەجێیە پیاو بزانێ دەڵێ چی هێرش دەکاتە سەر

سەرچاوە
Serchawe

ئەوانە کە تۆمەتی جیاوازیخوازی یان بەقەولی فارسەکان تەجزیەتەڵەبی لە کورد دەدەن. دەڵێ ئەوانە بۆیە وا دەڵێن کە میللەتی کورد بترسێ و لە ترسی ئەوەی پێی بڵێن تەجزیە تەڵەب، خەبات نەکا و داوای مافەکانی خۆی نەکا. دەڵێ بەڵام خراپ حاڵی بوون، میللەتی کورد لەسەر داوای مافەکانی خۆی سوورە، لەعەینی کاتیشدا دەڵێ لە هەموو کوردستانی ئێراندا حیزبێکی سیاسیی جوداییخواز نییە و بەڕاستیش ئەو وەختە نەبوو. ئێستێ هەمانن بەڵام ئەو وەختی ئەوەشمان نەبوو. پاشان ڕوو بە گەلانی ئێران دەڵێ: ئێمە دەرەتانی ئەوەمان هەیە یەکیەتییەکی پان و بەرین پێک بێنین، ئامانجی هاوبەشمان زۆرن، یەکیەتییەکی وا کە هەم ماف و ئازادییەکانی هەموان دابین بکا هەم وەکوو وڵاتێکیش سەربەخۆیی ئەو وڵاتەی، سەلامەتی سنوورەکانی ئەو وڵاتەی بپارێزێ. هەموویان دەعوەت دەکا بە هاوکاری. بەوەندەش ڕازی نابێ، بەرنامە دەدا بە دەوڵەت! دەوڵەت دەبێ بەرنامەی ئابووریی هەبێ، بەرنامەی ئابووری بۆ پێشخستنی وڵات بەقازانجی بەتایبەتی کۆمەڵانی خەڵک، ئەو بەشانەی جامیعەکە مەحروومن لە خێروبێری وڵاتەکەی خۆیان. ئەو وەختی وەکوو ئێستا نەبوو مەسەلەی زەوی و زار لە کاردا هەبوو، ئیسلاحاتی ئەرزیی شای، بە نیوەچڵی ڕۆیبوو و تەواو نەکرابوو. تەئکید لەسەر ئەوەی دەکاتەوە کە دەبێ زەوی و زار دابەش بکرێ، چۆنیش؟ بەو جۆرە دابەش بکرێ نەک ساحەب مڵکەکە بە بەرتیل زەمینەکان بۆخۆی بگرێ. دەڵێ بەو جۆرەی دەبێ دابەش بکرێ زەوی بۆ ئەو کەسە بێ کە بۆخۆی کاری لەسەر دەکا، نەک سەرمایەدارێکی گەورە بتوانێ هەزاران و دەیان هەزار هێکتار زەوی بکڕێ جا ئەوجار کۆمباینی بۆ بێنێ و تەراکتۆری بۆ بێنێ و ڕەنێوی بێنێ.

دەڵێ دەبێ سەعاتی کاری ڕۆژانە و حەوتووانە بۆ کرێکار دیاری بکرێ، تا ساحەبکار نەتوانێ کرێکار بە قازانجی خۆی و بە ئیشتیای خۆی بچەوسێنێتەوە. یانی لەواقعدا خەتێک بۆ دەوڵەتیش دادەنێ کە ئێرانیم و دەبێ حەقم هەبێ بڵێم دەوڵەتەکە چۆن بێ. ئاوا خەت بۆ ئەویش دیاری دەکا.

یان باسی سیاسەتی دەرەوە دەکا، دەڵێ ئێران دەبێ لە پەیمانە نیزامییەکان بێتە دەرێ، سیاسەتێکی بێلایەن و غەیرەموتەعەهید بەئەستۆ بگرێ کە لەگەڵ هەموو وڵاتان دۆستایەتی بکا، پێوەندیی سالمی هەبێ بەبێ ئەوەی دەخالەت لە کاروباری هیچیاندا بکا یان هیچیان دەخالەت لە کاروباریدا بکەن.

باسی دەسەڵات دەکا، دەڵێ ژاندارمری و شارەبانی ئیدی نابێ بەشێوەی ڕابردوو بن، کوتەک بن بەسەر خەڵکییەوە بەڵکوو دەبێ ئەو دوو هێزە ئەمنییەتی و ئینتیزامییە لە ئیختیاری ئەو شۆرایانەدا بن، کە خەڵک بە دێموکراسی هەڵیان دەبژێرێ. ئەوەی لە قانوونیشدا لە هەموو قانوونەکاندا دەڵێ: ژاندارمری ئالەتی ئیجراییە بە دەستی

قانوونەوە، داوای ئەوەی دەکرد. دەڵێ دەبێ ئەرتەشی کۆنەپەرستی شای هەڵوەشێ، ئەرتەشێکی گەلی لە جێگەی دابمەزرێ و، نابێ پادگانەکانی لە نێو ژن و منداڵی خەڵکی دابنێ، پادگانەکان - مادام ئەرتەش وەزیفەی سنوورپاراستنە - دەبێ لە نیزیک سنوور بن، دوور لە هاووڵاتیان. لە وڵاتانی پێشکەوتووی دنیا سەربازێکت چاو پێ ناکەوێ، ئەوەندە لە ئاوەدانییەکان دوورن، تەنانەت ئەفسەرێک کە دەچێتەوە مەرەخەسی بە لیباسی ئەفسەرییەوە ناچێ.

سەرەنجام دێتە سەر کاری خۆمان و دەڵێ: ئێمە موهیمترین سیلاح کە لەبەر دەستمان دایە، تەشکیلاتە. دەبێ تەشکیلاتێکی پتەومان هەبێ و، ئەندامانی حیزب دەبێ ئەو بیروباوەڕە سیاسییە کە حیزبەکەیان هەیەتی، بەرنە نێو خەڵک. زۆر جار ئەو قسەیەی دووپاتە دەکردەوە و دەیگوت ئێمە سێ عاملی قووەتمان هەیە؛ دوویمان کامیلن - کامیل بە مەعنای موتڵەق نا- یەکیان، سیاسەتێکی ئوسوولی و ڕاستە کە دەگەڵ واقعییات دێتەوە، ئەوەمان هەیە. ئەوی دیکەیان پشتیوانیی کۆمەڵانی خەڵکە، خەڵکمان لەگەڵە - ئەوەندە بەسە لە ئینتخاباتێکی ئازاددا و لەو جێیانەی وا ڕەئیەکان خوێندرانەوە و دەرچوون حیزبی دێموکرات ٨٢%ی ڕەئیەکانی کۆ کردەوە-. دەڵێ بەڵام عاملی سێیەم، پێوەندیی نێوان ئەو سیاسەتە و ئەو کۆمەڵانی خەڵکەیە، دەڵێ ئەوەمان زەعیفە، دەبێ کاری لەسەر بکەین؛ چونکی ئەگەر ئەو حەڵقە پێوەندییە ئەو دووانە پێکەوە وەسڵ نەکا خۆ سیاسەت دروست بێ یا دروست نەبێ فایدەی نییە، خەڵک خۆشی بوێ یا خۆشی نەوێ نایێ هاوکاری بکا ئەگەر موشارەکەتەکەی تێدا نەبێ. حەتا لە ئاخیریەکەیدا ئەگەر دیققەت بە وتارەکەی دەکەی، لەوێشدا هەر سیاسی بیر دەکاتەوە عادەتەن لە پاش هەموو وتارێکی سڵاو دەنێرن. سڵاو تەقریبەن لە تەک تەکی تەرکیبات و کۆمەڵی کوردستان و ئێران دەکا، چ چین و توێژەکانی نێو کۆمەڵی کوردەواری چ جۆراوجۆرییەکانی نێو کۆمەڵی ئێران بە گشتی.

تەئکیدی کە لەسەر ئەو سیاسەتە دەکرد - پێم خۆشە ئەوەش بڵێم کە یەکێک هەڵستا، ناوەکەشیم لەبیرە و دەشزانم کێ بوو. هێندێ قسەی کردن لەخۆڕا کە لە جەهەتی خیلافی ئەو خەتە سیاسییەدا کە لە پەیامی حیزبی دێموکراتدا هەبوو - لەگەڵ ئەوەی کە دوکتور قاسملوو تەقریبەن سەعاتێک دەبوو قسەی خۆی کردبوو - هاتە پشتی میکرۆفۆن گوتی: ئێرە میتینگی حیزبی دێموکراتی کوردستانە، ئەو قەزایایەی کە مەترەح دەبێ هی حیزبی دێموکراتە و هیچ خەتێکی سیاسیی دیکە جێی نییە لێرەدا - نامەوێ بچمە نێو جوزئیاتیەوە - ڕەتی کردەوە، کە لەوێدا ئینحرافێک لەو خەتە سیاسییە کە خۆی و حیزبەکەی باوەڕیان پێی هەیە ڕوو بدا.

سەرچاوە
Serchawe

بەڕاستی نـاکرێ پیـاو یادێـک لە ١١ی ڕەشـەمە بکـاتەوە و یـاد لە گەورەیـی خەڵـکی مەهابـادێ نەکـاتەوە؛ چ بـۆ بەشدارییان لە هەموو شتێکدا، چ بەتـایبەتی بـۆ میوانداری. ئەوە کە گـوترا وا بـوو، دەیـانگوت میتینگـی ١٠٠ هەزار نەفەری، تەقریبەن وا هـات کە بەوە ناسرا لە حاڵێکدا ڕۆژنـامەی ئیتلاعـات یـان کەیهـان بـوو، نووسیبووی دووسەد هەزار کەس. ڕەنگە ئەو ڕەقەمە زیاد و کەمی هەبێ، ئەتۆ خۆ سەرژمێرت نەکردوە، بەڵام وەکوو لەو قسانەدا هـاتبوو ئەوەی کە گوێتان لێی بوو؛ ئێمە ستادێکمان پێک هێنابوو بـۆ پێشوازی لە میوانـان لە ڕۆژی پێشدا. شەوێ شەست و سـێ هەزار کەسـیان دامەزرانـدبوو، ئەوەش جـالیبە کە بـزانین مەهابـاد ئەو وەختـی تەخمـین دەکـرا کە هەمـوو حەشیمەتەکەی بە منداڵیشەوە ٥٠ هەزار کەسە. ئەوە هی کوێ بوو؟ هی شارەکانی دوور لە کوردستان و لە ئێرانـێ - تەقـریبەن لە هەمـوو - شـارەکانەوە بە تـایبەتی لە تـاران و تەورێـز و ئەوانەوە خەڵکێکـی یەکجـار زۆر هـاتبوون، کوردەکـان تەقـریبەن بەشی هەرە عومـدەیان هـاتبوون، خەڵکی دیکەش فـارس و ئازەربایجـانی و ئەوانە هـاتبوون. بەیانییش خەڵکی دەوروبەری مەهابادێ و شارە نیزیکەکان. بێ ئەدەبیشە ئەو قسە درێژ دەبێـتەوە، بەڵام - دەقیـق لەبیرم نییە سەعات چەند بوو - کە میتینگەکە تەواو بوو، خەڵکەکە ڕۆیشتنەوە. ئەمن بـووم بە واسیتەی ئاشتی لە نێوان دوو پیـاوی مەهابـادی لەسەر چوار میوانی بـانەیی؛ ئەم دەیگـوت ئەمن دەیـانبەم و ئەوی دیکە دەیگوت ئەمن دەیانبەمەوە بۆماڵێ. چووم گوتم ئەرێ کاکە ئێوە لە ماڵێ تەلەفوونتان نییە ؟ گوتیان بەڕێوەڵلا، گوتم دەی باشە دوو بۆ ئەوێ و دوو بۆ ئەوێ دوایە بە تەلەفوون یەک بگرنەوە؛ ئاوا سوڵحیان کرد.

جارێکی دیکەشم هەر ئەوە گێڕاوەتەوە، لە کۆنگرەی چواریشدا وا بوو. کۆنگرەی چوار پێم وابـێ شـەش ڕۆژی خایانـد، دەوری سێسـەد کەسـی تێـدا بـوو، بـاوەڕ بـکە حیزبـی دێمـوکرات تمەنێکـی خەرج نەکـرد؛ هەمـووی خەڵـک بـوو کە میوانداریی لێ کردین، بەخۆشمانەوە - ئێمەش کە بۆخۆمـان لەوێ بـووین - ئێمەش هەر لە مـاڵان بـووین. چ وەختـی نیوەڕۆ و ئێواران چ وەختی پشوو دانێ، ئەگەر دەهاتییە دەرێ ئەو کووچە و کۆڵانـانە هەمـوو پـڕ بـوونلە خەڵـک، بـۆ ئەوەی بزانن ئەخباری کۆنگرە چییە یان بۆ ئەوەی وەختی نەهار و شامێ میوانەکان بەرنەوە. جا پێم وابێ ناحەقمان نابێ ئەگەر سڵاوێکیان بۆ بنێرین. (دەنگی چەپڵەی بەشداربووان)

هاوڕێیان پێم خۆشە شتێکی دیکە بڵێم مەوازیعی ئێستای حیزبی دێموکراتی ئەمن باس ناکەم چونکی ئەوە هەم ڕەنگە درێـژ بـێ هەم وەزیـفەی ڕێبەرایەتیـی حیـزبە و ئەو ئاشنایە بەوەی، بەڵام دەمەوێ ئەوە بڵێم کە دەگەڵ ئەوەەی چل ساڵ بەسەر ئەو ڕۆژەدا تێپەڕیوە ئێمە ئێستا لە جێگەی خۆمانین و لە هێندێک بارەوە ڕەنگە لە جێی خۆشمان نەبین. ئەو وەختـی کە لە مەهابـادێ بـووین ئێسـتێ دووسـەد - سێسـەد کیلـۆمیتر دوور لە مەهابـادین. بەڵام هەر وەکـوو لە

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

پێشدا گوتم ئەو بەرنامانە، ئەو ئامانجانە بۆ ئێستاشمان ڕاستن، بەڵام ئێستا ڕەنگە سەیر بێتە پێش چاو، کە بڵێم زۆر بەهێزترین لەو وەختەی کە میتینگی مەهابادێمان گرت، هەروا بە قسە نالێم. ئەو وەختی کە دەیانگوت حیزب هاتۆتەوە، حیزب ئەو وەختی لە نێوخۆ بوو و ئێستەش لە نێوخۆیە؛ مەبەستیان لە حیزب ئەوە بوو کە ئەوانەی لە دەربەدەری بوونە، ڕێبەرایەتیی حیزبیان بەدەستەوە بووە. لە ڕۆژی یازدەی ڕەشەمەی ٥٧دا، ئێمە هەموو ئەوانەمان کە هاتبوونەوە یان دەبوو بێنەوە لە دەرێ ڕا، بەینی ٥٠ تا ٧٠ کەس دەبوون، هەموو ئەوانەش کە ڕاستەوخۆ پێوەندییان بە حیزبی دێموکراتەوە هەبوو لە داخڵی وڵاتدا دەگەیشتنە تەقریبەن پێنج - شەش و دە بەرابەری ئەوەی. شەشسەد حەوسەد کەس ئەوپەڕی، هەموو شەهیدەکانیشمان تا ئەو وەختی بەینی ٥٠ تا ١٠٠ کەس بوون. بەڵام ئێمە ئێستا سەرمایەی هەزاران تێکۆشەرمان هەیە کە لێرە و لە جێی دیکە هەن. سەرمایەی ٤٠ هەزار شەهیدمان هەیە، ئەویش ئەو شەهیدە گەورە و بەئەرزشانە کە ئێمە داومانن. ئێمە ئێستە بە هەزاران کادری کارلێهاتوو و کارزانمان هەیە لە داخڵی وڵاتدا کە هەموویان بۆ ڕۆژی خۆی پێشمەرگە و کادرێکی ئامادەن. بە هەزارانمان لە دەرەوەی وڵات هەیە. ئەو قسانە بۆیە دەکەم؛ چونکە ئێمە یادگانی مەهابادێمان گرتبوو، خەڵکەکە ژ - ٣ کانیان دەناسی هەڵیانگرتبوون بەڵام، نەیاندەزانی لوولە کوورەیە یا چییە! ئارپیجی! کەس نەبوو بزانێ بەکاری بێنێ! ئێستێ هەر لە داخڵی ئێرانێ بە سەدان و هەزاران کەسمان هەیە کە بە قەولی مەعرووف ئەوانەی وەک ئاوێ لەبەرە، پێم وابێ ئێمە سەرمایەیەکی زۆرمان هەیە.

ئەگەر تەلەفاتمان داوە، ئەگەر دوورین لە وڵات و... ئەوە نرخی ئازادییە. ئەو قسە زۆر پیاوی گەورە کردوویانە کە لە خەباتدا شەرتی هەرە ئەساسی بۆ سەرکەوتن، بیندرێژییە، نەفەسمان درێژ بێ.

لە ڕەحمەتی بارزانی دەگێڕنەوە کە دەیانگوت هەموو جارێ دەیگوت: «بێهنا خۆ درێژ کەن.» نەفەستان درێژ بێ. عەزممان هەبێ، یەک بگرین، ئەو سیاسەتە ئوسوولییەی کە هەمانە سیاسەتی موعتەدیل، سیاسەت بە خەیاڵ ناکرێ، سیاسەتێک کە لەگەڵ واقعیاتی زەمان و مەکان ڕێک بکەوێ. ئێمە سەر دەکەوین، دەکرێ بڵێم هیچ ڕێگەشمان نییە غەیری سەرکەوتن.

سپاستان دەکەم.

لە ژمارە ٧٤٥ی ڕۆژنامەی کوردستان بڵاو بۆتەوە

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٧ی مارچی ٢٠١٩

سوپاسنامە پاش وەرگرتنی دوکتوڕای فەخری

ئەو کاتەی مرۆڤ نازانێ چ بڵێ و چ بنووسێ

لە یەکەم ڕۆژەکانی مانگی مارسی ٢٠١٩دا مامۆستایەکی بەڕێزی زانکۆی کۆیە ئاگاداری کردم کە ئەنجومەنی زانکۆ بڕیاری داوە دوکتۆرای شانازی (فەخری - ئیفتیخاری) بداتە تۆ. چونکە بەڕاستی و بێ خۆبەکەمگرتن پێموابوو ئەم بەخشینە زۆر لە خزمەتەکانی من گەورەترە بەدڵەوە داوام کرد کە واز لەو بیرۆکەیە بێنن. بەڵام لە وەڵامدا پێیگوتم کە شتەکە لە بیرۆکە تێپەڕیوە و تەنانەت ڕەزامەندیی وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستییشی بۆ وەرگیراوە. ئاکام، بە خۆشحاڵی و سوپاسەوە پێشوازیم لە بڕیارەکە کرد و ئەوە بوو کە ڕۆژی یەکشەممە ١٠ - ٣ - ٢٠١٩ بۆ بەڕێوەچوونی ڕێوڕەسمی بەخشینی بڕوانامەکە دیاری کرا. هێشتا چەند ڕۆژێکی مابوو بگەینە ١٠ی ئادار کە ئاگادار کرام ئەنجومەنی ئاکادیمیای کوردییش لە مانگی ١١ی ٢٠١٨دا بڕیاریان داوە بە بەخشینی ئەندامەتیی شانازی (شەرەف) گەورەم بکەن و ساغ بوونەوە کە هەر ئەو ڕۆژە و لە هۆڵی سەرۆکایەتیی زانکۆی کۆیە بڕوانامەکەم پێ ببەخشن.

حەز دەکەم وەبیر بێنمەوە کە ئەمە سێیەمین جار بوو ئەکادیمیای کوردی منی بەسەر دەکردەوە: لە سەردەمی سەرۆکایەتیی بەڕێز دوکتۆر شەفیق قەزازدا بە بەخشینی ئەندامەتیی پشتیوان (مؤازر) گەورەی کردم و لە دەورانی سەرۆکایەتیی بەڕێز دوکتۆر نووری تاڵەبانیدا بەبۆنەی ٧٥ساڵەی لەدایکبوونم لەوحی ڕێزلێنانی پێبەخشیم و ئێستاش کە بەڕێز دوکتۆر عەبدولفەتاح بۆتانی سەرۆکایەتیی ئەکادیمیای کوردیی لەئەستۆیە بە دانی ئەندامەتیی

سەرچاوە
Serchawe

شەرەف منەتباری دەکردم.

ڕۆژی ١٠ - ٣ - ٢٠١٩ سەعات ١٠ی بەیانی بە ئامادەبوونی بەڕێز دوکتۆر وەلی مەحموود سەرۆکی زانکۆ و ئەندامانی ئەنجومەنی زانکۆ لەلایەک و بەڕێز دوکتۆر عەبدولفەتاح سەرۆک و سێ بەڕێزی دیکە لە ئەندامانی ئەنجومەنی ئەکادیمیای کوردی لەلایەکی دیکە و بە بەشداریی دەیان کەس لە گەورەئەدیبان و نوێنەرانی بەشێک لە حیزبە سیاسییەکان و کەسایەتییە ئەدەبی و سیاسی و کۆمەڵایەتییەکان و سکرتێر و چەندکەس لە ئەندامانی ڕێبەری و ژمارەیەکی زۆر لە کادر و ئەندامانی حیزبی دێموکراتی کوردستان و خەڵکی شارەکانی کوردستان ڕێوڕەسمێکی بەشکۆ لە هۆڵی سەرۆکایەتیی زانکۆی کۆیە پێکهات.

لەو ڕێوڕەسمەدا مامۆستای زانا و ئەدیب دوکتۆر عوسمان دەشتی کە یەکێک لە ئەندامە بەڕێزەکانی لیژنەی ئامادەکردنی ئەو ڕێوڕەسمە بوو، بۆخۆی بەڕێوەبردنی بەرنامەکەی وەئەستۆ گرت و بە خوێندنەوەی هێندێ دەقی جوانی ئەدەبی لە نووسینی خۆی و هێندێ شێعری گەورەشاعیرانی کورد لە نێوئاخنی بەرنامەکاندا چێژێکی تایبەتیی بە ڕێوڕەسمەکە بەخشی. ئەو وتە بەنرخانە کە لە زمانی بەڕێوەبەری بەرنامەوە، یان لە وتاری ڕێزدار دوکتۆر حەیدەر لەشکریدا لەلایەن زانکۆوە و بەڕێز دوکتۆر ڕێبوار سیوەیلیدا لەلایەن ئەکادیمیاوە دەرهەقی من گوتران هەر ئەوەندە دەتوانم بڵێم پتر لە خۆشحاڵی مایەی بەخۆداشکانەوەی من بوون.
سەرەنجام بەوپەڕی سوپاس و پێزانینەوە لەلایەن پرۆفیسۆر دوکتۆر وەلی مەحموودەوە بڕوانامەی دوکتۆرای شانازی لە بواری وەرگێڕاندا و لەلایەن پرۆفیسۆر دوکتۆر عەبدولفەتاح بۆتانی‌یەوە بڕوانامەی ئەندامەتیی شانازیی ئەکادیمیای کوردیم پێ‌بەخشرا.

وەفا و پێزانین داوام لێدەکەن کە بڵێم لە کۆیەی مەڵبەندی هەڵکەوتنی زانایان و ئەدیبان و هونەرمەندان و...، کۆیەی بەهرەپەروەریش ئەمە سێیەم جار بوو کە خزمەتە فەقیرانەکانی من پاداش دەکران. پێشتر جارێک بە بەخشینی خەڵاتی سەید برایم و جارێک بە بەخشینی لەوحی ڕێزلێنان لەکتێبخانەی گشتی و لەلایەن وەزارەتی ڕۆشنبیریی حکوومەتی هەرێمی کوردستانەوە بەسەر کرابوومەوە.
بڵاوبوونەوەی خەبەری بەخشینی دوکتۆرای فەخری لەلایەن زانکۆی کۆیەوە بە من - کە هەر وەک لەوێدا گوتم لە پاداشی کارەکانی من زیاترە و ڕۆبی زانکۆ بەبەری من گوشادە - شەپۆلێک لە دەستخۆشی لە زانکۆ و پیرۆزبایی لە منی لە کوردستان و دەرەوەی کوردستان وەڕێ خست. بە سەدان کەس لە ئەدیبان و ئەدەبدۆستان و دۆستان و

بەشی: دووهەم

هاوڕێیانم بە تەلەفون، بە کورتە پەیام، بە ئیمەیل یان لە ڕێگای تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە خۆشحاڵیی خۆیان لەو ڕووداوە دەربڕی و پیرۆزبایی یان لەمن کرد. ڕەنگە زیادم نەگوتبێ کە بڵێم ئەگەر هەموو نووسینەکانی سەرووەران لەوبارەیەوە بخەینەوە سەر یەک، شتێکی زۆری لە سەرجەم ئەو بەرهەمانە کەم نابێ کە بە قەڵەمی من کراونە کوردی و ئێستا لەسەریان خەڵات دەکرێم.

لە ڕێوڕەسمی بەخشینی بڕوانامەی دوکتۆرای شانازی و ئەندامەتیی شانازیی ئەکادیمیادا بە زمانێک کە بەڕاستی بۆخۆم لێی شەرمەندە بووم و شایانی ئەو کۆڕە نەبوو، سوپاس و پێزانینی خۆم پێشکێشی هەردوو دەزگای زانستی - زانکۆی کۆیە و ئەکادیمیای کوردی کرد. ئێستاش کە دەمەوێ سوپاسی لوتف و گەورەیی ئەوانە بکەم کە بەڕێگای جۆربەجۆردا و بەو وشە و ڕستە بایەخدارانە پیرۆزباییان لێکردووم، قەڵەمم لە زمانم کۆڵەوارترە، بەتایبەتی کە نەمتوانیوە و ناتوانم وەڵامی یەکبەیەکیان بدەمەوە. کەوایە لێرەشدا وێڕای سوپاس و پێزانینم بەو سەرووەرانە دەڵێم "کەمی من و کەرەمی ئێوە" و ئەمن مەمنوون.

ئیزن دەخوازم بڵێم دەگەڵ ئەوپەڕی شانازیم بەو بڕوانامەیە و دەگەڵ ئەوەی بۆ منی سەوداسەری ڕێگای ڕزگاریی کوردستان هیچی لە بڕوانامەی زانکۆکانی کامبریج و هاروارد کەمتر نیە، ئەوەی زۆرتر منی خۆشحاڵ و سەربەرز کرد ئەو شەپۆلە پیرۆزبایی و میهرەبانییە بوو. بەڵام ڕێگام بدەن دوو تێبینی دەرببڕم یەکەم ئەوە کە جێی خۆیەتی بەسەرکردنەوەکەی ئەکادیمیای کوردییشمان لەبەرچاو بێ، دووەمیش ئەوە کە چەند کەسێک - بێگومان لەڕێی لوتفەوە - منیان بە دوکتۆر ناوبردبوو. ئەمن نەبوومە دوکتۆر، دوکتۆرا بەرهەمی دەوری بیست ساڵ دەرسخوێندن و دانیشتن لەبەر دەمی مامۆستایە. لەحاڵێکدا ئەمن دەقیقەیەک لەپای تەختەڕەشەی قوتابخانە ڕانەوەستاوم. وەرگرتنی ئەو بڕوانامەیە کە زۆریشی پێ سەربەرزم تەنیا بەمانای وەرگرتنی نمرەی قبووڵی لە سەر وەرگێڕانەکانمە و چیش لەوە خۆشتر؟ هیوادار و تکاکارم هیچکەس ئەو عینوانە بۆ من بەکار نەهێنێ. جارێکی دیکە سوپاس بۆ زانکۆی کۆیە، ئەکادیمیای کوردی و هەموو ئەوانەی بە هەر ڕێگایەکدا بەسەریان کردمەوە.

عەبدوڵڵا حەسەنزادە - کوردستان - کۆیە

١٣ - ٣ - ٢٠١٩

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ١٤ی مارچی ٢٠١٩

سەرچاوە
Serchawe

کورتە ڕوون کردنەوەیەک

(سەبارەت بە داوای دڵسۆزان بۆ ڕۆڵ گێڕان لەپێناو یەکگرتنەوەی دێموکڕاتەکان)

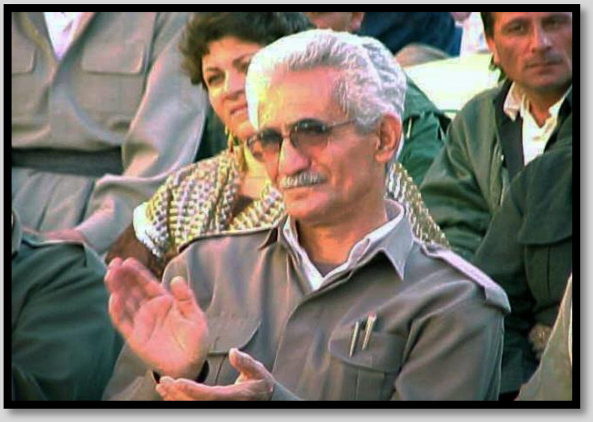

لە ساڵانی دوای لەتبوونی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانی ئێران و بەتایبەتی لە پێنج شەش ساڵی دوایی‌دا زۆرجار هێندێ کەسی دڵسۆز (بێلایەن یان لەئەندامانی دوو حیزبی دێموکڕات) بەرەوڕوو، بە تەلەفون یان لە ڕێگای تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە داوایان لێکردووم کە هەوڵ بدەم دوو حیزبی دێموکڕات ببنەوە بە یەک حیزب. هەموو جارێ ئەوەندەی گونجاوە وەڵامی ئەو دۆستانەم داوەتەوە کە ڕاستەوخۆ (بەرەوڕوو یان بە تەلەفون) قسەم لەگەڵ کردوون و لە زۆربەی حاڵەتەکانیشدا وام هەست کردوە کە قسەکانم جێیان گرتوە. بەڵام لە وەڵامی ئەو کەسانەدا کە بە هەر نیازێک لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکاندا شتیان دەنووسی بێدەنگیم هەڵدەبژارد.

هەتا ئەم دواییانە کە زانکۆی کۆیە و ئەکادیمیای کوردی بەسەریان کردمەوە و شەپۆلێک لە هاودڵی و دڵگەورەیی دۆستان ڕووی تێکردم. هەر ئەوەندەی بۆخۆم خوێندمنەوە - کە زۆرکەم دەچمە نێو تۆڕە کۆمەڵایەتی‌یەکان - دیتم بە دەیان کەس و زۆربەی نزیک بە تەواویشیان لەڕووی دڵسۆزییەوە ئەو داوایەیان لە من کردوە. ئەمە ناچاری کردم کە هەرچەند یەکجار بە کورتییش بێ ئەو دڵسۆزانە لەواقعییەتی مەسەلەکە ئاگادار بکەم.

پرسیار ئەوەیە کە داخوا منێک کە هەزارویەک بوختـان و بێڕێـزیم لەسەر هەوڵی چارەسەری کێشەی «ڕێبەرایـەتیی شۆرشگێڕ» قبووڵ کرد و تا گەیشتن بەچارەسەری مەسەلەکە کۆڵم نەدا، یان منێک کە نیزیک بە ساڵ ونیوێک پێشی لەتبوونی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانی ئێرانم گرت، دەکرێ بەرامبەر بە پەرشوبڵاویی ڕیزەکانی بزووتنەوەی کوردی خۆرهەڵات و بەتایبەتی لەبەریەکترازانی ڕیزی دێموکڕاتـەکان خەمسارد و بێتـەفاوەت بم؟ ئـەمن دەڵـێم ئـەو چاوە کوێر بێ کە بە یەکگرتوویی دێموکڕاتەکان هەڵنایە و ئەو دڵە شەقارشەقار بێ کە حەزی لە پەرشوبڵاویی هێزکـانی ئۆپۆزیسیۆنی کوردی خۆرهەڵاتە.

ئـەدی گیروگرفتەکـە لـە کوێدایـە؟ بـۆ وەڵامـی ئـەم پرسـیارە ئێسـتا هـەر ئەوەنـدە دەڵـێم کـە جگـە لـەوەی ئەنـدامی ڕێبەرایــەتیی هیچکــام لــە دێموکڕاتــەکان نــیم، وەک ڕیشســپییەکیش لــە لای هیچکــام لــە دێموکڕاتــەکان لــە مەوقعییەتێکدا نیم کە بتوانم لەو پێوەندییەدا ڕۆڵێک بگێڕم. هیوا و تکام ئەوەیە دڵسۆزان و سەروەران جارێ بەم کورتە ڕوونکردنەوەیە لێم ڕازی بن و هەر کاتێکیش هەر دووک یان هەریەک لە دێموکڕاتەکان بەڕەسمی ئـەم قسـانەی منی ڕەت کردەوە ئامادەم باسەکە ورد بکەمەوە و کورد گوتەنی «خۆم لەو خەجاڵەتییە دەرباز بکەم».

عبدالله حسن زادە

٥ - ١ - ١٣٩٨ = ٢٥ - ٣ - ٢٠١٩

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٢٥ی مارچی ٢٠١٩

سەرچاوە
Serchawe

بروسکەی پیرۆزبایی بەبۆنەی ٢٢ی حاکەلێوە ڕۆژی دامەزرانی یەکێتی لاوانی دێموکرات

هاوڕێیانی خۆشەویستی سکرتاریای یەکیەتیی لاوانی دێموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان
دەگەڵ سڵاوی گەرم

بەبۆنەی حەفتاوشەشەمینساڵوەگەڕی دامەزرانی یەکیەتییەکەتانەوە پڕبەدڵ پیرۆزباییتان لێ دەکەم و پێشکەوتنتان لەڕێگای وەدیهێنانی ئاواتەکانی لاوان و لەوەش گشتگیرتر، خزمەت بەئامانجە نەتەوایەتییەکانی خەڵکی خۆرهەڵاتی کوردستان دا بەئاوات دەخوازم.

ئازیزان! نزیک بوونەوەی ڕێکخراوەکەتان لەتەواوکردنی هەشتەمین دەیەی تەمەنی خەباتی خۆی هەر لەوکاتەدا کەشانازییەکی گەورەیە و دەریدەخا کە نەوەکانی پێشووی لاوان بەچ ئیرادەیەکەوە بەرەنگاری کۆسپەکانی سەر ڕێگابوونەوە تا بتوانن ئەو ئاڵایە بپارێزن و بیدەنەدەستی نەوەی ئێستا، ئەرکێکی قورسیش دەخاتە سەرشانی ئێوە.

ئەگەر ئێوە و هاوڕێکانتان لەتەمەنی لاوەتیدان نابێ لەبیرتان بچێ کە ڕێکخراوەکەتان ئەمڕۆ میراتگری پتر لەحەوت دەیە خەبات و حەماسەیە. کەوایە ئێوە دەبێ بەئێنێرژی و هەوڵ و هیممەتی لاوانە بەڵام بەئەزموون و ئاوەزی بەساڵداچووانی کارکوشتەوە بۆ پێگەیاندنی وەچەیەک تێ بکۆشن کە بتوانێ کاروانی ئەو خەباتە پڕخوێن و حەماسەیە بگەیەنێتە دوا قۆناغی سەرکەوتن.

بەشی: دووهەم

بۆتان ئارەزوودەکەم کەشیاوی هەڵگرتنی ئەوپەیامە پیرۆزە بن

بە ئاواتی ساغی و سەرکەوتنتان - عبدالله حسن زاده

سەرچاوە: ماڵپەڕی یەکیەتیی لاوانی دێموکراتی ڕۆژهەڵاتی کوردستان - ڕێکەوتی: ١١ی ئەپریلی ٢٠١٩

سەرچاوە
Serchawe

پەیام بە بۆنەی کۆچی دوایی ماموستا مەلا محەممەد ئیمامی

دیسان کوردستانی ئازیز و بەتایبەتی کۆمەڵگەی زانایانی ئایینی و ڕێبوارانی ڕێگای بەختەوەریی گەلی کورد بۆ لەدەستدانی یەکێک لە باوەڕمەندان و خواپەرستانی بێ ڕیا و تێکۆشەرێکی لە مێژینەی خەباتی مافخوازانەی گەلی کورد، غەم دایگرتن. ڕۆژی چوار شەممەی ڕابردوو، شەشی خەرمانانی ساڵی ١٣٩٨ی هەتاوی ماموستا مەلا موحەممەدی ئیمامی یان وەک لە کوردەواریدا بەناوبانگ بوو «مەلا موحەممەدی سوورێن» پاش دەیان ساڵ خواپەرستیی ڕاستگۆیانە و خزمەتی زانست و خەباتێکی هەقخوازانە لە تەمەنی نەوەد ساڵیدا لە شاری سەقز ماڵئاوایی لە کۆڕی بنەماڵە و کۆمەڵگەی ڕووحانیەت و خەباتگێڕانی ڕێگای ماف و ئازادییەکانی کورد و بەگشتی کۆمەلانی خەڵکی کوردستان کرد و کەلێنێکی گەورەی لە خەباتی فرەڕەهەندی گەلەکەیدا بەجێ هێشت.

ماموستا مەلا موحەممەد بەهەق عالمێکی ڕەببانی و خواپەرستێکی سادق و نیشتمانپەروەرێکی خۆنەویست و خۆشەویست بوو. ئەو ساڵانێکی دوورودرێژ لە چەند گوند وشاری کوردستاندا پێشنوێژ و وتاربێژ و ماموستایەکی شارەزای زانستە ئایینییەکان بوو، هەزاران کەس، ئایینی خواپەرستیی ڕاستوێژانەی لێ فێر بوون و بە سەدان فەقێ و مەلای ئایینی لەسەر دەستی پێگەیشتن. ماموستا هەر لەوکاتەدا نموونەیەک لە ئەخلاق، جوامێری و عەهدو وەفا بوو و بەڕاستی لە هەموو بوارەکانی ژیانێکی ئینسانیدا سێمبوولێکی شیاوی لێ فێربوون بوو.

ئەوەی زیاتر لە هەمووی ئەو خەسڵەتانە ماموستا ئیمامیی پێ دەناسرایەوە، گیانی گەلدۆستی و نیشتمانپەرستی بوو.

بەشی: دووهەم

مامۆستا دەرسی کوردناسی و کوردپەروەری لە دەورانە زێڕنەکەی کۆماری کوردستان و لە ژێر دەستی پێشەوای کورد قازی موحەممەدی نەمر فێر ببوو.

هەرچەند جوانەمەرگبوونی کۆماری کوردستان بۆ مامۆستا وەک لاوێکی تێگەیشتوو و پێگەیشتووی ئەو سەردەمە کۆستێکی زۆر گەورە بوو، بەڵام ئەو کۆستە ورەی بەو بەرنەدا و ناهومێدی نەکرد. بەپێچەوانە، لە ڕیزی پێشەوەی ئەو تێکۆشەرە پێشڕەوانەدا بوو کە زۆر زووقۆڵی هیممەتیان بۆ ژیاندنەوە و بووژاندنەوەی حیزبەکەی کۆمار، حیزبی دێموکڕاتی کوردستان هەڵماڵی.

مامۆستا ئیمامی لە دەورانی خەباتی نهێنیدا تێکۆشانێکی شوێندانەری لە خۆی نیشان دا و لە بڵاوکردنەوەی بیری کوردایەتی و حیزبایەتیدا نەخشێکی بەرچاوی گێڕا، هەتا لە پاییزی ساڵی ١٣٣٨ی هەتاویدا دەگەڵ دەیان و سەدان کەس لە تێکۆشەرانی ڕیزی پێشەوەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانکەوتە بەر پەلاماری بەربڵاوی «ساواک» و بۆ ماوەی چوار ساڵ لە زینداندا ڕاگیرا. تاریفی باوەڕ و شێلگیری و بیروباوەڕی پتەوی مامۆستا هەر شیرن بوو لە هاوبەند و هاوزنجیرەکانی ببیسی. دەبوو ئەوان بۆت باس بکەن کە ئەوپیاوە چەند خۆڕاگر و بەباوەڕ و چ ئۆلگوو و پاڵپشتێک بۆ هاوبەندەکانی بووە.

وەک زۆرمان دەزانین مامۆستا ئیمامی شاعیرێکی بەتوانا و نیشتمانییش بوو. لەوبارەیەوە یەکێک لە هاوزنجیرەکانی دەیگێڕایەوە کە ئەوکاتەی لە زیندان قەڵەم و کاغەز لە زیندانییەکان قەدەغە کراوە مامۆستا شێعرە نیشتمانییەکانی بە کلکی کەوچکی نانخواردن لەسەر کاشی و لەسەر دیواری سیلوولەکانی زیندان هەڵکۆڵیون و لەو ڕێگایەوە ورە و هیوا بە دواڕۆژی بە هاوەڵەکانی بەخشیوە.

دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی و هاتنەسەرکاری ڕێژیمی تازەش هەرچەند جێگەوپێگە و هەلومەرجی ژیان ڕێگای بە مامۆستا نەدا هەموو تواناکانی بۆ کاری سیاسی و ڕێکخراوەیی تەرخان بکا، بەڵام هەرگیز لە باوەڕەکانی و لە هەواڵەکانی دانەبڕا و هەمیشە بە غەمی گەل و نیشتمانەکەیەوە ژیا. لە یەک قسەدا مامۆستا تا مابوو بۆ گەلەکەی ژیا و کە مرد بە ئاواتی سەرکەوتنی نەتەوەکەیەوە سەری نایەوە. ڕووحی شاد و ڕێگای ئامانجەکانی پڕ ڕێبوار بێ.
بەو بۆنە غەمناکەوە لە کانگای دڵەوە سەرەخۆشی لە بنەماڵەی بەڕێزی مامۆستا ئیمامی، لە هاوبیر و

بەشی: دووهەم

هاوئامانجەکانی، لە مامۆستا ئاییینییە نیشتمانپەروەرەکان و لە هەموو خەڵکی ئەمەگناسی کوردستان دەکەم. یادی بەخێر و جێگای بەهەشتی بەرین بێ.

عەبدوڵڵای حەسەن زادە

٨ی خەرمانانی ١٣٩٨ی هەتاوی، ٣٠ی ئووتی ٢٠١٩ زایینی

سەرچاوە: ماڵپەڕی حدک میدیا - ڕێکەوتی: ٣١ی ئاگۆستی ٢٠١٩

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

هاوخەمی بەبۆنەی کۆچی دوایی د. عیزەدین مستەفا رەسووڵ

بنەماڵەی بەڕێزی پرۆفیسۆر دوکتۆر عیززەددین مستەفا ڕەسووڵ

دەگەڵ سڵاووڕێزی بێپایان

زۆر بەداخەوە لە کاتێکدا بە سەفەر لە دەرەوەی کوردستانم هەواڵی پڕجەخاری کۆچی دوایی تێکۆشەر و نووسەری گەورە و بەتوانای کورد مامۆستا دوکتۆر عیززەددین مستەفا ڕەسووڵم وەرگرت. بۆمن خەفەتێکی گەورەیە کە لەو بۆنە ناخۆشەدا لە نزیکتان نیم و ناتوانم دەگەڵ کۆڕی ئەدیبان و نیشتمانپەروەرانی کورد و بنەماڵە بەڕێزەکەی لەسەر گڵکۆی پیرۆزی ئامادە بم و لە مەجلیسی پرسە و سەرەخۆشییەکەیدا بم.

دوکتۆر عیززەددین بۆ هەموو ئەوانەی ئۆگری پێشکەوتنی زمان و ئەدەبی کوردی و ڕێبواری ڕێگای خەبات بۆ ئامانجە نیشتمانی و نەتەوەییەکانی کوردن، ناوێکی ئاشنایە. ئەو نووسەرێکە کە لەپاش خۆی پتر لە ٨٠ کتێبی بەنرخی لە بواری ئەدەب و زمانەوانی و ڕەخنە و لێکۆڵینەوەی ئەدەبی و هیتردا بەجێ هێشتوە و بەرهەمەکانیشی هەرکام لە بواری خۆیدا پێشەنگ و شیاوی لێفێربوونن. ڕەنگە بۆ وەسفی ئەو نووسەرە ناودارە ئەوەندە بەس بێ کە بڵێین هەتا دوارۆژەکانی ژیانی دەستی لە قەڵەم بەر نەدا و ڕووباری پڕشەپۆلی بەخشندەیی وشکاوی نەهات.

گومانی تێدا نیە کە مەرگی دوکتۆر عیززەددین تەنیا کۆستی بنەماڵە بەڕێزەکەی نیە و بۆهەموو ئەوانەی شاهیدی

بەشی: دووهەم

زانایی و بەتوانایی و بەخشندەیی ئەو بوون خەسارێکی گەورە و کەلێنێکی بەرچاوە کە پڕکردنەوەی پێویستی بە هەوڵ و خەباتێکی بەردەوامی کۆمەڵی ئەدیبان و ئاشقانی قەڵەمی کوردی هەیە. دڵنیاشم کە ناو و یادی لەلای هەموو دڵسۆزانی نەتەوەی کورد بۆ هەمیشە بە زیندوویی دەمێنێتەوە و لە ئاسمانی ئەدەبی کوردیدا دەدرەوشێتەوە.

بەو بۆنە خەمناکەوە لە کانگای دڵمەوە سەرەخۆشی و هاودەردیم بە ئێوە ئەندامانی بەڕێزی بنەماڵە و بە هەموو دۆستان و ئاشنایانی و بە کۆڕی نووسەران و قەڵەمبەدەستان و بەگشتی بە سەرجەم کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان پێشکەش دەکەم. ڕووحی نەمری شاد بێ و ئێوەش ساغ و تەمەندرێژ بن و سێبووری بۆ هەموو لایەک.

براتان عەبدوڵڵای حەسەن زادە ، فەڕانسە ٣ی ئۆکتۆبری ٢٠١٩

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٣ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٩

بۆ کۆچی دوایی تێکۆشەر مامۆستا حەمید حاجی دەروێش

بنەماڵەی بەڕێزی تێکۆشەری لەمێژینە مامۆستا حەمید دەروێش!
مەکتەبی سیاسیی پارتی پێشڤەڕۆ کوردی سووریا!

دەگەڵ ڕێز و سڵاو

زۆر بەداخەوە لە هەواڵی کۆچی دوایی تێکۆشەری لەمێژینەی کورد و سکرتێری پارتی پێشڤەڕۆی کوردی سووریا مامۆستا حەمید حاجی دەروێش ئاگادار بووم. خوالێخۆشبوو یەکێک لە ڕێبەرانی دیاری بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی کورد بوو کە تەمەنێکی دووروودرێژی لە خزمەت بە دۆزی ڕەوای کورد و بەربەرەکانی دەگەڵ ستەمی نەتەوایەتیی بەکاربراو لە لایەن دەسەڵاتی سووریا و هەموو حاکمانی سەر کوردستانی دابەشکراو بەدژی نەتەوەکەمان بەسەر برد و لەوڕێگایەدا هەموو کەندوکۆسپەکانی ئەو ڕێگایەی لە زیندان و دەربەدەری و بێبەشی و کوێرەوەری تاقی کردەوە.

نیزیک بە نیو سەدەیە مامۆستا حەمید لە دوور یان لە نیزیکەوە دەناسم. هەمووکاتێک ڕووحێکی بەرزی نەتەوەیی و پشوودرێژی و شێلگیری و بڕوا بە یەکبوونی مەسەلەی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستانم لە حەمید دەروێشدا بەدی کردوە و وەک نموونەیەک لە تێکۆشەرانی بەباوەڕی نەتەوەیی کوردم ناسیوە.

بۆیە لەدەستدانی ئەو خەباتگێڕە ناسراوە بە خەسارێک نەک هەر بۆ پارتی پێشڤەڕۆی کورد و بزووتنەوەی کورد لە

سووریا، بەڵکوو بۆ بزووتنەوەی ڕزگاریخوازیی نەتەوەیی کورد لە هەموو پارچەکانی کوردستانی دابەشکراو دەزانم و دڵنیام بۆ هەمیشە یاد و ناوی لە دڵی ڕێبوارانی ڕێگای خەباتی نەتەوەیی کورددا بە زیندوویی دەمێنێتەوە.

ڕووحی مامۆستا حەمید شاد و جێگای بەهەشتی بەرین بێ، سەرساغی بۆ هەموو ئەندامانی بنەماڵە بەڕێزەکەی و سەرکەوتن بۆ ئامانجە بەرزەکان و هاوڕێ و هاوخەبات و هاوئامانجە تێکۆشەرەکانی. دەگەڵ ڕێزی دووبارە.

عەبدوڵڵای حەسەن زادە

٢٤ - ١٠ - ٢٠١٩

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر - ڕێکەوتی: ٢٤ی ئۆکتۆبەری ٢٠١٩

سەرچاوە
Serchawe

نەخشی کاریگەری دوکتور قاسملوو لە بووژاندنەوەی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا

خوشکان و برایانی بەڕێز!

بەخێربێن بۆ کۆنفرانسی یادی دوکتۆر قاسملوو. بەدڵەوە سوپاسی ئەنستیتووی کورد لە پاریس دەکەم کە ئەم کۆنفرانسە بەشکۆیەی بۆ ڕێزگرتن لەیادی دوکتۆر قاسملوو ڕێک خستوە و سوپاسێکی زۆریش بۆ سێنای فەڕانسە کە کۆنفرانسەکەی لە باوەش گرتوە. شتێکی سروشتییە کە ئەنستیتووی کورد لەپاریس یادی دوکتۆر قاسملوو ڕێکبخا و سێنای فەڕانسە ش میوانداریی بکا. دوکتۆر قاسملوو نەک هەر دۆستایەتییەکی گەرمی دەگەڵ بەڕێز دوکتۆر کەنداڵ نەزان سەرۆکی ئەنستیتووی کورد هەبوو، بەڵکوو لە دانانی ئەنستیتووشدا هاوبیر و هاوکارێکی چالاکی بوو. فەڕانسەش ئەو وڵاتەیە کە د. قاسملوو بۆ دوا قۆناخەکانی خوێندن هەڵی بژارد و پتر لە هەموو وڵاتێکی بێگانە بە مێژوو و فەرهەنگەکەی ئاشنا بوو و لە میللەتەکەی نزیک بوو.

دۆستانی بەڕێز! ئەمن ئەو شانازییەم هەیە کە ماوەی ١٩ساڵ لە نیزیکەوە هاوکار و هاوبیر، یان باشتر بڵێم قوتابیی دوکتۆر قاسملوو بووم. بۆیە بیرەوەریی تاڵ و شیرینم لە هەموو قۆناخەکانی ئەو ١٩ ساڵەی ژیان و خەباتی ئەو ڕێبەرە لەدستچووەی بزووتنەوەی کوردی ئێران هەیە. بەڵام لەسەر پێشنیاری ئەنستیتوو لە وتاری خۆمدا تەنیا باس لەو قۆناخە دەکەم کە لە بەغدای پێتەختی عێراق پێکەوە کارمان کردوە. ئیزن دەخوازم

بەشی: دووهەم

کاریگەریی قاسملوو لەسەر ژیان و خەباتی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بە دوو بەشی نێوخۆ و دەرەوەی حیزب دابەش بکەم:

یەکەم، باری نێوخۆی حیزب:

ئەگەر پێشەوا قازی موحەممەد دامەزرێنەری حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بوو، دوکتۆر قاسملوو زیندووکەرەوە و بووژێنەرەوەی ئەم حیزبە بوو. ئەو لەکاتێکدا کە حیزبی دێموکڕات لە مەیدانی کردەوەدا کەوتبووە حاڵەتێکی پاسیڤەوە و پتر لە بیرەوەریی ئەندامانی و ڕۆڵەکانی خەڵکی کوردستاندا مابوو، بە گرتنەدەستی نەخشی ڕێبەری گیانێکی تازەی بەبەر ئەم حیزبەدا کردەوە. پێش هەموو شتێک بەهاوکاری و هاوفکریی چەند تێکۆشەری دیکە توانی بەشە پەرش‌وبڵاوەکانی حیزب وەسەر یەک بخاتەوە و لەپێشدا یەکیەتیی ڕێکخراوەیی و دواتر بە کاری بەردەوامی فکری و فێرکاری یەکیەتیی سیاسی بۆ ئەم حیزبە بگێڕێتەوە.

پێگەیاندنی ئەندامان و کادرەکانی حیزب بە ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندییشەوە، لە ڕێگای کردنەوەی دەورەی ڕاهێنان و فێرکردن و ڕێنوێنی و ئامۆژگاریی بەردەوامەوە یەکی دیکە لەو خزمەتە بەنرخانە بوو کە قاسملوو بە حیزبەکەی و لەڕێگای ئەویشەوە بە بزووتنەوەی مافخوازانەی خەڵکی خۆرهەڵاتی کوردستانی کرد.

قاسملوو، هاوڕێیەکانیی فێر کرد کە تاکپەرستی و تەکرەوی لە حیزبدا ڕەت بکەنەوە و بناخەی ڕێباز و سیاسەتەکانیان لەسەر فکری بە کۆمەڵ و بڕیاری بە کۆمەڵ دابڕێژن، ئەو تێی گەیاندین کە دەبێ قازانجی گشتیی حیزب و کۆمەڵ وەپێش قازانجی خۆمان بخەین و بەر لەوەی بیر بکەینەوە کە حیزب چیی پێ بەخشیوین، بیر لەوە بکەینەوە کە چیمان بۆ حیزبەکەمان کردوە.

ئەو مامۆستا مەزنە بناخەی سەربەخۆیی فکری و سیاسیی بۆ داڕشتین و فێری کردین کە سەربەخۆیی حیزبەکەمانمان لە هەموو شتێک لەلا عەزیزتر و بەنرختر بێ. ئەو دەیگوت: سەربەخۆیی سیاسییش بۆ ئێمە گرنگە و بوونی دۆست و هاوپەیمانیشمان بۆ گرنگە، بەڵام ئەگەر ڕۆژێک ناچار بین یەکێک لەم دووانە بۆ ئەوی دیکە وەلا بنێین، سەربەخۆییەکە مان دەپارێزین، چونکە ئەگەر سەربەخۆیی و کەسایەتیمان ڕابگرین دۆستمان هەر بۆ پەیدا دەبێ. ئەم باوەڕەی قاسملوو زۆرجار هەر لە حیزبەکەی خۆماندا دروست بوونی خۆی نیشان دا.

بەشی: دووهەم

لە پێناو پاراستنی ئەو سەربەخۆییەدا بوو کە دەگەڵ ئەوەی حیزبی دێموکرات پێوەندیی دەگەڵ دەوڵەتی عێراق هەبوو، هەرگیز نەچووە ژێر باری هیچ داخوازێکی ناڕەوای ئەو دەوڵەتە و تەنانەت کاربەدەستانی عێراق و خودی سەددام حوسێن چەند جاریان داوا کرد دوکتۆر قاسملوو لەسەر تەلەڤیزیۆن دەگەڵ سەرکۆماری عێراق دەرکەوێ، قبووڵی نەکرد. چونکە دەیگوت وەختێک لە باشووری کوردستان هەموو ڕۆژێ کورد دەگیرێ و دەکوژرێ و ماڵوێران دەکرێ، ئەگەر لەگەڵ سەرۆکی عێراق لە تەلەڤیزیۆن دەرکەوم، چ جوابێکم بۆ هەست و بیروڕای گشتیی خەڵکی ئەم بەشەی کوردستان دەبێ. هەر ئەو میراتە بەنرخەی د. قاسملوو بۆ هاوسەنگەرەکانی بوو کە دەگەڵ هەموو دژوارییەکانی سەر ڕێگا، حیزبی دێموکراتی کوردستان هەرگیز کارێک و تەنانەت قسەیەکیشی نەکرد، کە زیان بە کوردی باشوور و گەلانی دیکەی عێراق بگەیەنێ.

قاسملوو تێکۆشەرێکی چەپ و دێموکرات و نەتەوەیی بوو کە بۆ دوو ئامانجی بەرزی ڕزگاریی نەتەوەیی و بەدیهێنانی مافە ئابووری و کۆمەڵایەتییەکانی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان تێدەکۆشا. بۆیە لە بەرنامەی حیزبەکەشیدا گونجاندی کە خەباتی نەتەوەیی و خەباتی چینایەتی دەبێ شان بەشانی یەکتر بچنە پێش و هەرگیز نابێ بەو بیانووە کە ڕزگاریی نەتەوەیی ئامانجێکی لەپێشترە، خەبات بۆ مافە کۆمەڵایەتییەکانی خەڵک پشت گوێ بخرێ.

دوکتۆر قاسملوو ناتەبایی نێوان کورد بوون و ئێرانی بوونی کە ئێستاش بۆ هێندێ کەس حەل نەبووە، بە باشی چارەسەر کردبوو. ئەو نە هیچ کات شەرمی لە ئێرانی بوون دەکردەوە و نە هیچ وەخت لەوە دەترسا بڵێ کورد نەتەوەیەکی جیا لە هەموو میللەتانە و مافی خۆیەتی بیر لە وڵاتی سەربەخۆ و دەوڵەتی سەربەخۆ بکاتەوە و تەنانەت بەدەستیشیان بێنێ.

دووەم بۆ دەرەوەی حیزب:

پێش ئەوەی دوکتۆر قاسملوو ڕێبەرایەتیی حیزبی دێموکرات وەئەستۆ بگرێ، ئەم حیزبە بێجگە لە پێوەندییەکی نابەرامبەر دەگەڵ یەکدوو حیزبی کوردی و ئێرانی هیچ پێوەندییەکی سیاسی و دۆستانەی دەگەڵ دنیای دەرەوەی خۆی نەبوو. بەڵام قورسایی و شارەزایی ڕێبەری شەهیدمان ڕێز و ئیعتیباری بۆ حیزب گەڕاندەوە و لە هەر سێ بواری کوردی و ئێرانی و دەرەوەدا کردیە خاوەنی پێوەندییەکی بەرینی سیاسی، لەسەر بناخەی ڕێزگرتنی بەرامبەر و پاراستنی سەربەخۆیی سیاسی و ڕێکخراوەیی.

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

لە مەیدانی کوردستانی و ئێرانیدا حیزب توانی پێوەندییەکی بەرینی سیاسی و تێکەڵ بە ڕێزی دوو لایەنە دەگەڵ زۆربەی هەرە زۆری حیزب و ڕێکخراوە ناسراو و خاوەن جێگە و پێگەکان دامەزرێنێ بەجۆرێک کە لە هەردوو بوارەکەدا وەک ڕێکخراوێکی سیاسیی موعتەبەر و خاوەننفووز حیسابی بۆ بکرێ.

لە ماوەیەکی کورتی زەمانیدا حیزبەکەمان پێوەندییەکی بەربڵاوی دەگەڵ حیزب و ڕێکخراوە سیاسییەکانی خۆرهەڵاتی نێوەڕاست و وڵاتانی ئورووپاییدا دامەزراند و بەحوکمی ئەوەی ناوەندی بڕیاری ئەم حیزبە لە بەغدا پێتەختی عێراق بوو، ئەو دەرفەتەی بۆ ڕەخسا کە دەگەڵ بەشێکی زۆری باڵیۆزخانەکانی وڵاتان بەتایبەتی وڵاتانی سۆسیالیستی پێوەندی دامەزرێنێ کە ئەودەم ئەمە بە دەسکەوتێکی گەورەی سیاسی بۆ حیزبە کوردی و ئێرانییەکان و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلانی بندەست دەژمێردرا.

لە پێوەندی دەگەڵ هێزە کوردستانییەکاندا

جێگە و پێگەی د. قاسملوو هەر لەنێو حیزبەکەی خۆیدا نەبوو. لەنێو کۆڕوکۆمەڵە سیاسییەکانی کوردستان و عێراقیشدا حیسابی لەسەر دەکرا و بە تایبەتی لە پێوەندییەکانی نێوان دەوڵەت و بزووتنەوەی کورد یان بڵێین حیزبی بەعس و پارتی دێموکراتی کوردستاندا زۆرجار بۆ چاری گیروگرفتەکان داوای هاوفکریی لێ دەکرا. نموونەی هەرە بەرچاوی ئەم بوارە، دواسەفەری خوالێخۆشبوو ئیدریس بارزانی بۆ بەغدا بە مەبەستی چارەسەرکردنی کێشەکان و هەوڵی پێشگرتن لە هەڵگیرسانەوەی شەڕ بوو. لەسەر داوای کاک ئیدریس و ڕەزامەندیی کاربەدەستانی دەوڵەت، دوکتور قاسملوو لە هەموو ماوەی مانەوەی شاندی پارتیدا دەگەڵ کاک ئیدریس لە کۆبوونەوەکاندا بەشدار بوو. تەنانەت بۆ گەڕانەوەش لەبەر ئەوەی کاک ئیدریس هەستی بە نیگەرانی دەکرد دوکتور قاسملوو هەتا کەرکووکی دەگەڵ چوو و تەنیا دوای ئەوەی ئەوی تەسلیمی پێشمەرگەکانی پارتی کردەوە، بۆخۆی گەڕایەوە بەغدا.

لە دواهەوڵیشدا بۆ چارەسەری گیروگرفت و ناکۆکییەکانی نێوان دوو لایەن، لیژنەیەکی سێکەسی دیاری کرا بۆ ئەوەی ڕێگاچارەیەکی مامناوەندی بۆ چارەسەری کێشەی کەرکووک ئامادە بکەن. ئەندامانی ئەو لیژنەیە بریتی بوون لە: خوالێخۆشبوو خوسرەو تۆفیق لە پارتی دێموکراتی کوردستان، غانم عبدالجلیل لە حیزبی بەعس و دوکتور قاسملوو لە حیزبی دێموکراتی کوردستان. جێی ئاماژەیە کە ئەو لیژنەیە سێ ئاڵتەرناتیڤی بۆ چارەسەری کێشەکە ئامادە کرد و دای بە سەرکردایەتیی هەر دوو لا. بەڵام بەداخەوە هیچ کامێکیان پێی ڕازی نەبوون و لە ئاکامدا

بەشی: دووهەم

شەڕێک هەڵگیرسایەوە کە زیانەکانی بۆ کوردستان و عێراق لە هەموو قۆناخەکانی شەڕی نۆساڵەی نێوان ئەم دوو هێزە زیاتر بوو.

تێکۆشانی دوکتۆر قاسملوو بۆ لێکنزیککردنەوەی بەشەکانی بزووتنەوەی کورد ئەو چوارچێوەیەشی تێپەڕاند و لە هەوڵێکی کوردستانیدا، ساڵی ١٩٧٧ بە کەلک وەرگرتن لە پێوەندیی بەرینی دەگەڵ حیزب و ڕێکخراوەکانی هەر چوار بەشی کوردستان هەنگاوێکی مێژوویی هەڵێنایەوە. ئەویش ئەوە بوو کە بە ڕێکخستنی کۆبوونەوەیەک بە بەشداریی بەشێکی بەرچاو لە هێزە خەباتگێڕە کوردستانییەکان لە بەیرووتی پێتەختی لوبنان، بەردی بناخەی پێکهێنانی هاوپێوەندییەکی کوردستانیی دانا. لەو کۆبوونەوەیەدا گەڵاڵەی بەرنامەی بەرەی کوردستانی کە دوکتۆر ئامادەی کردبوو، پەسند کرا و بەرپرسایەتی درا بە حیزبی دێموکراتی کوردستان کە لەماوەی سێ مانگدا ڕێبەرایەتیی ئەو حیزبانە کە لە کۆبوونەوەی بەیرووت ئامادە نەبوون ببینێ و وێڕای شیکردنەوەی بەرنامەی پەسندکراوی کۆبوونەوەی بەیرووت، هەمووانیان بانگهێشتن بکا کە لە دووەم کۆبوونەوەی حیزبە کوردستانییەکاندا بەشدار بن و دوای وەرگرتنی بیروبۆچوونیان لەسەر گەڵاڵەی بەرنامەکە، هەموویان لەسەری ڕێک کەون و بۆ یەکەم جار بەرەیەکی کوردستانی بە بەرنامەیەکی واقیعبینانەوە دابمەزرێ. بەداخەوە ئاڵوگۆڕەکانی ناوچە و بەتایبەتی ناکۆکیی نێوان هێندێ لە هێزە سەرەکییەکانی کوردستان، بوونە کۆسپی سەر ڕێگای پێکهێنانی کۆبوونەوەی دووەم و بەوجۆرە ئەو هەوڵە پیرۆزە بە ناکامی مایەوە.

دۆستانی گرانقەدر! نەخشی ڕێبەریی دوکتۆر قاسملوو لە هەموو بوارەکانی خەباتی سیاسیدا بۆ حیزبەکەی، حیزبی دێموکراتی کوردستان هەر لەو ماوەیەدا کە جێی باسەکەی ئێمەیە زۆر بەربڵاوتر و هەمەلایەنەترە. بەڵام کەمیی دەرفەتەکە ڕێگا نادا لەمە زیاتر لێی بدوێین و دەگەڵ تەواوکردنی قسەکانم زۆر سوپاستان دەکەم کە بە حەوسەلەوە گوێتان لێگرتم.

سڵاو لە یاد و گیانی نەمری د. قاسملوو و سڵامەتی و سەرکەوتن بۆ ئێوەی بەڕێز. هەربژین.

لە ژمارە ٧٦٨ی ڕۆژنامەی کوردستان بڵاو بۆتەوە

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٠ی فێبریوێری ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

بۆ کۆچی دوایی برای بەڕێزم خدر حەسەنزادە

بۆ ئاگاداریی ئازیزان و هەموو دۆستان!

بەداخێکی گرانەوە ئاگادار بووم کە سەعات ٩ و نیوی ئەمشەو ١٩ لەسەر ٢٠ی ڕەشەمەی ١٣٩٨ تاقە برا گەورەم کە لە ژیاندا مابوو، بە ناوی خدر حەسەن زادە بە هۆی نەخۆشییەکی درێژخایەن لە شاری مەهاباد کۆچی دوایی کردوە. وەک لە کوردەواریدا دەڵێن دایک و باب لە ئینسانی پیر نابن، براش لەو ئازیزانەیە کە هەروەخت لە دەست بچن داخێکی گران لەسەر ڕووحی مرۆڤ دادەنێن. بەتایبەتی براکانی من کە هەموویان لە خۆم گەورەتر بوون هەقی زۆریان بەسەر منەوە هەبووە و لە منداڵیمەوە پشتوپەنام بوون و هەرچیم هەیە لەوانی دەناسم.

ئەوەی هەمیشە بۆ مەمانان تاڵ و جێگای کەسەر بووە، ئەوەیە کە لەو موسیبەتانەدا دەرفەتی ئەوەندەمان نەبووە لە دوا ساتەکانی ژیانی ئازیزانماندا لە پەنایان بین و دوا ماڵئاواییان لێ بخوازین. سەرباری ئەوەش کۆستی تازەی من لە هەلومەرجێکدایە کە لە کوردستان و تەواوی وڵاتانی دەوروبەر و تەنانەت هەموو دنیادا بەڵایەکی جیهانگیر لە ئارادایە کە دەرەتانی دانانی پرسە و وەرگرتنی سۆز و هاودەردیی دۆست و ئاشنایانیشی بۆ کۆستکەوتووان نەهێشتۆتەوە.

هەر بۆیە دەگەڵ ڕاگەیاندنی ئەو هەواڵە ناخۆشە و داوای شادیی ڕووحی برا گەورەی لەدەستچووم و ئاواتی سلامەتی

بەشی: دووهەم

و تەمەندرێژی بۆ ئەندامانی بنەماڵەکەی، هەموو لایەک ئاگادار دەکەم کە بە هۆی ئەو بارودۆخە نالەبارەوە نیازم نیە مەجلیسی سەرەخۆشی دانێم و داوا لە سەرووەران دەکەم لوتف و گەورەیی و هاودەردیی خۆیان بە ڕێگای تەلەفون و ئامرازەکانی دیکەی پێوەندیدا بە من و هەموو کەسوکاری خوالێخۆشبوو ڕابگەیەنن و زەحمەتی سەردان و سەرەخۆشیی حوزووری بە خۆیان نەدەن.

هیوادارم هەموو دۆستان و ئازیزانم لە بەڵا و موسیبەت بەدوور بن و لە خوای گەورە داوا دەکەم ئەو بەڵا گەورەیەش کە دنیای بەخۆیەوە خەریک کردوە، بە زوویی لە کۆڵ مرۆڤایەتی بکاتەوە.

دەگەڵ حورمەتی زۆر بۆ هەمووان.

عبدالله حسن‌زاده

١٩ - ١٢ - ١٣٩٨ = ٩ - ٣ - ٢٠٢٠

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر

سەرچاوە
Serchawe

سوپاس و داوای لێبووردن

سەروەران و دۆستان و ئازیزانم!

مەرگی کەسوکار و ئازیزان لە هەرکات و هەر تەمەنێکدا ڕووداوێکی سەخت و بەئازارە. ڕاگەیاندنی هەواڵی ڕووداوی نەخوازراویش لەو بەئازارتر. سێ ڕۆژ لەمەوبەر بە داخ و پەژارەوە هەواڵی کۆچی دوایی دوا براگەورەی بنەماڵەکەمانم ڕاگەیاند و هەر لەوکاتەدا بەهۆی ئەو هەلومەرجە نالەبارەوە کە بە سەرهەڵدان و پەرەسەندنی پەتای کوشەندەی کۆڕۆنا، لە کوردستان و وڵاتانی ناوچە و پتر لە ١٠٠ وڵاتی دنیا هاتۆتە پێش رامگەیاند کە کۆڕی پرسە و سەرەخۆشی دانانێم. ڕاستتان بوێ ئەو بڕیارە، کە هەم لە لای من و هەم لەلایەن جگەرگۆشەکانی برا کۆچکردووەکەمەوە پەیڕەوی کرا، بڕیارێکی سەخت بوو . چونکە لەو جۆرە پێشهاتانەدا هاودەردی و دڵدانەوەی دۆست و ناسیاوان و لەوەش زیاتر کەسایەتی و کۆڕوکۆمەڵەکان و بوونیان لە تەنیشت کۆستکەوتووەکان یارمەتییەکی زۆر بە سووکبوونی باری خەمی لە دەستدانی ئازیزان دەدا.

بەڵام بەوپەڕی سوپاس و پێزانینەوە دیتمان هاودڵی و هاودەردیی هاوڕێیان و دۆستان و سەروەرانم لە کوردستان و ناوچە و دەیان وڵاتی بێگانە زۆر زوو جێگای بەتاڵی کۆڕی سەرەخۆشیی حوزووریی بۆ پڕ کردینەوە و لە ڕێگای ئامرازەکانی پێوەندی و تۆڕە کۆمەڵایەتییەکانەوە بارانی خۆشەویستی و سەروەری بە سەرمن و برازاکانم و تێکڕای

بەشی: دووهەم

ئەندامانی بنەماڵەکەماندا باری. لەو سێ ڕۆژەدا بە هەزاران (ئەگەر نەڵێم دەیان هەزار) پەیامی هاودەردی بە نامە و تەلەفون و مایل و کامێنت و کورتە پەیام و... بە دەست خۆم و ئەندامانی دیکەی بنەماڵەکەم گەیشتوون کە بەڕاستی کۆستەکەیان لە بیر بردووینەوە.

لێرەدا نە زمانم توانای دەربڕین و نە قەڵەمم هونەری نووسینی سوپاس و قەدرزانیی ئەو هەموو دڵدانەوە و هاودەردی و لوتف و گەورەییەی سەروەرانی هەیە و هەر ئەوەندەم لە دەست دێ بە ناوی خۆم و لە جیاتی برازاکانم و یەک بەیەکی ئەندامانی بنەماڵەوە سەری کڕنووش دانەوێنم و لەوەش کە نەمتوانیوە و ناتوانم ڕاست بەڕاست وەڵامی هەموو سەروەران بدەمەوە و تەنانەت بۆم نەکراوە وەڵامی سەدان تەلەفون بدەمەوە، داوای لێبووردن بکەم. لە خوای گەورە داوا دەکەم پاداشی خێری هەمووان بداتەوە و لە بەڵا و موسیبەت بیانپارێزێ.

دووبارە ئارەزوو دەکەم بە زوویەکی زوو پەتای ماڵوێرانکەری کۆڕۆنا یەخەی کۆمەڵگای مرۆڤایەتی بەر بدا و کۆمەڵگای مرۆڤایەتی لە دەست ڕێژیمە کۆڕۆناسیفەتەکان و شەڕ و ئاژاوە ناوچەیی و نێونەتەوەییەکان ڕزگاری بێ.

بەوپەڕی ئەدەب و ئیحتیرامەوە

عبدالله حسن‌زاده

٢٣ - ١٢ - ١٣٩٨ = ١٣ - ٣ - ٢٠٢٠

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر

سەرچاوە
Serchawe

دوو بۆنە و دوو ئاواتی پیرۆز

لە بەرەبەری نەورۆز و ساڵی تازەداین. شار و بازاڕی کوردستانی ئازیز هەموو ساڵێ لەم ڕۆژانەدا دەبن بە یەک پارچە جموجۆڵ. ڕوو لە هەر لایەک دەکەی، ڕێ وەبەر ڕێدار ناکەوێ. کووتاڵفرۆشەکان و شیرنیفرۆشەکان و لەوانیش زیاتر بەرگدرووەکان بازاڕیان گەرمە. ئەگەر لێم توورە نەبن، دەڵێم سوودپەرستەکانیش دەرفەتێکی باشیان بۆ دەڕەخسێ بۆ ئەوەی کاڵاکانیان گران و قاسەکانیان پڕ کەن. هەموو کەس و هەموو بنەماڵەیەک خۆی بۆ ئاهەنگی نەورۆز و سەفەر بۆ گەشتی شارەکان و سەردانی دۆست و ئاشناکان، یان پێشوازی لە میوانە نەورۆزییەکان ئامادە دەکا. دەشت و دیمەن و باغ و چیمەنی وڵات بە وەنەوشە و گەزیزە و گوڵە مێلاقە دەڕازێنەوە، تا لە ڕۆژانی جەژندا ئەڤینداران و دڵداران چەپک چەپک کۆیان کەنەوە و بیانکەنە دیاری بۆ خۆشەویستانیان.

نەورۆزی ئەمساڵمان جیاوازە. دوژمنێکی نادیار و پەتایەکی زیانبار کە بەرۆکی هەموو مرۆڤایەتیی گرتوە و دەوڵەمەندترین و بەدەسەڵاتترین وڵاتانیشی بەخۆیەوە خەریک کردوە، پێویستیی بە بەرەنگاربوونەوەیەکی هەمەلایەنە هەیە. هەموو شارەزایان و پسپۆڕان یەکدەنگن کە ڤایرۆسی کۆڕۆنا لە شوێنی قەرەباڵغ و لەنێو ئاپۆرای خەڵکدا پتر دەست دەوەشێنێ. بۆیە، ئەرکی خۆپارێزی و خەڵکپارێزی داوامان لێدەکا لە ڕۆژانی نەورۆزیشدا هەروەک ڕۆژانی پێش و پاش نەورۆز، لە ماڵەکانمان بمێنینەوە و خۆ لە ئاهەنگی بەکۆمەڵ و سازکردنی قەرەباڵغی بپارێزین.

بەشی: دووهەم

بەڵام بێگومان نەورۆز، ئەو دۆستە لەمێژینە و ئەو میوانە ڕوحسووک و خوێن شیرینە ئەمساڵیش لە نێوماندا هەست بە غەریبی و نامۆیی ناکا. وەک میوانێکی مەحرەم و خۆماڵی لە کۆڕی گەرمی بنەماڵەکانماندا پێشوازیی لێدەکەین و لە ڕێگای ئامرازە زۆروزەوەندەکانی پێوەندییشەوە پیرۆزبایی لە ئازیزانمان دەکەین. بەوجۆرە لەڕاستیدا شێوەیەکی تازە بۆ ئاهەنگی نەورۆز دادێنین و ژیان بە هەموو جوانییەکانیەوە درێژە پێ دەدەین.

هەر لە یەکەم ڕۆژانی نەورۆز و ساڵی نوێدا بەتایبەتی بۆ ئێمە کوردی خۆرهەڵات و ئەندامانی حیزبی دێموکرات بۆنەیەکی دیکەش هەیە کە هەموو ساڵێ لە نەورۆز و لەویش زیاتر لە ڕۆژی ١٠ی خاکەلێوە، ڕۆژی لەداردرانی پێشەوا قازی موحەممەددا کە بە «ڕۆژی شەهیدان» ناسراوە، بە گەرمی پێشوازیی لێکراوە. ساڵەکانی دیکە لە ڕۆژی شەهیداندا، لە هەر جێیەک بە پێی دەرەتان خەڵک دەچوونە سەر گڵکۆی ئازیزە لەدەستچووەکانیان، ڕێزیان لێ دەگرتن و پەیمانیان لەگەڵ نوێ دەکردنەوە. بەڵام هەستی بەرپرسایەتی بەرامبەر بە سڵامەتیی خۆمان و خەڵکەکەمان داوامان لێدەکا ئەمساڵ لەو بارەیەشەوە پێ لە جەرگی خۆمان بنێین و لە جیاتی چوون بۆ سەر گڵکۆی شەهیدان لە ماڵەکانماندا یادیان بکەینەوە.

لە ئێران و خۆرهەڵاتی کوردستاندا پتر لە ٤١ ساڵە پەتایەکی کوشندەتر و کۆڕۆنایەکی مەترسیدارتر بە ناوی کۆماری ئیسلامی بەرۆکی خەڵکی گرتوە. ئەگەر (بەپێی ئاماری ڕەسمیی دەوڵەت) پەتای کۆڕۆنا تا نووسینی ئەم دێڕانە شتێک کەمتر لە ١٠٠٠ کەسی کوشتوە، کۆڕۆنا گەورەکە زۆر جار لە مانگێک و تەنانەت لە حەوتوویەکیشدا گیانی هەزاران کەس لە باشترین ڕۆڵەکانی خەڵکی ئەستاندوە. خۆ ئەگەر ئاوڕ لە کوردستان بدەینەوە، دێتەوە بیرمان کە کۆماری ئیسلامی زۆرجار لە ڕۆژێکدا و لە تەنیا شارێک و تەنانەت تاقە گوندێک پتر لەو ژمارەیەی کوشتوە کە لەم دوو مانگەدا بە پەتای کۆڕۆنا مردوون. کوشتارە بەکۆمەڵەکانی مەهاباد و بانە و سنە و سەقز و قاڕنێ و قەڵاتان و دەیان گوندی دیکە و ئیعدامی ٥٩ لاوی مەهابادی لە تاقە ڕۆژێکدا شاهیدی بۆ ئەم هەقیقەتە تاڵە دەدەن.

بەو پێیە و لەو پێوەندییەدا بەش بەحاڵی خۆم دوو ئاواتی پیرۆزم لەدڵدان کە ڕەنگە ئاواتی هەموو وڵاتپارێزێکی کورد و هەموو مرۆڤێکی شەریف بن. وەک کورد دەڵێ: «دوعایەکی دەکەم، ویکرا بڵێن ئامین»:

- هەتا ساڵێکی دیکە و نەورۆزێکی دیکە و تەنانەت زۆر زووتریش کۆڕۆنای چووکەڵە (کۆڤید ١٩) بەرۆکی کوردستان

بەشی: دووهەم

و سەرانسەری دنیا بەر بدا و ساڵی دادێ، بە دابی ساڵانی ڕابردوو جەژنی نەورۆز و ساڵی نوێ پێکەوە و لە ئامێزی سروشتی جوانی کوردستاندا نوێ بکەینەوە.

- تا ساڵێک دواتر، هەوری ڕەشی کۆڕۆنای گەورە، واتە کۆماری ئیسلامی لە ئاسمانی کوردستان و سەرانسەری ئێران بڕەوێتەوە و هاتنی نەورۆز و کۆتایی دیکتاتۆری لەسەر وێرانەکانی کۆماری ئیسلامی بکەینە جێژن.

لە ئێستاوە نەورۆزی هەمووان پیرۆز و هەموو ڕۆژێکتان نەورۆز.

عەبدوڵڵای حەسەنزادە

٢٧ - ١٢ - ١٣٩٨

١٧ - ٣ - ٢٠٢٠

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر

سەرچاوە
Serchawe

مەکتەبی سیاسیی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان زۆر بەڕێز!

سڵاوێکی گەرمی برایانە

بە داخێکی گرانەوە لە هەواڵی کۆچی دوایی کەسایەتی و تێکۆشەری گەورەی کورد و کادری لەمێژینەی یەکیەتیی نیشتمانیی کوردستان مام جەمال ئاغا (جەمال حەکیم ئاغا) ئاگادار بووم. ڕابردووی خەباتگێڕانە و پڕسەروەریی جەمال ئاغا تۆمارێکی ئەوەندە دوورودرێژە کە تەنیا حیزبەکەی خۆی دەتوانێ ئاوڕی لێ بداتەوە و هەقی خۆی بداتێ. بۆیە ئەمن وەک دۆست و هاوڕێیەکی بچووکی ئەو نەمرە تەنیا دەتوانم لەسەر ساڵەکانی ١٩٨٠ بدوێم،ئەو کاتە کە بارەگای ڕێبەرایەتیی هەردوو حیزبی برا و هاوخەبات (دێموکڕات و یەکیەتی) لە دۆڵی جافایەتی دراوسێی یەکتر بوون و هەردوو مەکتەبی سیاسی ناوبەناو سەردانی یەکتریان دەکرد.

لەو ساڵانەدا مامە جەمال کە یار و هاودەمی هەردوو ڕێبەری کۆچکردوو مام جەلال و دوکتور قاسملوو بوو، لە زوربەی هەرە زۆری دیدارەکاندا بە شدار بوو و لەوێدا ئەمن دەگەڵ کەسایەتیی ئەو پیاوە ئاشنا بووم. جەمال ئاغا کە ئەزموونی چەند قۆناغی خەباتی مافخوازانەی گەلی کوردی وەسەر یەک نابوو، بەڕاستی پیاوێکی ئاشنا بە مێژووی رابردووی بزووتنەوەی کورد و ماف وداخوازەکانی ئەم گەلە و شۆڕشە ڕەواکانی بوو.

ئەو کە جێگە و پێگەیەکی بەرزی کۆمەڵایەتیی هەبوو و لە کۆمەڵی کوردەواریدا هەمووان ڕێزیان بۆ دادەنا، لەنێو

بەشی: دووهەم

ڕیزەکانی شۆرشی کوردیشدا جێگای ڕێزی هەموو ئەوانە بوو کە لەنزیکەوە دەیانناسی. سەرنج ڕاکێش ئەوە بوو کە دەگەڵ ئەو پێگە کۆمەڵایەتییە و دەگەڵ جیاوازیی زۆری تەمەنی خۆشەویستی هەموو پێشمەرگە لاوەکانیش بوو، چونکە بۆ هەمووان مامێک و تەنانەت هاوڕێیەکی میهرەبان بوو.
لەمانە بگەڕێتەوە، جەمال ئاغا ئەدیب و ئەدەبدۆستێکی بە تواناش بوو، زۆر حەزی بە خوێندنەوە و باسی ئەدەبی دەکرد. ئەو هەروەها شێعری جوانیشی هەبوون کە هیوادارم ئەگەر تا ئێستاش نەکرابێ، دوای لەدنیادەرچوونی، بەرهەمە ئەدەبییەکانی کۆ بکرێنەوە و بەچاپ بگەن. لێرەدا وەک نموونە تاکە بەیتێکی وەبیر دێنمەوە کە لە بارەی شاری سلێمانییەوە نووسیویە. دەزانین کە ئەو ئاشقی هەموو کوردستان بوو، بەڵام سلێمانی دەگەڵ خوێن و گۆشتی تێکەڵ بوو:

«بەهەشتی زاتی پاکی خوا کە مەشهوورە لەبەر جوانی
کتومت ڕەنگی ڕێژراوە لەسەر شێوەی سلێمانی»

خۆ ناکرێ پیاو یادی جەمال ئاغا بکاتەوە و باسی سەخا و دڵفرەوانی و لەوانەش زیاتر قسەخۆشی و نوکتەزانییەکەی نەکا. زیادم نەگوتوە ئەگەر بڵێم هەرکەس جارێکی مەجلیسی جەمال ئاغا دیبێ هەمیشە بەئاوات بووە دەرفەتی دیدارێکی تازەی لەگەڵ ئەو گەورەپیاوە بۆ بڕەخسێ.
بەڕاستی سەرکۆنەی خۆم دەکەم کە لەو ساڵانەی کۆتایی تەمەنیدا نەچوومە سەردانی و پاساویشم ئەوە بوو کە بۆم قورس بوو خۆشەویستێکی وا، بە کەنەفتی ببینم. نەفرەتی دنیاش بۆ «کۆڕۆنا» دەنێرم کە ڕێگای نەدا هەموومان لەسەر گڵکۆکەی ئامادە بین و بەوجۆرەی شیاوی خۆی بوو، ماڵئاوایی دەگەڵ بکەین.

لە ناخی دڵمەوە سەرەخۆشی لە ئێوە و خانەوادە بەڕێزەکەی و هەواڵەکانی لە ڕیزەکانی یەکیەتیی نیشتمانی و بزووتنەوەی کورد و هەموو خەڵکی شارە خۆشەویستەکەی و تێکڕای خەڵکی کوردستان دەکەم. ڕووحی جەمال ئاغا شاد و تەمەندرێژی بۆ ئازیزانی و کوردستانیش سەرکەوتوو بێ.

عەبدوڵڵای حەسەنزادە

٣ - ٤ - ٢٠٢٠

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر

سەرچاوە
Serchawe

غەمێکی نوێ

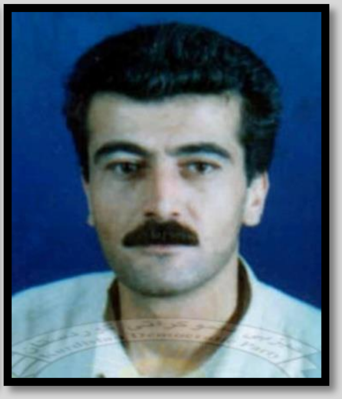

بەداخێکی گرانەوە ئاگادار بووم کە پێش نیوەڕۆی ئەمڕۆ ٢٧ - ١ - ١٣٩٩ی هەتاوی (١٥ - ٤ - ٢٠٢٠ی زایینی) کەسایەتیی نیشتمانپەروەر و جێی ڕێزی شاری سەقز میرزا حوسێنی شەریفی بەهۆی نەخۆشی و پیری کۆچی دوایی کردوە. بەڕاستی لەم هەلومەرجە دژوارەی کوردستان و ناوچە و سەرانسەری جیهاندا کە بە هۆی پەتای عالەمگیری کۆرۆناوە غەم بە غەمێ دەڵێ ڕێم کە و خەسار بە خەسارێ دەڵێ جێم کە، ئەو هەواڵە دڵهەژێنە بووە «دەردی سەرباری هەموو دەردان» و لە ناخەوە ڕای تڵەکاندم.

غەمی لەدەستدانی میزا حوسێن هەر لەبەر ئەوە قورس نیە کە بۆ من دۆستێک و سەروەرێک بوو، بەڵکوو کەسایەتیی بەرزی ئینسانی و کۆمەڵایەتی و فەزل و خوێندەواری و هونەر، بەتایبەتی هونەری خەت خۆشییەکەی ئەوی کردبووە خۆشەویستی هەمووان و جێگای ڕێزی خەڵکی شارە شەریفپەروەرەکەی سەقز و هەموو ئەوانە کە لە نیزیکەوە دەیانناسی.

میرزا حوسێنی شەریفی گەلدۆست و وڵاتپارێزێکی گەورە و دڵسۆزێکی کەموێنەی حیزبی دێموکرات و بزووتنەوەی هەقخوازانەی خۆرهەڵاتی کوردستان بوو. بیروباوەڕی سیاسی و نەتەوەپەرستی وای کردبوو کە یەکێک لە جگەرگۆشەکانی بەناوی ڕامین شەریفی بە حیزبی دێموکرات و بزووتنەوەی دادخوازانەی نەتەوەکەی ببەخشێ. دەڵێن

«گیا لەسەر پنجی خۆی دەڕوێتەوە». ڕامین نموونەی خەباتگێڕێکی بەوەج و جێگای شانازیی باوکی شۆڕشگێڕی بوو. خوێندەوار، فیداکار، ئازا و بەجەرگ و نموونەی پێشمەرگەیەکی بەبیروباوەڕ.

ساڵی ١٣٨٢ی هەتاوی ڕامین پێشمەرگەی بەدیمەنی حیزبی دێموکرات لە مەئمووریەتێکی حیزبیدا کەوتە داو و بەدیل گیرا.

لێرەدا بوو کە باوەڕ و ئیمانی نەلەرزیوی باوک و کوڕ گەشەی کرد و خۆی نواند. ئازار و ئەشکەنجەی جەلادەکانی کۆماری ئیسلامی نەیتوانی سەری تەسلیم بە ڕامین دانوێنێ کە هیچ، وره و گەورەیی میرزا حوسێنیش لەوێدا گوڵی کرد. پێش ئیعدامی ڕامین دژی گەلییەکان بانگی میرزا حوسێن دەکەن و کاتێک لەوە نائومێد دەبن کە ئەو کوڕەکەی هان بدا بۆ پەژیوانی و داوای لێخۆشبوون، پێی دەڵێن: کوڕەکەت شەڕی دەگەڵ خوا کردوە (محارب با خدا)یە، سزاکەشی ئەوەیە یان ئیعدام بکرێ، یان دەست ولاقی ببڕینەوە. ئەتۆ وەک باوکێک کامیان هەڵدەبژێری؟

بڕوانن لەوکاتەدا کە مەرگی جگەرگۆشە لە ئارادایە، وەڵامی باوکێکی قارەمان دەبێ چی بێ؟ میرزا حوسێن دەڵێ ئیعدامی بکەن. جەلاد بە سەرسوڕمانەوە دەڵێ وا دیارە زۆر کەللەڕەقی، چۆن مەرگ بۆ کوڕی خۆت هەڵدەبژێری؟ بە فارسی وەڵامیان دەداتەوە: «زیرا جزو استوارقامتان خواهد شد» چونکە دەبێتە یەکێک لە بەژن نەچەماوان. ئەوە بوو کە ڕۆژی ١٥ی سەرماوەزی ١٣٨٢ ڕامینی قارەمان «بە سەری بەرزەوە چووە سەر دار». کەچی ئەم کۆستە گەورەیە نە باوەڕی میرزا حوسێنی لەرزاند و نە پێوەندیی ئەوی دەگەڵ حیزبەکەی خۆی و کوڕە شەهیدەکەی پچڕاند. هەتا ئەم ساڵانەی دوایی کە نەخۆشی و پیری بڕستیان لێ بڕی ناوبەناو سەری دەداین و ورەی پێ دەداین. دواتریش لەڕێگای تەلەفونەوە پێوەندیی خۆی هەر پاراست.

کورتی کەمەوە، دەگەڵ ئەوەی تەمەنی چووبووە سەر، کۆچی دوایی ئەو گەورە پیاوە بۆ حیزبی دێموکڕات و دۆست و دڵسۆزانی خەسارێکی گەورەیە و یادی بۆ هەتاهەتایە لە دڵی هەموو ئەوانەدا زندوویە کە هاودەم و هاونشینی بوون و دەگەڵ فەزل و هونەر و ئیمان و باوەڕی ئاشنا بوون.

بە بۆنەی ئەو کۆسپە گەورەیەوە پڕ بەدڵ سەرەخۆشی و هاودەردیم پێشکەشی کوڕ و کچەکانی و تەواوی ئەندامانی بنەماڵە سەربەرزەکەی و هەموو خەڵکی شارە خۆشەویستەکەی و تێکڕای خەڵکی کوردستان دەکەم. بۆ میرزاحوسێنی

بەشی: دووهەم

لەدەستچوو بەهەشتی بەرین و باوەشی بەزەیی خوا و بۆ کەسوکار و دۆستان و ئۆگرانی سێبووری و سڵامەتی و تەمەندرێژی بەئاوات دەخوازم. ڕووحی شاد بێ.

عەبدوڵڵای حەسەنزادە

٢٧ - ١ - ١٣٩٩

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر

یووبیلی ئەڵماسی حیزبی دێموکڕات و چەند قسەیەک

تێکۆشەرانی حیزبی دێموکڕات (هەردوو دێموکڕات) خۆیان ئامادە دەکەن تا لە ٢٥ی گەلاوێژی ١٣٩٩ی هەتاویدا جێژنی ٧٥ ساڵە (یووبیلی ئەڵماس)ی حیزبەکەیان بگرن. ناتوانم بیشارمەوە کە بە باوەڕی من پێکهێنانی جێژنی ٧٥ ساڵەی دامەزرانی حیزبی دێموکڕات لەو ڕۆژەدا، تەنیا ئەوکاتە لە جێی خۆیدایە کە مەبەستمان خەباتی حیزبەکە لە ژێر ناوی «حیزبی دێموکڕاتی کوردستان»دا بێ، ئەگینا ئەم حیزبە ٢٥ی گەلاوێژی ساڵی ١٣٢١ی هەتاوی دامەزراوە کە سێ ساڵ بە ناوی(ژ.ک) «کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان»تێ کۆشاوە و دوای سێ ساڵ لە کۆنگرەی یەکەمی حیزب (٢ی خەزەڵوەری ١٣٢٤)دا ناوەکەی گۆڕاوە بە «حیزبی دێموکڕاتی کوردستان». ئەم ناوگۆڕینە قەت بە مانای هەڵوەشانی (ژ.ک) و دامەزرانی حیزبێکی تازە بە ناوی (ح.د.ک) نەبووە و بەو پێیە دەبووایە ٣ ساڵ لەمەوبەر یووبیلی ئەڵماس یان جێژنی ٧٥ ساڵەی دامەزرانی ئەم حیزبە گیرابایە.

بۆ ئەوەی لەخۆوە قسەم نەکردبێ، دەقێکی ڕۆژنامەی «کوردستان» ئۆرگانی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بە شاهید دەگرم کە ٧٤ ساڵ لەمەوبەر لە مەهاباد و لە سەردەمە زێڕینەکەی کۆماری کوردستاندا بڵاو بۆتەوە:

«ڕۆژی ٢٥ی گەلاوێژ بە بۆنەی ڕۆژی پێنجەمین ساڵی دامەزراندنی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان لەبەر هەیوان و حەساری عیمارەتی پێشەوا جێژنێک گیرابوو. لەم جێژنەدا تەواوی ئەهالی شیرکەتیان کرد و شیرینیات و چا و میوەجاتیان مەسرەف کرد. جێژن لە سەعاتی ١ی پاش نیوەڕۆ دەست پێ کرا، دەوروبەری عیمارەتی پێشەوای بە

بەشی: دووهەم

ئاڵای سێ ڕەنگی کوردستان و وێنەی پێشەوای موعەززەم ڕازابووەوە و شەوێ سەعات حەوت بەرنامەی جێژن دەست پێکرا و بەبۆنەی ئەم جێژنە لەلایەن ئاغایانی عەلیی خوسرەوی، سەید موحەممەدی تەهازادە، دڵشادی ڕەسووڵی، سەید موحەممەدی حەمیدی، جەعفەری کەریمی، وردی، عەزیزی سددیقی، سەید عەبدوڵڵای تەهازادە، عوسمان دانیش، موحەممەدئەمینی قادری و کاک ئەمینی شەڕەفی مودیر، نوتق و مەقالات خوێندرایەوە...» (کوردستان ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی کوردستان، ژمارە ۷۹، ۲۹ی گەلاوێژی ۱۳۲۵). پێویستە بگوترێ کە بۆ ئاسانتربوونی خوێندنەوە، بابەتەکەمان بە ڕێنووسی ئەمڕۆی کوردی نووسیوەتەوە.

پێش هەموو شتێک و بەرلەوەی قسەکانم دەست پێ کەم، بەوبۆنە پیرۆزەوە پڕبەدڵ پیرۆز بایی لە هەموو خەڵکی کوردستان و بەتایبەتی تێکۆشەرانی دێموکڕات دەکەم و سڵاو بۆ گیانی دامەزرێنەرانی حیزب و بۆ تێکڕای ئەو خەباتگێڕانە دەنێرم کە لە ماوەی نزیک بە هەشت دەیەی ڕابردوودا ڕێی دێموکڕات، ڕێی خەبات بۆ وەدیهێنانی مافە ڕەواکانی خەڵکی کوردستانیان بڕیوە و لەو پێناوەدا شەهید و کەمئەندام بوون، بەناکامی سەریان ناوەتەوە، یان هەروا بە شانازییەوە ئاڵای ئەو خەباتە پڕ سەروەرییەیان بەرز ڕاگرتوە.

خوێنەرە بەڕێزەکان و هاوڕێیانی دێموکڕات!

لەو جۆرە بیرەوەرییانەدا بە حەق، هەموو ساڵێ ئاوڕ لە سەرکەوتنەکان و خاڵە بەهێزەکانی هەر حیزب و ڕێکخراوێکی سیاسی دەدرێتەوە و شانازی بە ڕابردووی پڕ حەماسە و فیداکاریی جەریانەکە تازە دەکرێتەوە. هاوڕێ و هاوخەباتەکانم شاهیدن کە ئەمنیش لە ساڵانی دووروردرێژی تێکۆشانمدا بە دەیان - ئەگەر نەڵێم بە سەدان - بابەتم لەسەر سەرکەوتنەکان و خاڵە ئەرێنییەکانی مێژووی ئەم حیزبە لە ڕادیۆ و ڕۆژنامە و گۆڤارەکانی حیزب و دەرەوەی حیزب و لە میتینگ و سێمینارەکاندا پێشکەش کردوە، کە بە سەرمایەیەکی بە نرخی ژیانی سیاسیی خۆمیان دەزانم.

بەڵام لەسەر ئیزنی هەمووان لەم یادە پیرۆزەدا دەمەوێ جۆرێکی دیکە بێمە گۆ. بیرمەندێکی ناوداری سیاسی دەڵێ:

«ئەوەندە ڕەخنە لە خۆتان بگرن کە دوژمن لە خۆشییان بێتە سەما.» شاراوە نیە کە هەموو ئینسانێک و هەموو جەریانێک لە ژیانی سیاسی و کۆمەڵایەتیی خۆیدا سەرکەوتن و تێشکان و بەرەوپێشچوون و نووچدان و بە گشتی

خاڵی بەهێز و لاوازی دەبێ. لە سەرفەسڵێکی وەک ئەوەی ئێستادا وەبیر هێنانەوەی شانازییەکان نەک هەر بەجێ، بەڵکوو زۆر پێویستیشە بۆ ئەوەی بەرەی نوێی نەتەوە و نیشتمانەکەمان دەگەڵ ڕابردووی پڕکەندولەند و هەورازونشێوی مێژووی خەباتی ڕزگاریخوازانەی گەلی خۆیان ئاشنا بن و ئەزموونەکانی بکەنە سەرمایە و سەرمەشقی کار و بەرخۆدانی ئایندەیان.

هەرلەو کاتەدا تەنیا وەبیرهێنانەوەی سەرکەوتن و شانازییەکان و پاڵدانەوە لەسەر دەسکەوتەکانی ڕابردوو نامان گەیەنێتە جێگایەک و دەبێ خاڵە بەهێزەکان وەبیر بێنینەوە تا دوارۆژی خۆمانیان پێ ڕووناکتر بکەین، بەڵام بەجێیە خاڵە لاوازەکانی ئێستا و ڕابردووشمان بێنینە بەر چاو بۆ ئەوەی چارەسەریان بکەین و هەوڵ بدەین نەگەڕێینەوە سەریان. دیتن و پێ لێنانی خاڵە لاوازەکان نەک هەر نیشانەی بەرەودواگەڕانەوەی ڕەوتێکی سیاسی نیە، بەڵکوو ڕاست بەپێچەوانە, بەڵگەی ئازایەتی و باوەڕبەخۆبوونی ڕەوتەکەیە. دڵنیام هاوڕێیانی دڵسۆز و قەڵەمبەدەستم ئەمساڵێش لەبارەی شانازییەکانی مێژووی حیزبەکەمانەوە ئەوەی پێویستە بەجێی دەگەیەنن و کەلێن و کەلەبەرێک ناهێڵنەوە. بۆیە ئەمن دەمەوێ ئەگەریش خۆخوێنتاڵکردن بێ قامک لەسەر بەشێک لە ناکامییەکانی ڕابردوومان و کەموکوڕییەکانی ئێستامان دابنێم و بە پێویستیش نازانم پاکانە بۆخۆم بکەم، چونکە لە دڵسۆزی و ڕاستوێژیی خۆم بەگومان نیم.

بەشێک لە کەموکوڕییەکانی ڕابردوومان:

١- حیزبی دێموکراتی کوردستان دەگەڵ هەموو شانازییەکانی، نەیتوانیوە ڕووداوەکانی مێژووی خۆی بە دوکۆمێنت بکات و لەبەر نەبوونی ئارشیڤ، زۆر جار بۆ دۆزینەوەی زۆر بەڵگە و نووسراو و بڕیاری ئەم حیزبە ناچار بووین پەنا بۆ بەرهەمەکانی مێژوونووسانی بێگانە بەرین کە ئەگەر بە نیازی خەراپیشەوە نە نووسرابن، کەمتر دەرخەری وردەکارییەکان بوون. ڕەنگە ئەوەندە بەس بێ کە بزانین حیزبی دێموکرات ئێستاش نەیتوانیوە هەموو ژمارەکانی ڕۆژنامەی «کوردستان»ی سەردەمی کۆمار کۆ بکاتەوە و ئەوەی کە کۆش کراوەتەوە بەرهەمی هەوڵ و ماندووبوونی دڵسۆزانی وەک ڕەحمەتی دوکتۆر کەمال فوئاد و دواتریش ئارشیڤی خەباتگێڕی نەمر ڕەشید باجەڵانە. یان تا چەند ساڵ لەمەوبەر ڕۆژی ٣١ی مارسی ١٩٤٧مان بە ڕۆژی لەداردرانی پێشەوا و هاوڕێکانی دەزانی. لە حاڵێکدا ڕۆژی ١٠ی خاکەلێوە،ڕۆژی ئیعدامی پێشەوا و هاوڕێکانی دەکاتە ٣٠ی مانگی میلادی و تەنانەت ساڵانی کەبیسە ڕێکەوتی ٢٩ی مارسیش دەکا.

٢- حیزبی دێموکراتی کوردستان لەمێژووی تێکۆشانی خۆیدا هەرنەبێ ٧ جار تووشی لەتبوون (انشعاب) هاتوە کە بێجگە لە دوو جاریان ئەوانیش لە ئاکامی دەست - تێوەردانی لاوەکیدا - هیچکامیان بەرهەمی جیاوازیی بەرنامەی سیاسی و ناکۆکیی فکری نەبوون و سەرجەمیان لە بەرچاوتەنگی و وێک هەڵنەکردن و پێکەوەنەحاوانەوە سەرچاوەیان گرتوە.

٣- ڕاکردنی تێکۆشەرانی حیزبی دێموکراتی کوردستان لەدەست زوڵم و زۆرداریی دەسەڵاتداران و پەنابردنیان بۆ وڵاتانی دیکە و بەتایبەتی عێراق خاڵێکی لاوازی دیکەی ئەم حیزبەیە. ئەمە ڕاستییەکی تاڵە کە ڕێبەرانی حیزبی دێموکرات کەمتر لە دە لەسەدی تەمەنی تێکۆشانی ئەم حیزبەیان لە وڵاتی خۆیان و لەنێو خەڵکی خۆیاندا بەسەر بردوە. لەحاڵێکدا ژیان لەنێو خەڵک و ئیلهام - وەرگرتن لە بیروڕا و داخوازەکانیان مەرجێکی سەرەکی بۆ دروست - دەرچوونی بڕیار و سیاسەتەکانی حیزبێکی سیاسییە.

٤- لە هەمووی ئەمانە تاڵتر، حیزبی ئێمە چەند جار تووشی شەڕی براکوژی و تەنانەت شەڕی خۆکوژی بەمانای شەڕی خۆبەخۆی ئەندامەکانیشی بووە. لێرەدا مەبەست خەتابارکردنی حیزبەکەی خۆم نیە و وا دەزانم ئەگەر ڕۆژێک لێکۆڵینەوەیەکی بێلایەنانە لە هۆیەکانی ئەو شەڕانە بکرێ دەردەکەوێ کە ڕێبەرایەتیی ئەم حیزبە بەشێکی کەمتر لە بەرپرسایەتییەکەی بەر دەکەوێ. بەڵام لە شەڕی براکوژیدا نە هیچ لایەنێک لەسەر حەقە و نە هیچیان براوەی شەڕن. بێچارەن ئەو کەسانە کە هیچ بەرپرسایەتییەک لەو بارەیەوە قبووڵ ناکەن و - بە داوای لێبووردنەوە- گەمژەن ئەوانەی خۆیان بە سەرکەوتوو دەزانن.

ئەمانە وەک نموونە باس کران و ئەم حیزبە و هەموو هێزێکی سیاسی لە ڕەوتی تێکۆشانی خۆیاندا تووشی زۆر هەڵە و کەموکوڕی دێن کە بەجێیە بێ دەمارگرژی ئاوڕیان لێ بدرێتەوە و نەخشەڕێگای ڕاست کردنەوە و دووپاتەنەکردنەوەیان بۆ دابنرێ.

بەڵام ئێستامان چۆنە؟

کورد گوتەنی «خوا نەیبڕێ» ئێستا دوو حیزبی دێموکراتمان، هەرکام بە دامودەزگایەکی بەرینی تەبلیغاتی و تەنانەت تەشکیلاتی و هتدەوە هەن و ڕەنگە هەرکامێکیشیان بە پاڵدانەوە لەسەر شانازییە مێژوویی یەکانی حیزب

سەرچاوە
Serchawe

خۆیان بە یەکەمی مەیدانی سیاسەتی خۆرهەڵاتی کوردستان بزانن و بەتایبەتی بە خۆبەراوردکردن لەگەڵ هێندێ ڕێکخراوی لە خۆیان چووکتر، تەواو لە وەزعی خۆیان ڕازی بن و کەموکوڕییەک شک نەبەن کە پێویست بێ چارەسەری بکەن. لەحاڵێکدا ڕاستییەکە شتێکی دیکەیە و دان پێدانەنانیشی نەک هەر گیروگرفتێک چارەسەر ناکا، بەڵکوو بەرەو هەڵدێرگەیەکمان دەبا کە دەتوانێ بمان - گەیەنێتە نشوستییەکی بێ - گەڕانەوە. ئاخر دەبینین:

- ئەگەر ڕۆژێک کۆماری کوردستانمان دادەمەزراند کە «قیبلەگای هیوا بوو، سەنگەری ئازادی» و ڕۆژگارێک «دورگەی ئارام»ی حەمەڕەزاشامان بە ڕاپەڕینە ئازایانەکەی ساڵانی ٤٧ - ١٣٤٦ (٦٨ - ١٩٦٧) دەشڵەقاند و زەمانێک پێشمەرگەکانمان لە ئیلامەوە تا ماکۆ تەنگیان بە دوژمنانی ماف و ئازادییەکانی گەلی کورد هەڵدەچنی و کوردستانیان دەکردە پەناگە و جێ حەوانەوەی هەموو ڕێبوارانی ڕێگای ئازادیی ئێران، ئەمڕۆ پتر لە سەد کیلۆمیتر دوور لە مەیدانی خەباتی خۆمان لە چەند ئۆردووگایەکی پەنابەریدا قەتیس ماوین و چاومان بڕیوەتە «کەرەمی خوا» و شانسێک کە ڕۆژێک لە ڕۆژان ڕوومان تێ بکا و لە دەرگامان بدا.

- ئەگەر سەردەمێک حیزبی دێموکراتی کوردستانی ئێران لە ڕیزی پێشەوەی هێزە گەورەکانی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی کورددا دادەنرا و دەبووە میوان و خانەخوێی ڕیزی هەرە پێشەوەی ڕێبەرانی سیاسیی کورد و ئێرانی و بێگانە و تەنانەت بۆ چارەسەری کێشە و ناکۆکیی نێوان گەورەترین هێزە سیاسییەکانی کورد ڕووی تێ دەکرا، ئەمڕۆ هیچ کام لە دوو حیزبە دێموکڕاتەکە وەک حیزبە یەکپارچەکەی جاران سەریان دەنێو سەراندا دیار نیە و حیسابیان بۆ ناکرێ و تەنانەت بە هەردووکیشیان وەزن و ئیعتیباری ئەویان نیە.

- ئەگەر ساڵی ١٣٥٨ی هەتاوی حیزبی دێموکڕات لە هەڵبژاردنێکی پاک و بێگەرددا سەدی ٨٢ی دەنگەکانی کۆ دەکردەوە، بۆ کەس ئاسان نیە پێش بینی بکا لە هەڵبژاردنێکی هاوشێوەدا بە هەر دوو حیزبی دێموکڕات چ ڕادەیەک لە متمانەی خەڵکی کوردستان بەدەست دێنن.

ڕەنگە یەکێک بڵێ باشە بۆچی بەو بێ هومێدییە چاو لە ئێستا و دوارۆژی دێموکڕاتەکان دەکەی؟ خۆ ئێستاشی دەگەڵ بێ دێموکڕات هێزی هەرە گرنگ و بەنفووزی نێو ڕیزەکانی بزووتنەوەی کوردی ئێرانە! لە وەڵامدا دەڵێم باسی من باسی ئەو حیزبەیە کە پتر لە ٦٥ ساڵە لە ڕیزەکانیدا خەبات دەکەم و کاری من نە پێک گرتنی بەژن وباڵای هێزە سیاسییە کوردەکانە و نە هەڵسەنگاندنی هەلومەرج و بارودۆخی ئەوانی دیکە. وەک دەڵێن «هەر کەسە برینێ خۆی

دێشێ.»

ئەدی چارەسەر؟

شاعیر دەڵێ: «سەرەتای ئێش هەموو یەکبوونە، ئەویش نابێ هەتا - هەر برینێ کە لە دڵدا هەیە سارێژی نەکەی». وەک لە جێیەکی دیکەی ئەم وتارەدا گوتم زۆربەی هەرەزۆری لەتبوونەکانی مێژووی حیزبی دێموکرات نەک بەهۆی ناکۆکیی سیاسی و فکری، بەڵکوو بە هۆی وێک هەڵنەکردن و نەحاوانەوە بوون. ئەگەر ئەم بۆچوونە لە بارەی هەموو لەتبوونەکانی پێشترەوە ڕاست بێ کە ڕاستە لەبارەی دوالەتبوونی نێو حیزبی دێموکڕاتەوە ڕاستترە. چونکە دەگەڵ ئەوەی بەخۆشییەوە بوونی ڕێبەری و هێزەکانی پێشمەرگەی هەردوو حیزب لەسەر خاکی باشووری کوردستان ڕێگای نەدا کار بکێشێتە شەڕی خۆکوژی، بەداخەوە شتی وا ڕووی دا کە بۆ هەتاهەتایە دەبێ نەفرەتی لێ بکرێ.

ئاخر چۆن لەبیر دەچێتەوە کە ئەوانەی دەیان ساڵ لە یەک سەنگەردا و بۆ وەدیهێنانی یەک ئامانج تێکۆشابوون، بۆماوەی چەند ساڵ دەنگیان لێک گۆڕی و تەنانەت لە شایی و شینی یەکتریشدا بەشدار نەبوون؟ بەحەق، وەبیرهێنانەوەی دیمەنەکانی ڕۆژان و حەوتووەکانی دوای لەتبوون مچوڕک بە لەشی هەموو مرۆڤێکی دڵسۆز و بەویژداندا دێنێ.

چەند سەیر و جێی داخە، کە١٤ ساڵە دوو حیزبی دێموکڕات کە پەروەردەی یەک قوتابخانە و دوو بەشی یەک حیزبی سیاسی بوون و بنکەکانیشیان سەد میتر لێکەوە دوور نین، نەیانویستوە یان نەیانتوانیوە جارێک پێکەوە یادی سەرکەوتن و نەهامەتییەکانیان بکەنەوە، پێکەوە لە ڕۆژی ١٠ی خاکەلێوەدا بچنە سەر گڵکۆی شەهیدان و پەیمانی وەفایان دەگەڵ نوێ بکەنەوە. بریا هەرئەوەندەش بووایە، چونکە دوو دێموکڕات ئەگەر هەموو شتێکیان جیا کردەوە، هەوڵی جیاکردنەوەوە و هەڵاواردنی شەهیدەکانیشیان دا کە بەخۆشییەوە وەک دەڵێ: «خوا لەدوو دەستی نەدان».

هێندێ جار خەڵکی ناشارەزا ڕێبەرانی دوو دێموکڕات بەوە تۆمەتبار دەکەن کە لەسەر ماڵی دنیا و پلەوپایە و دەسەڵات لێک جیا بوونەوە و وێک ناکەونەوە. بەڵام سەیر ئەوەیە ئەو تۆمەتەش لە جێی خۆیدا نیە، چونکە بەداخەوە یان بەخۆشییەوە نە پووڵ و ماڵێک هەیە کە لەسەر دابەشکردنی بەشەڕ بێن و نە شوێنێک و بوارێک هەیە دەسەڵاتی تێدا بەکار بێنن.

بەوپێیە دەردەکەوێ هۆی هەرە بنەڕەتیی درێژەکێشانی ئەو لێکدابڕانە ڕق وقینی ناپیرۆز، هەستی خۆبەزل زانی یان هەرنەبێ جیاوازیی مێتۆدی کارکردن و بەڕێوەبردنە. کەوایە، با لە پێشدا هەموو لا بەیەکەوە بڕیار بدەن کارکردن بە هەستی ڕق و تۆڵە وەلا بنێن و دڵ و دەم و قەڵەمیان لە ژەنگی ئەو دیاردەیە پاک بکەنەوە. گوتم «کارکردن بە هەستی ڕق و تۆڵە»، چونکە ئەگەر واقیعبینانە قسە بکەین دەزانین ئەو دڵانەی دەیان ساڵ بە هەستی ڕق و قین ئاخنراون بە ڕۆژێک و بە بڕیارێک پاک نابنەوە و ماوەیەک کار و کۆششی هاوبەشی دەوێ تا کۆنەقینەکان لەبیر بچنەوە و خۆشەویستی و هەستی بەرپرسایەتی جێگایان بگرێتەوە.

پێم وایە ئەزموونی ناکامییەکانی ١٤ ساڵ لێک دووری و دڕدۆنگی، هەر دوو لای دێموکراتی تێگەیاندوە کە ئەگەر بیانەوێ جێگایەک لە دڵی خەڵک و دوارۆژی کوردستاندا بۆخۆیان بپارێزن، پێویستە بێدەرەنگ زنجیرە دیدارێکی جیددی و بەردەوام دەست پێ بکەن و هەوڵ بدەن ڕێگا بۆ یەکگرتنەوە، یەکگرتنەوەیەکی پایەدار بدۆزنەوە. ئەمن پێم وایە هەر بە دەست پێکردنی ئەو ڕەوتە ڕێگایەگ بۆ گەڕانەوەی متمانەی خەڵک دەکەنەوە و پێ بەپێی پێشکەوتن لەو بوارەشدا زیاتر بەرەو وەدەست هێنانەوەی جێگەوپێگەی دێموکرات هەنگاو دەنێن. لەبیرمان نەچێ ئەگەر چارەدە ساڵە ئەم حیزبە تووشی لێکترازان بووە، پازدە ساڵ و پتریشە خەڵکی کوردستان بەدەم ئازاری ئەو دیاردە نەخوازراوەوە دەتلێنەوە. بەڕاست دێموکراتەکان قەت بیریان لەوە نەکردۆتەوە کە دەگەڵ بوونی زۆر حیزبی دیکەی کوردستانی کە بەداخەوە ئەوانیش تووشی لەتبوون و لێکترازان هاتوون -،چۆنە خەڵکی کوردستان پتر لە هەمووان خوازیاری وەسەریەک کەوتنەوەی حیزبی دێموکراتن؟ داخوا ئەمە نیشان نادا کە خەڵکە ئاساییەکە زیاتر لە ڕێبەریی حیزبەکان ئاشنای ریسالەت و نەخشی مێژوویی حیزبی دێموکراتی کوردستانن؟

حەز دەکەم ئەوەش بڵێم کە دەکرێ دێموکراتەکان هەوڵی دەستنیشانکردنی خەتاباری لەتبوونەکە بدەن. بەڵام بە لەبەرچاوگرتنی ئەو ڕاستی یە کە لێرەدا هیچ لایەنێک بێ خەتا و هیچ لایەنێک خەتاباری موتڵەق نیە، باشتر ئەوەیە بە دوای خەتادا بگەڕێن نەک خەتابار. بەو مانایە کە هەوڵ بدەن بزانن هۆیەکانی ئەو لێکترازانە چ ڕەفتار و بڕیار و شێوەکارگەلێک بوون تا خەتێکی ڕاست وچەپیان بەسەردا بکێشن و بناخەیەکی سەلیم بۆ کاری پێکەوەیی دابنێن. لە هەمووشی گرنگتر ئەوەیە هەردوو لا و تەواوی ئەندامانیان بڕیار بدەن ماڵئاوایی لە رابردوو بکەن و ئەو دۆسیەیە بە یەکجاری دابخەن و لاپەڕەیەکی نوێ هەڵدەنەوە.

بەخۆشییەوە ماوەیەکە لەملاو لەولا نەغمەیەکی خۆش دێتە بەر گوێ. دەڵێن لەنێو هەردوو حیزبە دێموکراتەکەدا

بەشی: دووهەم

دەنگێکی بەهێز بۆ یەکخستنەوەی ئەم دوو حیزبە بەرز بۆتەوە و ڕۆژبەڕۆژیش لە هەڵکشاندایە. (کوێرە چت دەوێ؟ دوو چاوی ساغ) ئەمە مزگێینییەکی خۆشە و هەڵدەگرێ هەردوو حیزبەکەی لەسەر خەڵات بکرێن. جا بۆ ئەوەی ئەو دەنگۆیە وەڕاست گەڕێ و ئەو خەونە پیرۆزە بێتە دی، چ لەوە باشتر کە چەندی بکرێ زووتر بەرنامەکانیان بۆ جێژنی ٧٥ ساڵەی دامەزرانی حیزبی دێموکڕات تێکەڵ کەن و یووبیلی ئەڵماسی حیزبەکەیان پێکەوە بکەنە جێژن. خۆ وەختیش بەبەریەوە هەیە و نیزیک بە سێ مانگی بۆ ٢٥ی گەلاوێژ ماوە. دەی جا دەست لە دەست و قەوەت لە خوا، با کورد ئافەرینتان پێ بڵێ و مێژوو شانازیتان پێوە بکا.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ١٧ی مای ٢٠٢٠

بەشی: دووهەم

میداڵی دەرەجە یەک

"بزەی هاتێ گوتی: ڕووناکە ئاسۆم   وەرە جەللاد پەتت باوێژە ئەستۆم
ئەوە پەت نییە میداڵی ئیفتیخارە   کە بوومە قارەمانی میللەتی خۆم"

کەم نین چیرۆکی ئەو کەسانەی خۆنەویستی وەک بایەخێکی هەرە بەرزی مرۆڤی، لە پشتێکەوە بۆ نەوەی دواتر دەگوازنەوە. مەرگی ئەم مرۆڤە گەورانە ڕازی هەرمانی نەتەوەکەیانە و "هەژار" گوتەنی بەو مەرگە زیندوو دەبنەوە و تازە کوا لە بیر دەچنەوە؟! مەرگ لە پێناو ئازادی وەک بەنرخترین بایەخ و دەسکەوتی ژیان و خۆ بەختکردن لە پێناو نیشتمان وەک مەکۆی هەموو جوانی و شوناسێکی مرۆڤ؛ گەورەترین وانەیە کە ئێمە لە مامۆستا هەرە بەرزەکانی قوتابخانەی شۆڕش و بەرگری فێری دەبین و بۆمان دەمێنێتەوە. چوارچرا لە زاری پێشەوا دەیبیستێ و بە هەموو نیشتماندا بڵاوی دەکاتەوە، پشت بە پشت دێ و سینگ بە سینگ هەڵدەگیرێ و دەگوترێتەوە و پاڵەوانەکانی ئەم سەنگەر و ئەو سەنگەر بۆ یەکتری دەستێننەوە. ئەم جارەیان ئەوە "هیدایەت"ی شۆڕەلاوە لە کونجی تاریک و نووتەکی سیاچاڵەکانی ڕێژیمەوە دێ هەتا ئەم مەشخەڵە قەت نەکوژاوەیەمان بداتە دەست و پێمان بڵێ: "بە گیانی خۆم نرخی ئازادی دەدەم، بۆوەی ناو و یادم لە دڵی نەتەوەکەم و ئازادیخوازاندا بمێنێتەوە".

کاتێک هەواڵی شەهیدبوونی "هیدایەت عەبدوڵڵاپوور" پاش نیزیک بە دوو مانگ لە ئێعدامکرانی پشتڕاست کرایەوە، ئێمە خەریکی تایپ و پێداچوونەوەی یەکەم دەورەی گۆڤاری بەنرخی "تێکۆشەر" بووین کە لە نێوان ساڵەکانی ١٣٥٠ - ١٣٥٧ دەرچووە و ٢٢ ژمارەی لێ بڵاو بۆتەوە. لە ژمارەی ١٧ی ئەم "تێکۆشەر"انەدا بابەتێک بڵاو بۆتەوە لەژێر ناوی

"میدالی دەرەجە یەک". دوای بەدواداچوون زانیمان کە نووسەرەکەی بەڕێز "مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەنزادە"یە. ئەم چیرۆکە بەسەرهاتی بەردەوامیی خۆنەویستی و مەرگی سەربەرزانە، لە پێناو گەوهەری ئازادی و سەربەستیی نیشتمانە کە لە زاری شۆڕەلاوانی وەک "هیدایەت عەبدوڵڵاپوور"ەوە دەیبیستین.

بە ئیزن لە "مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەنزادە"، ئەم چیرۆکە لە "کوردستان"ی ئەم جارەدا بڵاو دەکەینەوە:

زیاتر لە شەش مانگ بوو گیرابوو ، کەس نەیدەزانی بۆ کوێیان بردوە، کەسوکاری هەرچەندی کردیان و کراندیان لە هیچ کوێ سۆراخیان نەکرد و تەنانەت لە مان و نەمانیشی ئاگادار نەبوون. هەتا لە پڕ نامەیەکی گەیشتە دەستی لێپرسراوی ڕێکخراوەکەی.

لێپرسراو کاتێک نامە وەردەگرێ لە خۆشییان گەشکە دەبێ، بەڵام کە هەڵی دەپچڕێ و دەست بە خوێندنەوەی دەکا هەر دێ و زیاتر تێک دەچێ. وەختێک لە خوێندنەوەی دەبێتەوە بە ئەژنۆی خۆیدا دەدا:

"ئەی داخی بە جەرگم، چۆن ئەو دڕندانە حوکمی ئێعدامیان دا؟ حەیفێک و هەزار مخابن بۆ ئەو هاوڕێ قارەمانە".

ئیتر هەر ئەوەندەی پێ دەمێنێ ئەم چەند دێڕەی خوارەوە لە داوێنی نامەکە بنووسێ و بینێرێ بۆ ڕێبەرایەتی:

"ئەمە نامەیەکە کە هاوڕێ ئازاد لە زیندانی (...)ـەوە نووسیویەتی. هەروەک لە سەرسەختی و چاونەترسییەکەی چاوەڕێ دەکرا، بەڕاستی گرەوی قارەمانەتیی بردۆتەوە. نامەی ئازاد بۆ خۆیشی و بۆ هاوڕێیانیشی جێگای سەربەرزی و شانازییە. بۆیە بە پەلە بۆ ئێوەم نارد تا ئەگەر بە باشتان زانی بە نێو هەموو ڕێکخراوەکانی حیزبدا بڵاوی بکەنەوە".
چەند ڕۆژ دواتر نامەی ئازاد ئەم چەند دێڕەی خوارەوەی لێ زیاد کرا و وەک بەخشنامەیەک گەیشتە دەستی هەموو هاوسەنگەرەکانی.

حەوت مانگ دوای گیرانی هاوڕێی تێکۆشەر و قارەمان (ئازاد) ئەم نامەیە وەک سەنەدی ئازای و نەبەزی بڵاو دەکەینەوە. نامەی ئازاد ورە و ئیمان و بڕوا بە پاشەڕۆژی لێ دەباری، بۆیە دەبێ هەموو هاوڕێیانی ئازاد و

سەرچاوە
Serchawe

تەنانەت هەموو خەباتکارانی ڕێگای ئازادی سەرمەشقی لێ وەربگرن. شانازی بۆ ئەو حیزبە کە ڕۆڵەی وا لە باوەشی خۆیدا پێ دەگەیەنێ.

ئێستا ئێوە و بەشێک لە نامەکەی ئازاد:

"... کاتێک گرتیانم تەنیا شەوێک لە شارە بچووکەکەی لای خۆمان ڕایانگرتم و بۆ بەیانی بە هێلیکۆپتێر بەڕێیان کردم بۆ تاران. لەوێش تەنیا دوو شەو «میوان»ـی قزڵقەڵا بووم و پاشان بەڕێ کرام بۆ ئێرە، زیندانی (...). لێرەش "ژوورێکی یەک نەفەری" یان دامێ!

دوو ڕۆژ دواتر بردیانم بۆ "بازجوویی". هەروەک عادەتی خۆیانە جەناب سەرهەنگ بە قسەی خۆش! و نەفامخەڵەتێن دەستی پێکرد: "دەزانم گەنجی و هەڵیان خەڵەتاندووی. بە شەرەفی ئەعلاحەزرەت! و بە گیانی منداڵەکانم پڕ بەدڵ پێم حەیفە لاوێکی وەک تۆ لە زینداندا بڕزێ. ئێستا هەر ئەوەندە یارمەتییم بدە ئەوەی لێت دەپرسم ڕاستم وڵام بدەوە ئیتر هەموو شتێک لەسەر خۆم. قەولی شەرەفت! پێ دەدەم لە حەفتەیەک زیاتر لێرە نامێنیەوە و دەچییەوە نێو ماڵ و منداڵی خۆت".

ئەوکاتەی تازە هاتبوومە مەیدانی خەباتەوە، ئەگەر دەمبیست یەکێک لەژێر ئەشکەنجەی جەللادانی ساواکدا هەتا سەر خۆی ڕاگرتوە و ئامادە نەبووە سەر دانەوێنێ، سام دەیگرتم و لە دڵەوە سەری تەعزیمم بۆ دادەنەواند. لەدڵی خۆمدا دەمگوت بڵێی ئەگەر ڕۆژێک لە ڕۆژان تووشی وەها ئەزموونێک بم منیش وا بە ڕووسووری دەربچم؟ بۆیە ئەو ڕۆژە بە خۆمم گوت ئەوە ڕۆژەکەیە و، ئێستا تۆش دەتوانی گرەوی ئازایەتی بەریەوە و بچیە نێو ڕیزی چاونەترسان. "پیاو هەر جارێک دەمرێ"! بڕیارم دا ئەو شانازییە بۆ خۆم وەربگرم و ڕێگە نەدەم دوژمن لە ڕێگای منەوە بە هیچ کام لە ئاواتە چەپەڵەکانی بگا.

بەم جۆرە پرسیار و وڵام دەستی پێکرد تا گەیشتە شوێنی ناسک: "لە نامەیەکدا کە کاتی پشکنینی بەدەنی لە تۆ گیراوە، هەڵگری نووسراو (کە دیارە تۆی) بە ئەندامێکی چالاکی حیزبی (...) ناو براوە. لەو بارەیەوە دەڵێی چی؟ لە وڵامدا گوتم هیوادارم شیاوی ئەوە بم کە لە بارەی مندا نووسراوە.

"کە وا بوو هەوڵت داوە ڕێژیمی شاهەنشاهی بڕووخێنی و بە قەولی خۆتان حکوومەتی دێموکراتی بێننە سەر کار و کۆمەڵێکی سۆسیالیستی دامەزرێنن؟".

بێسێو دوو گوتم بە شانازییەوە هەموویان ڕاستن. کابرا لە خۆشییان هەر بزەی لێو و فیکەی سمێڵی بوو. پێی وابوو زمانلووسییەکەی گرتوویەتی و ئێستا ئەوەی لەسەر پشتی لانکیشم خواردوە بۆی دەهێنمەوە. بەڵام کاتێک گەیشتە سەر ئەوە کە نامەکە هیی کێ بووە و بۆ کێ نووسراوە و هاوکارەکانم کێن و لە ڕێبەرانی حیزب کێ دەناسم و کێ هاتوچۆی دێیەکەمان دەکا و... یەقێکی هاتەوە بەر کە لە وڵامدا گوتم ئەمانەت جوابیان نییە. تا ئێرە پێوەندیی بە خۆمەوە هەبوو، بەڵام لێرە بەولاوە بە تەمای جواب مەبە. کەوتە قسەی لووس و پەلەقاژە: "حەیفت لە جەوانیی خۆت بێ، بەزەییت بە دوو منداڵی بێگوناحتدا بێتەوە، بۆچی خۆت بە ئاگری خەڵکی تر دەسووتێنی؟ بڵێ با تاوانباری! ڕاستەقینە بە سزای خۆی بگا و تۆی کە هەڵخەڵەتاوی بچییەوە سەر ژیانی خۆت".

گوتم خۆت ماندوو مەکە، ئەو شێوە تەقەلایە کۆن بووە و ناتوانی کەس بە فریو بەری. تەمەنی لاوەتیی من ئەگەر لە ڕێگای ئازادییدا نەڕوا کەلکی چیی هەیە؟ بەزەییم بە منداڵەکانمدا دێتەوە بۆیە ئامادەم خۆیان بۆ بەکوشت بدەم . نامهەوێ کە گەورە بوون، سەرشۆڕی ئەوە بن کە بابیان خەیانەتی کردوە، دەمەوێ شانازی بکەن کە لە ڕێگای نیشتماندا بە هەتیوی گەورە بوون. ئیجازەش نادەم بە هەڵخەڵەتاوم ناو بەرن. من فریو نەدراوم، بەڵکە بە دەنگی ویژدان و هاواری نێشتمانەوە هاتووم.

سەرتان نەیەشێنم، لێدان و پێدادان - بێئێوە ناخۆش - ! دەستی پێکرد. هەر ئەوان گوتیان و ئەمن نەمبیست. هەموو ئامرازێکی ئەشکەنجە، شەلاق، دەسبەندی قەپانی، شۆکی ئەلەکتریکی، شیشی سوورەوەکراو، دوور لە ڕووتان شووشە پێپسی و هێلکەی کوڵیو و هەرچی لە قامووسی ناپیاواندا هەیە، هەمووی لەسەر من تاقی کرایەوە، سوودی نەبوو، کاتێک دڵنیا بوون چیان بۆ ناکرێ وەڕەز بوون و دایانمە دادگا!

لە یەکەم ڕۆژی دادگادا دادستانی نیزامی بە تاوانی ئەندامەتیی حیزبی غەیرەقانوونی!! و بوونی بیروباوەڕی سۆسیالیستی و هەوڵدان بۆ ڕووخاندنی ڕێژیمی پاشایەتی داوای ئێعدامی بۆ کردم. وەکیلە تەسخیرییەکەم ویستی پاکانەم بۆ بکا کە بە زۆری ئەشکەنجە ئێعترافم بەو تاوانانە کردوە. بەڵام بۆ خۆم هاتمە دەنگ و گوتم لە بەردەم ئەم بەناو دادگایەشدا ئێعتراف دەکەم کە بە شانازییەوە هەمووی ئەو تۆمەتانەی دادستان لێی داوم ڕاستن. ڕاستە

زۆریـان ئەشکەنجە داوم، بەڵام "بـازپرس" ئەو داخە دەبـاتە بـن گـڵ کە بە ئـازار و لێـدان ئێعترافـی پـێ لە مـن وەرنەگیرا.

بە کورتی لەبەر ئەوەی تۆمەتەکانم قەبووڵ کرد، کاری دادگا هاسان بوو و «هێندەی مستێ لە چاوی دەی» حوکمی ئێعدامم دەرچوو. لە دادگای تەجدیدی نەزەریشدا هەروا ڕۆیشت. جارێ ڕۆژی ئێعدامم دیاری نەکراوە و ئەگەر دەرفەت بـێ لەوانەیە جـارێکی تـریش بە نـامە بتـاندوێنم. خۆ ئەگەر ئەودەرفەتەش نەبـوو ئەوا ئێـوە و هەمـوو تێکۆشەرانی گەلەکەمان خۆش.

ئێستا دەزانم ئێوە بۆم بە پەرۆشن و پێتان ناخۆشە کە هاوڕێیەکتان لەکیس دەچێ. بەڵام من هیچ لە کردەوەی خۆم پەشیمان نیم، وەک مەسەلەی کوردی دەڵێ ئامادە نیم "بۆ لویچە خوێنێک وەپاڕێم" و خۆیشم بە سەرکەوتوو دەزانم. پێم وایە ئەو پەتەی سبەی ڕۆژێ بە دەستی زۆردار دەکرێتە ئەستۆی من، لە ڕاستییدا میـداڵێکی دەرەجە یەکە کە دەکـرێتە ملـی ئەو کەسـانەی لە زۆرانبـازیی هەق و ناهەقـدا سـەر دەکەون. دوژمـن پـاش ئەوەی بە وادە و بەڵـێن و هەڕەشە و گوڕەشە و بە هەموو ئامرازی جەهەننەمیی خۆیەوە ناتوانێ تێکۆشەرێک لە ڕێگا لا بدا و چۆکی پـێ دابـدا، ناچار دەبێ ئێعتراف بە بەزینی خۆی بکا و میداڵی قارەمـانەتی بـدا بەو تێکۆشەرە. ناشڵێم مردنم پـێ خۆشە، نـا، دەزانم ژیـان زۆر شیرینە، کوڕە خۆ هیچ نەبـێ مەراقـی ئەوەم هەیە کە زیـاتر نـاژیم تـا زیـاتر تـێ بکۆشم. بەڵام بە هیچ قیمەتێـک ئـامادە نیم بـزەی سەرکەوتن لەسـەر لێـوی دوژمنەکەم ببیـنم. خـۆزگە لە کـاتی بـازجوویی منـدا لە کەلێنێکەوە دەستە پاچە بوونی جەناب سەرهەنگتان دەدی، داخوا ئەو دیمەنەتان بە هەزار ساڵ ژیان دەگۆڕیەوە یـان نا؟

لەوە دڵنیام کە ڕۆژێک حیزبەکەم سەر دەکەوێ و ئەو ئاواتـانە دێـنە دی کە گیـانی خـۆم لە پێنـاودا بەخت کـردوون. کە وا بوو، با خوێنی منیش ببێتە مەشخەڵێکی نـوێ کە بەرچاوی خەبـاتکـارانی گەلەکەمـان ڕوون بکـاتەوە. ئەو ڕۆژە هەر دێ کە تۆڵەی من و هەموو شەهیدانی ڕێگای نیشتمان لە نۆکەرانی بێگانە بکرێتەوە.

ئێستا ڕێگام بـدەن دوو تکـای چکۆلەتـان لـێ بکەم. یەکەم کە منداڵەکانم گەورە بـوون هەر لە زووە تێیـان بگەیەنن باییان لەسەر چی و بە دەستی کێ کوژراوە. بەڵکوو ئەو ڕێگایەی من بۆم نەلـوا تـا سەرێی بەرم ئەوان تەواوی بکەن و بەشم لە کاروانی خەبات نەبڕێ.

بەشی: دووهەم

تکای دووهەمم ئەوەیە بە پیرە دایکەکەم بڵێن کە کوڕەکەی ئێعدام کراوە. بە خەیاڵ چاوەڕوانی گەڕانەوەی منی مەکەن. ئەو دابە کۆنە وەلا بنێن کە دایکی تێکۆشەرێکی شەهید دەیان ساڵ لە مەرگی جگەرگۆشەکەی بێخەبەر بێ. هەوڵ بدەن تێی بگەیەنن کە دەبێ شانازی بکا کوڕەکەی لە ڕێگای گەل و نیشتماندا شەهید کراوە، با بزانێ کە لە هەلومەرجی پڕ زۆڵم و زۆری وڵاتی ئێمەدا دایکێکی وەک ئەو دەبێ لە پێنج کوڕان هیچ نەبێ یەکێکیان بکاتە قوربانیی وڵاتەکەی، با پشتە کۆمەکەی ڕاست بکاتەوە و هەست بە سەربەرزی بکا کە جگەرگۆشەکەی میداڵی دەرەجە یەکی خەباتی وەرگرتوە، با وەک دایکی ئاوارە و مینەشەم و محەممەدی ئەستێ مەنگوڕ تێ بگا کە بۆیە لە نێو ئاوەدانییدا جێگای ڕێزی هەمووانە کە کوڕی لە مەیدانی خەباتدا کوژراوە.

لەژێر گڵکۆکەشمدا بەوە دڵخۆش دەبم ئەگەر دایکم هەر تێکۆشەرێک ببینێ باوەشی بۆ بکاتەوە و بڵێ "ئۆخەی بە قوربانتان بم چاک نییە ئەگەر (...)یش نەماوە، ئێوە ڕێگاکەتان بەر نەداوە؟ هەرکام لە ئێوە بۆ من (...)ێکن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٧ی جوولای ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

کەلێنێکی گەورە

چوارەمین ڕۆژی کۆستی گەورەی حیزبی دێموکڕاتە، چوار ڕۆژە گەورە خەباتگێڕی کورد جەلیلی گادانی بە دنیایەک تاسە و ئاواتەوە سەری ناوەتەوە و پاشماوەی ئەرکەکانی بەهاوڕێیانی سپاردوە. ناڵێم هێشتا باوەڕم نەکردوە، چونکی ڕاستی هەرچەندیش تاڵ بێ هیچی دەگەڵ ناکرێ و دەبێ قبووڵی بکەین. بەڵام بەڕاستی هێشتا ژانی ئەو زەبرە بەسامە کە لە کۆشکی ئاواتەکانم دراوە بەری نەداوم. دەمەوێ بەشێک - هەرنەبێ بەشێک - لە غەمەکانم دەربڕم، کەچی ئەو مۆتە سامناکە بەرم نادا. مردنی کاک جەلیل یان بە قەولی هاوڕێ گەنجەکان «مامە گیان» بۆ هەموو ئەوانەی لە دوورونیزیک ناسیویانە خەسارێکی گەورەیە. ئەو، کە لە بەرەبەری جێژنی ٧٥ساڵەی دامەزرانی حیزبی دێموکڕاتی کوردستاندا بەجێی هێشتین تەمەنی خەبات و تێکۆشانی - نەک تەمەنی ئەندامەتی- ڕاست بەقەد تەمەنی حیزبەکەی بوو. ڕۆژنامەی «کوردستان»ی سەردەمی کۆماری کوردستان بەڵگەی ڕاستی و دروستیی ئەم قسەیەمانە. کەوایە سەیر نیە هەموو دڵسۆزانی کورد و بەتایبەتی هاوحیزبییەکانی بۆی بەپەرۆش بن.

بەڵام بۆ من و کەسانی وەک من کە دەیان ساڵ لە نیزیکەوە هاوکاری بووین، دەیان بیرەوەریی خۆش و ناخۆشمان دەگەڵی هەیە و سەدان ڕووداوی تاڵ و شیرینمان پێکەوە تێپەڕاندوە، خەساری لەدەستچوونی ئەو تێکۆشەرە مانایەکی قووڵتری هەیە. باسی خەسڵەتە شۆڕشگێڕانە و ئینسانی و کۆمەڵایەتییەکانی کاک جەلیل لە وتارێک و دوو وتاردا جێی نابێتەوە. ڕابردووی خەبات و تێکۆشانیشی لە سەردەمی کۆماری کوردستانەوە تا دواهەناسەی ژیانی هەرچەند هەقی خۆی نەدراوەتێ و زۆر لەوە زیاتر هەڵدەگرێ، بەڵام هەر ئەم ڕۆژانە زۆری لەسەر نووسراوە و گوتراوە. بۆیە

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

لێرەدا تەنیا لە دوو لایەنی ژیانی حیزبی و کۆمەڵایەتیی ئەو سەرمایە لەدەستچووەمان دەدوێم:

یەکەم. شێلگیری و پشوودرێژی و مکوڕی لەسەر بەڕێوەبردنی هەرچی زووتر و چاکتری کاروباری حیزبی جا لە هەر بوارێکدا لە تایبەتمەندییە هەرە بەرچاوەکانی کاک جەلیل بوو کە بەڕاستی شیاوی ئەوەیە هەموو تێکۆشەرانی حیزبی دێموکرات دەرسی لێوەربگرن و لێیەوە فێر بن. ئەو نەک هەر بۆخۆی نەیدەزانی و نەیدەتوانی چووکترین دەرفەتەکان بۆ ڕاپەڕاندنی کاروبار بەفیڕۆ بدا، بەڵکوو لە هاوڕێ و هاوکارەکانییشی قبووڵ نەدەکرد کات بە فیڕۆ بدەن و کارەکان وەدرەنگ بخەن. شاهیدم زۆرن کە دەگەڵ ئەو هەموو ڕێز و خۆشەویستییەی لەلای هەموو تێکۆشەرانی حیزب هەیبوو، زۆرجار کادرەکان بۆیان ئاسان نەبوو کاری دەگەڵ بکەن چونکە بەپانەوە دەیانگوت دەگەڵی دەرنابەین. ئەمن بێجگە لە هاوڕێیەتیمان لە دەفتەری سیاسی، دەوری ساڵێکیش لە دەفتەری سیاسیی ژمارە ١ لە ناوەندی کوردستان لە خزمەتیدا بووم و بەخۆشییەوە نەشمهێشتوە گلەییم بێتەوە سەر، بەڵام هەقە پێی لێبنێم کە دوو جارم بەبیر دێن بۆخۆشم لەبەری بەزیوم:

١- ساڵی ١٣٥٨ لە ماوەی سێ مانگدا دوو جار بۆ چارەسەری هێندێ گیروگرفتی نێو کۆمیتەی شاستانی بۆکان لەلایەن دەفتەری سیاسییەوە چووینە بۆکان و چونکە ڕۆژانە هاتوچۆکەر زۆر بوون کارەکەمان دەخستە دوای شێوخواردن. هەردوو جارەکە سەعات ٤ی بەیانی دەبەزیم و دەمگوت کاک جەلیل ئیزن دەخوازم بڕۆم. ئەمن دەڕۆیشتم و ئەو درێژەی بە کۆبوونەوەکە دەدا کە نازانم بۆ سەعات چەند تەواو دەبوو. با ئەوەش بڵێم کە ئەوکاتە - دوور لە ئێستا - گوڕوتینێکیشم لەبەردا بوو.

٢- ساڵی ١٣٦٢ لە دەفتەری سیاسیی ژمارە ١ لە ناوچەی مەنگوڕی مەهابادەوە بە پێیان دەچووینە دەفتەری سیاسیی ژمارە ٢ لە ناوچەی ئالانی سەردەشت. چونکە ناوچەی نەڵێن بە بنکە و پێگەی هێزە چەکدارەکانی ڕێژیم تەنرابوو ناچار بووین لە چیای «پانەسەر و دووسەر»ەوە هەتا پشتی گوندی «ئەحمەدبریو» کە لە دەست پێشمەرگەدا بوو، بە شەو بڕۆین. مەودایەکە بەکەمەوە سێ بۆ چوار سەعاتە ڕێیە و لە جادەی پیرانشار - سەردەشتیشەوە تا پشتی گوندی «ئەحمەدبریو» هەورازێکی کووڕە بە ناوی «هەوارسوێسن». هاوین و گەرما و ڕێگاش کە «کاروانەڕێ» بوو هەتا گوێزینگی بنیادەم تۆزوخۆڵ بوو و ئاویش بۆ خواردنەوە نەبوو، پرزەم لێبڕابوو، چەندجار داوام کرد چەند دەقیقەیەک دانیشین. بە عادەتی خۆی هەر دەیگوت نا کاکە، وەرە بەرمەدە هێندەمان نەماوە. ئاخرەکەی گوتم ئەرێ کاک جەلیل منت هەر بۆ ئەم سەفەرە دەوێ یان پێت وایە بۆ وەختی دیکەش بەکەڵک دێم؟ دیسان سوودی نەبوو،

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

هەتا خواوڕاستان لە پێگەی «شێلمان» ڕا «نورافگن»ێکان هەڵدا کە دنیای کردە ڕۆژی ڕووناک و کاک جەلیل لەبەر باری ئەمنیەتی دووسێ دەقیقە دانیشت. ماڵیان -لەقەدەر ئەوەندە - ئاوەدان بێ، هەر هەستاین بڕۆین وەڕێ کەوینەوە یەکی دیکەشیان دەحەوا کرد و بە هەمووی شەش حەوت دەقیقە دانیشتین و هەناسەیەکم هاتەوە بەر.

دووەم لایەن، پتر باری ئینسانی و دەهەندەیی و کۆمەڵایەتیی هەیە. وا دیار بوو بەتەنیا نانی بە گیانی ناکەوێ. هەمیشە میوانی هەبوو، نەک هەر ئەوانە کە سەریان دەدا. بەڵکوو - بەموناسەبەت و بێموناسەبەت - خەڵکی بانگهێشتن دەکرد، زۆرجار لە جێژنەکاندا ژمارەیەکی زۆر لە کادر و پێشمەرگەکانی بانگهێشتن دەکرد. بە کورتی لە غەمی هەمووان‌دا بوو،و ماڵەکەی «پەنای بێ پەنایان» و «ئەنوای بێئەنوایان» بوو.

زۆر جارم گوتوە کەلێنی کەسمان پڕ نابێتەوە، چونکە خەباتەکەمان پێویستیی بە هەوڵ و هیممەتی هەمووانە، بەڵام بەڕاستی کاک جەلیل کەلێنێکی گەورەی بەجێ هێشتوە کە پڕکردنەوەی زۆری دەوێ.

لە پەسنی ئەو پیاوەدا چەندی بگوترێ تەواو نابێ. بۆیە بۆ ئەمجارە بەوەندە واز دێنم و ئاواتەخوازم کۆڕۆنای نەفرەتی، بە زوویی جارەسەری بنەڕەتیی بۆ پەیدا بێ و موخلیسانی ئەو گەورەپیاوە بتوانن ڕێوڕەسمێکی شیاوی بۆ پێک بێنن تا لەوێدا زۆرتر یادی سەروەرییەکانی بکرێتەوە چونکە بەڕاستی زۆر بە غەریبی و بێنازی بەڕێ کرا کە ئەمە غەمی هەموو هاوڕێ و هاوسەنگەرەکانیەتی. ڕووحی شاد و یادی پایەدار.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٩ی ئاگۆستی ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

دەرسەکانی شەوی یەڵدا و ١٧ی خەرمانان

لە دوو کردەوەی جینایەتکارانە و تێرۆریستیدا کە شەوی یەڵدا، ٣٠ی سەرماوەزی ساڵی ١٣٩٥ و ١٧ی خەرمانانی ساڵی ١٣٩٧ی هەتاوی (٢٠ی دیسامبری ٢٠١٦ و ٨ی سێپتامبری ٢٠١٨ی زایینی) کۆماری ئیسلامیی ئێران بە دژی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان لە نیزیک شارۆچکەی «کۆیە» بەڕێوەی بردن، ٢١ تێکۆشەری دێموکڕات و دوو خەباتگێڕی ئاسایشی هەرێمی کوردستان شەهید و بەدەیان کەسی دیکەش - لەنێویاندا ژن و منداڵ - بریندار بوون. کارەساتەکان ئەوەندە گەورە بوون و خەسارەکە هێندە دڵتەزێن بوو کە ئێستاش هەموو ساڵێ و هەموو مانگێک و تەنانەت هەموو ڕۆژێ یاد دەکرێنەوە و تا ئێستا بە دەیان و سەدان و بگرە هەزاران پەیام و وتار و شێعر و پەخشانی حەماسی یان لەسەر نووسراوە. هێشتا کانیاوی پڕئاوی فرمێسکی ئازیزانی شەهیدەکان وشکی نەکردووە و جێگای ئەو سەرمایە بەنرخانەی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلی کورد لە خۆرهەڵاتی کوردستان پڕ نەبۆتەوە و کەلێنیان لە نێو ڕیزەکانی بزووتنەوەدا هەر دیارە و هەتا دنیاش دنیایە هەر دیار دەبێ.

ڕەنگە بۆ هەمووان و بەتایبەتی بۆ کەسانێک کە لەنیزیکەوە من دەناسن جێی پرسیار بێ کە چۆنە ئەو ماوە دوورودرێژە بەرامبەر بەو دوو کارەساتە جەرگبڕە بێدەنگ بووم و متەقم لەبەر بڕاوە. بۆ وەڵامی ئەو پرسیارە، - بێ ئەوەی بمەوێ بێدەنگییەکەم پاساو بدەم - پێ لەو ڕاستییە دەنێم کە گێڕانەوەی هەر دوو ڕووداوەکە و بەتایبەتی کارەساتی ١٧ی خەرمانان لە توانای قەڵەم و دەربڕینی من بەدەر بووە و چەند جار کە ویستوومە باسیان بکەم نەمزانیوە چۆن و لە کوێوە دەست پێبکەم و بەناچاری وازم هێناوە و قەڵەمم داناوە. «یا سخن دانسته گو ای مرد

عاقل یا خموش».

ئەوەی لەو چەند ساڵەدا لەسەر ئەو دوو ڕووداوە نووسراوە، ئەگەریش بایی خوێنی بەناهەقڕژاوی تاقە یەکێک لەو شەهیدانەش نەبێ کە نیە، بەڵام هەم قووڵایی کارەساتەکە و هەم ڕادەی وەحشیگەریی دەسەڵاتدارانی کۆماری ئیسلامی و هەم لەوانەش زیاتر هەستی برینداری ڕێبوارانی ڕێگای ڕزگاری و بەگشتی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانی بەڕادەی پێویست نیشان داوە و شتێکی بۆ من کە هەر لە سەرەتاوەش تاقەتم پێی نەشکاوە، نەهێشتۆتەوە. بۆیە بە ئیزن وەرگرتن لە گیانی پاکی شەهیدانی ئەو دوو کارەساتە و دەگەڵ داوای لێبووردن لە هاوسەنگەرە خەباتگێڕەکانیان کە بە لێوەشاوەیی ئەرکەکانی ئەو شەهیدانەیان خستۆتە سەر شانیان و ئاڵاکەیانیان بە شەکاوەیی ڕاگرتوە، دەمەوێ لە گۆشەنیگایەکی دیکەوە لەو بیرەوەرییە تاڵە بدوێم.

دەربڕینی داخ و کەسەر و ڕێز و وەفا بۆ شەهیدان و نیشاندانی سامناکیی کارەساتەکان و دەرخستنی ڕوخساری دزێوی کۆماری ئیسلامی نەک هەر بەجێیە، بەڵکوو پێویست و پیرۆزیشە، بەڵام گرنگتر لەوانە خەسارناسی و پەندوەرگرتن لە دەرسەکانی ئەو جۆرە ڕووداوانەیە. چونکە ئەمەیە کە ئەزموونمان دەداتێ و کۆمەگ دەکا کە لە درێژەی خەباتەکەماندا تێبکۆشین چەندی بکرێ وشیاری پیلانەکانی دوژمن بین و ڕێ لە دووپاتەبوونەوەی ئەو جۆرە کارەساتانە بگرین.

بە ڕاشکاوی دەبێ بڵێین لە هەردووکی ئەو ڕووداوانەدا کەمتەرخەمیی خۆمان نەخشی گەورەی لە سەرگرتنی پلانی دژی ئینسانیی پیاوکوژانی کۆماری ئیسلامیدا هەبووە. شتێکی زۆر سروشتییە دەوڵەتێکی دژی کوردی پیلانی زەبروەشاندن لە هەموو هێزەکانی ئۆپۆزیسیۆن بەتایبەتی حیزبی دێموکراتی کوردستان کە پتر لە چل ساڵە بۆتە چەقڵی چاوی و بەهاوکاریی هەموو هێزە کوردستانییەکان و بەگشتی کۆمەڵانی خەباتگێڕی گەلی کورد نەیهێشتوە دەسەڵاتی دژی گەلیی ئەو ڕێژیمە لە کوردستان هەناسەی ڕەحەت هەڵکێشێ، دابڕێژێ. لەڕاستیدا ئەگەر وا نەبێ جێی سەرسوڕمانە. بەڵام ئێمە بۆ دەبێ دوژمن بەکەم بگرین و بەرامبەر بە نەخشە و پیلانەکانی خەمسارد بین؟

جارێکی دیکەشم ئەو ڕستەیەی گەورەپیاوێکی دنیای سیاسەت هێناوەتەوە کە دەڵێ «ئەوەندە ڕەخنە لە خۆتان بگرن کە دوژمن لە خۆشییان بکەوێتە سەما.» چ نەهامەتییەکی گەورەیە کە بەڕێوەبەری تەقینەوەکەی شەوی یەڵدای ١٣٩٥ بۆمبەکەی دەگەڵ خۆی هێنابوو، لە شوێنی بەرنامەبۆداڕێژراوی دانابوو و بۆخۆی بە خەیاڵی ئاسوودە پاڵ بە

بەشی: دووهەم

پاڵی تێکۆشەرانی حیزب تا تەواوبوونی ڕێوڕەسمی یادی لەدایکبوونی دوکتۆر قاسملوو دانیشتبوو، بێ ئەوەی کەسێک لێی بپرسێ چیت پێیە، چونکە بە گیانی ناخێری لایەنگری خۆمان بوو. ئەوەش لە حاڵێکدا ماوەیەکی زۆر پێش ئەوە لەنێوخۆی وڵاتەوە هۆشدار درابوو کە کەسێکی «لەوحاڵەولەوڕەنگە» کە لە فڵانە شوێن دادەنیشێ، بۆتە پیاوی ئیتتیلاعات و پیلانی بەدەستەوەیە. سەیر ئەوەیە ئەو تێرۆریستە پاش تەقاندنەوەی بۆمبەکەش بە ماشێنی خۆی برینداری بردبوونە نەخۆشخانە و دوایە بەحورمەتەوە ماڵئاوایی خواستبوو و کەس نەیگوتبوو بۆ بەو شەوە دەڕۆیەوە. سەیرتر ئەوەیە کابرا بە خۆی و ماشێنێکی ونجڕونجڕەوە بە بەردەم چەند پرسگەی ئاسایشدا تێپەڕیبوو کە زۆریشیان خەبەری تەقینەوەکەیان بیستبوو، کەچی لێی وەشک نەکەوتبوون و ڕایان‌نەگرتبوو تا ڕوون دەبێتەوە ڕووداوەکە چۆن‌چۆنی بووە.

دەبێ قبووڵ بکەین کە ئەگەر لە ١٧ی خەرمانانیشدا کۆماری ئیسلامی توانی ئەو زەبرە گەورەیەمان لێ بوەشێنێ، کەمتەرخەمی و بێ‌موباڵاتیی خۆمانیشی تێدا بوو. نیزیک بە دە ساڵ دەبوو کە هەموو کۆبوونەوەکانی کۆمیتەی ناوەندی لەو ساڵۆنە و لە هەمان ڕۆژانی هەفتەدا پێکدەهاتن. ئەو پلینۆمەش کە ١٧ی خەرمانانی ١٣٩٧ کەوتە بەر پەلاماری مووشەکیی کۆماری ئیسلامی، مانگێک زیاتر بوو بڕیاری بۆ درابوو کە لەو ڕۆژەدا بگیرێ. بەداخەوە نەک هەر ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی بەڵکوو خەڵکێکی زۆری دیکەش لە کوردستان و دەرەوەی کوردستان دەیانزانی کە ئەو ڕۆژە پلینۆمە. لە حاڵەتێکی وادا شتێکی چاوەڕوانکراوە کە بەکرێگیراوانی کۆماری ئیسلامی ئەو کەلێنە بقۆزنەوە و بۆ ئافەرینێک و پارووەنانێکی سەرشۆڕانە ڕاپۆرت بدەنەوە و لە ئاکامدا زەبرێکی هێندە بەژان وەپەیکەری حیزبی دێموکڕات و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلەکەمان بکەوێ.

بیرەوەرییەکی تاڵی من لەو ڕووداوە کە قەتم لەبیر ناچێتەوە ئەوەیە کە لە چەند تێکۆشەری حیزبیم بیست دەیانگوت قەت بە بیرمدا نەدەهات کۆماری ئیسلامی چەکێکی وا ستراتژیک بەدژی حیزبی دێموکڕات بەکار بەرێ. ئەمە لەکاتێکدا بوو کە ڕێژیمی ئیسلامی ٣٠ ساڵ پێشتر لە ٢٥ی گەلاوێژی ١٣٦٥دا چەکی شیمیایی بەدژی حیزبی دێموکڕات بەکار هێنابوو، ٢٣ ساڵ پێشتر هەر ئەو قەڵای دێموکڕاتەی بۆمباران کردبوو، و ٢٠ ساڵ پێشتریش لە ڕێگای زەمینییەوە بە مەبەستی قەڵاچۆ و ڕیشەکێشکردن، ئەو شوێنەی بە تۆپخانەی قورس و مووشەکی کاتیۆشا لە نزیکەوە بۆردومان کردبوو.

سەیر ئەوەیە ئەو مووشەکبارانە لە حاڵێکدا ڕووی دا کە کۆماری غەدر و خەیانەت ماوەیەکی زۆر بوو فریوکارانە بە

بەشی: دووهەم

نهێنی پێشنیاری وتووێژی بە حیزبی دێموکرات و ئەندامانی دیکەی ناوەندی هاوکاریی حیزبەکانی کوردستانی ئێران دابوو. چەند تاڵ و جێگای مخابنە ئەگەر بەشێکی کەمتەرخەمییەکە بگەڕێتەوە بۆ ئەوە کە پێمان وا بووبێ ڕێژیم لە هەلومەرجێکی وادا پەلاماری بنکە و بارەگاکانی ئۆپۆزیسیۆن نادا و لەبیرمان چووبێ کە ئەو ڕێژیمە ڕاست بەناوی وتووێژ دوکتۆر قاسملووی دەداو خست و تێرۆری کرد. ئەزموون نیشانی داوە کە گەورەترین هەڵە بۆ هێزێکی سیاسی ئەوەیە باوەڕ بە بزەی دوژمن، بەتایبەت دوژمنێکی وەک کۆماری ئیسلامی بکا، لە غەدر و خەیانەتەکانی غافڵ بێ، یان چاوەڕوانیی بەزەیی و پابەندبوون بە قانوون و ڕێوشوێنە ئینسانییەکانی لێی هەبێ!

بەداخەوە مێژووی کورد بەتایبەتی لە ئێران نموونەی ئەو چەشنە خەسارانەی زۆر تێدان. بەو ئاواتە کە هەموو لایەک پەند لەو ڕووداوانە وەربگرن و کارێک بکەن کارەساتی لەو جۆرە دووپاتە نەبنەوە.

ئێستا کە لە بەرەبەری دووەمینساڵوەگەڕی کارەساتی ١٧ی خەرمانانداین هەر ئەوەندەم لە دەست دێ کە وێڕای سڵاو لە گیانی نەمری هەموو شەهیدانی کوردستان لە دوورەوە دەستی دایک و باب و هاوسەرانیان و چاوی منداڵە نازلێ شێواوەکانیان ماچ بکەم و سەری ڕێزلێنانیان بۆ دانوێنم.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٦ی سێپتەمبەری ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

مەرگێکی ناوادە و داخێکی گران

ڕۆژی سێشەممە ١٥ - ٧ - ١٣٩٩ی هەتاوی (٦ی ئۆکتۆبری ٢٠٢٠ی زایینی) خەبەری مەرگی ناوادەی خاتو نەسیم عەزیزی کچی فەرماندەی شەهیدی پێشمەرگەی حیزبی دێموکرات حەمەعەزیز عەزیزی و نەوەی کەسایەتیی ناسراوی ناوچەی سەردەشت مام عەزیز عەزیزی لە شاری ڤێستڕۆسی وڵاتی سوئێد بڵاو بۆوە و هەموو خزمان و دۆستان و ناسیاوانی ئەو بنەماڵە سەربەرزەی ماتەمبارکرد. ئەگەرچی بنەماڵەی عەزیزی لە ناوچەی سەردەشت بۆ هەمووان و لە زۆر ناوچەی دیکەی کوردستانیشدا بۆ تێکۆشەرانی دێموکڕات ناسراون. بەڵام لەم بۆنە خەمناکەدا بە پێویست دەزانم ئاوڕێکی کورت لە ڕابردووی پڕشانازیی ئەو خانەدانە بدەمەوە:

بنەماڵەی عەزیزی لە کۆنەوە تێکەڵ بە خەباتی ڕزگاریخوازانەی خەڵکی خۆرهەڵاتی کوردستان و حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بوون. لە سەردەمە زێڕینەکەی کۆماری کوردستاندا هەم مام عەزیز و هەم برای لە خۆی گەورەتری، خوالێخۆشبوو فەقێ ئەحمەد ئەندامی حیزب و پێشمەرگەی کۆمار بوون. دوای ڕووخانی کۆمار و لە دەورانی خەباتی نهێنیدا ئەو بنەماڵەیە هەمیشە مەحرەمی ڕاز و پەناگەی تێکۆشەرانی دێموکڕات، بەتایبەتی شەهیدی نەمر مەلا ئاوارە کادری هەڵکەوتووی ئەم حیزبە بوون.

دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتی و ڕاگەیەندرانی خەباتی ئاشکرای حیزبی دێموکڕات ئەو بنەماڵەیە و زۆربەی خزم و کەسەکانیان لە گوندی بێوران و دەوروبەر پەیمانی خەباتگێڕانەیان دەگەڵ حیزبەکەیان نوێ کردەوە و کاتێک

بەشی: دووهەم

ڕێژیمی کۆماری ئیسلامی پەلاماری نیزامیی هێنایە سەر کوردستان و گەلی کوردی ناچار بە بەرگریی چەکدارانە کرد، بە دەیان کەسیان تێکەڵ بە هێزی وڵاتپارێزی پێشمەرگە بوون و زۆر پێشمەرگە و فەرماندەری قارەمانیان لێهەڵکەوتن کە یەکێک لەوان شەهید حەمەعەزیز باوکی نەسیمی جوانەمەرگ بوو. حەمەعەزیز فەرماندەی بەوەج و خۆشەویستی کۆمەڵانی خەڵک و هاوڕێ پێشمەرگەکانی، لە ماوەی پێشمەرگایەتی و فەرماندەریدا ئەوەی شەرتی فیداکاری و قارەمانەتی بوو لەخۆی نیشان دا هەتا ساڵی ١٣٦٤ (١٩٨٥) لە شەڕێکی قارەمانانەدا شەهید بوو. بەڵام نە حیزبەکەی و نە بنەماڵەکەی ڕازی نەبوون جێگاکەی بەتاڵ بێ و زۆر زوو برای لە خۆی چووکتری، کاک ڕەسووڵ عەزیزی جێگاکەی پڕ کردەوە و ئەویش هەروەک کاکی شەهیدی بوو بە نموونەی فەرماندەرێکی ئازا و فیداکار و کارزان.

بە داخێکی گرانەوە بەخشندەیی ئەو بنەماڵەیە بە حەمەعەزیز کۆتایی نەهات و چەند ساڵ دواتر لە ساڵی ١٣٧٠ (١٩٩١) دا فەرماندەی قارەمان ڕەسووڵ عەزیزییش شەهید بوو و داخێکی گرانی بە دڵی دڵسۆزانی کوردەوە نا. لێرەدا بوو کە ئازایەتی و دڵسۆزیی بنەماڵەی عەزیزی گوڵی کرد و ڕێز و سەرسوڕمانی هەمووانی بۆ لای خۆی ڕاکێشا. ئەو بنەماڵە سەربەرزە بەتایبەتی مام عەزیز و ئامۆژنە مریەم کە هەموو ماڵ و مڵکیان بەجێ هێشتبوو تا لەنیزیکەوە خزمەتی مەسەلەی ڕەوای گەلەکەیان بکەن، وەک چیایەکی سەربەرز خۆیان لەبەر غەمی لەدەستدانی دوو جگەرگۆشەی قارەمانیان ڕاگرت و ورە و باوەڕیان بە هاوسەنگەرانی ڕۆڵەکانیان بەخشی. نووسەری ئەم دێڕانە قەت لەبیری ناچێ کە لە پرسەی شەهید ڕەسووڵدا پێشمەرگەکان بۆ سەرەخۆشی دەستی دایە مریەمیان ماچ دەکرد، هەموویانی ماچ دەکرد و دەیگوت ڕۆڵە گیان! شوکرانە بە سەری ئێوە دەبژێرم، چاک نیە ڕێگاکەی کوێر نەبۆتەوە؟ هەرکام لە ئێوە بۆمە ڕەسوویەکن.

دێمە سەر باسی گەورەژنی کورد خوشکە خەجیج دایکی جوانەمەرگی لەدەستچوومان. ئەو نموونەی پاکی و ڕاستی و دڵسۆزییە، دوای شەهیدبوونی باب و مامی نەسیم، شێرە ژنانە شەش منداڵە شەهیدی لە ژێر سێبەری پشتیوانیی دایک و بابی شەهیدەکاندا بە خوێنی دڵ و فرمێسکی چاو وەک گوڵ بەخێو کردن و پێیگەیاندن بێئەوەی بێڵێ لە هیچ بوارێکی خوێندن و ژیانی کۆمەڵایەتیدا لە هاوتەمەن و هاودەورەکانیان دوا بکەون. پتر لە سێ ساڵ بوو یەکەمنەمامی دەستپەروەردەی خوشکە خەجیج بە دەست نەخۆشیی بێئەمانی شێرپەنجەوە دەیناڵاند. بە تایبەتی لەم ساڵانەی دواییدا کە مۆمی تەمەنی ئەو نەونەمامە ساوایە بە شۆڵەیەکی کزووە داییسا و بەرەبەرە دەتوایەوە، خوشکە خەجیج باغەوانی ئەو باغە پڕنەمامە بەدەم ئازارەوە دەتلایەوە، هەتا دوو ڕۆژ لەمەوبەر کە مۆمی تەمەنی نەسیم

سەرچاوە
Serchawe

بە زەبری ڕەشەبای ئەجەل کوژایەوە و «داخێکی نا بە جەرگی گوڵ و لالەزارەوە».

چۆن بوێرم باسی نەسیم بکەم و چبڵێم کە بایی مستێک لە خاکی سەر گڵکۆکەی بێ؟ نەسیم ئەو ڕۆژەی ڕۆیشتیش لەبەر چاوی هەموو ئازیزانی و تەنانەت هەموو ئەوانەی دەیانناسی هەر منداڵ بوو. بەڵام هەر لەوکاتەوە کە فامی کردبۆوە نموونەی مرۆڤێکی ناسک، میهرەبان، بەئەخلاق و بەشەخسیەت بوو. ئەو کە ببوو بە دایک و دوو منداڵی لەدوای خۆی بەجێ هێشتوون دایکێکی فریشتەئاسا بۆ منداڵەکانی و هاوسەرێکی نموونە بۆ کاک موحەممەدی بایەزیدی باوکی منداڵەکانی بوو. چەند ساڵ بوو بەدەست ئەو نەخۆشییە دڕندەیەوە دەیناڵاند. دەگەڵ ئەو هەموو ئازارە کە دەیچاشت، هەروەخت خۆشەویستێک سەری دەدا و ئەحواڵی دەپرسی، ددانی بەجەرگی خۆیدا دەگرت و وای نیشان دەدا کە وەزعی باشە تا ئازیزەکانی غەمبار نەکا. هەر ئەوندە دەتوانم بڵێم کە لە ژیانی خۆمدا کەسم نەدیوە کە وەک نەسیمی جوانەمەرگ ئەوەی ناسیبیەتی بۆی بە پەرۆش بێ. سڵاو لە ژینێکی وا جوان و داخ لە مەرگێکی وا بەژان.

لە کۆتایی ئەم بابەتە لاوازەدا سەرەخۆشی لە هەموو بنەماڵەی گەورەی عەزیزی، بەتایبەتی لە خوشکە خەجیج دایکی جگەرسووتاو، لە هاژە و هێما دوو جگەرگۆشەی نازشێواو و لە کاک موحەممەدی بایەزیدی هاوسەری ئازیزلەدەستداوی نەسیمی جوانەمەرگ دەکەم. بۆ هەمووان سێبووری و خۆڕاگری و بۆ گیانی نەسیمی کچ و خوشکەزام بەهەشتی بەرین و باوەشی بەزەیی خوا ئارەزوو دەکەم. نەسیم گیان خوات لەگەڵ و ئۆغرت خێر، بەڵام دەزانی بە مەرگت برینێکی قەتماغەبەستووشمت کولاندەوە؟

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٦ی ئۆکتۆبەری ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

دەنگی خۆم دەخەمە پاڵ دەنگی مومتاز حەیدەری

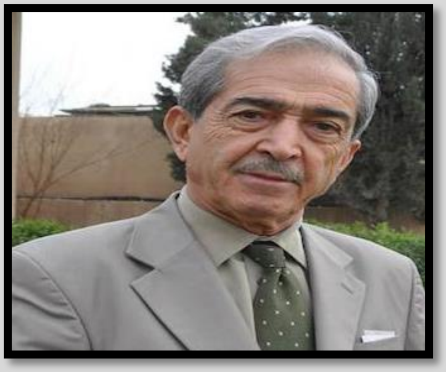

ڕۆژی ٢٦ - ٢ - ٢٠٢٠ نووسەر و ڕۆژنامەنووسی ناسراوی کوردستان مامۆستا مومتاز حەیدەری ڕێوڕەسمێکی بەشکۆ، یان بڵێم فستیڤاڵێکی گەورەی لە ناوەندی ڕۆشنبیریی زانکۆی سەلاحەدین - هۆڵی کۆچەر بیرکار لە هەولێر بەڕێوە برد کە سەدان کەسایەتی و نووسەر و ڕۆژنامەنووسی کوردی تێدا بەشدار بوون. لەو ڕێوڕەسمەدا دوای پێشکەشکرانی چەند وتاری جوان و پڕنێوەرۆک بەستە کتێبێکی ٦ بەرگی لەبارەی بابەتی جۆراوجۆرەوە کە هەموویان بە شێوەیەکی «مومتاز» لەسەر ئەرکی مامۆستا مومتاز حەیدەری چاپ کرابوون، بە دیاری بەسەر ئامادەبوواندا دابەش کران و بوونە جێگای دەستخۆشی و ڕەزامەندیی هەمووان.

چەند مانگ لەمەوبەر مامۆستا مومتازی ماندوویینەناس ڕووداوەکانی ئەو ڕێوڕەسمە و هێندێ بابەتی دیکەشی لەژێر ناوی «جەژنی کتێب: جەژنی ژیان» کردۆتە کتێبێک و لە بەرگ و ڕوخسارێکی زۆر جواندا چاپی کردوە و وا دیارە ئەویشی هەر بە دیاری داوەتە کتێبدۆستان. لە لاپەڕی ١٤ی ئەم بەرهەمە تازەیەیدا کاک مومتاز پێشنیاری کردوە کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبی و فەرهەنگییە پێوەندیدارەکان ڕۆژی ٢٦ - ٢ بکەنە جەژنی کتێب و هەموو ساڵێک لەو ڕۆژەدا جەژنی کتێب بگیرێ، ڕێوڕەسمی جۆراوجۆری تێدا ڕێکبخرێ، کۆمەڵێک لە نووسەران ڕێزیان لێبگیرێ و تاد.

بایەخی کتێب لە کۆنەوە لەلای زانایان و ڕووناکبیران و ئەهلی بیر و ئەندێشە ناسراوە و کتێب بە «باشترین هاونشین»، «قوتابخانەی گەڕۆک» و «مامۆستای بێمووچەوبەرات» و هتد.. دانراوە. بەخۆشییەوە ئەوانەش کە بە

نووسین، بە پاراستن، بە بڵاوکردنەوەی کتێب و بە ڕێگای جۆراوجۆری دیکەدا خزمەتی ئەو گەنجە پڕبایەخەیان کردوە لە دێرزەمانەوە زۆر بوون و زۆرن و بە دڵنیایی زۆرتریش دەبن.

بێئەوەی ناو بەرم کەسانی واش هەبوون و دەناسم کە بانگیان بۆ بایەخی کتێب ڕاداشتوە و پێیان هەڵگوتوە، بەڵام نەک بۆ ئەوەی خزمەتی کتێب بکەن، بەڵکوو بۆ ئەوەی کتێب خزمەتیان بکا و نانی لێبخۆن و گیرفانی پێ پڕ بکەن. لێ، بانگەوازی مومتاز حەیدەری لە نەوعێکی دیکەیە و بانگەوازێکی ڕاستوێژانەیە هەر بۆ خزمەتی کتێب و پاراستنی حورمەتی کتێب. لەوە گەڕێ کە ئەو پیاوە هەم لە بنەماڵەیەکی کتێبناس و کتێبدۆستدا هاتۆتە سەر دنیا و هەم لەوەتەی فامی کردۆتەوە و دەستی قەڵەمی گرتوە لەخزمەتی کتێب و ڕۆژنامەنووسی و بەگشتی وشەی کوردیدا بووە. ئەو، هەموو ژیان و سەروماڵی بۆ خزمەتی زمان و ئەدەبی کوردی تەرخان کردوە.

ئەگەر چاو بە کۆی بەرهەمەکانی ئەو دڵسۆزەدا بخشێنین دەبینین کە هەزاران و بگرە دەیان هەزار لاپەڕە نووسینی بە شێوەی کتێب، گۆڤار یان ڕۆژنامە خستۆتە نێو کتێبخانەی کوردی. پڕۆژە گەورەکانی وەک گۆڤاری« k,21» و «لەیلا قاسم، لەیلا زانا» بەڵگەیەکی ڕاستی و دروستیی ئەم قسەیەمانن. ئەگەر هێندێ کەس لە ڕێگای کتێبەوە گیرفانیان پڕ کردوە و سامانیان وەسەریەک ناوە، مومتاز حەیدەری بۆ خزمەتی کتێب دەستی بۆ ڕسقوڕۆزیی منداڵەکانیشی بردوە و ماڵوملکی خۆی فرۆشتوە بۆ ئەوەی کتێبی پێ بخاتە بەر دەستی خوێنەری کورد. با ئەوەش لەبیر نەکرێ کە مامۆستا ڕەنجی فەرهادی داوە تا کتێبخانەیەک وەڕێ بخا کە بۆتە سەرچاوەیەکی بەپیتوبەرەکەت بۆ توێژەران و نووسەرانی نامەی بەکالوریۆس و ماستەر و دوکتۆرا.

لەبەر هەمووی ئەمانە بانگەوازی مومتاز حەیدەری بۆ دانانی ڕۆژێکی ساڵ بە جەژنی کتێب مانا و مەغزایەکی دیکە پەیدا دەکا، قسەیەکە لە دڵەوە دێ و دەچێتە دڵانەوە. لەسەر ئیزنی مامۆستا مومتاز دەڵێم مەرج نیە ڕۆژەکە هەر ڕۆژی ٢٦ - ٢ بێ و دەزگا پێوەندیدارەکان هەر ڕۆژێکی ساڵ دیاری بکەن ئامانجەکە دەپێکن. بە سەلیقەی من ناوەکەشی بکرێتە «ڕۆژی کتێب» بێ باشتر دەبێ.

ئاشکرایە کە بڕیارێکی لەو بابەتە هەردەبێ لە باشووری کوردستان دەربچێ کە بەخۆشییەوە خاوەنی دەیان دامودەزگای فەرهەنگی و ڕووناکبیرییە و لەوانەش گرنگتر خاوەنی حکوومەت و پارلەمان و هەموو دامودەزگایەکی ڕەسمییە. بەوپێیە زۆر بەجێ دەبێ کە پاش ئەوەی ڕۆژەکە لەلایەن کۆڕوکۆمەڵە پێوەندیدارەکانەوە دیاری کرا،

سەرچاوە
Serchawe

بڕیارەکە بدرێتە پارلەمانی کوردستانیش هەتا لەوێدا بڕیاری لەسەر بدرێ، ببێتە قانوون، و بۆ هەتاهەتایە بچەسپێ. لەوحاڵەدا بەباوەڕی من باشتر و دروستتر دەبێ کە ناوی بنرێ «ڕۆژی کتێبی کوردی».

دەزانم دەنگی من دەنگێکی کپە و مەودایەکی زۆر بڕ ناکا. بەڵام هەر پێم خۆش بوو بەشم لەو بانگەوازە پیرۆزە نەتەوەییەدا هەبێ. بەئاواتم هەموو ئەو دەنگانەش کە مەودایەکی زیاتر دەبڕن بێنە سەر خەت و داخوازەکە ببێتە داخوازێکی نەتەوەیی.

عەبدوڵڵای حەسەنزادە

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر - ڕێکەوتی: ١٧ی دێسەمبەری ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

یادی کوێخا عەلی کەسایەتیی خۆشناوی ناوچەی مەنگوڕایەتی

چل رۆژ لەمەوبەر عەلیی کوێخا حەسەن، یان وەک پێی دەناسرا کوێخا عەلیی قەڵاوێ کە سایەتیی ناسراو و خۆشناوی مەنگوڕایەتی پاش چەند ساڵ تلانەوە بەدەست ئازاری نەخۆشییەکی بێئەمانەوە لە تەمەنی (٩١) ساڵیدا کۆچی دوایی کرد. بەداخەوە بەهۆی بڵاوبوونەوەی پەتای نەگریسی کۆڕۆناوە، ئەویش وەک زۆر کەسی ناوداری دیکە لە بێدەنگیدا سەری نایەوە و ڕێوڕەسمی شیاوی پێگەی کۆمەڵایەتی و نیشتمانیی خۆی بۆ نەگیرا.

بەش بەحاڵی خۆم بەداخم کە بە درەنگەوە لە خەبەری کۆچی دوایی ئەو کەسایەتییە ئاگاداربووم و توانیم بە تەلەفون سەرەخۆشیی لە بنەماڵە بەڕێزەکەی بکەم.

کوێخا عەلی بە زۆر سروشت و خەسڵەتی بەرزی ئینسانی دەناسرا، پیاوێکی خانەدان، پیاو ماقووڵ، مەند و لەسەرەخۆ، ڕووخۆش و نان خۆش و مەجلیس خۆش بوو، لەنێو تایفە و لە کۆمەڵدا لایەنگری ئاشتی و تەبایی بوو، هەرکات لەنێو دوو کەس یان دوو بنەماڵەدا ئاڵۆزیی و ناکۆکی پەیدا ببووایە، بەدڵەوە هەوڵی دەدا ئاشتیان بکاتەوە و ڕێکیان بخاتەوە. هەربۆیەش زۆر جێگای ڕێزی هەمووان بوو، قسەی دەڕۆیشت و حیسابی بۆ دەکرا.

لە خەباتی نیشتمانی و نەتەوەییشدا هەرگیز لە ئەرکی سەر شانی غافڵ نەبوو، نەک هەر ئەوە کە خۆی و بنەماڵە و خزمەکانی هەمیشە لایەنگر و پاڵپشتی خەباتگێڕانی ڕێگای ڕزگاریی گەلەکەیان بوون، بەڵکو بۆ ماوەیەکی چەند ساڵییش ڕاستەوخۆ لە ڕیزی پێشمەرگایەتیدا بوو و لەو ڕێگایەدا فیداکاریی نواند و قوربانیی دا. هەربۆیەش لەنێو

بەشی: دووهەم

ریزەکانی بزووتنەوەی نەتەوایەتیی کورددا خاوەنی جێگە و پێگەی تایبەت بەخۆی بوو.

ئەوەی بەتایبەتی بۆمن سەرنجڕاکێش و جێی ئەمەکناسییە، هەڵوێستی بەرامبەر تێکۆشەرانی کوردی ئێران و بەتایبەتی خەباتکارانی حزبی دیموکرات بوو. ماوەیەکی چەند ساڵی بنکەیەکی پێشمەرگەی حزبی دیموکرات لە گوندی قەلاویٚ بوو. دەگەڵ ئەوەی ئەمن ئەوکاتە ئاوارەی باشووری کوردستان نەببووم، دووربەدوور ناوبانگی پیاوەتیی گەورە پیاوانی ئەو بنەماڵەیەم دەبیستەوە. دوای ئەوەش کە بۆخۆم چارەنووسم هاتە ئەم بەشەی کوردستان و دەگەڵ ئەو بنەماڵە نیشتمانپەروەرە بەتایبەتی کوێخا عەلی ئاشنا بووم، هەمیشە پشتیوانی و هاوکاری و هاودڵیم لێ دیتوون.

کوێخا عەلی کوردی ئێران نەبوو، بەڵام هەست و شعووری لەگەڵ تێکۆشەرانی خۆرهەڵاتی کوردستان بوو. ئەو دەگەڵ ئازارەکانی ئێمەدا دەژیا، هاوبەشیی خۆشی و ناخۆشی و سەرکەوتن و نوشوستییەکانمان بوو. تا هێزی لەبەردا مابوو، راستەوخۆ بەشداریی غەمەکانمان بوو، دوای ئەوەش کە نەخۆشی و پیری پرزەیان لێبڕی بە هەر ڕێگایەکدا بۆی کرابا هەستی هاودڵی و هاودەردیی خۆی بە ئێمە دەگەیاند. هەقە ئەوەش بڵێم کە جاری وابوو ئەو هاودەردییە بۆ مام کوێخا راستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ باجیشی لەسەر بوو. بەڵام ئەو لە ئەرکی نەتەوەیی خۆی غافڵ نەدەبوو.

یادی هەمیشە لە دڵماندایە. روحی شاد و جێگای بەهەشتی بەرین بێ.

لەو بۆنەیەدا سڵاو و رێز و هاودەردیم پێشکەشی هەموو ئەندامانی بنەماڵە بەڕێزەکەی دەکەم و ئاواتەخوازم رێبازی کوێخا عەلی، رێبازی کوردایەتی و مەردایەتی لەنێو ئەو بنەماڵەیەدا هەروا بەردەوام پڕ رێبوار بێ.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستانی نوێ - ڕێکەوتی: ٢٨ی دێسەمبەری ٢٠٢٠

سەرچاوە
Serchawe

دوور و نزیک دەگەڵ ڕۆژنامەی "کوردستان"

(بە بۆنەی حەفتاوپێنجەمین ساڵی دەرچوونیەوە)

٢٠ی ئەم مانگە (بەفرانباری ١٣٩٩ی هەتاوی) ٧٥ ساڵ بەسەر دەرچوونی یەکەم ژمارەی «کوردستان» ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا تێدەپەڕێ. ئەگەرچی ماوەیەکی زۆرە هاوکارییەکی کەمم دەگەڵ «کوردستان» هەیە، پێم خەسار بوو لەم بۆنەیەدا ئاوڕێک وەسەر ئۆگری و پێوەندیم بەو ڕۆژنامەیەوە نەدەمەوە.

دەزانین هەرچەند لەلای زۆرکەس یەکەمین دەورەی کوردستان وەک زمانحاڵی کۆماری کوردستان ناسراوە، ئەم ڕۆژنامەیە دوازدە ڕۆژ پێش دامەزرانی کۆمار وەک ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی کوردستان دەستی بە وەشان کردووە و هیچ وەختیش بەڕەسمی ناوی ئۆرگانی کۆماری کوردستانی لەسەر دانەنراوە. لەو سەردەمەدا ئەمن منداڵێکی حەوت ساڵە بووم و تەنانەت ناوی «کوردستان»یشم بەر گوێ نەکەوتووە. بەڵام زۆر دواتر بۆم دەرکەوت خۆم و هاوتەمەنەکانم زۆر لەو شێعرانەمان لەبەر بووە کە لەو ڕۆژنامەیەدا چاپ کراون. بەڕاستی دەگەڵ ئەوەی ڕەنگە کەمتر لە مانا و پەیامی سروودەکانی سەردەمی کۆمار تێگەیشتبم، بەڵام ئێستا بەئاواتم هێندەی ئەو سەردەمەم سروودە نەتەوەیی و نیشتمانییەکانی ئەودەم لەبەر بان.

"کوردستان" دوای ڕووخانی کۆمار چەند دەورەی کورتماوە و درێژماوەی لێ دەرچوون کە دووربەدوور و تاکوتەرا

نەبێ لێیان ئاگادار نەبووم و بەپێویستیش نازانم لەم دەرفەتەدا لێیان بدوێم، چونکە هەر بەم قەڵەمە لانیکەم دووجار لە ژمارەکانی پێشووی "کوردستان"دا باسیان کراوە. ئەوەی جێی باسی منە و بیرەوەری و - ببوورن - کاریگەریم دەگەڵی هەیە، دوا دەورەی ڕۆژنامەکەمانە کە لە ڕێبەندانی ساڵی ١٩٤٩وە دەستی پێکردوە و تا ئێستا بەردەوامە، بەجۆرێکی دیکە بڵێین مانگی ڕێبەندانی دادێ پەنجایەمین ساڵی بڵاوبوونەوەیەتی.

تازە وەسەریەک کەوتبووینەوە و کەمێک لە ئازاری پەرشوبڵاوی حەسابووینەوە. چونکە ماوەیەک بوو لەبیر چووبووینەوە، دەبوو کار بکەین بۆ ئەوەی لەنێو کۆڕوکۆبوونەوە سیاسییەکاندا جێیەک پەیدا بکەین. یەکێک لە باشترین ڕێگاکان بۆ گەیشتن بەو ئامانجە دەرکردنی ڕۆژنامە بوو کە هەم پێویستیی بە چالاکی و پێوەندیگرتن هەبوو، هەم بیرورا و بۆچوونە سیاسییەکانمانی دەگەیاندە دۆستان. لە "لەفاف"دا دەڵێم هێندێ کۆسپ و تەگەرە هاتنە سەر ڕێگامان، بەڵام دوکتۆر قاسملوو گوتی نرخەکەی هەرچی بێ، دەبێ بیدەین و ڕۆژنامەی ئۆرگان دەربکەین. وا بوو دەرمانکرد و "بێئارەق"یش دەرچووین.

دەستەی نووسەران پێنج ئەندامی دەفتەری سیاسی بوون: د. قاسملوو، کەریمی حیسامی، هێمنی شاعیر، حەمەدەمینی سیراجی و من. هەرچەند کەمتاکورتێک دەستی نووسینم هەبوو بەڵام نە قەتم ڕۆژنامەنووسی دیبوو، نە تەنانەت ڕۆژنامەخوێنییش. بۆیە هەموو گیانم نیگەرانی بوو. دانیشتین بۆ هەرکەس وتارێک دیاری کرا کە بینووسێ. دیارە بابەتێکیش بۆ من دانرابوو کە "تلپاتێ تەڕ"م لێنەدەزانی. پەنام بۆ دوکتۆر برد ڕێنوێنیم بکا، زۆر بێڕەحمانە گوتی وتاری خۆتە و بۆخۆت دەبێ بینووسی. زۆر ناڕەحەت بووم بەڵام چار نەبوو، چووم شتێکم ئامادە کرد و ڕۆژی دواتر بۆم بردەوە. دوای دووسێ سەعات کە وێیدامەوە، دیتم ئەوەندەی دەسکاری کردووە کردوویەتە "جگر و دل زلیخا". بەناچار چوومەوە لای، گوتم ئێستا کە ئەوەی نووسیومە بەکەڵک نایە پێم بڵێ چبنووسم. بێڕەحمانەتر لە جاری پێشوو گوتی بۆ من نەبوویە ئەندامی دەفتەری سیاسی، بڕۆ کاری خۆت بۆخۆت بکە. کفری دنیام کرد و لە دڵی خۆمدا هەزار قسەم پێگوت کە نایەوێ هیچ فێر بم. بۆ جاری دووەم کە پاکنووسم کردەوە یەکدوو نووکەقەڵەمی تێسرەواند و گوتی بینێرە بۆ چاپ.

بۆ ژمارە ٢ی ڕۆژنامەش داستانەکە دووپاتە بۆوە، دیسان لەمن پەنابردن و لە دوکتۆر پاڵپێوەنان. لە ژمارە ٢ڕا ئەمن سەرپەرستی کاروباری چاپخانە بووم. ئاخر ڕۆژ بوو کە چوومە چاپخانە، جێی ستوونێک یان بە مۆدی ئێستا بڵێین جێی ٢٠٠ - ٢٥٠ وشەیەک کەمیمان هەبوو. شەوێ بابەتێکی کورتم نووسی و بەیانی بردم بۆ دوکتۆر، گوتم

بەپەلە بۆم چاک بکە چونکە دەبێ بیبەمە چاپخانە لەسەری مەحتەلن. سەرم سوڕما، کە خوێندیەوە بێ دەسکاری وێیدامەوە گوتی باشە. لێرەدا بوو کە تێگەیشتم ئەو بێڕەحمییەی بۆ ئەوە بووە کە پشت بەخۆم ببەستم و فێر بم. ئەمە بۆمن بووە دەرسێک و هیوادارم بۆ هەموو قەڵەمێکی تازەش ببێتە ئەزموونێک.

لە "کوردستان" کاری جۆراوجۆرم کردووە: وتارنووسین، وەرگێڕان - پتر لە فارسی و عەرەبی بۆ کوردی و جارجاریش لە کوردییەوە بۆ فارسی -، هەڵەبڕی، کاری چاپخانە، تایپ و پۆلیکۆپی، بەرپرسایەتیی ئەدەبی و زمانی و چەند دەورەش سەرنووسەری. پێم خۆشە لێرەشدا هەر بۆ ئەزموونوەرگرتنی لاوەکان وەبیر بێنمەوە کە د. قاسملوو دەگەڵ هەموو کارەکانی چاوی بەسەر "کوردستان" و بەگشتی ڕاگەیاندنەوە هەبوو. زۆرجار کۆی دەکردینەوە و لەسەر ڕێوشوێنی نووسینی سیاسی و ئەزموونی خۆی قسەی بۆ دەکردین. بەهەق ئامۆژگارییەکانی بەسوود بوون بەتایبەتی کە دەهاتە سەر باسی پڕەنسیپ و ئەخلاقی سیاسی، زۆری پێدادەگرت کە واقیعبین بین و "بە خەیاڵ نەبین بە ماڵ"، زمان و قەڵەممان خاوێن بن و بە جنێو و قسەی دزێو پایەی باوەڕەکانمان نەهێنینە خوار. دەگەڵ ئەوەی ڕووخاندنی ڕێژیم - پاشایەتی یان ئیسلامی - دروشمی حیزب بوو، هەموو جارێ دەیگوت مەشیڕووخێنن یانی ڕووخاندن مەکەنە بنێشتە خۆشەی سەر زاران.

بیرەوەریم دەگەڵ "کوردستان" زۆرە و ئەگەر بمەوێ زۆری بگێڕمەوە "مثنوی هفتاد من کاغذ شود" بۆیە واز لەوە دێنم و هەوڵ دەدەم بەکورتی و بێ دەمارگرژی «کوردستان» - بە هەموویەوە - هەڵسەنگێنم. هێندێک دەڵێن وشەی ڕۆژنامە بە مانای نامەی ڕۆژە، یانی بڵاوکراوەیەکە ڕۆژانە دەردەچێ و دەنگوباس و بابەتی ڕۆژ باس دەکا. ئەگەر بەو مانایە چاو لێبکەین، "کوردستان"ی ئێمە پاش دەورانی کۆمار هیچ وەخت "ڕۆژنامە" نەبووە، چونکە جگە لەوەی ڕۆژانە دەرنەچووە، بە دەگمەن نەبێ بابەت و باسوخواسی ڕۆژیشی تێدا بڵاو نەبۆتەوە. هەشن دەڵێن ڕۆژنامە بەرامبەری شەونامەیە، واتە بە بڵاوکراوەیەک دەگوترێ کە بە ئاشکرا و بە ڕەسمی بڵاو دەبێتەوە و خوێنەران بێترس لە گیران و ڕاوەدوونانی پۆلیس و دەزگا ئەمنیەتییەکان دەیکڕن و دەیخوێننەوە و لەلای خۆیان ڕایدەگرن. بەم مانایەش بیگرین "کوردستان"ەکەمان پاش ڕووخانی کۆماری کوردستان تەنیا چەند مانگێکی دوای هاتنەسەرکاری کۆماری ئیسلامی بە ئاشکرا بڵاو بۆتەوە و بە ئازادی گەیشتۆتە دەستی خوێنەرانی. ئەگینا ئێستاشی لەگەڵ بێ لە نێوخۆی وڵات بە نهێنی بڵاو دەبێتەوە و لەڕاستیدا شەونامەیە.

سەربارى ئەمانەش "کوردستان" کە چارەنووسی بە چارەنووسی حیزبی دێموکڕاتەوە گرێ دراوە، هەر ماوەیە لە جێیەک

سەرچاوە
Serchawe

و هەر جارە بە قەبارەیەک دەرچووە و نەک هەر ڕۆژانە بەڵکوو حەوتووانەش دەرنەچووە. ئێستا دەوری ٣٠ ساڵە "کوردستان" بە ڕێکوپێکی مانگی دوو ژمارەی لێ دەردەچێ، ئەگەر بەو حیسابەش بێ دەبوایە لەو پەنجا ساڵەدا ١٢٠٠ ژمارە دەربکا. کەچی بەداخەوە ئێستا کە مانگێکمان بۆ پەنجایەمین ساڵی دەرچوونی ئەم دەورەیە ماوە تازە ژمارە ٧٩٠ی دەردەچێ کە ئەمە ناکامییەکی گەورەی پێوە دیارە. بەڵام بە هەمووی ئەمانەوە "کوردستان" ڕۆژنامەیەکی سەنگین و سەربەرز و بەئیعتیبارە و بۆیە دەبێ شانازیی پێوە بکەین. جا بزانین بۆ؟

پێش هەموو شتێک چونکە زمانحاڵی حیزبی دێموکراتی کوردستانە کە بەڕابردووترین ڕێکخراوی چالاکی هەموو کوردستانە و پتر لە سێ چارەکەسەدەیە جێمتمانە و نوێنگەی ویست و ئامانجەکانی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانی ئێرانە. خەڵکی خۆرهەڵاتی کوردستان لە کۆنەوە ئامانجە سیاسی و نەتەوایەتییەکانی خۆیان لە بەرنامەی ئەم حیزبەدا دیتۆتەوە و هەربۆیەش لە پشتی ڕاوەستاون و هەموو پێداویستییەکانی مانەوە و پێشەوەچوونیان بۆ دابین کردووە.

"کوردستان" هەمیشە ڕۆژنامەیەکی بە پرەنسیپ و واقیعبین بووە، هیچکات تووشی هەڵچوون و لەخۆدەرچوون نەبووە و هەوڵی نەداوە کوردستانیان و بەگشتی خوێنەرانی بە دروشمی بریقەدار و بێنێوەرۆک و ئومێدی بێبناخە سەرگەرم بکا و هەڵیانخەڵەتێنێ.

حەفتاوپێنج ساڵ و هەر ئەم دەورەیەی پەنجا ساڵە هەڵگری پەیامی حیزبی دێموکرات و خەڵکی کوردستانی ئێرانە، هەرگیز لە شارێی خەباتی ڕەوای نەتەوەی کورد لای نەداوە، لە سەختترین هەلومەرجی تێکۆشانی حیزبی دێموکراتی کوردستاندا و بە هەر شێوازێک بۆی گونجابێ پەیامی پیرۆزی ئەم حیزبەی گەیاندۆتە کۆمەڵانی خەڵک و پێوەندیی پیرۆزی حیزب و گەلی پاراستووە و بەهێزی کردووە.

لە زوربەی حاڵەتەکاندا زمانێکی پاراو و ڕەسەنی کوردیی بەکار هێناوە کە بە شاهیدیی بەشێک لە گەورەترین ئەدیبان و ڕووناکبیرانی خاوەنەزەری کورد شیاوی ئەوە بووە ڕەچاو بکرێ و ئەزموونی لێوەربگیرێ.

ئەو شانازییەشی هەیە کە زۆر لە شەهیدە مەزنەکانی بزووتنەوەی کوردی ئێران و حیزبی دێموکراتی کوردستان و هەروەها ناودارانی نەمری دێموکرات تا دواهەناسەکانی ژیانیان هاوکار و پشتیوانی بوون. لەوانە هەر وەک نموونە

بەشی: دووهەم

سێ ڕێبەری شەهید قازی و قاسملوو و شەرەفکەندی، کەریمی حیسامی، حەمەدەمینی سیراجی، هێمن شاعیری ناوداری کورد، عەبدوڵڵای شەریفی، جەلال میراوەیی، تەها عەتیقی، فەتاح کاویان، عوسمانی ڕەحیمی، سەید سەلام عەزیزی و...

حەفتاوپێنج ساڵەی دەرچوونی "کوردستان" دەکەمە دەرفەتێک بۆ ئەوەی گەرمترین پیرۆزباییم پێشکەشی هەموو خەڵکی کوردستان بکەم و بەتایبەتی سڵاو و دەستخۆش و ماندوونەبوونیم عەرزی نووسەران و ئیشکەرانی چالاک و ماندوویینەناسی "کوردستان" بکەم کە بە لێوەشاوەیی پەیامی پیرۆزی ڕۆژنامەکەمانیان پاراستووە و دەپارێزن و لەجیاتی مەمانانی "خانەنشین" و لەکارکەوتووش ئەو ئەرکە پیرۆزە بەجێ دەگەیەنن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستانی و کورد - ڕێکەوتی: ٢٠ی جانێوێری ٢٠٢١

سەرچاوە
Serchawe

یادێک و وەفایەک (بەبۆنەی کۆچی دوایی خاتو ئامین ماملێ).

بەیانیی ئەمڕۆ ٣٠ی ڕێبەندانی ١٣٩٩ (١٨ی فێڤریەی ٢٠٢١) کاک وریای مامڵێ ڕایگەیاند کە بەداخەوە سەعات ٣ی ئەم بەیانییە گەورەخاتوونی بە ناوبانگ ئامین مەولوودیان (مامڵێ) دایکی ئەو و هاوسەری هونەرمەندی بە ناوبانگ و وڵاتپارێز موحەممەدی مامڵێ لە تەمەنی ٨٤ ساڵیدا کۆچی دوایی کردوە. کۆچی دوایی ئەو خانمە بەڕێزە کە مەرگی هاوسەرە وەفادارەکەشی وەبیر هێنایەنەوە بۆ منیش وەک هەموو ئەو کەسانەی لە نیزیکەوە ناسیویانە و زیاتریش ڕووداوێکی جێگەی داخ بوو و بەو بۆنە ناخۆشەوە پڕ بەدڵ سەرەخۆشی و هاودەردی پێشکێشی کیژ و کوڕەکانی باجە ئامین، هەموو کچ و کوڕەکانی مامڵێی هونەرمەند، سەرجەم ئەندامانی بنەماڵەی مامڵێ و هەموو خەڵکی مەهاباد (کە دەزانم چەندە ڕێزیان بۆی هەبوو) دەکەم خۆم بە شەریکی غەمیان دەزانم.

ئامین مەولوودیان کچی کاپیتان حەمەدی مەولوودە چرچی پێشمەرگە و فەرماندەری ناسراوی هێزی پێشمەرگەی کۆماری کوردستان بوو کە تەنیا فەرماندەری ئەو دەورانە زێڕینەیە ساڵی ١٣٢٥ لە تەمەنی منداڵیم-دا چاوم پێی کەوتوە و دوای ٧٤ ساڵ ئێستاش خۆشیی ئەو ڕووداوەم هەر لەبیرە و دیمەنەکەیم دێتەوە بەر چاو. خاتو ئامین بە گەنجی مێردی بە تێکۆشەری سادق و بەناحەق شەهیدکراو ئەسعەدی خودایاری کردوە کە کچێک و کوڕێکی لێی بووە و پاش شەهیدبوونی خودایاری مێردی بە پێشمەرگەی سەردەمی کۆماری کوردستان ئەندامی تاسەری حیزبی دێموکڕات و هونەرمەندی ناسراو موحەممەدی مامڵێ کردۆتەوە کە لەویش کچێک و چوار کوڕی بوون. یەکێک لە کوڕەکانی بە ناوی

بەشی: دووهەم

عبدالرحیم (نەجات) وەک دەیان و سەدان لاوی شۆرشگێڕ و نیشتمانپەروەری کورد لەلایەن کۆماری ئیسلامییەوە ئیعدام کرا و کچ و کوڕەکانی دیکەی بەخۆشییەوە ماون و ڕێگای دایک و بابی خۆشیان ون نەکردوە.

ئامین ماملێ

بەڵام بیرەوەری و یەکەم دیدارم لەگەڵ باجە ئامین

لەمێژ بوو بێجگە لە هونەر، ناوبانگی دڵسۆزی و کوردپەروەریی ئامین و موحەممەدی ماملێم بیستبوو، دەمزانی لە سەختترین دەورانەکاندا پێوەندییان دەگەڵ حیزبی دێموکڕاتی کوردستان نەپچڕاوە و زۆرجار لە سەردەمی خەباتی نهێنیی-دا ماڵەکەیان حەشارگەی دوکتۆر قاسملوو و کادرەکانی دیکەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بووە. بەڵام هیچیانم لە نیزیکەوە نەدیبوو، هەتا ساڵی ١٣٥٧ (١٩٧٨ - ١٩٧٩) کە لە دووروڵاتی گەڕابوومەوە و بە نهێنی لە ماڵێکی هەموو دڵسۆز و شەریف و نیشتمانپەروەری گەڕەکی مەحموودکانی مەهاباد دەژیام (هەزار جار یادیان بەخێر و سوپاس بۆ هەموو زەحمەتەکانیان، بەڵام لەترسی ئەوەی بکەونە بەر تەشقەڵەی کاربەدەستانی ڕێژیم ناویان ئاشکرا ناکەم. چونکە هەرچەند ئەودەم ڕێژیمی پاشایەتی لەسەر کار بوو، بەڵام تێکۆشان بۆ ماف و ئازادییەکانی کورد لە هەر سەردەمێک-دا بووبێ لە ڕوانگەی ڕێژیمی ئێستای ئێرانەوە تاوانە).

شەوێکیان شەهیدان دوکتۆر قاسملوو، بەرپرسی ئەودەمی ڕێکخراوی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان لە تاران و سەید ڕەسووی بابی گەورە (دهقان)، بەرپرسی ناوچەکانی نەغەدە و پیرانشارم میوان بوون. بۆ بەیانی (داستانەکە درێژە نایگێڕمەوە) بۆمان دەرکەوت کە شوێنەکەمان بۆ ساواک ناسراوە و مەترسیی گیرانمان هەیە. ماڵەکەمان بەرەو سەددی مەهاباد بەجێ هێشت و گوتمان ئەگەر تاکسی دەست کەوت بۆمان بنێرن. ١٠ دەقیقەیەک ڕاوەستاین تاکسی نەهات و ئێمەش هەستمان بە مەترسی دەکرد. ماشێنێکی شەخسی لە نیزیکمان ڕاوەستابوو، گوتم ئەرێ بۆ داوا لەو برایە نەکەین بمانگەیەنێتە نێو شار و لەوێ تاکسی بگرین؟ کاک سەید ڕەسووڵ گوتی فکری چاکە و چووە لای دۆستەکە گوتی دەکرێ هەتا نێو شارمان بەری؟ خۆشییەکەیم لەبیر ناچێ کە گوتی هەتا میاندواوێشتان دەبەم. (ئارەزوو دەکەم ئەو دۆستە نووسینەکەم ببینێ و خۆیم پێ بناسێنێ تا بتوانم سوپاسی بکەم).

کورتی بکەمەوە سوار بووین و چووین لە چەقی شەقام کاک سەید ڕەسووڵ گوتی سوپاس دامان بەزێنە. خاوەن-ماشێن

گوتی هەر کوێ دەچن دەتانبەم، بەڵام کە گوتمان شوێنەکەمان نیزیکە داییەزاندین و وا دیار بوو هەستی کردوە ئێمە شتێکین زۆر بە خێرایی دوور کەوتەوە. کاک سەید ڕەسووڵ کە شارەزا بوو گوتی ماڵێ ماملێ نیزیکە و دەچینە وێ. دوکتۆر کە پێشتر دەیناسی گوتی باشە و ئەمنیش ئاواتم بوو ماملێ ببینم. ماڵەکە زۆر نیزیک بوو چووین و هەردووکیان لەماڵ بوون کاک سەید ڕەسووڵیان دەناسی ماچیان کرد و لە باوەشیان گرت و ئێمەشیان زۆر بە گەرمی بەخێر هێنا. بەڵام دوکتۆریان نەناسیەوە. پاش چەند دەقیقە کە ماملێ هاتوچۆی نێوماڵێی دەکرد هاتەوە و گوتی ئەرێ ئەتۆ ئاغای قاسملوو نی؟ (وەک خۆی دەیگێڕمەوە) دوکتۆر گوتی قاسملوو چ سەگبابێکە؟ ئیدی هەر دووکیان دوکتۆریان لە باوەش گرت و ماچیان کرد و فرمێسکی خۆشییان هەڵڕشت.

لەو ڕۆژەوە ئامینە خاتوونم ناسی و هەم لە مەهاباد و هەم لە شاخ و هەم ئەو ساڵانەی دوایی لە هەولێر و سلێمانی زۆرجارم ئەو خانمە بەڕێزە دیتەوە. ئەگەرچی بەتەمەن تەنیا دووساڵ و چەند مانگ لە من گەورەتر بوو، بەڵام هەمووجارێ سۆزی دایکێکم تێیدا بەدی دەکرد. تەنانەت ئەو سۆزەی بۆ منداڵەکانیشم هەبوو. لەبیرمە جارێکیان میوانی کاک جەلیلی ڕەحمەتی بوو، گەلاوێژێ کچم کە زانی لەوێیە داوای کرد ڕێگای بدەم بچێتە لای. کە هاتەوە لەخۆشییان لاقی عەرزی نەدەگرت، دەیگوت دەجاری ماچ کردووم و گوتوویەتی ئۆخەی گەلاوێژ گیان! ئەوە ئەمنم تۆ دەبینمەوە؟ دەزانم بۆخۆم کە ئەمەگناسی بە یەکێک لە باشترین خەسڵەتە ئینسانییەکان دەزانم هەرگیز ئەو میهرەبانییەی ئامینە خانم و دڵسۆزییەکەیم لەبیر ناچێ، بەڵام پێم وایە ئەوانەی ئەوخاتوونە وەک من و باشتر لەمن دەناسن و یادی بەرز ڕادەگرن، نەک هەر زۆرن بەڵکوو بێ-ئەژمارن. ڕوحی شاد بێ و جێگای بەهەشتی بەرین بێ و کوردستان خاتوونی وەک ئامینێ مامڵێی لێ نەبڕێن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ١٨ی فێبریوێری ٢٠٢١

سەرچاوە
Serchawe

ڕێککەوتنی ئادار (مارس)ی ١٩٧٠ و بووژانەوەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان

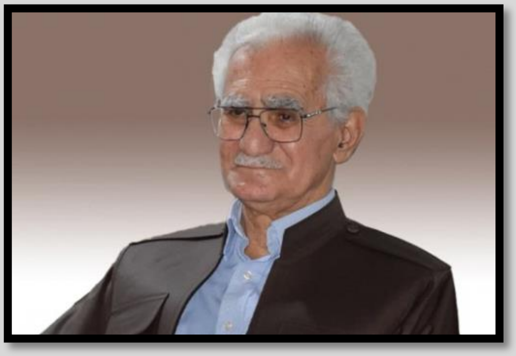

ساڵی ١٩٧٠ی زایینی (١٣٤٨ی هەتاوی) دوای نیزیک بە ٩ ساڵ بەربەرەکانی قارەمانانەی بزووتنەوەی کوردی عێراق بەرامبەر بە پەلاماری بێڕەحمانەی حکوومەتە یەک لەدوای یەکەکانی ئەو وڵاتە، بەعسییەکان بۆیان دەرکەوت کە بە پەلاماری نیزامی و بە زەبری ئاگر و ئاسن ناتوانن ئیرادەی کوردەکان بۆ وەدەست هێنانی ماف و ئازادییەکانیان تێک بشکێنن و ئەگەر بۆ پاراستنی دەسەڵاتی خۆشیان بووە پێویستە ڕێگای ئاشتیخوازانە بۆ جۆرێک چارەسەری مەسەلەی کورد لە عێراق بگرنە بەر. بۆیە بە ناردنی دەستەیەکی نوێنەرایەتی پێشنیاریان بە ڕێبەرایەتیی بزووتنەوەی کورد بە سەرۆکایەتیی سەرکردەی ناودار خوالێخۆشبوو مەلامستەفای بارزانی کرد بۆ چارەسەری مەسەلەکە دەگەڵ دەوڵەت بکەوێتە وتوێژەوە. سروشتییە کە ڕێبەریی بزووتنەوەش کە هەمیشە خوازیاری وەدیهاتنی داخوازەکانی بێ پەنابردن بۆ شەڕ و خوێنڕێژی بوو، ئەو پێشنیارەی قبووڵ کرد.

بەم جۆرە بێ ئەوەی (ئاگربەس)ێکی ڕەسمی ڕابگەیەندرێ، وتووێژێکی بەردەوام و جیددی دەستی پێکرد کە دەستەی نوێنەرایەتیی دەوڵەت لەلایەن خودی سەددام حوسێن، جێگری ئەحمەد حەسەن بەکر و دەسەڵاتی بەکردەوەی عێراقەوە سەرۆکایەتی دەکرا. هەوڵەکان لە ماوەیەکی کورتدا بە ئاکام گەیشتن و سەعات ٧ی دوانیوەڕۆی ڕۆژی ١١ی ئادار بەیاننامەی ئەنجومەنی سەرکردایەتیی شۆڕش کە بەرهەمی ڕێککەوتنی نێوان سەرکردایەتیی بزووتنەوەی کورد و حکوومەتی عێراق بوو، لەلایەن ئەحمەد حەسەن بەکر، سەرکۆماری ئەو وڵاتەوە خوێندرایەوە.

سەرچاوە
Serchawe

دەرچوونی بەیاننامەی ١١ی ئادار کە مافی ئۆتۆنۆمیی کوردستانی عێراقی بەڕەسمی ناسیبوو، هەر بۆ کوردانی ئەو بەشەی کوردستان کە داری ڕەنج و ئاواتیان هاتبووە سەر بەر، مایەی خۆشحاڵی و جێژن و شادی نەبوو. بەڵکوو لە هەموو پارچەکانی کوردستان وەک دەسکەوتێکی نەتەوەیی سەیر کرا. بەڵام لەو نێوەدا بۆ کوردی ئێران و حیزبی دێموکراتی کوردستان نوختەئومێدێکی گەورەتر بوو. لە سەرەتاکانی هەڵگیرسانی شۆڕشی ئەیلوولەوە چارەنووسی ئەم حیزبە بە چارەنووسی بزووتنەوەی کوردی عێراق (باشووری کوردستان)ەوە گرێ درابوو. چونکە لەلایەک تێکۆشەرانی دێموکرات لە گەرمێن بەکردەوە ببوونە بەشێک لە هێزی ئەو بزووتنەوەیە و لەلای دیکەش بەپێی باری ژیئۆپۆلیتیکیی کوردستان و پێوەندیی بزووتنەوەی کوردی عێراق دەگەڵ دەوڵەتی ئێران، حیزبی دێموکرات تێکۆشانی نێوخۆی تا ڕادەیەکی زۆر بەرتەسک کردبۆوە و بەتایبەتی دوای شکانی بزووتنەوە چەکدارییەکەی ساڵانی ٤٧ - ١٣٤٦ (٦٨ - ١٩٦٧) بەتەواوی پێشی پێ گیرابوو.

بۆیە پاش دەرچوونی بەیاننامەی ١١ی ئادار بە ماوەیەک شاندێکی حیزبی دێموکرات چوونە سەردانی سەرۆک بارزانی و وێڕای پیرۆزبایی ڕێککەوتنەکە داوایان لێکرد لەوە بەدوا قەدەغەوقۆرغ لەسەر چالاکیی ئەو حیزبە هەڵگیرێ بۆ ئەوەی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازیی نەتەوەیی لە خۆرهەڵاتی کوردستانیش جۆرێک بووژانەوە بەخۆیەوە ببینێ. بارزانی کە پیاوێکی دووربین بوو و دیار بوو لە سەرگرتنی ڕێککەوتننامەی ١١ی ئاداریش بەگومانە، نەیەویست بیانوو بداتە دەست دەوڵەتی حەمەڕەزاشا. بۆیە ئەو داوایەی ڕەت کردەوە و بەجێی ئەوە، پێشنیاری کرد کە حیزبی دێموکرات پێوەندی دەگەڵ دەوڵەتی عێراق دامەزرێنێ و لەو ڕێگایەوە چالاکیی سیاسیی خۆی بووژێنێتەوە.

ئەم پێشنیارە بۆ ڕێبەریی حیزبی دێموکراتی کوردستان قورس و بە مانای بێبەشبوون لە پێگەیەکی بەهێزی پێوەندیی ڕێکخراوەیی دەگەڵ خەڵکی نێوخۆی خۆرهەڵاتی کوردستان بوو. بەوحاڵە گرتنەبەری ئەو ڕێگایە دەرفەتێکی زێڕینی بۆ تێکۆشانی حیزب لە بوارە جۆراوجۆرەکاندا ڕەخساند. پێش هەموو شتێک بە کەلک وەرگرتن لەو دەرەتانە، دەستە و تاقمە پەرش - وبڵاوەکانی کادر و ئەندامانی حیزب، کە هەرچەند لە ململانە دەگەڵ یەکتردا نەبوون. بەڵام هیچ پێوەندییەکی تەشکیلاتی بە یەکتریەوە نەدەبەستنەوە، کەوتنە دیدار و وتووێژ و توانیان ڕێبەرییەکی یەکگرتوو دروست بکەن و دەلاقەیەکی هیوا بە ڕووی یەکپارچەیی سیاسی و ڕێکخراوەیی حیزبدا بکەنەوە.

میکانیزمی پێکهێنانی ئەو ڕێبەرییە بۆ ئەوە نابێ بەپەلە بەسەریدا تێ پەڕین و ئاوڕی لێ نەدەینەوە. چونکە ڕاستییەکەی ئەوەیە کە ئەو ڕێبەرییە لەسەر هیچ بناخەیەکی ڕێکخراوەیی و ئەساسنامەیی پێک نەهات و تەنیا

سەرچاوە
Serchawe

پێویستیی قۆناغەکە هەموو لایەنەکانی هان دا ئازایەتی و لێبووردەیی لە خۆیان نیشان بدەن و لاپەڕەیەکی تازەی پێکەوەبوون و پێکەوەکارکردن بکەنەوە. لە کۆبوونەوەیەکی شەش کەسیدا کە ماوەی سێ ڕۆژی خایاند و هەرجارەی لە کافەیەکی بەغدای پێتەختی عێراق پێک هات، کۆمیتەیەکی ناوەندی دروست کرا و بڕیار درا پێکەوە کار بکەن تا دەگەنە کۆنفرانس و کۆنگرەیەک کە لەوێدا بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی حیزب پەسند بکرێ و ڕێبەرییەکی شەرعی هەڵ بژێردرێ. ئەندامانی ئەو کۆمیتە ناوەندییە بریتی بوون لە:

* دوکتۆر قاسملوو،
* کەریمی حیسامی.
* ئەمیری قازی.
* هێمنی شاعیر.
* حەسەنی ڕەستگار.
* عەبدوڵڵای حەسەنزادە.
* حەمەدەمینی سیراجی.
* یووسفی ڕیزوانی.

هێمنی شاعیر و کەریمی حیسامی لە کۆبوونەوەکەدا بەشدار نەبوون.

کۆمیتە ناوەندیی (دەستکرد) بە بڕیار و پەیمانەکەی وەفادار مایەوە و هەروەک پێشبڕکە دەگەڵ ڕۆژگار بکا لە هەموو بوارەکاندا چالاکانە کەوتە کار. دەگەڵ ئەوەی چەند ساڵ بوو حیزب خاوەنی ڕۆژنامە و بڵاوکراوەیەکی نێوخۆیی نەبوو کە ناسێنەری سیاسەت و بۆچوونەکانی بێ بەزوویی هەنگاوی بەرەو دەرکردنی ڕۆژنامە و زیندووکردنەوەی «کوردستان»، ئۆرگانی حیزبی دێموکراتی سەردەمی کۆماری کوردستان هەڵێنایەوە و ڕۆژنامەیەکی ئۆرگانی دەرکرد کە هەرچەند مانگێ تەنیا جارێک و ئەویش بە تاقە چوار لاپەڕە و لە تیراژێکی کەمدا چاپ دەکرا، بەڵام زۆر زوو لە نێو کۆڕوکۆمەڵە سیاسییەکان و کەسایەتییە سیاسی و ئەدەبییەکانی کورددا وەک بڵاوکراوەیەکی سەنگین جێگای خۆی کردەوە.

لە حاڵێکدا ماوەیەکی چەند ساڵی بوو ئەم حیزبە کەمترین ڕادەی پێوەندیی دەگەڵ حیزب و ڕێکخراوە سیاسییە کوردستانی و ئێرانی و بێگانەکاندا هەبوو، بە کەلک وەرگرتن لە بارودۆخەکە و بەهرەوەرگرتن لە ناسراوی و شارەزایی شەهید د. قاسملوو (بە پلەی یەکەم) و چەند هاوڕێیەکی دیکە (بە پلەی دووهەم) پێوەندییەکی بەرینی

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

دەگەڵ زۆر حیزب و ڕێکخراو و کۆڕوکۆمەڵی کورد و ئێرانی و بێگانە دامەزراند و بەزوویەکی زوو وەک حیزبێکی موعتەبەری سیاسی سەری لە نێو سەراندا بەدەر کەوت.

لەوانە گرنگتر، بەپەلە دەستبەکاری ئامادەکردنی گەڵاڵەی بەرنامە و پێڕەوی نێوخۆی حیزب و کاردروستایی بۆ گەیشتن بە ڕێبەرایەتییەکی شەرعی و ئەساسنامەیی بوو و کەمتر لە ساڵێک دواتر کۆنفرانسی سێیەمی پێک هێنا کە لەودا بەرنامە و پێڕەو و خەت و ڕێبازی سیاسی پەسند کرا و کۆمیتەی ناوەندی هەڵ بژێردرا. دوو ساڵ دواتریش کۆنگرەی سێیەمی حیزب بەسترا و بەم جۆرە حیزبی دێموکڕاتی کوردستان وەک یەکێک لە حیزبە گەورە و بەنفووزەکان پێی نایە گۆڕەپانی سیاسەت و خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەیی لە کوردستان.

دەسکەوتی زۆر گەورەی دیکەی ئەو دەورانە، دامەزراندن و بووژاندنەوەی ڕێکخراوەکانی حیزب نەک هەر لە نێوخۆی کوردستانی ئێران، بەڵکوو لەنێو کوردانی دانیشتووی شارە ئێرانییەکانی دەرەوەی کوردستانیش بوو. بە تایبەتی دەکرێ بڵێین بۆ یەکەم جار بوو کە حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بە شێوەی ڕێکخراوەیی دەچووە زانستگەکان و توێژی ڕووناکبیر و وشیاری خوێندکارانی لە دەوری دروشم و داخوازەکانی کۆ دەکردەوە.

ئاکامی هەمووی ئەمانە ئەوە بوو کە کاتێک ڕاپەڕینی گەلانی دژی ڕێژیمی پادشایەتی وەڕێ کەوت، حیزبی دێموکڕاتی کوردستان دەگەڵ ئەوەی زۆربەی ئەندامانی ڕێبەرییەکەی لە دەرەوەی وڵات بوون، ئاگاداری تازەترین ڕووداوەکان و پێشکەوتنەکانی ڕاپەڕین بوو و بە بەشی خۆی ئیلهامی لە تێکۆشەرانی نێوخۆی وڵات وەردەگرت و ئیلهامی دەدانێ. خۆ ئەوەشمان لەبیرە کە پاش ڕووخانی ڕێژیمی شا حیزبی دێموکڕاتی کوردستان چەند بەخێرایی لە کوردستان گوڵی کرد و جێگای شیاوی خۆی وەک گەورەترین ڕێکخراوی کوردی ئێران بەدەست هێنایەوە.

بەو پێیە بە ئاسانی دەکرێ بڵێین کە دەگەڵ ئەوەی ئاڵوگۆڕە سیاسی و کۆمەڵایەتییەکانی کوردستان و ئێران یارمەتیدەرێکی گەورە بوون زۆربەی پێشکەوتنەکانی دەیەی ١٣٥٠ی ئەم حیزبە بەرهەمی کاروتێکۆشانی ڕێبەرییەک بوون کە لە دەسپێکی کاری خۆیدا بە شێوەیەکی ناسروشتی لەدایک بوو. ئەم قسەیەم بۆ ئەوەیە بڵێم ئێستە کە بەخۆشییەوە هەوڵی وەسەریەکخستنەوەی بنەماڵەی گەورەی حیزبی دێموکڕات لەئارادایە، دروست نییە ڕێبەرایەتیی دوو حیزبی دێموکڕات هێندێ وردە تێبینیی ئەساسنامەیی بکەنە کۆسپ یان باشتر بڵێم بیانووی دواخستنی ئەو کارە پیرۆزە کە لەمێژە بۆتە ویستی هەموو کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و هەموو دۆستانی گەلی کورد. با ئەوان لەسەر

بەشی: دووهەم

بناخەیەکی پتەو یەکڕیزی بۆ بنەماڵە گەورەکە بگێڕنەوە، ئەودەم دەبینن کە نەک هەر هیچ کەس سەرکۆنەیان ناکا، بەڵکوو هەموو لا و کۆنگرەکانی دواتریش دەستخۆشییان لێ دەکەن و مێژووش بە خەتی زێڕین بۆیان تۆمار دەکا.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٥ی مارچی ٢٠٢١

سەرچاوە
Serchawe

پەیامی پیرۆزبایی مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەنزادە بە بۆنەی دامەزرانی ۷۵ ساڵەی یەکیەتیی ژنان

بەڕێز یەکیەتیی ژنانی دێموکڕاتی کوردستان
سڵاوێکی گەرمی برایانە

۲٤ی ڕەشەمەی ئەمساڵ ۷۵ ساڵ بەسەر دامەزرانی حیزبی دێموکڕاتی ژنان (یەکیەتیی ژنانی دێموکراتی کوردستانی ئێستا)دا تێدەپەڕێ. دامەزرانی حیزبی دێموکڕاتی ژنان تەنیا شەش مانگ دوای دامەزرانی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان و ۵۲ ڕۆژ پاش دامەزرانی کۆماری کوردستان نیشانەی تێگەیشتنی بەرزی پێشەوا قازی موحەممەد لە نەخشی ژنان و پێویستیی بەشداربوونیان لە کاروباری سیاسی و کۆمەڵایەتیی کوردستاندایە. هەروەک هاندانی ئەندامانی بنەماڵەکەی بۆ ئەندامەتیی ئەورێکخراوە و وەرگرتنی بەرپرسایەتیی یەکەمی ڕێکخراوەکە لە لایەن مینا خانمی قازی هاوسەری پێشەواوە بەڵگەی بەخەمبوونی پێشەوا بۆ پەرەستاندن و پێشکەوتنی ژنانی کورد و حیزبەکەیان لە وەئەستۆگرتنی بەرپرسایەتیدایە.

لە تەنیا نۆ مانگ کار و چالاکیی ئاشکرای ئەو ڕێکخراوەدا ژنی کورد لێوەشاوەیی خۆی بۆ وەرگرتن و بەڕێوەبردنی کار و بەرپرسایەتی نیشان دا و ئیسباتی کرد ئەگەر ژنان دەرەتانی کار و تێکۆشانیان بۆ بڕەخسێ هیچیان لە براکانیان کەمتر نیە. ئەندامانی ڕێبەری و کادری پێشەوەی حیزبی دێموکڕاتی ژنان لە نووسین و وتاردان و کاروباری هونەری و کۆمەڵایەتی و سیاسیدا وەک دەڵێن: «جوان درەوشان» و شانازییان لە دوای خۆیان بەجێ هێشت.

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

یەکیەتیی ژنانی دێموکڕاتی کوردستانیش کە میراتگری حیزبی دێموکڕاتی ژنانە، لە ماوەی تێکۆشانی خۆیدا شانازیی گەورەی دەست کەوتوە و ئەندامانی ئەم ڕێکخراوە نەک هەر لە چالاکیی فەرهەنگی و کۆمەڵایەتی و سیاسیدا، تەنانەت لە بواری پێشمەرگایەتییشدا نەخشی پڕشانازییان هەبووە و لەو ڕێبازەدا زۆریان قوربانی داوە. ئەو قوربانییدانە بە شەهیدبوونی دوو بەرپرسی یەکەمی یەکیەتیی ژنان لە مووشەکبارانی ساڵی ١٣٩٧ی قەڵای دێموکراتدا گەیشتە لووتکە. یادی شەهیدان نەسرین حەدداد و سوهەیلا قادری و تێکڕای شەهیدانی یەکیەتیی ژنان و هەموو شەهیدانی ژن بە خێر و ڕووحیان شاد.

بەمجۆرە یەکیەتیی ژنانی دێموکڕاتی کوردستان هەم ڕابردوویەکی پڕشانازیی لە پشتە و هەم داهاتوویەکی پڕ ئەرک و بەرپرسایەتیی لە پێشدایە. بۆ هەموومان هەرچەندی رابردوو پڕ دەسکەوتتر بێ ئەرکی خەباتگێڕانەی داهاتوو قورستر دەبێ. لەسەر یەکیەتیی ژنانە کە بە کار و تێکۆشانی بێوچان و هەوڵی بردنەسەری پلەی وشیاریی سیاسی و فەرهەنگی و کۆمەڵایەتیی ئەندامانی پتر سەرنجی ژنانی کوردستان بۆ لای خۆی ڕاکێشێ و چەندی بکرێ زیاتر ژنانی کورد لە ڕیزەکانی خۆیدا ڕێک بخا.

لە کاتێکدا بە بۆنەی یادی ٧٥ساڵەی دامەزرانی ڕێکخراوەکەتان پیرۆزبایی لە ئێوە و هەموو ژنانی کوردستان دەکەم ئاواتەخوازم لە بەجێهێنانی ئەرکەکانی سەر شانتاندا سەرکەوتوو بن و نیشان بدەن کە بەهەق میراتگری شانازییەکانی ئەو ڕابردووەن و سەرکەوتنی زیاتر بۆ داهاتوو چاوەڕێتانە.

سڵاوی دووبارەم قبووڵ بکەن.
دڵسۆزتان عەبدوڵڵا حەسەنزادە
٢٠ی ڕەشەمەی ١٣٩٩ی هەتاوی

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ١٤ی مارچی ٢٠٢١

سەرچاوە
Serchawe

زۆر بە کورتی.

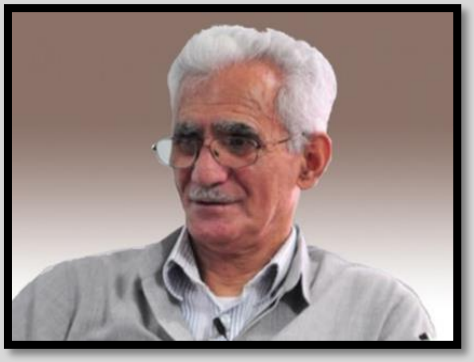

ئەم ڕۆژانە یادی سەد ساڵەی لەدایک بوون و ٣٥ساڵەی کۆچی دوایی هێمن*، گەورەشاعیر و - ئەگەر کەس لێم تووڕە نەبێ- سەردەستەی شاعیرانی شێعری کلاسیک لە نیوەی دووەمی سەدەی بیستەم بەم لاوە، دەکرێتەوە. نووسەران و شاعیران و بەگشتی ئۆگرانی شێعری هێمن لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکان-دا بەشێوەی جۆراوجۆر لە هێمنی شاعیر و هێمنی «سەوداسەری ئازادی» دواون و دەست و دەم و چاوی هەموویان خۆش بێ. بەداخەوە ئەم یادە لەحاڵێکدا نوێ بۆتەوە کە ئەمن بە هۆی تووشبوون بە ڤایرۆسی کۆرۆناوە لە ماڵەکەی خۆم دەستبەسەرم. بۆیە بەڕاستی نووسینی بابەتێکی شیاوی هێمن بەتایبەتی لەم بارودۆخەدا بۆ من زۆر دژوارە. بەوحاڵە هەر پێم حەیف بوو هیچ نەنووسم، چونکە هەرچی بنووسم - وەک دەڵێن - لە هیچێ چاکترە.

هەر وەک هەمووان بەهەق گوتیان هەڵسەنگاندنی بەرهەمی هێمن (بە شێعر و پەخشانەوە) دەگەڵ ئەوەی کاری بەنرخی لەسەر کراوە بەتایبەتی لەلایەن مامۆستا دوکتۆر عوسمان دەشتی یەوە هێشتا زۆری دیکەی بەبەرەوە ماوە. کەوایە لەم بارودۆخەم دا ئەمن تەنیا ئاوڕ لە دووسێ چەمکی کارەکانی هێمن دەدەمەوە:

- ئاشکرایە هێمن نە یەکەم شاعیر و نە یەکەم کەسە کە هەستیان بە گرنگی و بایەخی خوێندن و خوێندەواری و هەر لەوکاتەدا بەجێ مانی نەتەوەی کورد لەو بارەیەوە کردووە، بەڵام دیوانی هێمن پڕە لەو بابەتە و ئەویش بە چ مێتۆدێکی جوان و شیرین!

بەشی: دووهەم

بڕوانن چەند جوان بەرگری لە ئازادی و یەکسانیی ژن و پیاو و پێویستیی هەوڵدان بۆ فێربوون پێکەوە ئاویتە دەکا کە دەڵێ:

«دەرکە بشکێنە، پەچە بدڕێنە، ڕاکە مەدرەسە
چاری دەردی کوردەواری خوێندنە، هەر خوێندنە»

یان بە چ شێوەیەکی حەکیمانە و کۆمەڵناسانە ڕوو دەکاتە کچی کورد و دەڵێ:

«دەکا گیرۆدەتر پیرانی دڵتەڕ ئەو کچە کوردەی
بچتە مەکتەب و بسکی بە مۆدی تازە هەڵپاچێ»

– شاعیری فارس دەڵێ:

«اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل ما را
به خال هندوش بخشم سمرقند و بخارا را»

فۆلکلۆری کوردی لە خۆرهەڵات دەڵێ:

وەک بەختەکەی من ڕەشە خاڵەکەی سەر ڕوومەتی

بە سابڵاغێ پێک نایە، موکوریانە قیمەتی»

لە فۆلکلۆری باشووری کوردستانیش گوێمان لێ - دەبێ کە دەڵێ:

بۆ ماچێکت هەرزانە هەولێر و سلێمانی و کۆیە

کەچی هێمن وەردەسووڕێ و ڕوو بە شەنگەبێریی گراویی خۆی دەڵێ:

بەشی: دووهەم

«شەنگەبێری گراویی خۆم، وێنووسی جەماڵ و جوانی
ئێستێش پاڵێنێ وەک جاران لە شوان و مێگەل دەڕوانی؟
وا من پێشمەرگەم دەجەنگم بۆ وڵاتی لە تۆ ئازیزتر
نەم دەدا بە تەختی شاهی دەنا بەردەبێری شوانی

ئەمە بۆ گراوییەکەی، ئێستا هێمنی ئاشقی ژن و جوانی لەگەڵ دەربڕینی ئەوپەڕی وەفا و سۆز و خۆشەویستی بۆ شەریکە ژیانەکەی دا چ دەڵێ:

بەڵێ، سەختە و یەکجار سەختە دووری لە ژن، نامرادی
بەڵام لە ژن خۆشەویستتر لەلای من ئەتۆی ئازادی!

- بەڵام لەلای من شابەیتی هەموو شێعرەکان و شاکاری هەموو کارەکانی هێمن چوارینەیەکە کە ئەوەندەی ئاگام لێیە تا ئێستا کەس باسیشی نەکردوە. خۆزگە هەمووان بە تایبەتی تێکۆشەرانی ڕێگای ڕزگاریی کورد ئەو چوارینەیەیان لەبەر دەبوو،

پەیامەکەیان دەبیست و نێوەرۆکەکەیان دەکردە سەرمەشقی ژیانی خەباتگێڕانەی خۆیان:

«زۆری نەماوە بێتە بەر نەمامی هەوڵ و خەباتم
لە داگیرکەر پاک بێتەوە خاکی پیرۆزی وڵاتم
چەک دادەنێم، گۆچانەکەی جارانم هەڵ دەگرمەوە
تۆ هەر بێری بە و من هەر شوان فریشتەی تاسەو ئاواتم!»

بەڕاستی ئەگەر پەیامی ئەم چوارینەیە بیسترابایە و بەدڵ سپێرابایە خەڵکی کوردستان ئەو هەموو ململانەیە لەسەر دابەش کردنی (دەسکەوتی خەبات) یان باشتر بڵێین خێروبێری ئەم نیشتمانە خێرنەدیوەیان دەبینی؟

لە کەموکوڕییەکان داوای لێبووردن لە خوێنەران و یادی نەمری هێمن دەکەم و دەڵێم:

کۆڕۆنا خەجاڵەت بێ کە خەجاڵەتی ئازیزانی کردم.

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

* بۆیە هیچ عینوانێکی بۆ دانانێم، چونکە خانی و جزیری و نالی و مەحوی و گۆران و هەژار و هێمن و... زۆر لەوە بەرزترن بە لەقەب و عینوان گەورە بکرێن.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٢٧ی ئەپریلی ٢٠٢١

لە بێدەسەڵاتیم

٢٥ی گەلاوێژی ١٣٩٩، یووبیلی ئەڵماسی حیزبی دێموکڕات

لەم ڕێگەیەوە لەدەستدانی هاوڵی خۆشەویستی منداڵیم، هاوڕێی لەمێژینەی حیزبیم و هاوسەنگەری ئەمین و فیداکاری دەورانی پێشمەرگایەتیم و پارێزەی سەری هەموو ڕێبەرانی حیزبی دێموکرات لە ساڵی ١٣٥٨ بەملاوە بەتایبەتی یاری وەفادار و غەمخۆرم لە ٢٥ ساڵی ڕابردوودا کاک مستەفای حەکیمزادە (ناسراو بە «حەکیم») ڕادەگەیەنم.

غەمی ئەو کۆستە گەورەیە وای تاساندووم نە زمانم توانای دەربڕینی هەستی دەروونمی هەیە و نە قەڵەمم توانای نووسینی ئەوەی شایانی گیانی نەمری ئەو قارەمانەیە. بۆیە بەداوای لێبووردن لە ڕووحی «حەکیم» و هەموو هاوڕێیانی و تەواوی ئەندامانی بنەماڵە بەڕێزەکەی لەم کاتە ناسکەدا جارێ تەنیا ئەو سوپاسنامەیەی بەبۆنەی جێژنی ٧٥ساڵەی دامەزرانی حیزبی دێموکڕاتەوە پێشکێشم کردبوو بڵاو بکەمەوە:

برا و هاوڕێی لەمێژینەم کاک مستەفای حەکیمزادە (حەکیم)
دەگەڵ ڕێز و سڵاوی برایانە

بەشی: دووهەم

هەرچەند هەردووکی ئێمە بەشی خۆمان عومر کردوە، بەڵام دۆستایەتی و تێکەڵاویی بنەماڵەکانمان زۆر لە تەمەنی خۆمان درێژترە و تەنانەت لە کاری حیزبایەتییشدا چارەنووسمان بە یەکەوە بەستراوە. بابی تۆ و دوو برا گەورەکەی من پێکەوە ئەو شانازییەیان هەبووە کە لە دەورانە زێڕینەکەی کۆماری کوردستاندا ببنە ئەندامی حیزبی دێموکراتی کوردستان.

لە دوای ڕووخانی ڕێژیمی پاشایەتییش ئێوە بە بنەماڵە تێکەڵی حیزبی دێموکرات بوون و بەتایبەتی بۆخۆت بە حوکمی پاکی و دڵسۆزیت ڕێت کەوتە بەرزترین ئەڵقەکانی حیزبی دێموکراتی کوردستان و بوویە یەکێک لە پارێزەرانی گیانی ڕێبەرانی شەهیدی ئەم حیزبە.

خۆشحاڵم کە ئەمنیش ئەو شانازییەم پێ براوە کە چارەکە سەدەیەکە سەری خۆم بە تۆ سپاردوە و لەو ماوەیەدا هەموو ژیان و ئاسوودەیی خۆت لە پێناوی خزمەتی حیزب و پارێزگاری لە ژیانی مندا وەلا ناوە. دڵسۆزی و دروستکاریی تۆ وای کردوە کە هەموو شارەزایان بە نموونەی تێکۆشەرێکی سادق و شێلگیرت بناسن و ئارەزوو بکەن کە حیزبی دێموکرات نموونەی تۆی زۆر تێدا هەڵکەون.

دەگەڵ پیرۆزبایییم لەو شانازییانەت، سوپاسی هەموو دڵسۆزییەکانت دەکەم و بەئاواتم کە هەر ساغ و سلامەت و سەرکەوتوو بی.

برا و دڵسۆزت عەبدوڵڵای حەسەنزادە

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر - ڕێکەوتی ٥ی مای ٢٠٢١

سوپاس بۆ هەمووان

لەنێو پێشمەرگەدا ببووە نموونەی ڕاستی و پاکی
لە ڕێی ئامانجی خەڵکی خۆی لە مردن قەت نەبوو باکی
بەدڵ دەمویست ئەمن بمرم «حەکیم» بگری لەسەر خاکم
قەدەر وا بوو «حەکیم» بڕوا، ئەمن بگریم لەسەر خاکی

عەبدوڵڵا حەسەن زادە

پێنج ڕۆژە ڕۆڵەی تێکۆشەری دێموکرات، هاوڕێی ڕۆژە سەختەکانی خەبات و قاڵبووی نێوجەرگەی سەدان کارەسات کاک مستەفای حەکیمزادە «حەکیم» بە دنیایەک ئاواتی بەدی نەهاتووەوە کۆڕی یارانی بەرەو جیهانی نەمری بەجێ هێشتوە و دنیایەک شانازی بۆخۆی و بنەماڵە سەربەرزەکەی تۆمار کردوە و دەریایەک داخ و کەسەری بە ئۆگران و نیزیکانی چێشتوە. وەک هاوسەنگەری بەئەمەگی، حەمەڕەسووڵ کەریمی لەسەر گڵکۆکەی گوتی «حەکیم» هی هەمووان بوو هی خۆی نەبێ و بۆ هەمووان بوو بۆخۆی نەبێ. بۆیە بەهەق هەموو بۆی غەمناک بوون و بە ڕێگای جۆراوجۆردا بەداخبوونی خۆیان بۆ لەدەستدانی ئەو سەرمایە بەنرخە دەربڕی.

مەرگی «حەکیم» خەسارێکی گەورە بۆ حیزبی دێموکرات و بزووتنەوەی ڕزگاریخوازانەی کوردی خۆرهەڵات و داخێکی گران لەسەر دڵی هەزاران هاوڕێ و هەڤاڵ و هاوسەنگەر و هاوشار و هاونیشتمانی بوو، داخێک کە بە جوانترین

وشەکان و بەسۆزترین وتەکان لە سەدان و هەزاران نووسینی نەمر و دەربڕینی هەستبزوێندا نیشان درا و کەوتە سەر دەفتەری یادگاری.

لەونێوەدا بەحوکمی تێکەڵاویی بنەماڵەیی، بەهۆی هەڤاڵێنیی سەردەمی پاکی منداڵی، بەخاتری پتر لە چل ساڵ هاوڕێیەتی لە جەرگەی خەباتێکی سەخت و پڕهەورازونشێودا و لەهەمووان پتر لەبەر پتر لە چارەکە سەدەیەک ژیان بۆ یەک و لە پەنای یەک هەم خەسارەکەی بۆ من لە هەمووان بەژانتر بوو، هەم پەژارەکەی لەسەر دڵ گرانتر بوو. ئەمەش شتێک نەبوو هەر ئەم دووە بۆخۆمان بیزانین. هەموو ئازیزان لەو ڕاستییە ئاگادار بوون و دەیانزانی کە «ئێمە گیانێکین لە دوو جەستەدا». بەهەق حەکیم ببووە بەشێک لە من و ناسنامەی من. لە هەرکوێ حەکیمیان دیتبایە چاوەڕێی دیتنی من بوون و ئەمن لە هەرکوێ دیار بایەم چاویان بۆ حەکیم دەگێڕا.

هەربۆیە بەشێکی زۆری ئەو هاودەردییانەی بۆ مەرگی ئەو گەورە خەباتگێڕە دەربڕان ڕوویان دەمن بوو، بەجۆرێک کە بوونە مایەی سێبووری و هەرلەوکاتەدا شانازیم. هەر پاش ئەو کۆستە، ڕاگەیاندنێکی کرچوکاڵم لەسەر کۆچی دوایی ئەو ئازیزە لە پەیجی خۆم بڵاو کردەوە کە تا نووسینی ئەم دێڕانە دەیان هەزار جار سەردانی کراوە و سەدان کۆمێنتی بۆ هاتووە. سەرباری ئەوانە هەر نەبێ هەزار کەس لە سەروەران و خێرخوازانم لە ڕێگای تەلەفون و کورتە پەیامەوە بەسەریان کردوومەوە و دڵخۆشییان داومەوە. ئەگەر بە خاڵی لاوازیشم لەسەر بنووسن بەڕاشکاوی دەڵێم ئەو شەپۆلە هاودەردییە نەبایە پشتم لەژێر باری ئەو غەمەدا دەچەمی.

زۆر ناخۆش و تەنانەت خەجاڵەتبارییە کە ناکرێ بەوردی و ڕاستەوخۆ یەکبەیەکی ئەو گەورەیی و هاوخەمییانە وەڵام بدەمەوە و پاداشێکی چووکی ئەو سەروەرییانە ئەدا بکەمەوە. بۆیە بە ناچاری و بە داوای لێبووردنەوە لێرەدا سوپاس و پێزانینیان پێشکێش دەکەم و لە خوای گەورە دەخوازم لە جیاتی من پاداشیان بداتەوە و لە دەردوبەڵا دووریان بخاتەوە.

ڕووحی «حەکیمی دەردان» شاد، ڕێگاکەی پڕ ڕێبوار و ئازیزانی سڵامەت بن و سێبووری بۆ هەمووان.

عبدالله حسن‌زاده

٢٠ - ٢ - ١٤٠٠ (١٠ - ٥ - ٢٠٢١)

سەرچاوە: دیواری فەیس بووکی نووسەر

سەرچاوە
Serchawe

ژمارە ۸۰۰ی "کوردستان"

خوێنەرە بەڕێزەکان!

ئەوە ژمارە (۸۰۰) ی «کوردستان»تان لەبەردەستدایە. ژمارەی (۸۰۰) یەکێک لەو ژمارانەیە کە لە سوننەتی ڕۆژنامەنووسیدا بە سەرفەسڵی ژیان و تەمەنی هەر بڵاوکراوەیەک دەژمێردرێن. بۆ ڕۆژنامەیەکی ڕۆژانە کەمتر لە سێ ساڵ وەخت پێویستە بۆ ئەوەی جێژنی دەرچوونی ژمارە (۸۰۰)ی خۆی بگرێ. بۆ بڵاوکراوەیەکی حەوتوویی دەوری ١٦ ساڵ و بۆ بڵاوکراوەیەکی نیومانگی کەمێک زیاتر لە ٣٣ ساڵ پێویستە تا ژمارە (۸۰۰)ی دەرچێ و بگاتە دەستی خوێنەرانی. کەچی کوردستانی ئێمە زۆر لە هەمووی ئەوانە زیاتری پێ چووە بۆ ئەوەی ژمارە (۸۰۰)ی دەربچێ. یەکەم ژمارەی ئەم دەورەیەی "کوردستان" لە مانگی ڕێبەندانی ساڵی ١٣٤٩دا بڵاو کراوەتەوە. بەو پێیە پتر لە ٥٠ ساڵی ویستووە هەتا "کوردستان"ی ژمارە (۸۰۰) دەربچێ و بێتە بەردەستی ئێوەی خۆشەویست. ئەوە نیشان دەدا کە "کوردستان" لەگەڵ زۆر کەندوکۆسپی چاپ و بڵاوکردنەوە ڕووبەڕوو بووە و تەنانەت ئەو گومانەش پێک دێنێ کە "کوردستان" جارێک یان چەند جار بۆ ماوەیەک "داخرابێ" و بڵاوبوونەوەی "قەدەغە" کرابێ. «کوردستان»ی ئەم دەورەیە لە جێدا بڵاوکراوەیەکی مانگانە بووە و لە ژمارە ٢٨٩ (ساڵی ١٣٧٩ی هەتاوی)یشەوە بۆتە نیومانگی.

با ئەوەش بڵێین کە بۆ "کوردستان"ە خۆشەویستەکەی ئێمە هیچ کات مەسەلەی ئازادبوون و داخران لە گۆڕێدا نەبووە

بەشی: دووهەم

و جگە لە چەند مانگی پاش ڕووخانی ڕێژیمی شا کە وەک زۆر بڵاوکراوەی دیکە بە زۆر ئازادیی خۆی وەرگرتبوو، هەموو کاتێک قەدەغە بووە و بە نهێنی دەرچووە. بەڵام بزانین بۆچی دەرچوونی ڕۆژنامەی "کوردستان" وا بە ئەسپایی و لەسەرەخۆ چووەتە پێش،لە حاڵێکدا وەک دەزانین لە ماوەی ئەو ٥٠ ساڵەدا هیچ وەخت کوردستان لە بڵاوبوونەوە نەوێستاوە.

چارەنووسی "کوردستان" وەک ئۆرگان لە سەرەتای دەرچوونیەوە (١٣٢٤ی هەتاوی) بە چارەنووسی حیزبی دێموکراتی کوردستانەوە بەستراوە. ئەگەر ئاوڕێک وەسەر هەموو مێژووی "کوردستان" بدەینەوە دەبینین ئەو کاتە کە خەباتی حیزبەکەمان لە گەشەکردن و بەرەوپێشچووندایە، "کوردستان"یش لە ماوەی چەند مانگ تەمەنی "کۆماری کوردستان"دا ١١٣ ژمارەی لێ دەردەچێ. پاشان کە کۆماری کوردستان بە پیلانی هاوبەشی ئیمپریالیزم و کۆنەپەرستی تێک دەڕووخێ و حیزبەکەمان بۆ ماوەیەک تێکۆشانی سیاسیی نامێنێ، "کوردستان"یش بە ناچار لە بڵاوبوونەوە دەوێستێ. کاتێک حیزبی دێموکراتی کوردستان دەبووژێتەوە و کادرەکانی حیزب لە ئاوارەیی و دەربەدەریدا کاری سیاسیی خۆیان دەست پێدەکەنەوە، "کوردستان" وەک ڕۆژنامەی حیزب لە غەریبایەتیدا بڵاو دەکرێتەوە و لە ماوەی نیزیک بە ١٤ ساڵدا سەدان ژمارەی لێ بڵاو دەبێتەوە. بە کورتی چارەنووسی "کوردستان" لەگەڵ چارەنووسی حیزبی دێموکرات لێک گرێ دراوە و "کوردستان" هەمیشە ئاوێنەی باڵانوێنی ژیانی سیاسیی حیزبەکەمان بووە.

هەر تەماشایەکی ئەم دەورەیەی "کوردستان" بکەین کە ئێستا ژمارە (٨٠٠)ی بڵاو دەبێتەوە، شکڵ و فۆڕمەکەی پێمان دەڵێ بە چەند قۆناخدا تێپەڕیوە و چەندی کەندوکۆسپ و کەندولەند و هەورازونشێو دیوە. هەرچەند ژمارە و قەوارەیەک، قەوارەی گەورەی چاپی، قەوارەی چووکی چاپی بە ئۆفسێت، قەوارەی گەورە بە پۆڵیکوپی؛ جارێک چوار لاپەڕە، جارێک شەش، جارێک بیست و جارێک...هەتا شەست لاپەرە، هێندێک بە کوردی و هێندێک بە کوردی و فارسی و زۆر جیاوازیی دیکەش.

ئەمانە هەموویان مێژووی خەباتی حیزبەکەمان و "کوردستان"ەکەمان و بەڵگەی زیندووی کۆسپ و تەگەرەکانی سەر ڕێگای ئۆرگانەکەمانن. بەڵام با ئێمەش وەک هاودەم و هاوڕازی "کوردستان" بەرە لەسەر هەتیوان هەڵدەینەوە و هێندێک لایەنی ژیانی ئۆرگانی حیزبەکەمان بۆ خوێنەرانی ڕوون بکەینەوە:

یەکەم ژمارەکانی لە غەریبایەتی دەرچوون. لەگەڵ ئەوەی لە دوورە وڵات دەژیا، بەڵام بەحەق ئاوێنەی باڵانوێنی

ویست و داخوازەکانی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بوو. دەتوانین بڵێین تا ماوەیەکی زۆر بە ڕێکوپێکی دەرچوو. بەڵام لە بەختی کورد هێلانەی لێ شێوا و لە دەربەدەرییشدا تووشی دەربەدەری بوو. ڕەنگە زۆر سەیر بێتە بەرچاو، بەڵام ژمارەی ئەوتۆی "کوردستان"مان پێ شک دێ کە سێ چوار پایتەختی بێگانەی پشکنیون هەتا جێگایەکی دەست کەوتووە لێی چاپ بکرێ.

پاش ڕووخانی ڕێژیمی شا حیزبەکەمان بۆ چەند مانگ لەو ئازادییە کە بە قیمەتی خوێن و فرمێسک وەدەست هاتبوو کەلکی وەرگرت و بە ئاشکرا دەستی بە خەباتی سیاسیی خۆی کرد. "کوردستان"یش هەر لەو دەرفەتە کەلکی وەرگرت و چەند ژمارەیەکی بە چاپی ئۆفسێت و بە ئاشکرا لە دەیان هەزار نوسخەدا بڵاو کردەوە. بەڵام کە هێرشی بێ پەردەی ڕێژیمی خومەینی بۆ سەر هەموو ماف و ئازادییەکانی خەڵکی ئێران و بەتایبەتی کوردستان دەستی پێکرا، حیزبی دێموکراتی کوردستان بە ناچار دەستی دایە چەک و «لەو چیا و بەندەنانە سەنگەری گرت» و "کوردستان"یش وەک یارێکی بەوەفای حیزب کەوتە شاخ و لە خانووی قوڕماوی و ئەشکەوتی برشاویدا دەستی بە بڵاوبوونەوە کرد. لەوساوەش تا ئێستا ژیانی لەگەڵ ژیانی حیزبەکەمان تێکەڵە و لە تاڵی و شیرینی و سەرکەوتن و تێشکانیدا شەریکە.

ئەوەی گرینگە " کوردستان" ڕۆژنامەی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە ڕاستیدا زمانحاڵی خەڵکی کوردستانی ئێرانە. "کوردستان" ئەو (٨٠٠) ژمارەیەی بە چەندین ساڵ و لە چەند شکڵی جۆراوجۆردا لێدەرچووە. بەڵام بە شاهیدی دۆست و دوژمن و بەتایبەتی خوێنەرە بەڕێزەکانی هەموو کاتێک مینبەری ئازادی خەڵکی کوردستانی ئێران بووە و ویستەکانی ئەوانی بە ڕوونی هێناوەتە گۆڕێ.

"کوردستان" هەموو شتێکی وەک حیزبی دێموکراتی کوردستان دەچێ و شتێکی زۆریش سروشتییە. ئەو ئۆرگانی کۆمیتەی ناوەندیی حیزبە و ئەرک و سەڵاحییەتی خۆیەتی کە ئاوێنەی سیاسیی حیزبی دێموکراتی کوردستان لە بەرزترین ئۆرگانی بڕیاردانیدا بێ. "کوردستان"یش هەروەک حیزبەکەمان:

- سەربەخۆیە. لە سیاسەت و ڕێباز و بۆچوون و لێکدانەوەدا، تەنیا شتێک کە دارولەلە بۆ "کوردستان" دادەنێ قازانج و ئامانجی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستانە. هیچ هێزێک شتی پێ دیکتە ناکا و خەت و ڕێبازی نیشان نادا. لاپەرەکانی (٨٠٠)ی ژمارەی "کوردستان" شاهیدێکی زیندووی ئەو ڕاستییەن کە ئۆرگانی حیزبەکەمان هەرگیز لە کێشە

و ناکۆکیی نێوان هێزە سیاسییەکان و قودرەتە جیهانییەکاندا دەرگیر نەبووە و بە هیچ نرخێک سەربەخۆیی ڕێبازی خۆی لە دەست نەداوە.

- ڕاستگویە. ڕەنگە زۆر جار "کوردستان" بە سەلاحی نەزانیبێ هەموو حەقیقەتێک بخاتە پێش چاوی کۆمەڵانی خەڵک و بۆ ماوەیەک هێندێ شتی لە دڵی خۆیدا ڕاگرتبێ، بەڵام هیچ کاتێک درۆی لەگەڵ خەڵک نەکردووە و شتی پێچەوانەی حەقیقەتی پێ نەگوتوون. هەربۆیەش "کوردستان" جێگای متمانەی خەڵکی کوردستانە و ئەوان نووسراوەکانی لەبارەی هەر مەسەلەیەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی و...وە بە سەنەد و بەڵگە دادەنێن.

- پێشکەوتوویە. دژی هەموو بیروباوەڕێکی دواکەوتووانەی سیاسی خەبات دەکا. بۆ بەرپابوونی ئاڵوگۆڕێکی قووڵی کۆمەڵایەتی تێدەکۆشێ و هەوڵ دەدا دەسەڵاتی سیاسی لە دەستی کۆنەپەرستترین توێژەکانی کۆمەڵگەی ئێران بێتە دەرێ و بدرێتە دەستی ئەو چین و توێژانە کە لایەنگری ئازادی و بەرامبەری و دادپەروەریی کۆمەڵایەتین.

- هەر لە بەر ئەوانەی سەرەوەش خۆشەویستە. "کوردستان" جێگای خۆی لە دڵی خوێنەرانی کوردا کردووەتەوە. وەک بڵاوکراوەیەکی سەربەخۆ، ڕاستگۆ و پێشکەوتنخواز ناسراوە و خوێنەرانی هەموو کاتێک چاوەڕوانی ژمارە تازەکانی دەکەن.

- خۆش ئەوەیە جگە لە هەمووی ئەمانە لە شتێکی دیکەشدا چارەنووسی "کوردستان" وەک چارەنووسی حیزبی دێموکراتی کوردستانە. هەر وەک دەزانین حیزبەکەمان لە مێژووی خەبات و تێکۆشانیدا چەند جار تووشی لەتبوون و دوودەستەیی هاتوە و قوتابیانی یەک مەدرەسە و ڕێبوارانی یەک ڕێباز لە دووسەنگەردا و تەنانەت (بەداخەوە) لە سەنگەری دژ بەیەکیشدا تێکۆشاون.

بۆ "کوردستان"یش ڕێ کەوتوە کە بۆ ماوەی چەند ساڵ بە دوو جێگا و کەموزۆر بە دوو زمانی سیاسی (و دیسان بەداخەوە) تەنانەت دژ بەیەک بڵاو بۆتەوە و زۆرجار داخوکەسەر و تەنانەت تووڕەیی و ناڕەزایەتیی خەڵکی کوردستانی بۆلای خۆی ڕاکێشاوە. لەوەش گەڕێ کە بڕێکجار لە خۆشەویستیی ئەم ناوە بۆ شیرینکردنی بڵاوکراوەی ناحیزبی کەلک وەرگیراوە. هەر ئێستا کە ژمارە (٨٠٠)ی «کوردستان» بڵاو دەبێتەوە بۆ ١٥ ساڵ دەچێ کە هەم حیزبی دێموکرات دوو حیزبە و هەم ئۆرگانە ناسراوەکەی بە دوو جێگا دەردەچێ، شتێک کە هیچکات بە دڵی خەڵکی

دێموکراتپەروەری کوردستان نەبووە و نییە و نابێ. زۆر خۆشە کە ئەم بەینانە هەوڵێکی بەردەوام بۆ یەکخستنەوەی ریزەکانی حیزبی دێموکرات لەئارادایە و هەموو دڵسۆزان ئارەزووی سەرکەوتنی بۆ دەکەن. سروشتییە کە بە «وەسەریەککەوتنەوەی بنەماڵەی گەورەی حیزبی دێموکرات»، «کوردستان»یش دەبێتەوە یەک و هەردووک لا دەبنەوە خۆشەویستە تاقانەکەی ساڵی ساڵان.

ئێستا گەلەکەمان و حیزبەکەمان یەکێک لە ناسکترین قۆناخەکانی خەبات و تێکۆشانی رزگاریخوازانەی خۆیان بەڕێ دەکەن و "کوردستان"یش وەک زمانی حاڵی حیزبی دێموکرات و ئاوێنەی ویست و داخوازەکانی خەڵکی کوردستان لە سەنگەری دیفاع لە ئازادیدا دەردەچێ، هەروا خۆشەویستە، هەروا سەربەخۆیە، هەروا ڕاستگۆیە و هەروا جێگای بڕوای خەڵکی حەقخوازی کوردستانە.

هیوادارین "کوردستان لە داهاتووشدا هەروا و باشتر لە جارانیش درێژە بە تێکۆشانی خۆی بدا و هەروەک هەمیشە چرای ڕێگای خەباتی رزگاریخوازانەی خەڵکی کوردستانی ئێران بێ. ئارەزوومان ئەوەیە لە دواڕۆژێکی نیزیکدا کۆماری ئیسلامیی ئێران جێگای خۆی بدا بە ڕێژیمێکی دێموکراتی و گەلی، حیزبی دێموکرات بە یەکریزی تێکۆشانی ئاشکرای خۆی لە ئێرانێکی فیدراڵ و کوردستانێکی خودموختاردا دەست پێ بکاتەوە و "کوردستان"یش لە فەزایەکی ئازاددا وەک بڵاوکراوەیەکی ڕۆژانە لە دەیان هەزار نوسخەدا بڵاو بێتەوە.

***

تێبینی: ئەم وتارە کاتی خۆی بۆ ژمارە (١٠٠)ی «کوردستان» نووسراوە و بە هێندێک دەسکارییەوە فارسی گوتەنی: «بروز» کرا.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٢٢ی جوونی ٢٠٢١

بۆ کاک مووسا بابەخانی

ئەمرۆ شەممە ١٦ی گەلاوێژی ساڵی ١٤٠٠ی هەتاوی ڕێکەوتی ٧ی ئووتی ٢٠٢١ی زایینی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بە دەرکردنی ڕاگەیاندنێکی کورت ئاشکرای کرد کە ئەندامی لاو و بەوەجی کۆمیتەی ناوەندیی حیزب کاک مووسا بابەخانی ڕۆژی پێنجشەممەی رابردوو لەلایەن دوو تێرۆریستی سەر بەکۆماری ئیسلامییەوە ڕفێندراوە و دوای دوو ڕۆژ بێسەروشوێنبوون تەرمی بێگیانی لە هۆتێلێکی شاری هەولێر دۆزراوەتەوە کە شوێنەواری ئەشکەنجەیەکی زۆر بە لەشیەوە دیار بووە.

هەروەک لە ڕاگەیەندراوی سکرتاریای حیزبی دێموکڕاتدا هاتوە مووسای جوانەمەرگ لاوێکی چل ساڵە بوو کە ٢٢ ساڵ لە گرانقیمەتترین ساتەکانی ژیانی لە پێناوی خەبات بۆ مافە ڕەواکانی خەڵکی خۆرهەڵاتی کوردستان و لە نێو ریزەکانی حیزبی دێموکڕاتدا بەخت کردبوو. ڕادەی ئاگایی و وشیاریی مووسا بە هیچجۆر دەگەڵ ژمارەی ساڵەکانی تەمەنی بەراورد نەدەکرا. چونکە هەر لە یەکەم ڕۆژەکانی ژیانی پێشمەرگایەتییەوە بە ئۆگرییەکی کەم وێنەوە خەریکی خۆپێگەیاندن و بردنەسەری زانیاریی سیاسی و مێژوویی و کۆمەڵایەتیی خۆی بوو و بەحەق یەکێک لە ئاگاترین ڕێبەرانی لاوی نێو ڕیزەکانی حیزبی دێموکڕات بوو کە ئومێدی پاشەڕۆژێکی پڕشنگداری لێدەکرا.

بۆیە لەدەستدانی کادرێکی وەک مووسای بابەخانی بۆ حیزبە خۆشەویستەکەی بە خەسارێکی گرنگ دادەنرێ و بەڕاستی کەلێنێکی بەجێ هێشتوە کە پڕکردنەوەی دژوارە. لەکاتێکدا پڕبەدڵ بۆ لەدەستچوونی ئەو هاوڕێ خۆشەویست و لێوەشاوەیەم بە پەرۆشم، لە ناخی دڵەوە سەرەخۆشی لە بنەماڵە کۆستکەوتووەکەی، لە ڕێبەرایەتی و هەموو تێکۆشەرانی حیزبی دێموکڕات و بەتایبەتی هاوڕێ و هاوکارە نیزیکەکانی و لە هەموو خەڵکی کوردستان دەکەم و دەگەڵ شەرمەزارکردنی ئەو کردەوە تێرۆریستییە ئاواتەخوازم دەزگا پێوەندیدارەکانی حکوومەتی هەرێمی کوردستان بە زوویی تاوانبارەکان کە وادیارە ناسینیان زۆریش دژوار نیە، بدۆزنەوە و بیاندەنە دەستی عەداڵەت. ڕووحی تازەترین قوربانیی تێرۆریزمی کۆماری ئیسلامی، شەهید مووسا بابەخانی شاد و سەرکەوتن بۆ ئامانجە ڕەواکانی .

تێرۆری کاک مووسا دەگەڵ هەموو تاڵییەکەیدا بەئاشکرا هەڵگری پەیامێکی گرنگ و ڕاشکاوانە بۆ تێکۆشەرانی دێموکڕات و هەموو هێزە سیاسییەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کوردی ڕۆژهەڵاتە. ئەویش ئەوەیە کە شەپۆلێکی تازە لە تاوانەکانی کۆماری ئیسلامی بە دژی ئازادیخوازانی کورد بەڕێوەیە و ئەم تێرۆرە ئەڵقەی یەکەمی زنجیرەیەکە کە ئەگەر هەموولا تاکتاک و بە کۆمەڵ بەرنامە بۆ پووچەڵکردنەوەی ئەو نەخشە دژی ئینسانییە دانەنێن دەتوانێ سیناریۆیەکەی ساڵانی ٦٠ و ٧٠ی هەتاویمان لێ نوێ بێتەوە .

عەبدوڵڵا حەسەنزادە

١٦ - ٥ - ١٤٠٠

سەرچاوە: دیواری فەیسبووکی نووسەر - ڕێکەوتی: ٧ - ٨ - ٢٠٢١

سەرچاوە Serchawe

ئەو "هەژار"ەی من ناسیومە

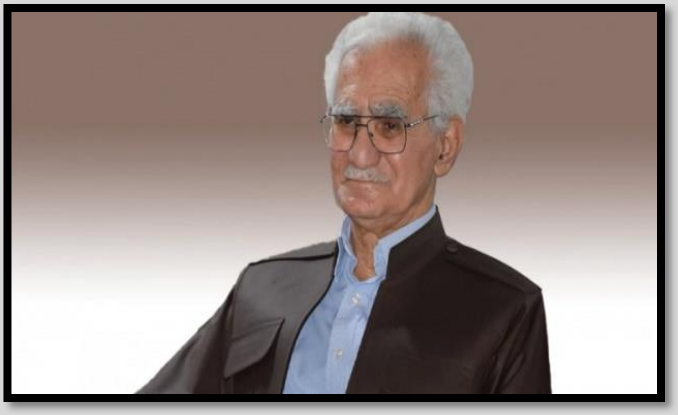

(بۆ یادی ١٠٠ ساڵەی لەدایکبوونی عەبدولڕەحمان شەرەفکەندی)

ئەم کاتە باش!

داوام لێکرا لە بەرنامەی یادی سەدساڵەی لەدایکبوونی هەژاردا بەشدار بم و بابەتێک پێشکێش بکەم. ئەوەی ڕاست بێ لەبەرم گران بوو، چونکە چەند ساڵێکە خۆم لە هەرجۆرە دەرکەوتنێکی دەنگی و ڕەنگی بواردوە و پێموایە نۆرەی بەرەی دوای منە. بەڵام خۆشەویستیم بۆ هەژار و ڕێزم بۆ پێداگرتنی ئەوانەی داواکەیان لێکردم، ڕۆژووەکەی پێ شکاندم و ئەوە نەک بە لێکۆڵینەوە بەڵکوو بە هێندێ بیرەوەری و بۆچوونی خۆم لەسەر هەژار بەشدارییەکی هەژارانە دەکەم:

هیوادارم بە بێئەدەبی دانەنرێ کە بێ دانانی هیچ ناسناوێک ناوی ئەو کەسایەتییە گەورە ئەدەبییە دێنم. چونکە پێموایە ئەو جۆرە کەسانە لەوە گەورەترن بە لەقەب و عینوان گەورە بکرێن.

گۆران بۆ مەرگی فایق بێکەسی شاعیر دەڵێ:

بەشی: دووهەم

"ئەی فریشتەی شێعری جوان!
کۆستی کەوتووی هەردووکمان
بۆ ئەمجارە بێکەسە
کە گوتمان بێکەس بەسە".

هێدی بۆ مەرگی هێمن دەڵێ:

"ئێوەش مەڵێن هێمن شێری پرچن بوو
هێمن هێندەی بەسە بڵێن هێمن بوو".

هێمنیش دەڵێ:

"نەما خانی هەتا چیرۆکی عیشقی ئێمە داڕێژێ
دەنا ئێستاش لە کوردستان دەژین زین و مەمێکی تر"

یان:

"من تەشیڕێسێکی وەک شیرینی وەفاییم بۆ چییە؟
کیژی ئازای چاوکراوەی فێرەزانینم دەوێ."

دەستخۆشیم بۆ ڕێکخراوی جیهانیی کورد و ئاکادێمیی لێکۆڵینەوەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاست (ناوەندی مێراو) کە ئەم دەرفەتەیان ڕەخساندوە، سڵاو بۆ هەموو بینەران و بیسەرانی ئەم بەرنامەیە و سڵاوێکی گەرم بۆ کۆڕگێڕانی ئەم یادە، بەڕێزان مامۆستا ماجید مەردۆخ ڕووحانی یار و هاوکاری وەفاداری هەژار لە دەیەکانی کۆتایی تەمەنیدا، ئەدیب و توێژەری وردبین مامۆستا عەبدولخالق یەعقووبی و ڕووناکبیری تیژهۆش کاک ناسر باباخانی و ئەوپەڕی خۆشەویستیشم بۆ کاک خانیی شەرەفکەندی کوڕی چووکە بەڵام غەمخۆری گەورەی هەژاری نەمر.

وردبوونەوە و هەڵسەنگاندن بۆ کارەکانی هەژار بۆ مامۆستاکان بەجێ دێڵم، چونکە کورد دەڵێ: "نان بۆ نانەوا و گۆشت بۆ قەساب" و لەسەر ئیزنی هەمووان ئەمن باسی هەژار بەو جۆرەی ناسیومە، دەکەم:

بەشی: دووهەم

پێش هەموو شتێک ئەوە دەڵێم کە هەژار پیاوێکی سادە و گەرم و خۆمانە بوو و لە هێندێ خۆشیرینی و ئەوەی پێی دەڵێن تەعاروف یان موجامەلە بەدوور بوو. باسی یەکەم دیدارمان دەگێڕمەوە: لەمێژ بوو ئەمن دووراودوور هەژارم دەناسی و تامەزرۆی دیتنی بووم، باسی منیشیان لای وی کردبوو کە مرید و موخلیسی ویم و زۆر لە شێعرەکانیم لەبەرن. ئاخرەکەی ساڵی ١٣٤٧ (١٩٦٨) دەرفەتم بۆ ڕەخسا و دەگەڵ هاوڕێیەکم -کاک ئەمیری قازی- لە گوندی سوورەبانی باڵەکایەتی چوومە خزمەتی. هاوین و گەرما بوو. کە چووین لەبن کەپرێک لەسەر گازی پشتێ ڕاکشابوو و ئێخەی کراسەکەی کردبۆوە.

سڵاومان کرد، لەجیاتی وەڵام و بەخێرهێنان بە کاک ئەمیری گوت: "هاتی؟"، گوتی"هاتم"، گوتی "چاکت کرد". کاک ئەمیر گوتی "ئەوەش فلان کەسە"، گوتی "هەوە؟". تەواوێک ترسام کە نەکا حەز لە چارەی من نەکا! دوای یەک دوو دەقیقە هەستا دانیشت و گوتی "ئێ!". ئیدی وەک چەند ساڵ بێ یەکتر بناسین خۆمانە لەگەڵم دوا و لە نیگەرانی دەرهاتم.

پێویستیی بە گوتن نییە کە هەژار زمانزانێکی گەورە بوو. لانی کەم ئەوەندەی بۆخۆم بزانم، هیچ زمانزانێکی کورد ئەوەندە شارەزای شێوەزارە جۆراوجۆرەکانی زمانی کوردی نەبووە. دەربەدەری و ئاوارەیی و گەڕان بە مەڵبەندە زمانییەکانی هەموو بەشەکانی کوردستاندا و ژیان لە نێو چینەکانی خوارەوەی کۆمەڵی کوردەواری ئەو دەرەتانەی بۆ هەژار پێکهێنابوو یان بڵێین ئەوی ناچار کردبوو زوربەی ڕاوێژەکان تێبگا و تەنانەت قسەشیان پێبکا. هەر بۆیە، فەرهەنگی "هەنبانە بۆرینە"ی هەژار دەگەڵ ئەوەی لە لایەن پسپۆڕان و شارەزایانەوە ڕەخنەی بەجێی لێگیراوە تا ئێرە بە دەوڵەمەندترین "وشەدان"ی کوردی دەژمێردرێ و بۆ ئەو دەزگا ئەکادیمیانەی لە دواڕۆژدا مشوور لە دانانی فەرهەنگێکی سەردەمییانەی زمانی کوردی دەخۆن سەرچاوەیەکی بەپیت و بەرەکەتە.

ئەگەر بێینە سەر باسی شێعر، ڕەنگە واقیعبینانە بڵێین لە باری سەنعەتی شێعرەوە هەژار لە ڕیزی یەکەمەکاندا دانانرێ و هەر لە بنەوپاڵی خۆی دەکەوێتە دوای هێمن. بەڵام هەژار و شێعری هەژار بە هێندێ تایبەتمەندی دەناسرێنەوە کە دەیانکەنە شێعر و شاعیری هەراوترین کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان. بزانین چۆن:

شێعری هەژار بە زمانێکی خەڵکی و ئەوەندە ڕێک و ڕەوان نووسراوە کە تەنانەت کەسانی کەمسەواد و تەنانەت نەخوێندەواریش بەئاسانی لێی حاڵی دەبن و بگرە لەبەریشی دەکەن. لەوە گرنگتر، هەژار قسەی دڵی خەڵک دەکا و

سەرچاوە
Serchawe

بەشی: دووهەم

بێ سانسۆر و ڕووتووش نیازی چەوساوەترین توێژەکانی کۆمەڵ دەردەبڕێ. قەت لەبیرم ناچێ لە سەردەمی شۆڕشی ئەیلوولی باشووری کوردستاندا (١٩٦١ تا ١٩٧٠) هەروەخت شێعرەکانی هەژار بە دەنگە ڕەوان و زوڵاڵەکەی خۆی لە ڕادیۆی دەنگی کوردستانی عێراقەوە بڵاو دەکرانەوە خەڵک بە تامەزرۆیی لە دەوری ڕادیۆکان کۆ دەبوونەوە و بێ ئەوەی متەقیان لێوە بێ گوێیان بۆ دەگرت و دەگەڵ هەر بابەتێکی دەریدەبڕی هەنیسکیان دەدا و دەمیان پێ دادەپچڕا و بەئاشکرا دیار بوو کە قسەی دڵی خۆیان لە زمانی هەژارەوە گوێ لێبووە و دەڵێن ئەمە ئەو داخەیە کە لەمێژە پێوەی دەناڵێنم و نەمزانیوە دەریببڕم.

هەژار شێعری بۆخۆی و بۆ بیروباوەڕی خۆی دەنووسی و قەت نەبوو بە ڕاسپاردە و بۆ ڕازیکردنی ئەم و ئەو شێعر دابنێ.

لەوانەیە یەکێک بڵێ ئەدی ئەو هەموو شێعرە چ بوو بە ڕەحمەتی مەلا مستەفای بارزانیی هەڵدەگوت. لەوبارەیەوە ڕەنگە ئەمنیش تێبینیم لەسەر نێوەرۆکی شێعرێکی بووبێ، بەڵام بە دڵنیایی دەڵێم ئەو شێعرانەشی لە ناخی باوەڕەوە گوتوون و کەس پێی دیکتە نەکردوون. لەبیرمە پاش ڕێککەوتنی ١١ی ئاداری ١٩٧٠ لە چۆمانی ناوچەی باڵەکایەتی ڕێوڕەسمێکی بەشکۆ بەناوی جەژنەکانی ئادار و نەورۆز بەڕێوە چوو. ڕێکخەرانی ڕێوڕەسمەکە چەند جار چوونە لای هەژار داوایان لێکرد شێعرێک بنووسێ و لە جەژنەکەدا بیخوێنێتەوە، قبووڵی نەکرد و گوتی ئەمن شێعر بە ڕاسپاردە ناڵێم و شێعرێکیشم بەو بۆنەیەوە بۆ نەهاتوە.

ئاخرەکەی چوون داوایان لە هێمن کرد کە شێعرێکی زۆر جوانی بەو بۆنەیەوە نووسی:

"لەو دەمەی ڕا کە کاوە کوتکی وەشاند
مێشکی زووحاکی کوردکوژی پرژاند

گەلی چەوساوە هات و لێی هاڵا
چەرمی بەروانکەکەی کرا ئاڵا

بەشی: دووهەم

بە دەهۆی دوژمنان گەلێ ساڵ بوو
جێژنی نەورۆز لە کوردەکان تاڵ بوو

نەتەوی خاکی گرت و ملکی بڕی
هەرکەسێ هات بەشێکی لێپچڕی

ڕاپەڕی کاوەیێکی ئازاتر
کەوتە دووی کۆمەڵێکی ورياتر

مەزنی ئەم کوردە کاکە بارزانی
کاتێ حاڵی بە نالەبار زانی

ڕابوو، ڕاسا، پساندی زنجیری
گرتی ڕێی ڕاستی باب و باپیری

کوڕی دڵسۆزی کورد و شێری نەبەرد
دەستی دایە تفەنگ و چۆ بن بەرد
شۆڕشێکی بەهێزی بەرپا کرد
سەد زوحاکی لە ناخی ڕەشڕا کرد

ئەی شەهید ئەی نموونەی ئازایی
نەڕژا خوێنی تۆ بەخۆڕایی

ئەو لەشانەی بە گوللە دابێژران
لە دڵی گەرمی میللەتا نێژران

بەشی: دووهەم

جێی باسە کە هەژار هەرگیز دانی بە ڕێککەوتنی ئاداردا نەنا و هەر پێی وابوو کورد کڵاوی چۆتە سەر. تەنانەت شێعرێکی توندیشی بە دژی ئەو بەرپرسانە نووسی کە پاش ڕێککەوتنی ئادار چوونەوە شار و پلەوپایەی دەوڵەتییان وەرگرت.

بێسوود نابێ چەند چوارینەیەکی لێرەدا بێنینەوە. دیارە شێعرەکەی لە زمانی پێشمەرگە و ڕەشوڕووتانەوە نووسیوە:

مامە گیان سڵاوی بۆندار
پیرۆز بێ قەنەفە و کورسی
گەر لە بچووکی خۆت دەپرسی
ماوم بەڵام بە لارەلار

مامە گیان ئەوکات لە چیا
پێکەوە دەژیاین لە ئەشکەوت
ڕانک شڕۆڵ و کڵاش چەوت
لە هیچ شتێک لێک نەبووین جیا
بەناو ئازادیمان وەرگرت
تۆ هاتیە شار و ئەفەندیت
کەس نازانێ چۆنی و چەندیت
خانووی شەش حەو قاتت سەر گرت

ئەگەر باس لە کاری وەرگێڕانی هەژار بێ، دەزانین کە جگە لەوەی هەر نەبێ سێ زمانی کوردی و فارسی و عەرەبیی بە وردەکارییەوە دەزانین، توانایەکی گەورەشی لە هونەری وەرگێڕاندا هەبوو. ئەو زۆر بابەتی جۆربەجۆری وەرگێڕاون، شێعر، مێژوو، پزیشکی و فکری و ئایینی و تەنانەت قورئان. ئێستاشی لەگەڵ بێ پێم‌وایە نەدەبوو قورئان تەرجەمە بکا چونکە لەجێدا قورئان دەبێ تەفسیر بکرێ نەک تەرجەمە و جگە لەوەش عەرەبی‌زانین بۆ

تەرجەمە و تەفسیری قورئان بەس نییە. بەوحاڵەش ئەگەر بەراوردی دەقەکان بکەین دەبینین کە وەرگێڕانەکەی هەژار بۆ قورئانی پیرۆز لە وەرگێڕانەکانی دیکە ڕەوانتر و سەحەتسووکترە. خۆ "قانوون"ەکەی هەر بەڕاستی کاری فەرهادی بوو. سەدان ساڵ بوو نە هیچ فارسێک ئەوەندەی عەرەبی زانیبوو نە هیچ عەرەبێک ئەوەندە فارسی زانیبوو کە بوێرن قەرە لە قەرەی وەرگێڕانی قانوونی ئیبنی سینا بدەن، بەڵام هەژاری کورد دەگژیڕاچوو و بەچۆکیدا هێنا.

ڕەخنە لە وەرگێڕانی هەژار دەگیرێ کە وەرگێڕانێکی "ئەمین" نییە و تاڕادەیەکیش بەجێیە. بەڵام ئەگەر بۆ وەرگێڕانی هێندێ دەقی وەک مێژوو ئەم ڕەخنەیە لەجێی خۆیدا بێ، بۆ وەرگێڕانی شێعر بەپێچەوانەیە. لەوە گەڕێ کە وەرگێڕانی وشە بە وشە هەموو دەقێک دەشێوێنێ، وەرگێڕانی شێعر بە دەقاودەق هەر مومکین نییە و ڕوحی شێعر دەفەوتێنێ. شێعر دەبێ پەیامەکەی وەربگیرێ یان وەربگێڕدرێ. لەو بارەیەشەوە وا دەزانم کە هەموو کارەکانی سەرکەوتوون. هەرچەند هەژار لەبارەی خانییەوە بەحەق دەڵێ "ئەو باغی گوڵان و من بژارم/ بیر لەو دەکەم و دەڵێم هەژارم"، ئەمن پێموایە ئەگەر خانی مەموزینی هەژاری دیتبایە دەستخۆشیی لێدەکرد و ئەگەر خەییامیش چوارینەکانی هەژاری دیتبان ئافەرینی پێدەگوت، چونکە لە هەردووکیاندا لەباری شکڵەوە کێشەکەی پاراستوە و لەباری نێوەرۆکەوە پەیامەکەی گەیاندوە.

حەز دەکەم ئاماژە بەوەش بکەم کە هەژار هەم مرۆڤێکی قسەخۆش و خۆشمەشرەف بوو، هەم چەندی بتەوێ ئازا و بەجەرگ بوو. سێکوچکەی هەژار و هێمن و خالیداغا (ئەوەدەم پێیان نەدەگوت هێدی) بەڕاستی لەو هەلومەرجە سەختە و لەژێر ڕەهێڵەی تۆپباران و بۆمباراندا فەزایەکی پێکهێنابوو کە هەرخۆش بوو بەختت یار بێ و لە نێویدا بژی. قسەی خۆش و گێڕانەوەی بیرەوەریی تاڵ و شیرین بەجێی خۆی، وەردەگەڕانە گۆڕین و یاریکردن بە شێعرەکانی یەکتر و چیی بە خەیاڵیاندا هاتبا هەڵیاندەڕشت. هێمن شێعرێکی هەبوو بە ناوی "ڕەق هەڵاتم" کە باسی ڕاکردن لە ئێران و پەنابردن بۆ نێو شۆڕشی کوردی دەکرد. هەژار تەخمیسی کردبوو بەڵام ناوی نابوو "تەخبیس(پیسکردن)ی ئاغای هەژار لەسەر شێعری ئاغای هێمن"، هەر شیرن بوو گوێت لێبێ و چێژی لێوەرگری. حەیف کە بوار نیە هێندێکیان لێ بێنینەوە.

هەژار هیچوەخت لەکاتی بۆردوومانەدا نەدەچووە پەناگە و کونەتەیارە. چادری وی و خالیداغا لە "ناوپردانان" لێک نزیک بوون. ڕۆژێکیان پێکەوە یاریی تاوڵە دەکەن کە فڕۆکە دێن و بەخەستی بۆمباران دەکەن، خالیداغا دەچێتە کونەتەیارەیەک کە هەر لە پەنای خێوەتەکانیان بوو. دوای تەواوبوونی بۆمبارانەکە دەچن بانگی دەکەنەوە و دەڵێن

بۆمباران تەواو بوو. هەژار دەڵێ کورە لێیگەڕێن خۆ لەبەر بۆمباران نەڕۆیشتوە، تاوڵەکەی دۆڕاندوە بۆیە هەڵاتوە.

بۆ ئەوەی بە واقیعبینییەوە لە هەژار دوابم ئەوەش زیاد دەکەم کە لە هێندێ بارەوە جێی گلەیی بوو. بۆ وێنە لەگەڵ جیابیرانی (سیاسی یان ئەدەبی) زۆر بێبەزەیی و کەم ئەهلی مودارا بوو، کەمتر ئامادە بوو بۆچوونەکانی موناقەشە بکرێن و بە حەق و ناحەق زۆر لەسەر ڕایەکانی موکوڕ و پێداگر بوو. ئاخر شتیشم ئەوەیە کە لە چێشتی مجێوردا بێبەزەییانە لە هێندێ کەس و بابەت دواوە. کاک خانی لەبیریەتی کە پێش چاپ و بڵاوکردنەوەی کتێبەکە داوام لەو کرد وەک میراتگری مام هەژار هێندێ شت دەرهاوێ یان دەسکاری بکا. بەڵام وەڵامی دامەوە کە "ئەمن کتێبی بابم چاپ دەکەم و کتێبی بۆ نانووسم" و قسەکەشی حیسابی بوو.

بە هەموو حاڵ ناوی هەژار بۆ هەمیشە وەک ئەستێرەیەکی پڕشنگدار لە ئاسمانی ئەدەبی کوردیدا دەدرەوشێتەوە و بەرهەمەکانی لە بواری جۆربەجۆردا مایەی شانازی و شیاوی لێفێربوونن.

هەزار سڵاو لە گیان و ناوی و یادی هەمیشە بەخێر.

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان و کورد - ڕێکەوتی: ٥ی جانیوێری ٢٠٢٢

سەرچاوە
Serchawe

مەرگی کەریم شڵماشی کۆستێکی تازە

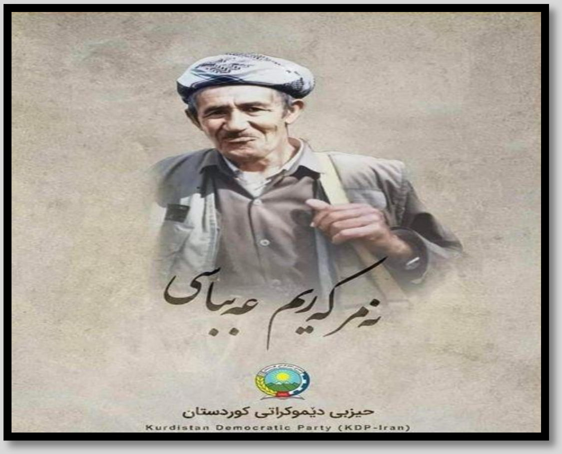

بەیانیی ئەمڕۆ شەممە ١٨ی بەفرانباری ١٤٠٠ی هەتاوی (٨ی ژانویەی ٢٠٢٢ی زایینی) کاک کەریم شڵماشی پێشمەرگەی بەوەفا و لەمێژینەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان دوای چەند مانگ ململانە دەگەڵ نەخۆشییەکی سەخت لە نەخۆشخانەیەکی شاری کۆیەی هەرێمی کوردستان - عێراق کۆچی دوایی کرد و کۆڕی خەبات بۆ ئامانجە نەتەوەییە وەدینەهاتووەکانی بۆ هاوڕێ و هاوسەنگەرەکانی بەجێ هێشت.

کاک کەریم کە لە حەفتاکانی تەمەنیدا دەژیا ئەندامێکی لەمێژینەی حیزبی دێموکڕاتی کوردستان بوو. بەحوکمی ئەوەی خەڵکی گوندی «شڵماش»ی ناوچەی سەردەشت و لە دۆستە نیزیکەکانی بنەماڵەی شەهیدی سەربەرز مەلا ئەحمەدی شڵماشی ناسراو بە (مەلا ئاوارە) بوو، لە بزووتنەوە چەکدارانەکەی ساڵانی ٤٧ - ١٣٤٦دا بەشدارییەکی چالاکانەی هەبوو، و ماڵ و باغ و مەزرای بنەماڵەکەی هەمیشە پەناگا و جێحەسانەوەیەکی متمانەپێکراوی مەلا ئاوارە و شۆڕشگێڕەکانی بەشداری ئەم بزووتنەوەیە بوون.

پاش سەرکەوتنی ڕاپەڕینی خەڵکی ئێران بەسەر ڕێژیمی پادشایەتیدا و لە یەکەم ڕۆژەکانی پاش ڕاگەیاندنی خەباتی ئاشکرای حیزبی دێموکڕاتی کوردستاندا پەیوەندیی دەگەڵ حیزبەکەی نوێ کردەوە و بوو بە پێشمەرگە و

بەشی: دووهەم

هەر زوو بوو بە یەکێک لە پارێزەرانی جێباوەڕی کۆمیتەی شارستانی سەردەشت و سەرمەشقێک بۆ غەمخۆری و دیسیپلین و هەستکردن بە بەرپرسایەتیی پێشمەرگانە.

دڵسۆزی و ئەمانەت و نهێنیپارێزیی کاک کەریم وای کرد کە لە ساڵی ١٣٦٣ی هەتاوییەوە بوو بە یەکێک لە پێشمەرگەکانی پارێزەری گیانی دوکتۆر قاسملووی نەمر و هەموو سکرتێرەکانی حیزب هەتا ساڵی ١٣٨٥. لەو ماوەیەدا بەردەوام لە سکرتاریای حیزب خزمەتی کرد و بوو بە ئەمینداری جێی باوڕ و متمانەی تێکڕای ئەندامانی ڕێبەرایەتی و کادرەکانی ڕیزی پێشەوەی حیزبی دێموکرات.
جگە لەوانەش کەریم شلماشی مرۆڤێ بێفیز و خاکەڕا، مێهرەبان و کۆمەڵایەتی بوو. دۆستی هەمووان بوو، لە کاتی پێویستیدا بە غەمی هەموانەوە بوو، و هەر بۆیەش خۆشەویست و جێمتمانەی هەموو هاوڕێیانی بوو.

بەشبەحاڵی خۆم لە یەکەم ڕۆژەکانی پێشمەرگایەتییەوە ناسیومە و پتر لە دە ساڵ لەنزیکەوە هاوکاری بووم. بۆ یەکجاریش بێمشووری، خۆبواردن لە بەجێگەیاندنی ئەرکی حیزبی و پێشمەرگایەتی و تەنانەت ماندووبوونیشم پێوە نەدی. سەرباری ئەمانە تا بتەوێ ئازا و بەجەرگ بوو، بۆ بەجێگەیاندنی ئەرکەکانی لە هیچ مەترسییەک نەدەپرینگایەوە، لە هیچ کەندوکۆسپێک نەدەسڵەمیەوە و چاوی نەدەترسا.
ئەگەر مەرگی کەریم شلماشی بۆ هەموو هاوسەنگەرەکانی ڕوداوێکی تاڵ و ناخهەژێنە، بۆ منی هاوڕێ و هاوکاری دەیان ساڵەی بەڕاستی کارەستبارە. بەتایبەتی کە مەرگی کەریم شلماشی برینێکی قەتماغەبەستووشمی کولاندەوە و ئازارەکەی لێ نوێ کردمەوە. ئاخر ئەمە دووەمین کۆستی گەورەی من لە ماوەی تەنیا هەشت مانگدا بوو. بەڵێ بەمەرگی شلماشی برینی لەدەستدانی حەکیمیشم هاتەوە سۆ.

یادی گەورە تێکۆشەرانی وەک کەریم شەڵماشی لەلای هەموو دڵسۆزانی نەتەوەکە مان نەمرە و ناویان بە خەتی زێڕین لە مێژووی کورددا تۆمار دەکرێ. ڕوحی شاد و ئازیزانی سڵامەت. بە بۆنەی ئەم کۆستە بەژانەوە پڕ بەدڵ سەرەخۆشی لە هەموو ئەندامانی بنەماڵەی کاک کەریم بەتایبەتی جگەرگۆشەکانی و هاوسەرە وەفا دارەکەی و هەموو هاوڕێ و هاوسەنگەرەکانی و حیزبە خۆشەویستەکەی و لە هەموو خەڵکی کوردستان دەکەم. خوا سێبووریی هەمووان بدا و جێگای ویش بەهەشتی بەرین بێ.

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - ڕێکەوتی: ٨ی جانێویری ٢٠٢٢

مەرگی عەبدولکەریم شێخانی: خەسارێکی گەورە

ڕۆژی شەممە ڕێکەوتی ١٢ - ٨ - ٢٠٢٣ نووسەر و وەرگێڕ و تێکۆشەری گەورەی کورد مامۆستا عەبدولکەریم شێخانی پاش دەیان ساڵ خزمەت بە زمان و ئەدەب و خەباتی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەی کورد تێکەڵ بە کۆمەڵی نەمران بوو و هەزاران خەون و ئاواتی وەدینەهاتوو بۆ گەل و نیشتمانی دەگەڵ خۆی بردە بن گڵ. بەپێی ئەو هەواڵانەی بڵاو بوونەوە تەرمی مامۆستا شێخانی کە دوارۆژ و ساتەکانی ژیانی لە شاری هەولێر بەڕێ کردبوون لە گۆڕستانی کەسنەزانی ئەو شارە بە خاکی پیرۆزی کوردستان سپێردرا. ئەگەرچی دەنگدانەوەی مەرگی کەریم شێخانی بە هیچ جۆر بارتەقای ژیان و خزمەتەکانی ئەو پیاوە دڵسۆز و خۆنەویستە نەبوو، بەڵام بەهەر حاڵ لەدەستچوونی بووە مایەی داخ و کەسەری کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبییەکان و بەگشتی دڵسۆزانی نەتەوەی کورد و هاوسۆزیکردن لەگەڵ بنەماڵە و کەسوکارەکەی.

مامۆستا شێخانی لە دنیای ئەدەبی کوردیدا کەسێک نیە پێویستیی بە ناساندن هەبێ و زۆربەی ئەوانەی لەو کۆستەدا لەسەریان نووسی یان لەسەریان نەنووسی لەمن شارەزاتر لە ڕابردووی و ئاشناتر بە کار و بەرهەمەکانی ئەو سەرمایە لەدەستچووەن. بەو پێیە ئەمن لە بەرهەمەکانی نادوێم و بە قەڵەمە تا سەر بەبڕشتەکەی هەڵنالێم.

بەشی: دووهەم

حەز دەکەم ئەگەر بەکورتییش بووە باسی ئەو کەریم شێخانییە بکەم کە بۆخۆم دەمناسی:

- کاک کەریم شێخانی هەردوو زمانی کوردی و عەرەبیی بە وردەکاری و بە ڕێنووس و ڕێزمانەوە دەزانین. ئەوەندەی بۆخۆم بزانم لەگەڵ ئەوەی تێبینیی وردی لەسەر زمان و لێدوانی تەنانەت نووسەر و ئەدیبانی عەرەبیش زۆر بوو، بەڵام غەمی ئەو بەشەی بۆ غەمخۆرانی ئەو زمانە بەجێ هێشتبوو کە هەرچی لە ئیمکانات پێویستە لەبەردەستیاندا هەبوو. خەمی گەورەی مامۆستا شێخانی خەمی زمانی کوردی بوو کە بە هەموو کەموکوڕییەکی جەرگی دەهاتە ژان و دەگەڵ هەر هەڵەبەکارهێنانێکی دەکەوتە هەژان. ڕاستە وەک هەموو شارەزایانی ئەو بوارە خەفەتی دەخوارد و لەبەرخۆیەوە دەیناڵاند، بەڵام زۆر جار بەوەندە ڕازی نەدەبوو و هاواری لێ هەڵدەستا. لە زۆر بۆنەدا و هەر جارەی لە ڕۆژنامە و گۆڤارێکی کوردیدا دەنگی هەڵەبڕی و بێ ئەوەی قامک لەسەر خەتابار دابنێ خەتای دەستنیشان دەکرد و هەڵەی ڕاست دەکردەوە. بەداخەوە کەمیش وابوو گوێی لێ بگیرێ و تێبینییە وردەکانی لەبەرچاو بگیرێن. لەوحاڵەتانەدا پتر خۆی دەخواردەوە و تەنانەت هێندێ جار بێدەنگەی لێدەکرد و بەردی لەسەر دادەنا. کەچی پاش ماوەیەک دیسان بێدەنگیی دەشکاند و هاواری لێ هەڵدەستایەوە.

- خەسڵەتێکی بەرزی مامۆستا بێفیزی و خاکەڕایی بوو و دەگەڵ ئەو هەموو زانایی و شارەزاییەکە هەیبوو خۆی بەسەر کەسەوە ڕانەدەنا و فیزی بە کەس نەدەفرۆشت. دەگەڵ هاوتەمەنەکانی خۆشی و هەموو نەوە (جیل)ەکانی دوای خۆش برادەر بوو، و لە زانیارییەکانیشیدا چەندی بتەوێ بەخشندە بوو.

- مامۆستا وەک هەموومان ڕۆڵەی کوردستانێکی دابەشکراو و بەو پێیە سەر بە بەشێکی کوردستان بوو. دەزانین کە ڕابردوویەکی بەردرێژی لە خەباتی ڕزگاریخوازانەی کوردی باشوور و تەنانەت ئەندامەتی لە حیزبەکانی ئەم بەشەی کوردستانیشدا هەبوو، بەڵام لە ویژدانی کوردانەی خۆیدا هیچ وەخت ئەو دابەشکردنەی قبووڵ نەکرد و دەگەڵ ئازاری هەموو پارچەکانی کوردستان دەژیا. ئەمەشی زۆر جار بە نووسین و تەنانەت بە شێعریش دەردەبڕی. ئەوەی من بزانم مامۆستا لەمەش بەولاوەتر دەڕۆیشت و دڵی دەگەڵ دڵی زۆرلێکراوانی هەموو گەلان یان بڵێین هەموو گەلانی زۆرلێکراو لێی دەدا. نازانم بڵاو بوونەوە یان نا، بەڵام بۆخۆم شێعری عەرەبیم لە هاودەردی لەگەڵ خەڵکی فەلەستیندا لێ بیستوە.

شتێک کە وا بزانم قەت بۆخۆی باسی نەکردوە و کەس لێی نەبیستوە و بە ئەمەگناسییەوە باسی دەکەم ئەوەیە کە

بەشی: دووهەم

مامۆستا کەریم شێخانی بۆخۆم وەک کەسێک کە کەمتاکورتێک سەروکاری لەگەڵ وشەی کوردی هەیە سەرچاوە و پەناگەیەک بوو. هەروەخت بۆ وشەیەک یان دەربڕینێکی کوردی یان عەرەبی داده‌مام هاوارم تێ دەبەست و هەرخۆم و خۆشی دەمانزانی بە چ خەمخۆرییەکەوە بەهانام دەگەیشت. ئەگەر ڕێ کەوتایە کاتی پرسیارکردنم وەڵامی پێویستی لەلا نەبێ، کۆڵی نەدەدا و بەدوایدا دەگەڕا هەتا دەگەیشتە جوابێک کە بەدڵی هەردووکمان بێ و ئاگاداری دەکردمەوە.

شتێک کە ناتوانم نەیڵێم ئەوەیە کە ئەم پیاوە ناسراو و پڕبەهرە و خزمەتە بۆ وا بە بێدەنگی مرد و وەک گەوهەرێکی قیمەتی بە نهێنی ژێرخاک کرا. دەگەڵ شانازیم بە هەموو بستەخاکێکی کوردستان بۆچی دووگەز لە خاکی شاری لەدایکبوون و پەروەردەبوونی خۆی پێ ڕەوا نەبینرا تا ببێتە دراوسێی دەیان نووسەر و شاعیری هاوشار و هاودیار و هاوکاری خۆی؟

بەبۆنەی ئەم کۆستە گەورەیەوە پڕبەدڵ سەرخۆشی و هاودەردی پێشکەشی هەموو خزم و کەسوکاری مامۆستا شێخانی، کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبییەکانی کورد و خەڵکی شارە بەهرەدارەکەی کۆیە و هەموو خەڵکی کوردستان دەکەم. ڕووحی مامۆستا کەریم شاد و جێگای بەهەشتی بەرین بێ و کەسوکار و ئازیزانی خۆش بن. یادی هەمیشە بەرێز بێ.

عەبدوڵڵا حەسەنزادە

١٤ - ٨ - ٢٠٢٣

سەرچاوە: ماڵپەڕی کوردستان میدیا – ڕێکەوتی: ٢٣ی گەلاوێژی ٢٧٢٢

بیست ساڵەی ماڵپەڕی گیاڕەنگ.

٢٢ی ئاوریلی ٢٠٢٣ی زایینی (٢ی بانەمەڕی ١٤٠٢ی هەتاوی) بیست ساڵی تەواو بە سەر دامەزرانی ماڵپەڕی چالاک و ڕەنگاوڕەنگی گیاڕەنگ بە سەرپەرستیی تێکۆشەرانی دێموکرات خاتو شلێری حەسەنپوور و کاک حەمەڕەسووڵی کەریمیدا تێدەپەڕێ. بۆ کەسی ناشارەزا لە کاروباری میدیایی ئەم ڕووداوە شتێکی ئاساییە و ئەو بیست ساڵە وەک بەسەر هەموو تەمەنێکدا تێپەڕیوە لە تەمەنی پڕبەرهەمی ئەو ماڵپەڕەش گوزەراوە. بەڵام ئەوانەی ئەهلی دڵن و ڕۆژگارێک بە غەمی بەڕێوەبردنی دەزگایەکی میدیایی (ڕۆژنامە، گۆڤار، رادیۆ تەلەڤیزیۆن و...)وە تلاونەوە باش دەزانن ئیدارەی دەزگایەکی لەوبابەتە بۆ تەنیا دوو کەس و ئەویش بەبەر هەموو ئەرکەکانی ژیان و خەباتەوە بەداخەوە زۆرجار دەگەڵ زۆر گیروگرفتی نەخۆشی و لەدەستدانی ئازیزان و هی دیکە چ ڕەنجێکی فەرهاد و چ لەخۆبووردوویی و شەو و شەونخوونییەکی لەگەڵ بووە.

دەزانین ئەو کچ و کوڕە بۆخۆیان هەموو ئەرکە ماددی و فکرییەکانی بەڕێوەبردنی ماڵپەڕیان بەتەنیا و بێ کۆمەگ و هاوکاریی هیچ حیزب و ڕێکخراو و دامودەزگایەک خستۆتە سەر شانیان و بە ڕووسووری و سەرکەوتوویی گەیاندوویانەتە ئەو تەمەنە کە هەر ئەمە خۆی جێگەی ئافەرین و دەستخۆشی و تەنانەت قەدرزانیی دڵسۆزانی گەلەکەیانە. بەڵام گیاڕەنگ و گیاڕەنگییەکان لەبەر هێندێ خەسڵەت و سروشتی جوانی دیکەش جێگای تەقدیر و

پێزانینن. بزانین چۆن و لەبەر چی؟

- گیارەنگ بە قەدەر توانای خۆی دەزگایەکی خەبەرگەیاندن بووە و ئەوەندەی دەستی پێڕاگەیشتبێ خوێنەرانی خۆی لە دەنگوباس و ئاڵوگۆڕەکانی پەیوەندیدار بە بزووتنەوەی رزگاریخوازانەی کورد لە هەموو بەشەکانی کوردستان کۆ کردۆتەوە و بە ئەمانەتەوە بۆ خوێنەران و ئۆگرانی خۆی گوازتۆتەوە.

- دەگەڵ ئەوەی هەڵسووڕێنەرانی گیارەنگ سەر بە حیزبێکی سیاسی و لە تێکۆشەرانی چالاکی حیزبی خۆیان بوون، دەنگوباس و زانیارییان لەبارەی هەموو حیزب و رێکخراوەکانەوە -ئەوەندەی دەستیان پێڕاگەیشتبێ- گوازتۆتەوە و نەیانهێشتوە دەمارگرژیی حیزبی بە کارەکانیانەوە دیار بێ.

- گیارەنگ هیچ وەخت نەبۆتە مەیدانی شەڕەدندووکەی کەسەکان و حورمەت و خاوێنیی قەڵەمی بەڕادەیەکی بەرچاو پاراستوە، کە ئەمە بەڕاستی شیاوی ئافەرین و دەستخۆشییە.

- زمانی گیارەنگ کوردییەکی پاراو بووە و لەباری رێنووس و رێزمانەوە یەکێک لە بڵاوکراوە ئەلیکترۆنییە سەرکەوتووەکانە. دیارە بەداخەوە نووسینی کوردی هێشتا شێوەیەکی یەکگرتووی نیە و رەنگە بەتایبەتی ئەوکاتەی بابەتی خوێنەرانی بڵاو کردۆتە تووشی جیاوازیی رێنووس بووبێ. بەڵام ئەوەندەی کاری بەڕێوەبەران خۆیان بووە دەکرێ بڵێین بە وردی یەکڕەنگی بە بابەتەکانیەوە دیار بووە. ئەمەش بە نۆرەی خۆی جێی خۆشحاڵییە.

زیادمان نەگوتوە ئەگەر بڵێین ئارشیڤی گیارەنگ سەرچاوەیەکی دەوڵەمەندە کە دەکرێ لە هەموو بوارەکانی ئەدەبی و سیاسی و مێژوویی و خەبەرییەوە سەردانی بکرێ و بەهرەی باشی لێوەربگیرێ.

بەو بۆنەیەوە سڵاو و رێز و دەستخۆشی و ماندوونەبوونیم پێشکەشی بەڕێوەبەرانی گیارەنگ دەکەم و بەردەوامی و سەرکەوتنی زیاتریان بۆ بە ئاوات دەخوزم. بیست ساڵەی دامەزرانی گیارەنگ لە بەڕێوەبەران و خوێنەران و هەموو دڵسۆزانی کورد پیرۆز بێ و سەرکەوتن بۆ خەباتی حەقخوازانەی گەلەکەمان.

عبدالله حسنزاده

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیارەنگ - رێکەوتی: ٢٢ی ئەپریلی ٢٠٢٣

سەرچاوە
Serchawe

پەیامی مامۆستا عەبدوڵا حەسەن زادە بە بیانووی بەخشینی خەڵاتی زێڕینی «بلە» بە مامۆستا ئاکۆ جەلیلیان

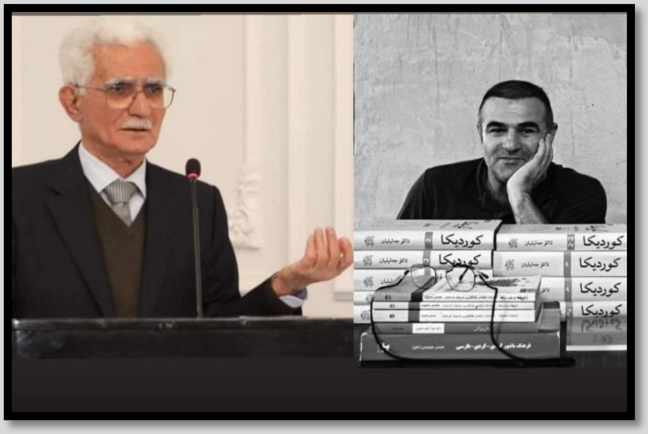

حەوتووی ڕابردوو لە سلێمانی پێتەختی ڕۆشنبیریی هەرێمی کوردستان خەڵاتی ساڵانەی «بلە» (ابراهیم احمد) درایە ژمارەیەک لە داهێنەرانی کورد لە بوارە جۆراوجۆرەکان و لە بەشە جیاوازەکانی کوردستاندا کە یەکێک لەوان فەرهەنگنووس و چیرۆکنووس و ڕۆماننووسی بلیمەتی کوردی کرماشانی ئاکۆ جەلیلیان بوو. لەگەڵ دەستخۆشی لە بەخشەری خەڵاتی «بلە» و پیرۆزبایی لە هەموو ئەو داهێنەرە بەرێزانەی لەم خولەدا ئاوڕیان لێدراوەتەوە و ڕێزیان لێگیراوە، حەز دەکەم لەسەر یەک لەو ئازیزانە هەستی ئەمەگ و قەدرزانیم دەرببڕم، بێئەوەی خوا نەکردە لە قەدری هیچکام لەوانی دیکە کەم بکەمەوە.

چەند ساڵێکە لەگەڵ ناوی عەبباس، ئاکۆ جەلیلیان ئاشنام. زۆر بەداخەوە تا ئێستا ئەو بەختەوەرییەم نەبووە لە نیزیکەوە بیبینم، چاوی و لاچاوی و ئەگەر ڕێگەم بدا قەڵەم و دەستی قەڵەمی ماچ بکەم، ئافەرینی پێ بڵێم و شانازیم بە بوونیەوە دەرببڕم. بۆیە دەمەوێ بەم هۆیەوە تا ئەو کاتەی عومری ئەمانەتی دەرفەتی دیتنی ڕاستەوخۆم بۆ دەڕەخسێنێ چەند دێڕێکی بە باڵا ببڕم کە دەزانم چەندیش خۆ هەڵدەن ناتوانن بە بەژنی بەرزی تواناکانی هەڵزنێن.

بەشی: دووهەم

شێعرێکی حافزی شیرازی دەڵێ «طی مکان ببین و زمان در سلوک شعر کاین طفل، یکشبه ره صد ساله میرود» لەتی دووەمی بەیتەکە دەڵێ ئەم منداڵە بە شەوێک ڕێگای سەد ساڵ دەبڕێ. زۆرمان نەگوتوە و خاترمان نەگرتوە ئەگەر بڵێین ئاکۆی جەلیلیان نموونەی زیندووی ئەم جۆرە منداڵانەیە. ئەو ڕێگا پڕکەندولەند و هەوراز و نشێوەی خزمەت بە زمان و ئەدەبی کوردی ئەگەر گەورە نووسەرانی ڕابردوومان بە چل ساڵ و پەنجا ساڵ و زیاتر بڕیویانە ئاکۆی جەلیلیان و -بەخۆشیەوە تەنیاش نیە- سەلاحی پایانیانی بە بیست ساڵ بڕیویانە و تەنانەت تێشیان پەڕاندوە.

ئەگەر سەلاحی پایانیانی قسە لە فەرهەنگی زارەکیی موکوریان دەکا و بەکردەوە خزمەتی بە هەموو بنزاراوەکانی کرمانجیی خواروو کردوە و شاکاریشی خوڵقاندوە، ئاکۆی جەلیلیان بێئەوەی ناوچە جۆراوجۆرەکانی کوردستان گەڕابێ ئەسپی قەڵەمی لە مەیدانی هەموو شێوەزار و بنزاراوەکانی زمانی کوردیدا تاو داوە و بە چیرۆک و ڕۆمان و فەرهەنگ و ئەنسیکلۆپیدیا بەرهەمگەلێکی خوڵقاندوە کە بۆ زمانی کوردی چەپی لەبەر فەرهەنگی دێهخودای فارسیدا نیە و دەکرێ بڵێین شان لە شانی لارووسی فەڕانسەییش دەدا. لەوانە گرنگتر، ئاکۆ زاراوە و بنزاراوە بێنازو لەبیرکراوەکانی باشووری کوردستانی خۆرهەڵاتی بۆ زیندوو کردووینەوە کە ئەگەر کەسانی وەک ئەو بە فریایان نەگەیشتبان مەترسیی ئەوە هەبوو لەنێو تابلەمەی زمانی فارسیدا بتوێنەوە و تەنانەت لە مەودای دووردا ئاخێوەرانیشیان لە ڕەگوریشەی نەتەوەیی خۆیان دابڕێن.

شایانی باسە کە ئاکۆ جەلیلیانیش هەر وەک زارا موحەممەدی و زۆری دیکە لە دڵسۆزانی کورد هەر بە «تاوان»ی خزمەت بە زمان و فەرهەنگ و مێژووی کوردی کەوتۆتە بەر «مەرحەمەت»ی کاربەدەستانی دەوڵەت و ماوەی نیزیک لە ساڵنیوێک تامی تاڵی چاڵەڕەشەکانی کۆماری ئیسلامیی چاشتوە. لە هەمووی شەرماویتر، سەفەر بۆ هەرێمی کوردستان-عێراق و بەشداریی کۆڕوکۆمەڵە ئەدەبی و فەرهەنگییەکانی ئەو بەشەی کوردستانی بە «جاسووسی و خزمەت بە بێگانە» لەسەر نووسراوە.

ماوەتەوە ئەوە کە بڵێم بەداخەوە وا دیارە ئاکۆش وەک زۆر نووسەر بەهرەوەری دیکەی کورد دەگەڵ گیروگرفتی ماڵی بۆ چاپی بەرهەمەکانی بەرەوڕوویە و بەشێکی زۆری کارەکانی چاوەڕێی دەرفەتی گونجاو بۆ چاپ و بڵاو بوونەوەن. ئارەزوو دەکەم هەم دەوڵەمەند و خواپێداوەکانی خۆرهەڵاتی کوردستان لەو بارەیەوە کۆمەگ بکەن و هەم دامودەزگا فەرهەنگییەکانی هەرێمی کوردستان - کە لە ڕابردووشدا کۆمەگیان بەم بوارانە کردوە- ئاوڕ لەوکارە بەنرخەی ئەو لاوە بلیمەتە بدەنەوە.

بەشی: دووهەم

سڵاو و ڕێز و سوپاسم بۆ کاک ئاکۆ. تەمەنی درێژ و خەرمانی بەرهەمی پڕپیت و بەرەکەت بێ.

عبدالله حسنزاده

٢ - ٣ - ١٤٠٢ = ٢٣ - ٥ - ٢٠٢٣

سەرچاوە: ماڵپەڕی گیاڕەنگ - ڕێکەوتی: ٢٦ی مای ٢٠٢٣

کۆکردنەوە و ئامادەکردنی: ڕەحمان نەقشی

ڕێبەندانی ٢٧٢٣ی کوردی - فێبریوێری ٢٠٢٤ی زایینی

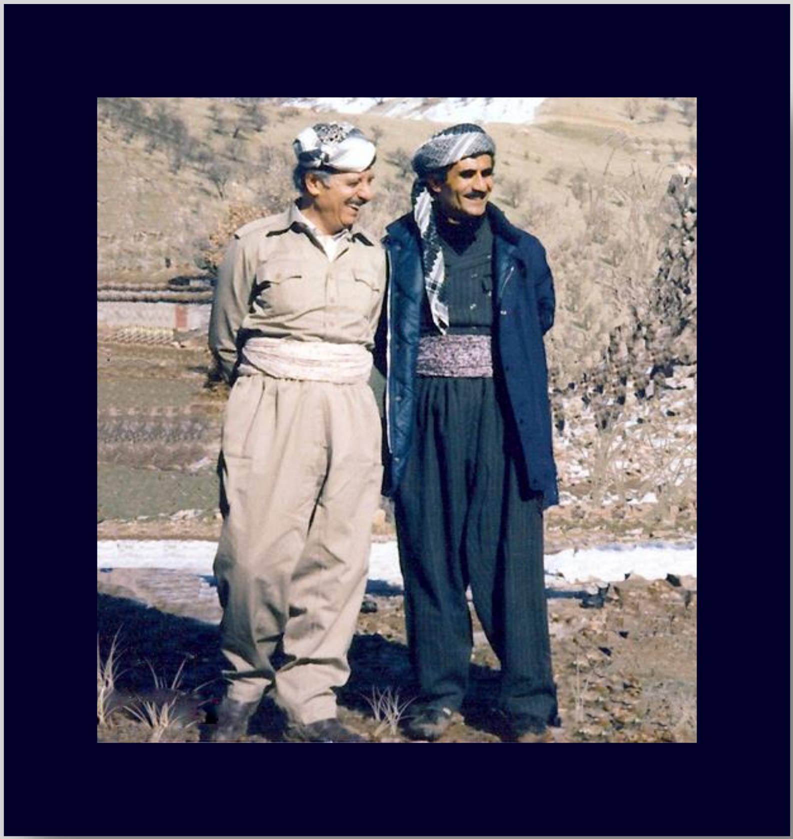

سپاس و پێزانین

بۆ هاوڕێی تێکۆشەر مامۆستا عەبدوڵڵا حەسەن زادە بۆ نووسینی و ئامادەکردنی "پەیام و وتارەکان"

دەستخۆش و هەروا قەڵەم ڕەنگین و تەمەن درێژ بن بۆ گەل و نیشتمان.

ڕەحمان نەقشی

سەرچاوە
Serchawe